

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

Събитие на хилядолетието! ФАНТАСТИКА
Книга, която няма
да забравите!

80

**& АРТЪР КЛАРК
СТИВЪН БАКСТЪР**

**СВЕТЛИНАТА
НА ДРУГИЯ ДЕН**

**АРТЪР КЛАРК, СТИВЪН
БАКСТЪР
СВЕТЛИНАТА НА ДРУГИЯ
ДЕН**

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

Гениален индустриалец използва квантовата физика, за да позволи на хората да виждат какво става навсякъде: зад следващия ъгъл, през всяка стена, в най-тайните и дори интимни моменти на всеки. Настъпва краят на личния живот — завинаги.

АРТЪР КЛАРК е един от най-великите фантасти на века. Наред с Хърбърт Уелс, Айзък Азимов, Робърт Хайнлайн... той е един от творците, дали основните насоки на фантастиката в наше време.

СТИВЪН БАКСТЪР е една от изгряващите звезди на научната фантастика. Носител е на наградите ФИЛИП К. ДИК, ЛАСВИЦ (в Германия) и СЕЙЮН (в Япония).

„Често се питам дали не е възможно нещата, които дълбоко сме преживели, да съществуват независимо от нашето съзнание. И ако е така, след време няма ли да се открие устройство, с помощта на което да ги виждаме?... Вместо да си спомням откъслечни образи и звуци, аз ще включа устройството в контакта и ще се вслушам в миналото...“

Вирджиния Улф^[1]

ПРОЛОГ

Боби виждаше Земята, кръгла и ведра, в нейната клетка от сребърна светлина.

Зелени и сини езици се вливаха в новите пустини на Азия и северноамериканския Среден запад. Изкуствени рифове искряха в Карибите, бледосини на по-тъмния фон на океана. Огромни, забулени в мъгла машини възстановяваха атмосферата над полюсите. Въздухът беше чист като стъкло, защото човечеството вече извличаше енергията си от ядрото на самата Земя.

И Боби знаеше, че ако пожелае, може да погледне в миналото.

Можеше да види как на търпеливата земна повърхност разцъфтяват градуве, само за да залинеят и изчезнат като капки роса. Можеше да види как упадат животински видове — като листа, свили се обратно в пъпките си. Можеше да види бавния танц на континентите, докато Земята събираше първичната си топлина в своето желязно сърце. Настоящото представляваше сияещ, разширяващ се мехур от живот и съзнание, в който бе заключено миналото, неподвижно като насекомо в кехлибар.

На тази богата, развиваща се Земя отдавна цареше мир: мир, невъобразим по времето на неговото раждане.

И всичко това се дължеше на амбициите на един човек — продажен, порочен човек, човек, който не беше разбирал до какво ще доведат мечтите му.

„Невероятно“ — помисли си той.

Боби се вгледа в миналото си, вгледа се в сърцето си.

---

[1] Английска писателка, есеистка и критичка (1882–1941) — Б.пр. ↑

I АКВАРИУМЪТ

„Ние... знаем, че истината често е жестока и се питаме дали заблудата не е по-утешителна.“

Анри Поанкаре^[1]

1.

МАШИНАТА НА КАЗИМИР

Малко след зазоряване Виталий Келдиш сковано се качи в колата си, включи автопилота и остави автомобила да го откара от порутения хотел.

Улиците на Ленинск пустееха, пътната настилка беше напукана, много прозорци бяха заковани. Спомняше си този град от времето на неговия разцвет, може би през 70-те години: кипящ научен център с население от десетки хиляди души, с училища, кина, плувен басейн, спортен стадион, кафенета, ресторанти и хотели, дори със собствена телевизионна станция.

Ала когато излизаше през главния портал на север от града, видя синия знак с бяла стрелка: „ЗА БАЙКОНУР“. Старо, измамно име. И все пак тук, в пустото сърце на Азия, руски инженери строяха космически кораби и ги изстрелваха в небето.

„Но това няма да продължи още дълго“ — тъжно си помисли той.

Слънцето най-после изгря и звездите се скриха: всички, освен една, най-ярката. Тя се движеше със спокойна, но неестествена скорост на южния хоризонт. Това бяха останките от Международната космическа станция: недовършена, изоставена през 2010 година след катастрофата на една от грохналите космически совалки. Ала Станцията продължаваше да обикаля Земята, нежелан гост на отдавна приключил празник.

Извън града започваше степ. Край пътя търпеливо стоеше съсухрена дрипава жена с камила. „Същата гледка са виждали и пътниците преди хиляда години“ — каза си той. Сякаш всички големи промени, политически, технически и обществени, нямаха никакво значение. Което навярно бе самата истина.

И все пак слънчевите лъчи на това пролетно утро огряваха зелената степ, осеяна с яркожълти цветя. Келдиш спусна прозореца и се опита да вдиша уханието, което си спомняше от миналото. Ала обонянието му, съсипано от цял живот пушене, му изневери. Изпита

остра тъга, както винаги по това време на годината. Тревата и цветята скоро щяха да изчезнат: степната пролет траеше кратко, също толкова трагично кратко, колкото самия живот.

Той стигна до космодрума.

Високо в небето се издигаха стоманени кули и планини от бетон. Далеч по-огромен от западните си конкуренти, космодрумът обхващаше хиляди квадратни километри. Голяма част от него вече беше изоставена, разбира се, и гигантските скелета бавно ръждясваха в сухия въздух или бяха съборени за старо желязо — с или без съгласието на властите.

Но тази сутрин на една от площадките кипеше оживена дейност. Инженери в защитно облекло и оранжеви шапки се суетяха около голямото скеле като правоверни в нозете на колосална статуя на бог.

Над степта се разнесе усилен от високоговорител глас. „Готовности десет минут.“ До старта оставаха десет минути.

Макар и кратък, пътят от колата до трибуната за зрители го умори. Опита се да не обръща внимание на туптенето на непокорното си сърце, на капките пот по тила и челото си, на задъхването и болката, която сковаваше ръката и шията му.

Докато заемаше мястото си, присъстващите го поздравиха. Бяха се събрали охранените, самодоволни мъже и жени, които спокойно се движеха между законната власт и подземния свят в тази нова Русия. Тук бяха и младите специалисти с измършавели лица — от глада, измъчващ страната му още от разпадането на Съветския съюз.

Той отговори на поздравите им, но нямаше търпение да потъне в изолираната си анонимност. Хората от това сурово бъдеще не се интересуваха нито от него, нито от спомените му от едно по-добро минало.

Не се интересуваха и от онова, което щеше да се случи тук. Говореха за далечни събития: за Хайрам Патерсън и неговите времепространствени дупки, за обещанието му да направи Земята прозрачна като стъкло.

Виталий бе най-възрастният тук. Може би последният оцелял от едно време. Тази мисъл му достави някакво кисело удоволствие.

Всъщност от изстрелването на първата „Молния“ през 1965-а бяха изтекли почти седемдесет години. Все едно бяха седемдесет дни — толкова живи бяха събитията в паметта му, когато армията от млади

учени, ракетни инженери, техници, работници, дърводелци и зидари бяха дошли в тази сурова степ — живееха в колиби и палатки и или се пържеха в летния зной, или замръзваха от зимния студ, въоръжени единствено със своята всеотдайност и гения на Корольов — за да построят и изстрелят първите космически кораби на Земята.

Спътниците „Молния“ бяха проектирани изключително находчиво. Големите ракети на Корольов не бяха в състояние да изведат сателит в геосинхронна орбита, затова той изстрелваше спътниците по елипсовидна осемчасова траектория. По този начин три „Молнии“ можеха да покрият по-голямата част от Съветския съюз. СССР и Русия десетилетия наред бяха поддържали цели съзвездия „Молнии“ в ексцентрични орбити, осигуряващи обществено-икономическо единство на великата страна.

Виталий смяташе комуникационните сателити за най-голямото постижение на Корольов, което засенчваше успехите му в изстрелването на работи и хора в космоса и достигането на Марс и Венера.

Но сега необходимостта от тези чудни птици навярно най-последно изчезваше.

Голямата кула се наклони назад, последните горивни тръби се откъснаха и започнаха бавно да се гърчат като дебели черни змии. Очерта се стройният корпус на самата ракета, игловиден силует, типичен за прекрасните стари и абсолютно надеждни проекти на Корольов. Макар че слънцето вече беше високо в небето, ракетата бе окъпана с ярка изкуствена светлина и обгърната в пара от криогенното гориво в резервоарите ѝ.

„Три. Два. Один. Зажигание!“

Старт...

Когато наближи „Нашият свят“, Кейт Манзони се зачуди дали не е закъсняла повече от нормалното за това зрелищно събитие — толкова ярко бе обагрено небето на щата Вашингтон от светлинното представление на Хайрам Патерсън.

Малки самолети кръстосваха небето и поддържаха пласт от (несъмнено екологично чист) прах, върху който лазерите рисуваха виртуални образи на въртяща се Земя. През няколко секунди глобусът

ставаше прозрачен и в ядрото му се появяваше познатата емблема на „Нашият свят“. Всичко това, разбира се, беше изключително претенциозно и единствената му цел бе да скрие истинската красота на ясното нощно небе.

Тя затъмни покрива на колата, но пъстрите багри продължаваха да сияят пред очите ѝ.

Приблужи се робот, също във формата на глобус, който бавно се въртеше.

— Насам, госпожо Манзони — с безизразен, чисто синтетичен, лишен от емоции глас каза той.

— Един момент — отвърна Кейт и прошепна: — Търсачка. Огледало.

В полезрението ѝ кристализира собственият ѝ образ, смущаващо покриващ въртящия се робот. Тя поправи роклята си, включи програмираните татуировки на раменете си и върна няколко непокорни кичура коса на мястото им. Синтезирано от камерите на автомобила и излъчено към имплантите в ретината ѝ, изображението беше малко зърнисто и когато правеше резки движения, се разпадаше на блокове от пиксели, ала това бяха ограниченията на старата техника за имплантиране на сетивни органи, която бе приела. По-добре да изтърпи малко замъгленост, отколкото да остави някой хирург да рови в черепа ѝ.

Когато се приготви, тя изчисти образа и слезе от колата — грациозно, доколкото позволяваше смешно тясната ѝ и непрактична рокля.

Добре поддържани тревни квадрати разделяха триетажни офиссгради — масивни, тежки кутии от синьо стъкло, издигнати върху тънки железобетонни стълбове. Странната, грозна корпоративна мода от 90-те. Най-долните етажи на постройките представляваха паркинги без стени.

Кейт се вля в реката от хора към ресторанта.

Ресторантът беше прекрасен многоетажен стъклен цилиндър, издигнат около автентична, покрита с графити част от Берлинската стена. Странно, точно през средата на залата течеше поток с малки каменни мостчета. Тази вечер имаше хиляди гости, които се събираха на групи и отново се разпръсваха, заобиколени от монотонния шум на разговорите.

След нея се обръщаха глави — някои я познаваха, други, и мъже, и жени, с откровено похотливи погледи.

Тя виждаше лице след лице. Тук бяха президенти, диктатори, кралски особи, промишлени и финансови магнати наред с обичайната сбирщина от артистични звезди. Кейт не забеляза президента Хуарес, но присъстваха неколцина души от кабинета ѝ. Хайрам бе събрал страхотна тълпа за последния си спектакъл.

Разбира се, знаеше, че не е тук само заради блестящия си журналистически талант или умението си да води светски разговори, а заради красотата и известността си, резултат от публикациите ѝ за откриването на Пелин. Ала след големия си успех Кейт винаги с радост се възползваше от славата си.

Във въздуха се носеха работи и поднасяха хапки и напитки. Тя си взе коктейл. Някои работи излъчваха образи от един или друг канал на Хайрам, които оставаха незабелязани в хаоса, дори най-зрелищните — например този на космическа ракета в момента на изстрелването, очевидно от някаква прашна азиатска степ — но Кейт не можеше да отрече, че общият ефект на цялата тази техника е внушителен и сякаш доказва прочутото твърдение на Хайрам, че мисията на „Нашият свят“ е да информира планетата.

Тя се запъти към една от по-големите групи и се опита да види кой е в центъра на вниманието. Забеляза слаб млад мъж с тъмна коса, гъсти увиснали мустаци и кръгли очила, облечен в доста абсурдна бутафорна военна униформа, светлозелена с алени лампази. Държеше духов инструмент, навярно еуфониум. Позна го, разбира се, и веднага изгуби интерес. Просто виртуален образ. Заоглежда тълпата около него, лицата, детински очаровани от тази имитация на отдавна мъртва звезда.

Някакъв възрастен мъж я наблюдаваше прекалено втренчено. Очите му бяха странни, неестествено светлосиви. Кейт се зачуди дали няма от онези нови имплантирани ретини, за които се носеха слухове — действащи на милиметрови дължини на вълните, на които тъканите бяха прозрачни. Непознатият колебливо пристъпи към нея и невидимият му ортопедичен апарат тихо забръмча.

Тя се извърна.

— ... Боя се, че е само виртуален образ. Нашият млад сержант, искам да кажа. Подобно на тримата му спътници, които са пръснати из

залата. Даже баща ми все още не може да възкресява мъртвите. Но вие, разбира се, го знаете.

Гласът в ухото ѝ я накара да подскочи. Кейт се обърна и се озова пред младеж: навярно двадесет и пет годишен, с гарвановочерна коса, римски профил и брадичка с трапчинка трепач. Светлокафявият цвят на кожата му издаваше смесения му произход, както и тежките черни вежди над поразително сините му очи. Но погледът му нервно блуждаеше дори през тези няколко първи секунди от срещата им.

— Зяпнали сте ме — каза младежът.

— Ами, вие ме стреснахте — тросна се тя. — Във всеки случай, аз ви познавам. — Беше Боби Патерсън, единственият син и наследник на Хайрам — и известен полов атлет. Кейт се зачуди още колко самотни жени си е набелязал тази вечер.

— И аз ви познавам, госпожо Манзони. Или мога да те наричам Кейт?

— Какво пък, и аз наричам баща ви Хайрам като всички останали, въпреки че не се познаваме.

— Убедена съм, че можеш.

Той внимателно се вгледа в нея. Явно краткият словесен дуел му харесваше.

— Знаеш ли, можех да се досетя, че си журналистка — или поне че си пишец човек. Начинът, по който наблюдаваше реакциите на хората към виртуалния образ, а не самия образ... Чел съм статиите ти за Пелин, разбира се. Направи страхотна сензация — истинско цунами.

— Не толкова, колкото самия Пелин — когато на двацет и седми май две хиляди петстотин трийсет и четвърта година от рождество Христово падне в Тихия океан.

Младежът се усмихна и зъбите му проблеснаха като перлен наниз.

— Заинтригува ме, Кейт Манзони. В момента влизаш в Търсачката, нали? И питаш за мен.

— Не. — Предположението я ядоса. — Аз съм журналистка. Нямам нужда от мозъчна патерица.

— Аз обаче явно имам. Спомнях си лицето ти, статиите ти, но не и името ти. Това обижда ли те?

— Че защо? — наежи се тя. — Всъщност...

— Всъщност усещам във въздуха малко сексуална магия. Прав ли съм?

На рамото ѝ се отпусна тежка ръка, разнесе се силен аромат на евтин парфюм. Самият Хайрам Патерсън: един от най-известните хора на планетата.

Боби се усмихна и внимателно отблъсна ръката на баща си.

— Пак ме засрамваш, татко.

— О, я остави тая работа. Животът е прекалено кратък, нали? — Акцентът на Хайрам ясно издаваше произхода му, онези типични провлачени носови гласни от Норфък, Англия. Много приличаше на сина си, но беше по-тъмен, плешив, с полумесец четинеста черна коса на темето, проницателни сини очи и същия римски нос и се усмихваше спокойно, показвайки пожълтели от никотин зъби. Изглеждаше енергичен и младееше за своите близо седемдесет години. — Госпожо Манзони, аз съм голям почитател на статиите ви. И трябва да прибавя, че изглеждате страхотно.

— Тъкмо затова съм тук, несъмнено.

Той се засмя.

— Ами, и заради това. Но исках да съм сигурен, че сред празноглавите политици и хубавици, дето ходят по такива събирания, ще има поне един интелигентен човек. За да документира този исторически момент.

— Поласкана съм.

— Не сте, разбира се — рязко отвърна Хайрам. — Саркастична сте. Чули сте слухове за онова, което ще кажа тази вечер. Сигурно даже сама сте измислили някои. Смятате ме за побъркан мегаломан...

— Не бих се изразила така. Просто виждам пред себе си човек с ново изобретение. Хайрам, наистина ли смятате, че едно изобретение може да промени света?

— Но изобретенията наистина променят света! Някога това са били колелото, земеделието, металите — трябвало е да минат хиляди години, за да се разпространят по цялата Земя. Но сега е нужно по-малко от едно поколение. Помислете за автомобила, за телевизията. Когато бях малък, компютрите бяха гигантски вградени гардероби, обслужвани от жреци с перфокарти. Днес всички ние прекарваме половината от живота си, включени в софтскрийн. А моето изобретение ще засенчи всичко това... Е, ще трябва сама да решите. —

Той се вгледа в очите ѝ. — Забавлявайте се. Ако този млад нехранимайко още не ви е поканил, заповядайте на вечеря и ще ви покажем повече, колкото искате. Сериозно. Поговорете с някой робот. Моля да ме извините... — Хайрам леко стисна раменете ѝ и си запробива път сред тълпата, като се усмихваше, махаше с ръка и престолено сърдечно поздравяваше хората наоколо.

Кейт дълбоко си пое дъх.

— Имам чувството, че току-що е паднала бомба.

Боби се засмя.

— Той оказва такова въздействие. Между другото...

— Да?

— И без това щях да те поканя преди дъртакът да се намеси. Ела на вечеря. Навярно ще можем да се позабавляваме, да се опознаем по-добре...

Той продължи да говори, но Кейт престана да го слуша и се замисли за онова, което знаеше за баща му и „Нашият свят“.

Хайрам Патерсън — истинското му име бе Хирдамани Пател — се беше измъкнал от бедните мочурливи райони на източна Англия, земя, отдавна потънала под напредващото Северно море. Бе направил първото си състояние с производство — чрез японски методи за клониране — на съставки за традиционни лекарства, някога приготвяни от мустаци, лапи, нокти и дори кости на тигри, които изнасяше в китайските общности по света. Това му беше донесло слава: критикуваха го, че използвал модерна технология за постигане на примитивна цел, хвалеха го, че спасил намаляващите популации на тигри в Индия, Китай, Русия и Индонезия. (Не че днес бяха останали тигри.)

След това Хайрам бе разширил дейността си. И беше създал първия софтскрийн, система, основана на полимерни пиксели, излъчващи многоцветна светлина. С успеха на софтскрийна Патерсън бе започнал да трупа огромно богатство. Скоро неговата фирма „Нашият свят“ се беше превърнала в могъща корпорация, занимаваща се с модерни технологии, телевизия, новини, спорт и развлечения.

Ала Великобритания бе в упадък. Като част от обединена Европа — лишена от средствата на макроикономическата политика като контрол на търговията и лихвените проценти и в същото време незащитена от несъвършено интегрираната икономика — Англия не

беше в състояние да предотврати резкия икономически срив. Накрая, през 2010 година, социалните протести принудиха страната да напусне Европейския съюз и Обединеното кралство се разпадна. Шотландия пое по свой път. По време на всички тези събития Хайрам се беше борил да запази състоянието на „Нашият свят“.

После, през 2019 година, Англия и Уелс отстъпиха Северна Ирландия на Ейре, пратиха членовете на кралското семейство в Австралия, където все още бяха желани, и се превърнаха в петдесет и втория щат на Съединените американски щати. Трудовата мобилност, междурегионалните финансови трансфери и някои икономически мерки на напълно обединената американска икономика доведоха до нов разцвет на Англия.

Ала без Хайрам.

Като американски гражданин той незабавно се бе възползвал от възможността да се премести в предградията на Сиатъл, щата Вашингтон, и беше установил там седалището на корпорацията си на някогашната територия на „Майкрософт“. Хайрам обичаше да се хвали, че ще стане Бил Гейтс на двадесет и първи век. И наистина, неговото корпоративно и лично могъщество откри богата почва в американската икономика.

И все пак той бе само един от многото влиятелни участници в този многолюден и конкурентен пазар. Тази вечер Кейт беше тук, защото — така се говореше, а и самият Патерсън току-що го бе намекнал — Хайрам щеше да разкрие нещо ново, нещо, което щеше да промени всичко това.

Боби Патерсън беше израснал в сянката на бащиното си могъщество.

Завършил образованието си в Итън, Кеймбридж и Харвард, той бе заемал различни постове в компаниите на Хайрам и водеше живот на международен плейбой и най-желан ерген в света. Доколкото знаеше Кейт, Боби никога не беше проявявал лична инициатива, нито желание да се откъсне от влиянието на баща си — а още по-малко, да заеме мястото му.

Кейт се вгледа в красивото му лице. „Доволен е от златната си клетка — помисли си тя. — Разглежено богато хлапе.“

Но погледът му я накара да се изчерви и журналистката прокле биологията си.

От няколко секунди не бе казвала нищо и той я чакаше да приеме поканата му.

— Ще си помисля, Боби.

Младежът като че ли се озадачи — сякаш никога не беше получавал толкова уклончив отговор.

— Има ли някакъв проблем? Ако искаш, мога да...

— Госпожи и господа.

Всички глави се обърнаха към гласа и Кейт изпита облекчение.

Хайрам стоеше на подиума в единия край на ресторанта. Гигантският софтскрийн зад него показваше увеличен образ на главата и раменете му. Той се усмихваше над множеството като благосклонен бог. Около челото му се носеха работи, които излъчваха напомнящи на скъпоценни камъни образи на многобройните канали на „Нашият свят“.

— Преди всичко искам да ви благодаря, че дойдохте да присъствате на този исторически момент. Благодаря ви и за търпението. Представлението започва.

Наконтеният виртуален образ в светлозелената военна униформа се материализира на подиума до Хайрам. Бабешките му очила отразяваха пъстрите светлини. Към него се присъединиха още трима в розово, синьо и алено, всеки с музикален инструмент в ръка — обой, тромпет и пиколо. Разнесоха се откъслечни аплодисменти. Четиримата небрежно се поклониха и застанаха в задната част на сцената, където ги очакваха барабани и три електрически китари.

— Това изображение се излъчва от станция край Бризбейн, Австралия, и се препредава от няколко комуникационни сателита с една-две секунди закъснение — спокойно продължи Хайрам. — Спокойно мога да ви кажа, че през последните две години тези момчета направиха сума ти пари — по Коледа новата им песен „Позволи ми да те обичам“ цели четири седмици остана номер едно в света и всички печалби отидоха за благотворителност.

— Нова песен — цинично измърмори Кейт.

Боби се наведе към нея.

— Не ти ли харесват Виртузвездите?

— О, я стига. Оригиналната група се е разпаднала преди шейсет и пет години. Когато съм се родила, двама от тях вече били мъртви. Техните китари и барабани са толкова примитивни в сравнение с

новите състави, където музиката се генерира от танца на изпълнителите... пък и тия нови песни са само компютърно екстраполиран боклук.

— И всичко това е част от нашия... как го наричаше в полемиките си?... От нашия културен упадък — внимателно рече той.

— По дяволите, точно така — отвърна Кейт, но пред неговото непринудено спокойствие се засрами от киселото си държание.

Хайрам продължаваше да говори:

— ... не само празна сензация. Аз съм роден през хиляда деветстотин шейсет и седма, през Лятото на любовта. Разбира се, някои твърдят, че културната революция от шейсетте години не е довела доникъде. Може би е вярно. Но тази епоха и нейната музика за любов и надежда изиграха огромна роля в оформянето ми като личност — както и за много други от моето поколение.

Боби се престори, че повръща в шепата си и журналистката трябваше да запуши устата си, за да не избухне в смях.

— ... И в разгара на онова лято, на двацет и пети юни шейсет и седма, едно глобално телевизионно шоу показва силата на зараждащата се комуникационна мрежа. — Зад Хайрам барабанистът на Виртуз звездите отброи ритъма и групата засвири тъжна пародия на „Марсилезата“, която преля в прекрасна мелодия, изпята на три гласа. — Това беше приносът на Великобритания — надвика музиката Хайрам. — Песен за любовта, изпята пред двеста милиона души в целия свят. Това шоу се казваше „Нашият свят“. Да, точно така. Оттам взех името. Знаем, че е малко банално. Но още щом на десетгодишна възраст гледах записа на шоуто, разбрах какво искам да правя, когато порасна.

„Банално, да — помисли си Кейт. — Но несъмнено ефикасно.“ Публиката зяпаше като омагьосана гигантското изображение на Хайрам, докато в ресторанта ехтеше музика отпреди седем десетилетия.

— И смятам, че съм постигнал целта на живота си — с драматичен жест заяви Патерсън. — Предлагам да се хванете за нещо — дори за ръката на някой до вас...

Подът стана прозрачен.

Внезапно увиснала над празно пространство, Кейт се олюля, заблудена от очите си, въпреки плътността на повърхността под краката ѝ. Избухна нервен смях, неколцина души извикаха, някой изпусна чашата си.

Тя с изненада откри, че се е вкопчила в ръката на Боби. Усещаше стегнатия му мускул. Младежът бе поставил дланта си върху нейната, очевидно без умисъл.

Кейт не отдръпна ръка. За момента.

Като че ли се носеше над звездно небе, сякаш ресторантът се беше прехвърлил в космоса. Но тези „звезди“ бяха подредени в кубична решетка, свързани с фини пъстроцветни лъчи. Струваше ѝ се, че гледа в безкраен тунел.

Музиката продължаваше да звучи, едва забележимо по-различно от оригиналния запис.

— Това не е небето, не е космосът — каза Хайрам. — Вие гледате навътре към най-дълбоката структура на материята. Това е кристална решетка на диамант. Белите точки са въглеродни атоми. Връзките помежду им са валентните сили, които ги съединяват. Искам да подчертая, че онова, което ще видите, не е симулация. С помощта на съвременна техника, например сканиращи микроскопи за тунелен ефект^[2], ние сме в състояние да изградим образи на материя дори на това фундаментално равнище. Всичко, което ще видите, е реално. А сега — да продължим напред.

Холографските изображения изпълниха залата, сякаш ресторантът и всички присъстващи потъваха в решетката и се смаляваха. Въглеродните атоми над Кейт се издуха като светлосиви балони — във вътрешността им се различаваха следи от структура. Пространството наоколо искреше. Навсякъде проблясваха светли точки, само за да угаснат миг по-късно. Бе невероятно красиво, като плуване в облак от светулки.

— Това е пространството — каза Хайрам. — „Празното“ пространство. Материята, която изпълва вселената. Но сега я виждаме с разграничителна способност далеч по-голяма, отколкото позволява човешкото око, на равнище, на което се различават отделните електрони — и на това равнище стават важни квантовите ефекти. „Празното“ пространство всъщност е пълно, пълно с постоянно променящи се енергийни полета. И тези полета се проявяват като

елементарни частици: фотони, електронно-позитронни двойки, кварки... Те се появяват с извлечена от другаде маса и енергия, после влиза в сила законът за запазване на енергията и те изчезват. Ние хората виждаме пространството, енергията и материята отдалеч, като космонавт, който лети над океан. Прекалено сме високо, за да виждаме вълните и пяната. Но те съществуват.

— И все още не сме стигнали до края на пътуването си — добави Хайрам. — Дръжте се за чашите си, приятели.

Мащабът сякаш отново избухна. Кейт се озова във вътрешността на един от въглеродните атоми. В абсолютния му център имаше твърда, сияеща маса, грозд от деформирани сфери. Това ядрото ли беше?... Дали това бяха протони и неутрони?

Докато ядрото се носеше към нея, тя чу наоколо викове. Все още стиснала ръката на Боби, Кейт се опита да не трепери, докато влигаше в един от нуклеоните^[3].

И тогава...

Тук нямаше форми. Нито форми, нито определена светлина, нито цветове — само кървавочервено. И все пак имаше движение, бавно, едва забележимо, безкрайно гърчене, нарушавано от мехурчета, които се издигаха и пукаха. Като бавно кипене на някаква отвратителна гъста течност.

— Стигнахме до равнището, което физиците наричат „равнище на Планк“ — поясни Хайрам. — Сега се намираме с двайсет абсолютни величини^[4] по-надълбоко. И тук не можем да сме сигурни дори в структурата на самото пространство: топологията и геометрията не съществуват, пространството и времето се разплитат.

На това най-ниско равнище нямаше времева последователност, нямаше пространствен ред. Еднородното време-пространство бе разкъсвано от силите на квантовото привличане и пространството се превърна в кипяща вероятностна пяна, осеяна с времепространствени дупки.

— Да, времепространствени дупки — каза Хайрам. — Това са отворите на дупките, които се образуват спонтанно и са изпълнени с електрически полета. Пространството пречи на всичко да е на едно и също място. Нали така? Но пространството на това равнище е

зърнисто и вече не можем да сме сигурни, че ще изпълнява задачата си. Така че дадена времепространствена дупка може да свърже всеки две точки, където и да са: в центъра на Сиатъл, Бризбейн, Австралия, или на планета от Алфа Кентавър. Времепространствените мостове сякаш спонтанно се появяват и изчезват. — Гигантското му лице успокоително им се усмихна. „И аз като вас не разбирам тези неща — казваше им то. — Доверете ми се.“ — По-късно моите специалисти ще са на ваше разположение, за да ви обяснят всичко по-подробно.

— По-важно е обаче какво възнамеряваме да правим с това — продължи Хайрам. — Просто казано, ние ще се гмурнем в тази квантова пяна и ще изберем нужната ни времепространствена дупка: дупка, която свързва нашата лаборатория в Сиатъл с аналогична в Бризбейн, Австралия. И щом я стабилизираме, тя ще образува връзка, по която можем да пращаме сигнали — по-бързи от самата светлина.

— И това, госпожи и господа — гордо заяви той, — е началото на нова комуникационна революция. Край на скъпите сателити, взривявани от микрометеорити и излизащи от орбита, край на досадните забавяния, край на ужасните цени — светът, нашият свят, най-после наистина ще е свързан.

Виртуззвездите продължаваха да свирят. Хората в залата зашушукаха, някои възразяваха:

— Невъзможно!

— Времепространствените дупки са нестабилни. Всеки го знае.

— Радиацията незабавно унищожават дупките.

— Не можете да...

Огромното лице на Хайрам се извисяваше над кипящата квантова пяна. Той щракна с пръсти. Пяната изчезна, за да бъде изместена от едно-единствено нещо, увиснало в мрака под краката им.

Разнесе се тихо ахване.

Кейт видя куп сияещи точки. Атоми? Светлинните образуваха геометрична фигура, която бавно се въртеше. И в нея имаше друга сфера, въртяща се в обратната посока, а вътре — трета, четвърта и така нататък до границите на зрението. Приличаше на някакъв часовников механизъм. Ала цялата структура пулсираше с бледосиня светлина и Кейт усещаше присъствието на огромни енергии.

Наистина беше красиво.

— Това се нарича „Машина на Казимир“^[5] и може би е най-гениално конструираният механизъм, създаден от човек, механизъм, върху който работим от години — и който е широк по-малко от неколкостотин атомни диаметра. Виждате, че обвивките са изградени от атоми — всъщност от въглеродни атоми. Структурата е свързана с естествено стабилен въглерод шейсет. Заредихме машината с електрическа енергия с помощта на клетки, наречени „капани на Пенинг“ — електромагнитни полета. Стените на сферите са разположени максимално близо едни до други, само на няколко електронни диаметра разстояние. И в тези миниатюрни пролуки се случва чудо...

Уморена от самохвалното многословие на Хайрам, Кейт бързо се допита до Търсачката и научи, че Ефектът на Казимир е свързан с виртуалните частици, които бе видяла да се появяват и изчезват. Поради резонантните ефекти, в тясната пролука между атомните обвивки можели да съществуват само определени видове елементарни частици. И затова там било по-празно, отколкото в „празното“ пространство. И следователно имало по-малко енергия.

Освен всичко друго този отрицателноенергиен ефект можел да доведе до антигравитация.

Различните равнища на структурата се въртяха все по-бързо. Около изображението на машината се появили малки часовници, които търпеливо започнаха да броят от десет към девет, осем, седем... Усещането за натрупване на енергия беше почти осезаемо.

— Съсредоточаването на енергия в празнотите на Казимир се увеличава — каза Хайрам. — Сега ще влеем отрицателна енергия във времепространствените дупки в квантовата пяна. Антигравитационните ефекти ще стабилизируют и уголемят отворите. Според нашите изчисления, вероятността да открием времепространствена дупка, която с приемлива точност свързва Сиатъл с Бризбейн, е едно на десет милиона. Затова ще са нужни около десет милиона опита. Но това е атомна техника, която работи адски бързо, и даже сто милиона опита би трябвало да отнемат по-малко от секунда... И най-хубавото е, че на квантово равнище връзките с всяко място вече съществуват: само трябва да ги открием.

Музиката на Виртуззвездите приближаваше финалните акорди. Кейт гледаше като хипнотизирана как чудовищната машина под

краката ѝ бясно се върти и пулсира от енергия.

Часовниците свършиха броенето.

Разнесе се ослепителен проблясък. Неколцина от присъстващите извикаха.

Когато зрението ѝ се проясни, все още въртящата се атомна машина вече не бе сама. До нея се виждаше съвършено сферично сребърно кълбо. Времерпространствена дупка?

И музиката се беше променила. Мелодията звучеше много по-глухо, отколкото допреди няколко секунди.

Всички в залата бяха затаили дъх.

Хайрам въздъхна.

— Това е — каза той. — Новият сигнал, който чувате, не е с добро качество, но в момента минава през времерпространствената дупка — без сериозно забавяне във времето. Успяхме. Тази вечер човечеството за пръв път в историята праща сигнал през стабилна времерпространствена дупка...

Боби се наведе към Кейт и кисело рече:

— За пръв път, освен опитите.

— Наистина ли?

— Разбира се. Да не мислиш, че баща ми ще се довери на случайността? Той е циркаджия. Но заслужава бляскавия си миг.

Лицето на гигантския екран широко се усмихна.

— Госпожи и господа, никога не забравяйте тази вечер. Това е началото на истинска комуникационна революция.

Аплодисментите започнаха неуверено и откъслечно, но скоро отекнаха в цялата зала.

Кейт неволно също се присъедини. „Докъде ли ще доведе това? — помисли си журналистката. — Възможностите на тази нова технология — в крайна сметка основана на манипулирането на пространството и времето — със сигурност не се ограничават само до обмен на информация.“ Струваше ѝ се, че вече нищо няма да е същото.

Вниманието ѝ привлече ослепителен проблясък. Един от роботите излъчваше изображение на ракетата, която бе забелязала по-рано. Тя безшумно се издигаше в синкавосивото централноазиатско небе. Имаше странно дървен вид — силует, изплувал от миналото, а не от бъдещето.

Никой друг не наблюдаваше ракетата, която не представляваше интерес и за Кейт. Тя се извърна.

Зелено-червени пламъци изригнаха в железобетонните канали. Светлината запулсира през степта към Виталий. Още преди ракетата да се откъсне от земята, грохотът стигна до него и го разтърси.

Без да обръща внимание на усилващите се болки в ръката и рамото, на изтръпналите си длани и стъпала, той се изправи, отвори напуканите си устни и присъедини глас към този божествен рев. В такива моменти винаги се държеше като сантиментален стар глупак.

Наоколо цареше силна възбуда. Хората на трибуната, и гладните, зле обучени специалисти, и охранените, корумпирани ръководители, не следяха изстрелването. Бяха се скупчили край радиоприемници и миниатюрни телевизори, които предаваха смайващи картини от Америка. Виталий не знаеше подробностите и те не го интересуваха, но бе пределно ясно, че Хайрам Патерсън е изпълнил обещанието си. Или заплахата си.

В момента, в който излиташе в небето, неговата прекрасна птица, тази последна „Молния“, вече беше остаряла.

Той стоеше изправен, решен да гледа, докато може, докато светлата точка, следвана от огромния стълб дим, се стопи в далечината.

... Но болката в ръката и гърдите му достигна кулминацията си, сякаш го стискаше някаква костелива ръка. Виталий се задъха. И въпреки всичко си налагаше да се задържи на крака. Ала изведнъж навсякъде около него заблестя друго сияние, още по-ярко от светлината на ракетата, която окъпваше казахската степ, и краката му се подкосиха.

---

[1] Френски математик (1854–1912) — Б.пр. ↑

[2] Квантовомеханичен процес, при който в даден участък елементарните частици са с по-голяма потенциална, отколкото реална енергия. — Б.пр. ↑

[3] Нуклеон — протон или неутрон, елемент на атомното ядро. — Б.пр. ↑

[4] Абсолютна величина — големина на звезда, както би изглеждала на хипотетичен наблюдател от разстояние 10 парсека или 32,6 светлинни години. — Б.пр. ↑

[5] Хендрик В. Г. Казимир (р. 1909) — холандски физик. — Б.пр.
↑

2. ВЪОБРАЖАТЕЛЯТ

Пейзажът бе типичен за Сиатъл: зелени хълмове, които се спускаха чак до океана, под намръщено есенно небе.

Но къщата на Хайрам — гигантски стъклен купол — изглеждаше така, сякаш току-що се е приземила на склона: най-грозната, най-безвкусна постройка, която беше виждала Кейт.

Когато пристигнаха, тя подаде палтото си на един от роботите. Сканираха не само имплантите ѝ, но навярно и лицето ѝ, дори нейната ДНК, всичко за няколко секунди. После я въведоха вътре.

Хайрам бил на работа. Това не я изненада. Шестте месеца от обявяването на новата технология за информационен обмен по времепространствените дупки бяха напрегнато време, най-успешният период от съществуването на „Нашият свят“. Ала той щял да се върне навреме за вечеря, каза роботът.

Затова я поканиха при Боби.

Стаята бе голяма, температурата беше неутрална, стените бяха гладки и безлични като яйчени черупки. Цареше сумрак, звуците бяха приглушени. Мебелировката се свеждаше до няколко черни кожени дивана. До всеки от тях имаше малка масичка и стойка за интравенозни системи.

На един от тези дивани лежеше Боби Патерсън, един от най-богатите, най-влиятелни младежи на планетата. Очите му бяха отворени, но блуждаеха, ръцете му бяха безжизнено отпуснати. На челото му имаше метална лента.

Тя седна до него. Виждаше, че диша, макар и бавно. Включената в ръката му система вливаше хранителни вещества в изпосталялото му тяло.

Носеше широка черна риза и шорти. Под кожата му нямаше излишна плът, само мускули. Ала това не говореше много за начина му на живот — такава фигура вече можеше да се постигне чрез

хормонално лечение и електронно стимулиране. Дори можеше да го е направил на този диван, помисли си Кейт, като човек в кома, отпуснат на болнично легло.

От ъгълчето на разтворените му устни се стичаше слюнка. Тя я избърса с показалец и лекичко затвори устата му.

— Благодаря.

Кейт се сепна. Боби — друг Боби, облечен също като първия — усмихнато стоеше до нея. Ядосана, тя замахна към корема му. Юмрукът ѝ, разбира се, мина през него. Той дори не мигна.

— Значи ме виждате.

— Виждам те.

— Имате очни и ушни импланти. Нали? Тази стая възпроизвежда виртуални образи, съвместими с всички последни поколения протезни устройства. Разбира се, за мен вие стоите на гърба на отвратителен фитозавър.

— На какво?

— Триаски крокодил. Който започва да забелязва присъствието ви. Добре дошла, госпожо Манзони.

— Кейт.

— Добре. Радвам се, че прие моята... нашата покана за вечеря. Макар че не очаквах да дойдеш чак след половин година.

Тя сви рамене.

— „Хайрам забогатява още повече“ не е най-вълнуващият репортаж.

— Хмм. Кое то загатва, че си дошла да чуеш нещо ново. — Имаше право, разбира се. Кейт не отговори. — Или — продължи той — най-после си се поддала на съблазнителната ми усмивка.

— Може би щях, ако устата ти не беше олигавена.

Боби погледна надолу към безжизненото си тяло.

— Трябва ли да се грижим за външния си вид, когато изследваме един виртуален свят? — Той се намръщи. — Разбира се, ако си права, моите специалисти по маркетинг трябва да помислят по въпроса.

— Твоите специалисти по маркетинг ли?

— Естествено. — Младежът „вдигна“ някаква метална лента от дивана и от реалния предмет се отдели виртуално копие. — Това е „въобразителят“. Последната разработка за виртуална реалност на „Нашият свят“. Искаш ли да я изпробваш?

— Не.

Боби внимателно я погледна.

— Ти не си виртуална девственица, Кейт. Сетивните ти импланти...

— ... са минимумът, необходим, за да съществувам в модерния свят. Някога опитвал ли си да минеш през проверка на летище без импланти за виртуална реалност?

Той се засмя.

— Всъщност обикновено ме превеждат през специалния вход. Предполагам, че според теб всичко това е част от някакъв гигантски корпоративен заговор.

— Разбира се. Техническото нашествие в нашите домове, коли и работни места отдавна достигна точката на насищане. Идва ред на телата ни.

— Много си гневна. — Младежът повдигна лентата. „Странно движение — разсеяно си помисли тя. — Виртуално копие на Боби, което държи в ръка виртуално копие на виртуален генератор.“ — Но това е различно. Опитай. Позволи ми да ти покажа.

Кейт се поколеба, ала после усети, че се е държала грубо, и се съгласи — в крайна сметка беше гостенка в този дом. Но отхвърли предложението му за интравенозна система.

— Само ще поогледаме и ще се върнем преди телата ни да се разложат. Става ли?

— Естествено. Избери си диван. Просто си сложи лентата на челото, ето така. — Боби внимателно повдигна виртуалния генератор над главата си. Напрегнатото му лице бе много красиво. Приличаше на Иисус с трънения венец.

Кейт легна на един от диваните и си сложи въображателя. Лентата беше топла и еластична.

Внезапно в кожата ѝ сякаш се забиха иглички.

— Ох!

Боби седеше на своето канапе.

— Вливатели. Не се безпокой. Резултатът се постига главно чрез транскраниална магнитна симулация. Когато се презаредим, няма да усещаш нищо... — Той легна и двете му тела, едното от плът, другото от пиксели, се сляха.

Светлината угасна. В продължение на една-две секунди Кейт не виждаше и не чуваше нищо. Постепенно престана да чувства тялото си, сякаш бяха извадили мозъка от черепа ѝ.

После изведнъж откри, че стои изправена.

В някаква кал.

Наоколо ѝ избухна топлина и светлина, синя, зелена, кафява. Намираше се на речен бряг, затънала до глезените в гъста черна тиня.

Небето беше бледосиньо. Наблизо имаше гора, буйна гора от папрати, борове и гигантски иглолистни, които почти не пропускаха светлина. Топлината и влагата я задушаваша — усещаше, че ризата и панталоните и подгизват от пот, по челото ѝ лепнеха кичури коса. Реката бе широка и спокойна, кафява от кал.

Тя навлезе по-навътре в гората и потърси по-твърда почва. Растителността беше невероятно гъста — листата и клоните шибаха лицето и ръцете ѝ. Навсякъде жужаха насекоми, сред които гигантски сини водни кончета. Джунглата ехтеше от звуци: цвъртене, ръмжене, грачене.

Усещането за действителност бе поразително, автентичността далеч надхвърляше всяка виртуална реалност, която беше преживявала.

— Внушително, а? — Боби стоеше до нея. Носеше тъмнозелени къси панталони, риза и широкопола шапка за сафари. На рамото му висеше старомодна наглед пушка.

— Къде сме? Искам да кажа...

— Кога сме, нали? Това е Аризона в края на триаса, преди около двеста милиона години. Повече прилича на Африка, не ти ли се струва? Този период ни е дал пластове на Пъстрата пустиня^[1]. Имаме хвоцове, гигантски папрати, сагови палми, плавун... Но в някои отношения това е еднообразен свят. Еволюцията на цветята все още е далеч в бъдещето.

Тя стъпи върху един паднал дънер и се опита да изчисти с ръце калта от краката си. Топлината я измъчваше и изпитваше все по-силна жажда. Голата ѝ ръка беше покрита с безброй капчици пот, които отразяваха светлината като истински. Струваха ѝ се ужасно горещи, сякаш всеки момент щяха да закипят.

Боби посочи напред.

— Погледни.

Птица, която тромаво летеше между клоните... Не. Бе прекалено голяма за птица. Освен това нямаше пера. Навярно някакъв вид летящо влечуго. Движенията му издаваха зловещо шумолене и Кейт потръпна.

— Признай си — каза той. — Впечатлена си.

Тя размърда ръце и крака, после се наведе.

— Чувствам тялото си силно. Усещам крайниците си. Но предполагам, че все още лежа на дивана и от устата ми се процежда слюнка.

— Да. Сетивните свойства на въображателя са поразителни. В действителност ти дори не се потиш. Е, понякога има известно отделяне. Това е четвърто поколение техника за виртуална реалност, като започнеш от примитивните очила и ръкавици, после сетивните импланти като твоите, кортикалните импланти, който позволяват директен интерфейс между външни системи и човешката централна нервна система...

— Варварство — изсумтя Кейт.

— Възможно е — внимателно отвърна той. — Което ме насочва към въображателя. Лентата произвежда магнитно поле, което може да стимулира точно определени части от мозъка. И всичко това, без да се налага физическа интервенция.

— И страхотното не е само, че имплантите стават излишни — продължи Боби. — Прецизността и обхватът на симулацията са невероятни. В момента например върху онзи участък от мозъчната ти кора, който е свързан със зрението, се излъчва карта на това място. Ние стимулираме темпоралния лоб, за да ти дадем усещане за мирис. Това е необходимо за автентичността на преживяването. Миризмите като че ли отиват право в хипокампуса, обонятелния лоб, хипоталамуса и сливиците, твоя емоционален център. Ето защо миризмите винаги предизвикват някакви асоциации. Дори те караме да изпитваш слаба болка, като възбудяме не самия център на болката, а съзнателното усещане за болка. После идва усещането за положение на тялото, което е много сложно и включва сетивна информация от кожата, мускулите и сухожилията, зрителна и двигателна информация от мозъка, данни за равновесието от вътрешното ухо. Беше нужно адски много картиране на мозъка, за да успеем. Но сега можем да те накараме да падаш,

летиш и да правиш салто, без да ставаш от дивана... можем да те накараме и да виждаш чудеса. Като това.

— Значи добре познаваш въображателя. Гордееш се с него, нали?

— Разбира се. Той е моя разработка. — Боби премигна и тя за пръв път осъзна, че от няколко минути младежът я гледа право в очите — дори тук, в тази фалшива триаска джунгла, той я правеше странно неспокойна. И въпреки това несъмнено я привличаше.

— Боби... в какъв смисъл е твоя разработка? Твоя ли е идеята? Ти ли си финансирал създаването му?

— Аз съм син на баща си. Работя в неговата корпорация. Но контролирам проучванията около въображателя. И провеждам изпитанията.

— Изпитанията ли? Искаш да кажеш, че идваш тук и си играеш на лов на динозаври, така ли?

— Не бих го нарекъл „игра“ — меко възрази той. Ще ти покажа. — Боби енергично zakрачи навътре в джунглата.

Кейт го последва. Нямаше мачете и клоните и тръните скоро започнаха да разкъсват тънките й дрехи. Болеше я, ала не прекалено силно — не, разбира се. Това не беше действителност, а само някаква проклета игра. Тя се мъчеше да не изостава, като гневно си мислеше за упадъчната техника и прекомерното богатство.

Стигнаха до открито пространство, покрито с паднали овъглени дървета, сред които растяха зелени фиданки. Навярно тук бе паднала мълния.

Боби протегна ръка.

— Погледни.

Някакво животно ровеше с муцуна и лапи между мъртвите дънери. Трябва да беше дълго два метра, с вълча глава и щръкнали кучешки зъби. Въпреки вълчия си вид създаването грухтеше като прасе.

— Цинодонт — прошепна Боби. — Протобозайник.

— Наш предшественик?

— Не. Истинските бозайници вече са се отделили. Цинодонтите са еволюционна задънена улица... Майка му!

Сред гъсталаците от отсрещната страна на поляната се разнесе трясък. Появи се динозавър, сякаш излязъл от „Джурасик Парк“, висок най-малко два метра. Широко раззинал челюсти, той се стрелна откъм гората на масивните си задни крака.

Цинодонтът като че ли се вцепени, вперил очи в хищника.

Динозавърът се хвърли отгоре му и го смаза под тежестта си. Двете създания се затъркаляха, като чупеха фиданките. Цинодонтът отчаяно заврещя.

Кейт се отдръпна и се вкопчи в ръката на Боби. Земята под краката ѝ се тресеше от мощта на битката. „Наистина внушително“ — призна тя.

Карнозавърът успя да притисне жертвата си с тяло и я захапа. Протобозайникът все още се съпротивляваше, но през раната се виждаха белите му кости, шуртеше кръв. И когато хищникът разкъса корема му, във въздуха се разнесе смрад на гнило месо, която едва не накара Кейт да повърне...

Едва когато се вгледа по-внимателно, тя различи известна неестественост в кръвта на цинодонта и в блясъка на люспите на динозавъра. Такива бяха всички виртуални реалности: действителността им си имаше граници, даже зловонието и звуците бяха моделирани с оглед спокойствието на потребителя, напълно безопасни — и следователно безсмислени — като разходка в тематичен парк.

— Струва ми се, че това е дилофозавър — измърмори Боби. — Фантастично. Ето защо обожавам този период. Нещо като кръстопът на живота. Тук всичко се застъпва, старото с новото, нашите предшественици с първите динозаври...

— Да — възстановила равновесието си, отвърна Кейт. — Но не е истинско.

Той почука с показалец по слепоочието си.

— Като всички книги и филми. Трябва да обуздаеш скептицизма си.

— Но това просто е някакво магнитно поле, което въздейства върху части от мозъка ми. Дори не е истинският триас, за Бога, а само мъглявите догадки на някой учен — с малко цвят за виртуалния турист.

Боби ѝ се усмихна.

— Винаги си ужасно гневна. Какво всъщност искаш?

Кейт се вгледа в сините му очи. Досега той я бе водил. „Ако искаш да постигнеш нещо повече — каза си тя, — ако искаш да се приближиш до онова, за което си дошла, трябва да го предизвикаш.“

— Боби, в момента ти лежиш в тъмна стая. Всичко това няма значение.

— Говориш така, като че ли ме съжаляваш. — В гласа му прозвуча любопитство.

— Целият ти живот изглежда такъв. Въпреки всичките ти приказки за виртуалнореалностни проекти и служебни отговорности, ти нямаш никаква истинска власт, нали? Твоят свят е също толкова нереален, колкото всяка виртуална симулация. Помисли: преди да дойда ти беше сам.

— Възможно е. Но ти все пак дойде. — Младежът нарами пушката си. — Ела. Време е за вечерята с татко. — Той повдигна вежди. — Може би няма да си идеш дори след като получиш каквото искаш от нас.

— Боби...

Ала той вече сваляше лентата от главата си.

Вечерята вървеше трудно.

Тримата седяха под купола в имението на Хайрам. От време на време облаците се разкъсваха и се появяваха звездите и мрачният полумесец на луната. На Кейт ѝ хрумна, че поради новата технология за информационен обмен по времепространствените дупки небето скоро ще стане много по-грозно — след като оставеха и последните комуникационни сателити да паднат в атмосферата.

Храната беше чудесна, както очакваше. Поднесоха я безмълвни робослуги. Но същите сравнително прости рибни блюда се сервираха в десетки сиатълски ресторанти, а виното бе обикновено калифорнийско шардоне. Нямаше и следа от смесения произход на Хайрам, абсолютно никаква оригиналност.

Междувременно Патерсън постоянно я обстрелваше с въпроси за миналото, семейството и кариерата ѝ и Кейт разбираше, че казва повече, отколкото трябва.

Макар и скрита под лустрото на любезността, неговата враждебност бе очевидна. „Той знае какво искам“ — помисли си журналистката.

Боби мълчеше и не слагаше почти нищо в уста. Въпреки че продължаваше да избягва погледа ѝ, сега, изглежда, повече осъзнаваше

присъствието ѝ. Тя усещаше, че го привлича — това не беше толкова трудно да се забележи, — но имаше и още нещо. Навярно някак бе успяла да пробие тази негова лъскава самодоволна обвивка, както всъщност се беше надявала. Или по-вероятно, призна пред себе си Кейт, просто го озадачаваха реакциите му към нея.

А може би всичко това бе само във въображението ѝ и трябваше да престане да рови в главите на хората, навик, който осъждаше при другите.

— Не разбирам — тъкмо казваше Хайрам. — Как е възможно да открием Пелин едва през две хиляди трийсет и трета, когато диаметърът му е цели четиристотин километра? Знам, че е отгатак Уран, но все пак...

— Той е изключително тъмен и се движи бавно — отвърна Кейт. — Явно е комета, но много по-голяма от всички други. Не знаем откъде идва, навярно някъде отвъд Нептун има облак от такива комети. А никой не търсеше в тази посока. Даже Космическата стража съсредоточава вниманието си върху близкия космос, върху метеоритите, за които има вероятност да паднат на Земята в близко бъдеще. Пелин беше открит от група любители астрономи.

— Хм — изсумтя Хайрам. — И сега се приближава към нас.

— Да. Ще падне след петстотин години.

Боби махна със силната си, добре поддържана ръка.

— Дотогава има адски много време. Ще се направят планове за извънредни ситуации.

— Какви планове? Боби, Пелин е гигант. Не ни е известен никакъв начин да променим посоката му, даже по принцип.

— На „нас“ ли? — сухо попита Боби.

— Искам да кажа, на астрономите...

— Защото от думите ти почти останах с впечатлението, че си го открила самата ти. — Предизвикваше я, отговаряше на предишните ѝ забележки. — Много е лесно да объркаш собствените си постижения с тези на хората, на които разчиташ, нали?

Хайрам се изкиска.

— Виждам, че се разбирате, деца. Щом спорите... И разбира се, според вас, госпожо Манзони, хората имат право да знаят, че след петстотин години ще настъпи краят на света, нали?

— Вие не смятате ли така?

— И не те е грижа за последствията — самоубийствата, увеличаването на абортите, изоставянето на различни екологични проекти, така ли? — попита Боби.

— Аз само съобщих лошата вест — напрегнато отвърна тя. — Не съм докарала Пелин. Вижте, ако не сме информирани, не можем да реагираме. Не можем да носим отговорност за себе си — през времето, което ни остава. Не че възможностите ни са обещаващи. Навярно най-доброто, което можем да направим, е да пратим шепа хора на по-безопасно място — на Луната, Марс или някой астероид. Даже това не е гаранция за съхраняването на вида, освен ако не установим стабилно увеличаващо се население. И онези, които се спасят — прибави Кейт, — несъмнено ще са сегашните ни управници и техните наследници, освен ако не се отърсим от електронната си анестезия.

Хайрам отмести стола си назад и избухна в смях.

— Електронна анестезия! Самата истина. Докато аз продавам анестетиците, разбира се. — Той я погледна в очите. — Харесвате ми, госпожо Манзони.

Лъжец.

— Благодаря...

— Защо сте тук?

Последва продължително мълчание.

— Вие ме поканихте.

— Преди шест месеца и седем дни. Защо сега? За конкурентите ми ли работите?

— Не. — Тя се наежи. — Аз съм независима.

Хайрам кимна.

— Въпреки това искате нещо. Материал за репортаж, разбира се. Пелин вече остава в миналото ви и ви трябва нови триумфи, нови удари. Вие живеете от такива неща. Нали, госпожо Манзони? Но какво точно ви интересува? Нищо лично, определено. Целият ми живот е публично достойние.

— О, не целият, смей да отбележа — предпазливо възрази Кейт. Тя си пое дъх. — Честно казано, чух, че имате нов проект. Ново приложение за времепространствените дупки, което далеч надхвърля обикновения информационен обмен...

— И сте дошли да изровите факти.

— Стига, Хайрам, вашите времепространствени дупки свързаха целия свят. Ако успее да изровя останалото...

— Но вие не знаете нищо.

Кейт вирна глава. „Ще ти покажа какво знам.“

— Рожденото ви име е Хирдамани Пател. Преди вашето раждане семейството на баща ви е било принудено да избяга от Уганда. Етническа чистка, нали така?

Хайрам яростно я изгледа.

— Това е известно на всеки. В Уганда баща ми е бил банков мениджър. В Норфък караше автобус, защото никой не искаше да признае квалификацията му...

— В Англия не сте били щастлив — прекъсна го Кейт. — Не сте успели да преодолеете расово-класовите предразсъдъци. Променили сте името си. Станали сте известен като пример за подражание на азиатците в Америка. И все пак сте се откъснали от етническия си произход. И двете ви жени са били бели протестантки.

Боби се сепна.

— И двете му жени ли? Татко...

— Семейството е всичко за вас — спокойно продължи Кейт. — Изглежда, че се опитвате да създадете династия, като оставите за свой наследник Боби. Сигурно защото сте изоставили собственото си семейство, собствения си баща в Англия.

— О! — Хайрам склочи ръце и се насили да се усмихне. — Чудех се кога на масата при нас ще седне татко Фройд. Значи това е вашият репортаж. Хайрам Патерсън създава „Нашият свят“, защото изпитва угризения за баща си!

Боби се мръщеше.

— Кейт, за какъв нов проект говореше?

Дали Боби наистина не знаеше? Тя срещна погледа на Хайрам и се наслади на внезапно придобитата си сила.

— Достатъчно важен за него, за да повика брат ти от Франция.

— Брат ми...

— Достатъчно важен за него, за да приеме Билибоб Мийкс за инвестиционен партньор. Мийкс, основателят на Земята на Откровението. Чувал ли си за това, Боби? Най-новата пародия на религия, която промива мозъците и източва парите на жалките лековерни американци...

— Това не е важно — изсумтя Хайрам. — Да, работя с Мийкс. Готов съм да работя с всеки. Щом хората искат да купуват моята виртуалнореалностна техника, за да виждат Исус и Неговите танцуващи апостоли, няма да се поколебая да им я продавам. Кой съм аз, че да ги съдя? Не всички сме лицемерно набожни като вас, госпожо Манзони. Не всички можем да си позволим този лукс.

Но Боби не откъсваше очи от баща си.

— Моят брат?...

Кейт се сепна и си припомни целия разговор.

— Боби... Не знаеш нищо за това, нали? Не само за проекта, но и за другата жена на баща ти, за другото му дете... — Тя смаяно се обърна към Хайрам. — Как е възможно да запазите такава тайна?

Той прехапа устни и с омраза отвърна на погледа ѝ.

— Не точно брат, Боби. Само по баща.

— Казва се Дейвид — безизразно рече Кейт. — Майка му е францужойка. Той е на трийсет и две — седем години по-голям от теб, Боби. Физик е. Наричат го „Хокинг“^[2] на своето поколение“. А, и е католик. Явно набожен.

Боби изглеждаше странно — не разгневен, а някак все позадачен.

— Защо не си ми казал? — попита той баща си.

— Нямахте нужда да знаеш.

— Ами за новия проект? Защо не си ми казал за него?

Хайрам се изправи и каза:

— Вашата компания ми беше извънредно приятна, госпожо Манзони. Роботите ще ви изпратят.

Тя също стана и отговори:

— Не можете да ми попречите да публикувам каквото зная.

— Публикувайте каквото искате — изсумтя той. — Не ви е известно нищо съществено.

Кейт знаеше, че Хайрам има право.

Тръгна към вратата. Еуфорията ѝ бързо се разсейваше. „Издъних се — каза си журналистката. — Искях да спечеля разположението му. А вместо това си доставих удоволствието да го направя свой враг.“

Кейт се обърна. Боби седеше и я гледаше с широко отворените си странни очи. „Пак ще се видим — помисли си тя. — Може пък още не всичко да е свършило.“

Вратата започна да се затваря. Последното, което видя, бе как Хайрам нежно поставя ръка върху рамото на сина си.

---

[1] Район в северната част на централна Аризона, на изток от р. Колорадо. — Б.пр. ↑

[2] Стивън Уилям Хокинг (р. 1942) — английски физик. — Б. пр.

↑

3. ЛАБОРАТОРИЯТА

Хайрам чакаше Дейвид Кързън на летището.

Той хвана сина си за раменете и го притисна към себе си. Дейвид усети силен аромат на парфюм, синтгютюн и дъх на подправки. Хайрам приближаваше седемдесетте, ала не му личеше, несъмнено благодарение на лекарствата и фините козметични операции. Беше висок и тъмнокож — докато Дейвид приличаше на майка си — понабит, русокос и склонен към пълнеене.

А ето го и онзи глас, който не беше чувал от петгодишна възраст, и лицето — сините очи, големият нос — което се бе извисявало над него като гигантска луна.

— Момчето ми. Много време мина. Ела. Имаме да наваксваме...

Дейвид се беше подготвял за тази среща през по-голямата част от полета. „Ти си на трийсет и две — каза си той. — Преподаваш в Оксфорд. Статиите и книгата ти за математическите аспекти на квантовата физика се приемат изключително добре. Този човек може и да е баща ти. Но той те е изоставил и няма власт над теб. Вече си възрастен. Имаш своята вяра. Няма от какво да се боиш.“

Ала въпреки намеренията му Хайрам още през първите пет секунди успя да събори всичките му прегради.

Хайрам отведе сина си направо в лабораторията на север от Сиатъл. Пътуването — с ролс-ройс с автопилот — бе бързо и страшно. Управлявани от сателити и вградени компютри, колите летяха по магистралите само на сантиметри една от друга. Трафикът беше много по-агресивен от онзи, с който Дейвид бе свикнал в Европа.

Но градът, поне онази част от него, която видя, му се стори съвсем европейски, с красиви поддържани къщи с изглед към хълмовете и морето, с по-модерни квартали, вписващи се в цялостната атмосфера. Центърът изглеждаше оживен — приближаваше Коледа.

Имаше само откъслечни спомени от детството си. Като възрастен многократно беше идвал в Америка, разбира се: теоретичната физика бе международна дисциплина. Ала никога не се беше завръщал в Сиатъл — не и от деня, в който майка му си бе събрала багажа и беше напуснала дома на Хайрам.

Баща му не спираше да говори и го засипваше с въпроси.

— Как се чувстваш в Англия?

— Ами, нали знаеш за проблемите с климата. Но въпреки вечния лед Оксфорд е много приятно място за живот. Особено откакто забраниха частните коли и...

— Ония британски сноби не ти ли се подиграват заради френския ти акцент?

— Татко, аз съм французин.

— Но не си френски гражданин. — Хайрам го плесна по бедрото. — Ти си американец. Не го забравяй. — Той внимателно погледна сина си и попита: — Още ли?

Дейвид се усмихна.

— Питаш дали още съм католик? Да, татко.

Хайрам изсумтя.

— Проклетата ти майка! Най-голямата грешка в живота ми беше, че се обвързах с нея, без да взема предвид религията ѝ. А сега е заразила и теб с Божия вирус.

Ноздрите на Дейвид се разшириха.

— Обиждаш ме.

— Извинявай. Е, как живее в наше време един католик в Англия?

— Откакто отделиха Църквата от държавата, Англия е една от най-здравите католически общности в света.

— Рядко се случва да чуеш в едно изречение думите „здрав“ и „католик“... Пристигнахме.

Бяха спрели на голям паркинг. Дейвид слезе след баща си. Бяха близо до океана и той усети студения солен въздух.

Край паркинга се издигаше голяма сграда, грубо построена от бетон и гофриран метал. Приличаше на самолетен хангар. В единия ѝ край имаше огромен портал, през който влизаха робокамиони.

Хайрам отведе сина си при малка врата, съвсем миниатюрна в сравнение с размерите на постройката.

— Добре дошъл в центъра на вселената. — Той внезапно се смути. — Виж, довлякох те тук, без да се замисля. Знам, че тъкмо пристигаш. Ако имаш нужда от почивка, душ...

Патерсън изглеждаше толкова искрено загрижен, че Дейвид се усмихна.

— Може би кафе, малко по-късно. Покажи ми новата си играчка.

Вътре цареше студ. Стъпките им отекваха по прашния бетонен под. Луминесцентните лампи хвърляха ледена сива светлина. Мястото повече напомняше за катедрала, отколкото за лаборатория.

В средата на сградата се извисяваше грамадна машина, около която работеха няколко души. Дейвид беше теоретик, а не експериментатор, но позна високоенергийната техника. Имаше детектори за елементарни частици — кристални блокове, подредени един върху друг, и електронни кутии, натрупани като бели тухли, съвсем мънички в сравнение със самите детектори, ала всяка голяма колкото къща.

Специалистите около машината обаче изглеждаха доста възрастни за работа с високоенергийна физическа апаратура — може би средно шестдесетинагодишни, като се имаше предвид колко трудно се преценяваше възрастта напоследък.

Той повдигна въпроса пред Хайрам.

— Да. „Нашият свят“ обикновено назначава по-възрастни служители. Те са съвестни, умни — благодарение на мозъчните лекарства, които в наше време взимаме всички — и са благодарни за работата. Пък и във всеки случай, повечето тук са жертви на прекратяването на ССУ.

— На свръхпроводниковия свръхускорител ли? — Това бе проект за ускорител на елементарни частици на стойност много милиарди долари, който щеше бъде построен под земята в една тексаска царевична нива, ако през деветдесетте години Конгресът не го беше прекратил.

— Това решение засегна цяло поколение американски физици — каза Хайрам. — Те оцеляха, намериха си работа в промишлеността, Уолстрийт и така нататък. Повечето обаче не успяха да преодолеят разочарованието си...

— Но ССУ щеше да е грешка. Методът за линейно ускоряване, който беше разработен няколко години по-късно, се оказа по-

ефективен и по-евтин. А и главните резултати в ядрената физика след две хиляди и десета идват от проучването на високоенергийните космологични явления.

— Няма значение. Поне за тези хора. ССУ можеше и да е грешка. Но щеше да е тяхна грешка. Когато ги издирих и им предложих шанс отново да работят в областта на супермодерната високоенергийна физика, те веднага приеха. — Хайрам погледна сина си. — Знаеш ли, ти си умно момче, Дейвид...

— Не съм момче.

— Ти получи образование, за каквото аз изобщо не можех да мечтая. Но въпреки това мога да те науча на много неща. Например как да ръководиш хора. — Той посочи инженерите. — Погледни ги. Те работят за едно обещание: за мечтите от своята младост. Ако успееш да го използваш, можеш да ги накараш да бързат за жълти стотинки.

Тръгна напред и синът му намръщено го последва.

Стигнаха до парапета и един сивокос техник — с кратко почтително кимване към Хайрам — им подаде каски. Дейвид внимателно си сложи своята и се наведе над парапета. Усещаше мирис на машинно масло, изолация, почистващи разтвори. Отблизо се виждаше, че детекторите всъщност продължават под пода. В средата на ямата имаше някакви непознати машини. Отвътре бълваше пара. Навярно криогеника. Някъде отгоре се разнесе бръмчене и Дейвид вдигна глава. Стоманен кран протягаше дългото си рамо над детекторите.

— Повечето от тия устройства са просто детектори, за да знаем какво става — особено когато нещо се обърка — измърмори Хайрам и посочи машините под пода. — Онова там върши истинската работа. Сврѣхпроводникови магнити.

— Затова е и криогениката.

— Да. Тук произвеждаме мощните електромагнитни полета, полетата, с които създаваме машините на Казимир. — Думите му прозвучаха гордо. „И съвсем основателно“ — помисли Дейвид. — Именно тук отворихме първата времепространствена дупка. Ще поставя паметна плоча, нали се сецаш, като онези за историческите събития. Може и да съм нескромнен. И сега продължаваме да разработваме технологията, докдето и колкото по-бързо можем.

— Защо ме доведе тук?

— Тъкмо този въпрос щях да задам и аз.

— Напълно неочакваният трети глас сепна Хайрам.

— От сенките на детекторите се появи мъж, който се приближи и застана до Патерсън. Сърцето на Дейвид се разтуптя, защото човекът спокойно можеше да е близък на баща му — или негов преждевременен призрак. Но когато се вгледа по-внимателно, забеляза разлики: беше значително по-млад, не толкова едър, може би малко по-висок, и косата му все още бе гъста и лъскаво черна.

Но леденосините очи, толкова необичайни за азиатец, несъмнено бяха същите като на Хайрам.

— Познавам те — каза Кързън.

— От телевизията ли?

Дейвид се насили да се усмихне.

— Ти си Боби.

— А ти трябва да си Дейвид, моят брат, за когото изобщо не подозирах. Трябваше да го науча от една журналистка. — Боби очевидно бе гневен, ала отлично се владееше.

Дейвид разбра, че се е озовал в сложен семеен скандал. И то в собственото си семейство.

Хайрам погледна синовете си и въздъхна.

— Дейвид, може би е време да те черпя едно кафе, а?

Никога не бе пил толкова отвратително кафе. Но техникът, който им сервира, остана до масата, докато Дейвид отпие първата глътка. Това беше Сиатъл, напомни си той, тук качественото кафе се фетишизираше от социалните класи, които ръководеха такива лаборатории. Насили се да се усмихне.

— Великолепно е.

Мъжът просия и се отдалечи.

Закусвалнята се намираше в ъгъла на компютърния център, в който се анализираха данните от различните експерименти. Типичен за икономичния Хайрам, самият компютърен център представляваше просто временен офисен модул с под от синтетични плочки, флуоресцентни лампи и ниски разделителни стенички, имитиращи дърво. Помещението беше натъпкано с компютърни терминали, софтскрийни, осцилоскопи и друга електронна техника. Навсякъде се

извиваха кабели, залепени на снопове по стените, пода и тавана. Миришеше на озон от електрически уреди, застояло кафе и пот.

Тримата седяха със скръстени ръце на пластмасовата маса и избягваха да се гледат в очите.

Хайрам бръкна в джоба си, извади софтскрийн с големината на носна кърпичка и го разглади.

— Направо на въпроса. Включи се. Пусни записа. Кайро.

На екрана се появи огряната от яркото африканско слънце египетска столица. Имаше някакъв инцидент: санитарни, изнасящи на носилки тела от сградите, болница, пълна с трупове, отчаяни роднини и изтощени лекари, виещи майки, притиснали към себе си безжизнените си бебета.

— Мили Боже!

— Господ явно е гледал някъде другаде — мрачно отвърна Хайрам. — Случило се е сутринта. Поредната водна война. Една от съседните държави отровила Нил. Според първите преценки има две хиляди мъртви и десет хиляди болни. Очакват се още много жертви.

Той посочи малкия екран.

— Вижте качеството на изображението. Някои кадри са от камери, други — от роботи. Всички са заснети през първите десет минути след съобщаването на новината от местната информационна агенция. А ето го и проблема. — Хайрам докосна с нокът тъгълчето на екрана. Там имаше емблема: ЗИМ, Земна информационна мрежа, един от най-силните конкуренти на „Нашият свят“ в областта на информационните услуги. — Опитвахме да сключим сделка с местната агенция, но ЗИМ ни изпревари. — Той погледна синовете си. — Това се случва непрекъснато. Всъщност колкото повече се разрастваме, толкова повече ни пречат гадинки като ЗИМ. С цената на значителни разходи поддържам оператори и кореспонденти по целия свят. Имам местни агенти на всеки уличен тъгъл. Но не можем да огреем навсякъде. И ако на мястото на събитието няма наш репортерски екип, за да стигнем дотам ни трябват часове, дори дни. А в денонощния информационен бизнес, повярвайте ми, е фатална даже една минута закъснение.

Дейвид се намръщи.

— Не разбирам. Как можеш да говориш за конкурентна борба? Пред очите ти умират хора.

— Непрекъснато умират хора — грубо отвърна Хайрам. — Загиват във войни за природни ресурси като в случая с Кайро, заради неясни религиозни или етнически противоречия или защото ги е връхлетял някой гаден тайфун, наводнение или суша. Умират и от естествена смърт. Не е по силите ми да го променя. Ако не го покажа аз, ще го направи някой друг. Не съм тук, за да споря за етика. Интересува ме бъдещето на бизнеса ми. И в момента съм на загуба. Ето защо имам нужда от вас. И от двама ви.

— Първо ни разкажи за майките ни — рече Боби.

Дейвид затаи дъх.

Хайрам отпи от кафето си.

— Добре — бавно кимна той. — Но няма много за казване. Ив, майката на Дейвид, беше първата ми жена.

— И първото ти богатство — сухо отбеляза Дейвид.

Хайрам сви рамене.

— Използвахме наследството на Ив, за да започнем бизнес. Трябва да разбереш, Дейвид. Никога не съм ограбвал майка ти. В началото бяхме партньори. Имахме дългосрочен бизнесплан. Спомням си, че го написахме на гърба на менюто по време на обедата след сватбата... Изпълнихме всяка една от целите си, че и повече. Десетократно умножихме майчиното ти състояние. И се роди ти.

— Но си имал извънбрачна връзка и сте се развели — каза Дейвид.

Хайрам го погледна.

— Винаги съдиш другите. Точно като майка си.

— Просто разказвай, татко — настоя Боби.

Баща му кимна.

— Да, имах извънбрачна връзка. С твоята майка, Боби. Хедър, така се казваше. Изобщо не исках да стане така... Дейвид, връзката ми с Ив вече отдавна се разпадаше. Заради проклетата ѝ религия.

— И ти я изхвърли.

— Тя се опита да ме изхвърли. Исках да се разберем като цивилизовани хора. Накрая тя избяга — и те взе със себе си.

Дейвид се наведе напред.

— Но ти си я изхвърлил от бизнеса. Бизнес, създаден с нейни пари.

Хайрам сви рамене.

— Казах ти, че исках да се разберем. Тя искаше всичко. Не успяхме да постигнем компромис. — Погледът му стана суров. — Нямах намерение да се откажа от всичко, което бях изградил. Не и заради каприза на някаква религиозна маниачка. Даже да беше собствената ми жена, твоята майка. Когато изгуби делото, тя замина за Франция с теб и изчезна. Или поне се опита.

— Той се усмихна. — Не беше трудно да ви откроя. — Хайрам се пресегна към ръката му, ала Дейвид я отдръпна. — Ти не подозираше, но аз бдях над теб. Намерих начини, хм, да ти помагам, без майка ти да знае. Не твърдя, че дължиш всичко на мен, но...

— Какво те кара да смяташ, че съм искал помощта ти? — избухна Дейвид.

— Къде е сега майка ти? — попита Боби.

Брат му се опита да се успокои.

— Почина. От рак. Беше ужасно. Не можехме да си позволим...

— Тя не ми позволи да ѝ помогна — прекъсна го Хайрам. — Отблъсна ме даже преди смъртта си.

— Ти какво очакваше? — попита Дейвид. — Отнел си ѝ всичко.

Хайрам поклати глава.

— Тя ми отне нещо важно. Теб.

— И затова си насочил амбициите си към мен — студено каза Боби.

Баща му сви рамене.

— Какво да ти кажа? Боби, дадох ти всичко... всичко, което иначе щях да дам на двама ви. Подготвих те възможно най-добре.

— Подготвил си го, така ли? — смутено се засмя Дейвид. — Що за дума е това?

Хайрам удари с юмрук по масата.

— Щом Джо Кенеди може да го направи, защо да не може Хайрам Патерсън? Не разбирате ли, момчета? Ако работим заедно, ние сме в състояние да постигнем всичко...

— За политика ли говориш? — Дейвид погледна озадаченото красиво лице на брат си. — Такива ли са намеренията ти за Боби? Да не го готвиш за президент? — Той се засмя. — Точно такъв си те представях, татко.

— Какъв?

— Арогантен манипулатор.

Хайрам започваше да се ядосва.

— И ти си точно какъвто очаквах. Надут и набожен като майка си.

Боби смутено гледаше баща си.

Дейвид се изправи.

— Струва ми се, че си казахме достатъчно.

Гневът на Хайрам моментално се изпари.

— Не. Чакай. Извинявай. Имаш право. Не съм те довякъл чак тук, за да се караме. Седни и ме изслушай. Моля те.

Дейвид остана прав.

— Какво искаш от мен?

— Искам да ми направиш по-голяма времепространствена дупка.

— Колко по-голяма?

Баща му си пое дъх.

— Достатъчно, за да се гледа през нея.

Последва дълго мълчание.

Дейвид седна и поклати глава.

— Това е...

— Невъзможно ли? Знам. Но въпреки това ще ти кажа нещо. — Хайрам стана и закрачи из тясната закусвалня, като възбудено жестикулираше. — Да речем, че съм в състояние светкавично да отворя времепространствена дупка от сиатълската си информационна служба до това събитие в Кайро. Да речем и че дупката е достатъчно широка, за да излъчвам кадри от събитието. Така ще мога да предам картина от всяка точка на света — без никакво закъснение. Нали? Помисли. Това ще ми позволи да уволня кореспондентите и операторите, да сведа разходите до минимум. Даже бих могъл да построя някаква автоматична търсеща станция, която постоянно да следи за събития с помощта на краткотрайни времепространствени дупки. Технологиата наистина има неограничени възможности.

Боби се усмихна.

— И никога няма да могат да те изпреварят.

— Адски си прав. — Хайрам се обърна към Дейвид. — Ето за това мечтая. А сега ми кажи, че не е възможно.

Дейвид се намръщи.

— Не знам откъде да започна. В момента си в състояние да установиш метастабилна времепространствена дупка между две

определени точки. Дори само това е значително постижение. Но ти трябва ужасно много техника и в двата края, за да задържиш отворите на дупките. Нали така? Сега искаш да отвориш стабилна дупка в новинарската си централа, без да поддържаш отвора.

— Точно така.

— Е, това не е възможно. Убеден съм, че твоите специалисти вече са ти го казали.

— Естествено. Друго?

— Искаш да използваш тези времепространствени дупки, за да излъчваш фотони от видимия спектър. Дупките са с дължината на Планк-Уилър, с други думи десет на минус трийсет и пета метра. Ти си успял да ги разшириш с двамайсет абсолютни величини и си ги направил достатъчно големи, за да пропускат гама-лъчи. Много голяма честота, много малка дължина на вълните.

— Да. Използваме гама-лъчите, за да пренасят дигитализирани информационни потоци, които...

— Но дължината на твоите гама-лъчи е около един милион пъти по-малка от дължината на вълните на видимата светлина. Отворите на твоите дупки второ поколение трябва да имат диаметър най-малко един микрон. — Дейвид погледна баща си. — Явно си накарал инженерите си да опитат тъкмо това. И те не са успели.

Хайрам въздъхна.

— Всъщност успяхме да вкараме достатъчно енергия на Казимир, за да отворим толкова широки времепространствени дупки. Но се получава някакъв обратен ефект, който ги затваря.

Дейвид кимна.

— Наричат го „нестабилност на Уилър“. Времепространствените дупки са естествено нестабилни. Отворът им привлича фотоните, придава им висока енергия и тази радиация го бомбардира, което го кара да се затваря. Това е същият ефект, на който трябва да противопоставиш отрицателната енергия на ефекта на Казимир, за да задържиш отворени и най-малките времепространствени дупки.

Хайрам се приближи до прозореца на малката закувалня, през който се виждаше детекторният комплекс в средата на лабораторията.

— Имам способни специалисти. Но тия хора са експериментатори. Могат само да регистрират и измерват онова, което се случва, щом всичко се обърка. Трябва ни някой, който да разработи

теорията, да допълни сегашните ни познания. Ето каква ще е твоята роля. — Той се обърна. — Дейвид, искам да си вземеш едногодишна отпускат от Оксфорд и да дойдеш да работиш при мен. — Хайрам го прегърна през раменете. — Помисли какво можем да постигнем. Възможно е да спечелиш Нобелова награда за физика, докато в същото време аз ще погълна ЗИМ и другите джафкащи палета, които ми се пречат в краката. Баща и син заедно. Баща и синове. Какво мислиш?

Дейвид усети, че Боби го наблюдава.

— Ами...

Хайрам плесна с ръце.

— Знаех си, че ще се съгласиш.

— Още не съм.

— Добре, добре. Но ще се съгласиш. Знаеш ли, направо е невероятно, когато дългосрочните планове дадат резултат.

Дейвид се вледени.

— Какви дългосрочни планове?

— След като се насочи към физиката, исках да останеш в Европа — бързо и енергично отвърна Хайрам. — Аз се занимавах със същата област. Ти специализира математика, нали така? После защити дисертация във факултета по приложна математика и теоретична физика.

— В Кеймбридж, да. Факултетът на Хокинг...

— В резултат сега си адски добър в съвременната математика. Това е съвсем друга култура. Американците са на първо място в приложната физика, но използват математика от Втората световна война. Затова, ако се стремиш към теоретично откритие, не се обръщай към учен, завършил в Америка.

— И тук идва моето място — студено рече Дейвид. — С моето европейско образование.

— Татко, да не искаш да кажеш, че си уредил Дейвид да получи европейско образование просто в случай, че някога имаш нужда от него? — бавно попита Боби. — И всичко това, без той да знае, така ли?

— Той няма да е полезен само за мен. А най-вече за себе си. И за света. — Хайрам погледна синовете си и постави ръце на главите им, сякаш ги благославяше. — Всичко, което съм направил, е за вас. Още ли не го проумявате?

Дейвид се вгледа в очите на брат си. Боби се извърна с неразгадаемо изражение.

4.

ПЕЛИН

Откъс от „Пелин: когато планините се топят“. Катрин Манзони, „Шива Прес“, Ню Йорк, 2033. Публикувано също в Интернет.

... Ако искаме видът ни да оцелее през следващите няколко века, ще се сблъскаме с огромни предизвикателства.

Вече е ясно, че промяната на климата ще окаже много по-сериозно въздействие, отколкото се смяташе преди няколко десетилетия: всъщност предвижданията за това въздействие, да речем от 80-те години на двадесети век, сега изглеждат глупаво оптимистични.

Днес знаем, че в резултат на бързото затопляне през последните два века някои метастабилни естествени системи на планетата са преминали в друго състояние. Изпод топящите се вечни снегове на Сибир се освобождават милиони тонове метан и други газове. Затоплящите се океански води дестабилизируют още по-големи метанови находища край континенталния шелф. Поради прекъсването на Гълфстрийм, Северна Европа навлиза в изключително студен период. Над океаните и по-големите земни масиви се установяват нови атмосферни условия — постоянни бури. Загиването на тропическите гори води до отделяне на огромни количества въглероден двуокис в атмосферата. Бавното топене на ледената покривка в западна Антарктида, изглежда, освобождава натиска върху архипелаг от потънали острови и има вероятност от вулканична дейност, която на свой ред ще предизвика катастрофално топене на леда. Морското равнище ще се повиши много повече, отколкото се предполагаше преди няколко десетилетия.

И така нататък.

Всички тези промени са взаимосвързани. Възможно е поради собствените ни действия да приближава края на климатичната стабилност, на която Земята се е радвала хиляди години, стабилност, която е позволила появата на човешката цивилизация. В най-лошия

случай ни очаква необратим климатичен срив, например неовладяем парников ефект, който ще погуби човечеството.

Но всички тези проблеми бледнеят в сравнение с онова, което ще ни сполети, ако в Земята се удари тялото, известно като Пелин. Зловещо съвпадение е, че на руски пелин е „Чернобыль“...

Много от предположенията за Пелин и неговите вероятни последици за съжаление са плод на грешна информация — или по-точно на самодоволство. Тук ще си позволя да повтора някои основни факти.

Факт: Пелин не е астероид.

Астрономите смятат, че е възможно някога Пелин да е бил луна на Нептун или Уран или че е поддържал стабилна орбита около Нептун, която поради неизвестна причина се е нарушила. Така или иначе, днес той е на петстотин години от Земята.

Факт: Сблъсъкът няма да е като този с Хиксулуб^[1], довел до изчезването на динозаврите.

Сблъсъкът с Хиксулуб е бил достатъчен, за да промени драстично хода на еволюцията. Но онзи метеорит е имал диаметър десетина километра. Пелин е четиридесет пъти по-голям и следователно има шестдесет хиляди пъти по-голяма маса.

Факт: Пелин не само ще доведе до масова гибел като Хиксулуб.

Последствията ще са много по-страшни.

Горещината ще стерилизира почвата на петдесет метра дълбочина. Животът може да оцелее, но само дълбоко в пещерите. Не ни е известен дори чисто теоретичен начин човечеството да издържи на такъв удар. Възможно е в космоса да се установят жизнеспособни популации: в орбита, на Марс или на Луната. Но дори след пет века може да се спаси нищожна част от сегашното земно население.

Земята не може да се евакуира. Когато пристигне Пелин, почти всички ще загинат.

Факт: Пелин не може да бъде отклонен.

С помощта на ядрени взривове или термоядрени ракети сме в състояние да променяме траекторията на малки тела — с диаметър няколко километра, например обитаемите астероиди около Земята. Предизвикателството да променим траекторията на Пелин е

невъобразимо по-голямо. Предлагани са експерименти за преместване на такива тела, например с помощта на гравитационни средства, каквито в случая не са налични, или за тяхното разрушаване с наномашини на фон Нойман^[2]. Ала тези методи далеч надхвърлят сегашните ни възможности.

Две години след като разкрих заговора за запазване в тайна на Пелин, интересът към темата отслабва и все още не сме започнали да работим по най-големия проект за своето оцеляване.

Самият Пелин вече оказва въздействието си върху нас. По някаква жестока ирония на съдбата тъкмо когато за пръв път в своята история ние заедно мислим за бъдещето си, перспективата за ужасния сблъсък като че ли прави тези усилия безсмислени. Бяха изоставени различни екологични проекти. Изглежда, хората смятат, че щом къщата ще бъде разрушена на другия ден, могат да изгорят мебелите още сега.

Няма нерешими проблеми — дори този с Пелин. Но е ясно, че за да оцелеем, ние трябва да проявим находчивост и себеотрицание, каквито досега са ни убягвали през дългата ни противоречива история.

И все пак аз разчитам на човечността и изобретателността. Показателен е, струва ми се, фактът, че Пелин е открит не от професионалисти, които просто търсеха в друга посока, а от група любители астрономи, които бяха монтирали автоматични телескопи в задните си дворове и използваха безплатен софтуер, за да сканират оптични детекторни изображения за променливо светлинно излъчване. Те отказаха да приемат булото на секретността, което нашето правителство се опита да им наложи. Възможно е единствената ни надежда за оцеляване да зависи тъкмо от такива групи — сериозни, интелигентни, упорити, търсещи нови решения, за да предизвикат самодоволството на професионалистите...

---

[1] Село в Мексико, където е открит метеоритен кратер с диаметър около 180 км. — Б.пр. ↑

[2] Джон фон Нойман (1903–1957) — американски математик, роден в Унгария. — Б.пр. ↑

5.

ВИРТУАЛНИЯТ РАЙ

Боби закъсняваше. Кейт го чакаше на паркинга на Земята на Откровението. В гигантската катедрала от бетон и стъкло — бивш бейзболен стадион — вече нахлуваха тълпи възрастни богомолци.

Наложи се да седнат в дъното на една от трибуните зад високи колони, които им пречеха да виждат. Из навалищата шареха продавачи на хотдог, фъстъци, безалкохолни напитки и ободряващи опиати, по уредбата се носеше музика. „Йерусалим“, позна я тя: на основата на великата поема на Блейк^[1] за легендарното идване на Иисус в Британия, сега химн на нова Англия.

Целият под на стадиона беше огледален и отразяваше синьото небе, осеяно с декемврийски облаци. В средата се издигаше огромен трон, покрит със зелени и сини камъчета, навярно кварц. Във въздуха ръсеха водни капки и с помощта на специални прожектори се образуваха прелестни дъги. Малки работи настаняваха по-немощните богомолци. Всички старци бяха в бяло и носеха златни корони.

А наоколо обикаляха грамадни зверове, целите гротескно покрити с мигащи очи. Един от тях разпери криле и излетя като орел.

Създанията зареваха и уредбата многократно усили звука. Хората се изправиха и зааплодираха.

Боби бе странно нервен. Беше облечен в тесен ален гащеризон сменящо цвета си шалче на шията. „Лъскаво конте от двадесет и първи век — помисли си Кейт, — абсолютно не на място сред старческото множество, като диамант сред речни камъчета.“

Тя докосна ръката му.

— Добре ли си?

— Нямах представа, че всички ще са толкова стари.

Имаше право, разбира се. Какво по-убедително доказателство за стареенето на Америка? Всъщност на тила на мнозина от присъстващите ясно се виждаха когнитивни усилватели, превантивно средство против старчески болести като Алцхаймер, което стимулираше производството на невротрансмитери.

— Иди във всяка черква в страната и ще видиш същото, Боби. Жалко, но религията привлича хората малко преди да умрат. А сега има повече старци — и с приближаването на Пелин навярно всички долавяме полъха на тази тъмна сянка. Билибоб просто е яхнал гребена на демографската вълна. Така или иначе, тези хора няма да те ухапят.

— Може би. Обаче смърдят. Не усещаш ли?

Кейт се засмя.

— Никога не си обувай най-хубавия панталон, когато отиваш на борба за свобода и истина.

— А?

— Хенрик Ибсен.

Пред трона в центъра на стадиона застана нисък дебел мъж с лъснало от пот лице. Гласът му закънтя по уредбата.

— Добре дошли в Земята на Откровението! Знаете ли защо сте тук? — Той посочи с показалец един от богомолците. — Ти знаеш ли? А ти? Чуйте ме: „Един неделен ден бях обзет от дух и чух зад себе си силен глас като от тръба, който казваше: Аз съм Алфа и Омега, първият и последният; и туй, що видиш, напиши на книга...“^[2]

Кейт се наведе към Боби и прошепна:

— Представям ти Билибоб Мийкс. Предразполага, а? Ръкопляскай заедно с другите. Защитна окраска.

— Какво става, Кейт?

— Явно никога не си чел Откровението. Побърканата кулминация на Библията. — Тя посочи с ръка. — Седем лампи. Двайсет и четири трона около големия. Откровението е пълно със сакрални числа — три, седем, дванайсет. И описанието на края на света е абсолютно буквално. Макар че Билибоб поне използва традиционните преводи, а не модерните издания, които са преработени така, че все едно две хиляди петстотин трийсет и четвърта, годината на падането на Пелин, открай време си е била посочена в текста... — Кейт въздъхна. — Астрономите, които откриха Пелин, не ни направиха голяма услуга, като му дадоха това име. Осма глава, десети стих: „Затръби и третият Ангел, и от небето падна голяма звезда, горяща като светило, и падна върху третата част на реките и върху водните извори; и името на тая звезда е пелин...“

— Не разбирам защо ме покани тук. Всъщност не знам как си успяла да ми предадеш съобщението. След като баща ми те

изхвърли...

— Хайрам все още не е всемоушен, Боби — прекъсна го тя. — Няма пълна власт дори над теб. А що се отнася до това защо... Гледай!

Над тях се издигаше робот с надпис: „ЗРЪНЦА“. Той се спусна към тълпата, повикан от множество богомолци.

— Зрънца — замислено рече Боби. — Това е мозъчен стимулатор, нали?

— Да. Специалитетът на Билибоб. Чел ли си Блейк? „Съзираш ли в зрънцето пясък вселена, а в полския цвят — красотите на рая, и краткият час бива вечност блажена, и в шепата малка събираш безкрая...“^[3] Когато взимаш зрънца, усещането ти за време се ускорява. Субективно, ти ще си в състояние да мислиш повече, да имаш повече преживявания за едно и също обективно време. По-дълъг живот — запазена марка на Билибоб Мийкс.

— И какво лошо има в това?

— Боби, огледай се наоколо. Старците се страхуват от смъртта. Това ги прави уязвими за такива измами.

— Какви измами? Не е ли вярно, че зрънцата имат ефект?

— В известен смисъл. При възрастните хора биологичният часовник на мозъка всъщност върви по-бавно. И тъкмо това използва Билибоб.

— И проблемът е...

— Страничните ефекти. Зрънцата стимулират производството на допамин, основния химически посредник на мозъка. И се опитват да направят старческия мозък бърз като на дете.

— Което е лошо — колебливо каза той. — Нали така?

Кейт се намръщи. Въпросът я озадачи — не за пръв път имаше чувството, че на Боби му липсва нещо.

— Разбира се, че е лошо. Това си е чисто бърникане в мозъка. Боби, допаминът участва в много жизненоважни мозъчни функции. Ако количеството му е прекалено малко, получаваш тремор, неспособност да правиш волеви движения — Паркинсонова болест например, дори кататония. Ако е прекалено много, вечно си възбуден, възможно е да се стигне до маниакално разстройство, неконтролируем говор и движения, пристрастяване, еуфория. Последователите на Билибоб, или по-точно неговите жертви, няма да постигнат Вечността в последния си час. Билибоб цинично изгаря мозъците им. Някои

лекари вече стигнаха до този извод. Но никой не може да докаже нищо. Трябват ми доказателства от собствената му лаборатория, че Билибоб знае точно какво върши. Наред с доказателства и за другите му измами.

— Например?

— Например за това, че измъква милиони долари от застрахователни компании, като им продава фалшиви списъци на свои енориаши. Че е прибрал в джоба си голямо дарение от Лигата против клеветата. И продължава в същия дух, въпреки че е изминал дълъг път от банкнотните кръщения. — Кейт погледна към Боби. — И за това ли не си чувал? По време на кръщаването държиш банкнота. Така Божията благословия се насочва към парите, а не към детето. После пускаш банкнотата в обръщение и тя би трябвало да ти се върне многократно... и за да си абсолютно сигурен, че ще има ефект, естествено, даваш парите на пастора. Говори се, че Билибоб усвоил този приятен навик в Колумбия, където работил като наркопласър.

Това, изглежда, го шокира.

— Нямах доказателства.

— Още не — мрачно призна тя. — Но ще намеря.

— Как?

— Тъкмо за това исках да поговоря с теб...

Боби се намръщи.

— Извинявай — каза Кейт. — Просто съм малко ядосана.

— Кейт, ти си много ядосана.

— Струва ми се, че имам основание. От месеци вървя по следите на този тип.

Над тях се издигна робот, който носеше комплекти виртуални очила и ръкавици.

— Тези очила и ръкавици са произведени от компанията „Земята на Откровението“ със съдействието на „Нашият свят“ за пълно преживяване на Земята на Откровението. Таксата автоматично ще се изтегли от вашите кредитни карти или лични сметки. Тези очила и ръкавици...

Кейт се пресегна и взе два комплекта.

— Време е за представлението.

Боби поклати глава.

— Имам импланти. Не ми трябва...

— Билибоб използва специални средства, за да обезврежда конкурентните технологии. — Тя си сложи очилата. — Готов ли си?

— Ами, да...

Кейт усети около очите си влага — очилата се бяха свързали с плътта ѝ чрез мембрани. Сякаш студени влажни устни смучеха лицето ѝ.

Мигновено се озова в мрак и тишина.

До нея се материализира Боби, който я хвана за ръка. Неговите очила и ръкавици, разбира се, бяха невидими.

Скоро зрението ѝ се проясни още повече. В пространството около тях, докдето ѝ стигаше погледът, като облак от пращинки се носеха хора. Всички бяха в бели роби и държаха палмови клонки — дори и те с Боби, установи тя. И бяха облени в светлината, която струеше от висящия във въздуха пред тях куб.

Огромнен свършен куб, сияещ като слънце.

— Леле! — възкликна Боби.

— Двайсет и първа глава от Откровението — прошепна Кейт. — Добре дошъл в Новия Йерусалим. — Тя хвърли палмовата клонка, но в ръката ѝ просто се появи друга. — Само не забравяй — каза журналистката, — че единственото реално нещо тук е постоянният поток от пари, който изтича от твоите джобове и се влива в тези на Билибоб.

Двамата заедно полетяха към светлината.

На стената пред нея имаше прозорци и три сводести порти. Вътре се виждаше светлина, още по-ярка, отколкото самата сграда. В сравнение с размерите на куба стените изглеждаха тънки като хартия.

— Колко всъщност е голямо това нещо? — попита Боби.

— Свети Йоан казва, че градът бил куб и всяка страна била широка дванайсет хиляди стадия.

— Дванайсет хиляди стадия са...

— Около две хиляди километра. Боби, този Божи град е голям колкото малка луна. Ще мине доста време, докато стигнем до него. И ще платим за всяка секунда, разбира се.

— В такъв случай ми се ще да си бях взел хотдог. Знаеш ли, баща ми често споменава за теб.

— Сърди ли ми се?

— Хайрам е... хм, непостоянен. Мисля, че дълбоко в душата си те харесва.

— Предполагам, че трябва да се чувствам поласкана, нали?

— Допадна му изразът, който ти използва. „Електронна анестезия“. Трябва да призная, че самият аз не го разбрах.

Тя му се намръщи. Продължаваха да се носят към сивката светлина.

— Наистина си водил затворен живот, нали, Боби?

— Бърникането в мозъка, както го наричаш ти, често е много полезно. Като усилвателите за Алцхаймер. — Той я погледна. — Може пък да не съм чак толкова завеян, за колкото ме смяташ. Преди две години открих болнично крило с дарение от „Нашият свят“. Лекувах маниакални депресии чрез прекъсване на деструктивната връзка между две зони на мозъка...

— Опашатото ядро и сливиците. — Кейт се усмихна. — Чудно нещо, всички станахме специалисти по мозъчна анатомия. Не твърдя, че всичко е вредно. Но има много мотиви за бърникане. Хора, склонни към буйства, се укротяват с изгаряне на части от сливиците. Работохолици и комарджии се „диагностицират“ и „лекуват“. Даже агресивността е свързана с разстройство в мозъчната кора.

— И какво му е ужасното?

— Тия шарлатани, тия лекари, дето се занимават с мозъчно препрограмиране, не разбират машината, в която бърникат. Все едно да се опитваш да установиш функциите на някакъв софтуер, като изгориш компютърните чипове. Винаги има странични ефекти. Защо мислиш, че Билибоб толкова лесно е успял да си осигури този бейзболен стадион? Защото от две хиляди и петнайсети насам спортът е в упадък: играчите вече не се състезават достатъчно енергично.

Той се усмихна.

— Това обяснение не ми се струва много сериозно.

— Виж, през последните две десетилетия качеството и количеството на оригиналните научни проучвания рязко спадна. Като „лекуват“ диагностицираното от самите тях маниакално самовгълбяване, лекарите лишиха най-интелигентните индивиди от способността да се занимават със сложни дисциплини. А мозъчният участък, свързан с депресията, подвидовата кора, също е свързан с

творчеството — с възприемането на смисъла. Повечето критици са единопдушни, че изкуството е в упадък. Защо смяташ, че виртуалните рокгрупи на баща ти са толкова популярни седемдесет години след разпадането на първообразите си?

— Но каква е алтернативата? Без препрограмирането светът щеше да е жесток и варварски.

Тя стисна ръката му.

— Ти може и да не го виждаш от златната си клетка, но светът все още си е жесток и варварски. Трябва ни машина, която да ни позволява да видим гледната точка на другите. Ако не успеем да го постигнем, цялото препрограмиране става излишно.

— Ти наистина си адски гневна, а? — кисело рече Боби.

— Гневна ли? Бясна съм — на шарлатани като Билибоб. На модерни френолози и нацистки доктори, които се бъзикат с главите ни и навярно дори застрашават бъдещето на вида ни, докато светът около нас се разпада. Ти не си ли бесен?

Той озадачено отвърна на погледа ѝ.

— Предполагам, че трябва да помисля... Хей! Движим се по-бързо.

Светият град се извисяваше пред тях. Стената приличаше на огромна изправена равнина, чиито правоъгълни кратери ярко сияеха.

Човешките рояци се разделяха на потоци към гигантските врати, сякаш носени от силни течения. Боби и Кейт летяха към централната порта. Ала нямаше истинско усещане за движение. Когато се замислеше, тя съзнаваше, че тялото ѝ все още е спокойно отпуснато на твърдата седалка.

И все пак полетът беше невероятен.

Влетяха стремглаво през вратата, сияещ тунел от сивкаво бяла светлина, и се плъзнаха над лъскава златна повърхност.

Кейт се огледа и потърси стените, които трябваше да са на стотици километри една от друга. Във въздуха се стелеше мъгла, над нея дори имаше облаци, които отразяваха златния под.

... После вдигна очи и видя бляскавите стени на града да се издигат от атмосферния пласт над пода. Равнините и правите линии се сливаха в далечен квадрат, неочаквано ясен, високо над главата ѝ.

Таван над атмосферата.

— Леле!

Пръстите на Боби бяха топли и меки.

— Признай, че си впечатлена.

— И въпреки това Билибоб е мошеник.

— Обаче ловък мошеник.

Земното притегляне взимаше своето. Хората наоколо се спускаха като човешки снежинки и Кейт се спускаше заедно с тях. Видя светлосиня река, която пресичаше златната равнина. По бреговете ѝ растеше гъста зелена гора. Навсякъде имаше хора, пръснати по брега и край сградите. Трябваше да са повече, отколкото бяха присъствали на стадиона. Несъмнено много от тях бяха виртуални проекции.

Докато падаше, започна да забелязва детайлите — дори слънчевите зайчета по водата. Накрая зелените върхари я обгърнаха.

Кейт леко се спусна на земята. Когато отново погледна към небето, видя безброй старци в бели роби, носещи се без страх надолу.

Толкова много злато: земната повърхност, стените на най-близките сгради. Хората изглеждаха възбудени, щастливи. Ала златото изпълваше въздуха с жълто сияние, което им придаваше анемичен вид. И тези радостни изражения несъмнено бяха виртуални маски, наложени върху смутени лица.

Боби се приближи до едно от дърветата. Кейт забеляза, че босите му стъпала потъват и изчезват на сантиметър-два в тревата.

— По клоните растат различни видове плодове. Виж. Ябълки, портокали, лимони...

— „... От двете страни на реката стои дърво на живота, което дава дванайсет пъти плодове, като всякой месец ражда своя плод; листата на дървото служат за изцеление на народите.“^[4]

— Впечатлен съм от детайлността.

— Излишно е. — Тя се наведе и докосна земята. Не усети стръковете на тревата, нито роса, нито пръст, само гладка пластмасова повърхност. — Билибоб е панаирджия. При това от най-евтините. — Кейт се изправи. — Това дори не е истинска религия. При Билибоб работят специалисти по маркетинг и бизнесаналитици, а не монаси и монахини. Той проповядва, че е нормално да си алчен. Поговори с баща си. Това е стоков фетишизъм, пряко свързан с банкнотните кръщения.

— Говориш така, като че ли си религиозна.

— Не съм, уверявам те — отвърна тя. — Човешката раса спокойно може да мине и без религия. Но не мога да понасям хора като Билибоб. Доведох те тук, за да ти покажа силата на влиянието му, Боби. Трябва да го спрем.

— И с какво мога да ти помогна?

Кейт се приближи до него.

— Знам какво се опитва да постигне баща ти. Нещо повече от метода за информационен обмен. Средство за дистанционно наблюдение.

Той не отговори.

— Не очаквам да го потвърдиш или отречеш. И няма да ти кажа откъде съм научила. Искам да помислиш за това какво можем да постигнем с такава техника.

Боби свъси вежди.

— Светкавичен достъп до сензационни материали...

Тя махна с ръка.

— Много повече. Помисли. Ако си в състояние да отвориш времепространствена дупка до всяка точка, вече няма да има прегради. Няма да има стени. Ще можеш да виждаш всеки по всяко време. И мошениците като Билибоб няма да има къде да се скрият.

Той още повече се намръщи.

— За шпиониране ли говориш?

Кейт се засмя.

— О, я стига, Боби! Всеки от нас и без това е под постоянно наблюдение. От двайсет и една годишен си известна личност, трябва да знаеш какво е да те наблюдават.

— Не е същото.

Тя отново го хвана за ръка.

— Ако Билибоб няма какво да крие, няма от какво и да се бои. Погледни го от тази страна.

— Понякога говориш точно като баща ми — безизразно рече Боби.

Кейт смутено замълча.

Запътиха се към тълпата и към големия трон, около който танцуваха седем светещи глобуса. Заедно с двадесет и четирите по-малки тронове това представляваше уголемен вариант на реалната сцена на стадиона.

И пред централния трон стоеше Билибоб Мийкс.

Ала не дебелият потен човек, когото бяха видели преди малко. Този Билибоб бе по-висок, по-млад, по-слаб, много по-красив, нещо като млад Чарлтън Хестън^[5]. Макар че трябва да беше най-малко на километър от тях, той се извисяваше над множеството. И сякаш растеше.

Той се наведе надолу с ръце на хълбоците и гласът му отекна като гръм:

— „И градът няма нужда ни от слънце, ни от месечина, за да светят в него, понеже Божията слава го е осветила, и светило му е Агнецът...“^[6] — Билибоб продължаваше да се уголемява, ръцете му се удължиха като дървесни дънери, лицето му се превърна в огромен диск, който вече се издигаше над по-ниските облаци. Кейт виждаше как хората бягат изпод гигантските му крака като мравки.

И изведнъж пасторът насочи показалец право към нея, бездънните му сиви очи яростно заблестяха, на челото му се появи гневни бръчки, дълбоки като марсиански канали.

— „И няма да влезе в него нищо нечисто, нито който върши гнусни работи и лъжа, а само ония, които са записани в книгата на живота при Агнеца.“ Твоето име записано ли е в тази книга? Достойна ли си?

Кейт изпищя.

И невидима ръка я издигна в сияйния въздух.

Усети влага около очите и ушите си. Изведнъж я обгърна светлина, шум и аромат на хотдог.

Боби беше коленичил пред нея. На лицето му личаха следите от очилата.

— Успя да стигне до теб, нали? — попита той.

— Билибоб знае как да насочва посланията си — задъхано отвърна Кейт.

Хората по редовете на бившия стадион се олюляваха и пъшкаха, раздразнените им от очилата очи сълзяха. Тук-там медицински екипи изнасяха хора, изпаднали в безсъзнание — навярно припаднали или получили инфаркт, помисли си Кейт. Преди да купи билетите я бяха накарали да подпише различни документи, с които освобождаваше

Мийкс от всякаква отговорност, и предполагаше, че безопасността на богомолците не е сред неговите приоритети.

Тя любопитно погледна Боби: изглеждаше невъзмутим.

— Ами ти?

Той сви рамене.

— Играл съм и по-интересни приключенски игри. — Боби погледна нагоре към мрачното декемврийско небе. — Кейт... знам, че просто ме използваш, за да се добереш до баща ми. Но въпреки това те харесвам. И може би ще ми е полезно да натрия носа на Хайрам. Как мислиш?

Кейт затаи дъх.

— Мисля, че това е най-човешкото нещо, което съм чувала от теб.

— Тогава да го направим.

Тя се насили да се усмихне. Бе получила каквото искаше.

Но светът наоколо все още ѝ се струваше недействителен в сравнение с онези последни мигове в ума на Билибоб.

Не се съмняваше, че ако в слуховете за устройството, което конструираше Хайрам, има дори само капчица истина, тя ще е в състояние да унищожи Билибоб Мийкс. Това щеше да е огромен успех, личен триумф.

Ала дълбоко в себе си съзнаваше, че винаги ще съжалява за това. Дълбоко в себе си винаги щеше да копнее да се върне в онзи сияен златен град, в който я очакваха щастливи, усмихнати хора.

Билибоб беше стигнал до сърцето ѝ, ударната му тактика бе победила дори нея. И това, разбира се, беше проблемът. Причината да спрат Билибоб Мийкс.

— Да — отвърна Кейт. — Да го направим.

---

[1] Уилям Блейк (1757–1827) — английски поет и художник. — Б.пр. ↑

[2] Откровение 1: 10–11. — Б.пр. ↑

[3] „Пророчества на невинността“, прев. С. Николов. — Б.пр. ↑

[4] Откровение 22: 2. — Б.пр. ↑

[5] Американски актьор, р. 1924. — Б. пр. ↑

[6] Откровение 21: 23. — Б.пр. ↑

6.

ПЕРЛА ЗА ЕДИН МИЛИАРД ДОЛАРА

Дейвид, Хайрам и Боби седяха пред гигантски софтскрийн, който покриваше цяла стена в компютърния център на лабораторията. Излъчвана от фиброоптична камера, монтирана в сърцето на свръхпроводниковото магнитно гнездо, картината беше абсолютно черна, тук-там осеяна с отделни пиксели, точки цвят и светлина.

Дигиталният брояч в ъгъла отчиташе секундите отпред назад.

Хайрам се изправи и нетърпеливо zakрачи из тясното помещение. Асистентите на Дейвид плахо се отдръпнаха от пътя му, като избягваха да го гледат в очите.

— Откъде знаеш, че скапаната времепространствена дупка изобщо ще се отвори? — изсумтя Хайрам.

Дейвид потисна усмивката си.

— Няма нужда да шепнеш. — Той посочи дисплея в ъгъла на екрана. До брояча имаше серия цели числа, които безкрайно се въртяха от две до тридесет и едно.

— Това е тестовият сигнал. Екипът ни в Бризбейн го излъчва на нормална дължина на гама-лъчите. Така знаем, че сме успели да открием и стабилизираме времепространствена дупка и че австралийците са я локализирали. — През трите месеца, откакто работеше тук, Дейвид бързо бе разработил метод за използване на импулси екзотична материя, за да се справи с характерната нестабилност на времепространствените дупки. Прилагането му на практика, разбира се, се оказа изключително трудно, но в крайна сметка — успешно.

— Все още не сме съвсем точни с другите краища на дупките. Боя се, че австралийските ни колеги трябва да ги гонят из праха. И все пак вече можем да отворим дупка до всяка точка на планетата. Засега не знаем дали ще успеем да разширим дупките до размери, пропускащи светлина във видимия спектър.

Кръстосал крака, Боби седеше спокойно, облегнат на една от масите. Изглеждаше в отлична форма, сякаш току-що идваше от

тенискорта. „И навярно е така“ — помисли си Дейвид.

— Мисля, че трябва да отдадем дължимото на Дейвид, татко. В края на краищата, той вече реши половината от проблема.

— Да — каза Хайрам. — Но не виждам нищо друго освен гамалъчи, излъчени от някой смотан австралиец със строшен нос. Ако не открием начин да разширим дупките, просто си хвърлям парите на вятъра. И вече не мога да понасям това чакане! Защо правим само по един експеримент на ден?

— Защото — спокойно отвърна Дейвид — трябва да анализираме резултатите от всеки експеримент, да разглобяваме машината на Казимир и да пренастройваме контролната техника и детекторите. Трябва да разберем причините за всеки провал, преди да продължим към успеха. — „С други думи — прибави наум той, — преди да се измъкна от този сложен семеен възел и да се завърна към сравнителното спокойствие на Оксфорд, постоянната борба за средства, яростното академично съперничество и така нататък.“

— Какво точно търсим? — попита Боби. — Как изглежда отворът на времепространствената дупка?

— Аз ще ти отговоря — без да престава да се разхожда, рече Хайрам. — Израснал съм с достатъчно кофти родителски научни представления. Времепространствената дупка е пряк път през четвъртото измерение. Трябва да отрежеш парче от нашето триизмерно пространство и да го залепиш за друго такова парче в Бризбейн.

Боби погледна Дейвид и повдигна вежди.

— Всъщност е малко по-сложно — внимателно отвърна брат му. — Но в общи линии той е прав. Отворът на времепространствената дупка е сфера, която свободно се носи в пространството. Триизмерен отрязък. Ако успеем с разширяването, на първо време ще можем да виждаме отвора на нашата времепространствена дупка — поне с лупа... — Броячът вече показваше една-единствена цифра. — Внимание — каза Дейвид. — Започваме.

Всички впериха погледи в дисплея.

Броячът стигна до нула.

И не се случи нищо.

Поне видимо, разбира се. Детекторите регистрираха преминаване на тежки и натоварени с енергия частици, останки от колабирала времепространствена дупка. По-късно триизмерно можеха

да се проследят траекториите на отделните фрагменти — траектории, които щяха да се реконструират и анализират.

Много данни, много ценна научна информация. Но големият степенен софтскрийн остана черен. Сигнал нямаше.

Дейвид въздъхна, отвори дневника си и вписа подробностите от експеримента със заобления си стегнат почерк. Асистентите му започнаха да проверяват апаратурата.

Хайрам погледна големия си син, после празния екран и инженерите.

— Това ли е? Получи ли се?

Боби го докосна по рамото.

— Даже аз мога да ти кажа, че не се получи, татко. — Той посочи тестовата серия цели числа, която бе замръзнала на тринадесет. — Прав ли е? Дейвид, пак ли се прецака?

— Това не беше провал. Просто поредният експеримент. Ти не разбираш от наука, татко. Виж, когато анализираме данните и направим съответните корекции...

— Дрън-дрън! Трябваше да те оставя да гниеш в скапания Оксфорд. Обади ми се, когато постигнеш нещо. — И като клатеше глава, Хайрам изфуча от стаята.

Последва осезаемо облекчение. Асистентите — побелели ядрени физици, мнозина от които по-възрастни от Патерсън, някои много известни още преди да постъпят в „Нашият свят“ — също започнаха да излизат.

Когато всички се махнаха, Дейвид седна пред софтскрийна и се хвана на работа.

Включи любимия си десктоп, нещо като прозорец в тесен кабинет, с книги и документи, натрупани на купчини по пода, лавиците и масите, и със сложни модели на елементарни частици, които висяха от тавана. Когато се огледаше из „стаята“, фокусът на вниманието му се разширяваше и ставаше по-подробен, а всичко останало се замъгляваше и се отдалечаваше във фона. Можеше да „взима“ документи и модели, да рови, докато открие каквото му трябва — точно там, където го е оставил предния път.

Първо трябваше да провери за детекторни дефекти. Дейвид започна да увеличава образите на различни детекторни плочи. Когато някоя особено мощна частица улучеше детекторен елемент, винаги се

получаваха случайни пикселни грешки. Ала макар че някои детектори бяха достатъчно пострадали от облъчването, за да се нуждаят от замяна, засега нямаше нищо сериозно.

Като си мърмореше под нос, потънал в работа, той се приготви да продължи с...

— Потребителският ти интерфейс е пълна каша.

Дейвид се сепна и се обърна. Боби все още беше в компютърния център.

— Извинявай — каза Дейвид. — Не исках да ти обръщам гръб. — Странно, че изобщо не бе забелязал присъствието на брат си.

— Повечето хора използват Търсачката.

— Която е досадно бавна, често не разбира какво искаш и всъщност представлява система за съхраняване на данни едва ли не от Викторианската епоха. Кантонерки. Прекалено съм тъп за Търсачката, Боби. Аз съм просто неevolюирала човекоподобна маймуна, която обича да търси нещата със собствените си ръце и очи. Интерфейсът ми може да ти се струва каша, но аз знам точно къде е всяко нещо.

— Въпреки това виртуално ще можеш много по-добре да изследваш своите елементарни частици. Ще ти покажа последния си модел въображател. Вече сме в състояние да достигаме до повече зони на мозъка, по-бързо да превключваме...

— И всичко това, без да се налага трепанация.

Боби се усмихна.

— Добре — каза Дейвид. — Ще съм ти задължен.

Брат му се огледа наоколо по онзи свой разсеян, смущаващ начин.

— Вярно ли е? Онова, дето го каза на татко — че този опит не бил провал, а само поредната стъпка към успеха?

— Разбирам нетърпението на Хайрам. В края на краищата той плаща за всичко това.

— И пазарът го подлага на постоянен натиск — отбеляза Боби.

— Някои негови конкуренти твърдят, че имат технология за информационен обмен със същото качество. Съвсем скоро някой от тях ще стигне до идеята за дистанционно наблюдение — независимо от Хайрам, ако информацията вече не е изтекла.

— Пазарният натиск няма значение — сприхаво възрази Дейвид. — Такова проучване трябва да напредва стъпка по стъпка. Не знам

колко разбираш от физика, Боби.

— Да речем, нищо. Щом можеш да отвориш времепространствена дупка, какво толкова трудно има да я разшириш?

— Това не е като да правиш по-големи и по-добри автомобили. Ние се опитваме да натикаме време-пространството във форма, каквато то обикновено не приема. Виж, времепространствените дупки по природа са нестабилни. Известно ти е, че за да ги отворим, трябва да ги третираме с екзотична материя.

— Антигравитация.

— Да. Но напрежението в отвора на времепространствената дупка е огромно. Постоянно се налага да балансираме. — Дейвид сви юмруци и силно ги притисна един към друг. — Докато поддържахме баланса, няма проблем. Но и най-малкото дестабилизиране е достатъчно, за да изгубим всичко. — Той плъзна единия си юмрук настрани и наруши установеното равновесие. — И тази фундаментална нестабилност расте с големината. В момента се опитваме да наблюдаваме условията във времепространствената дупка и да съобразим количеството екзотична материя-енергия, за да компенсираме колебанията. — Той отново притисна юмруци — този път като раздвижи левия, но компенсира отклонението с десния, така че кокалчетата на пръстите му останаха притиснати едни към други.

— Ясно — каза Боби. — Все едно че третираш времепространствената дупка със софтуер.

— Да. До този момент нестабилността се получаваше прекалено бързо и катастрофично, за да се справим с нея. Виж това. — Дейвид се пресегна към десктопа и с върха на пръста си отвори нов водопад от елементарни частици. Основата му беше тъмнолилава — цветът на силното йонизиране — с отделни червени струи, широки и тесни, някои прави, други извити. Той натисна някакъв бутон и триизмерният образ започна да се върти. Софтуерът замъгли предните елементи, за да изпъкнат детайлите на вътрешната структура. Централната струя бе заобиколена от цифри, показващи енергията и инерцията. — Това е високоенергийно комплексно явление, Боби. Целият този екзотичен боклук се излива навън преди времепространствената дупка напълно да изчезне. — Дейвид въздъхна. — Все едно да се опитваш да поправиш автомобил, като го уголемиш и започнеш да ровиш из останките.

— Виж, аз бях честен с татко — продължи Дейвид. — Всеки експеримент е проучване на неизвестна част от онова, което ние наричаме „параметрично пространство“. Няма неуспешни експерименти — всеки път научаваме нещо ново. Всъщност много от опитите ми наистина дават отрицателен резултат. Експериментът, който доказва, че някаква теория е грешна, е по-ценен от сто опита, които показват, че идеята може да е вярна. Накрая ще стигнем до целта... или ще докажем, че мечтата на Хайрам не е осъществима със съвременна техника.

— Науката изисква търпение.

Дейвид се усмихна.

— Да. Винаги е било така. Но някои трудно запазват търпение пред лицето на черния метеор, който се приближава към нас.

— Пелин ли? Но той е на няколко века разстояние.

— Обаче неговото съществуване не оказва влияние само на учените. Наблюдава се общ стремеж да се бърза, да се събира информация и да се формулират нови теории, да се научи колкото може повече през оставащото време — защото вече не сме сигурни, че някой ще оцелее, за да продължи нашата работа, както винаги се е смятало в миналото. Затова хората използват преки пътища...

На стената замига червена лампичка и инженерите започнаха да се връщат в компютърния център.

Боби иронично погледна брат си.

— Пак ли ще провеждаш експеримент? Нали каза на татко, че правиш само по един опит на ден?

Дейвид му намигна.

— Невинна лъжа. Понякога е полезно да знаеш как да се избавиш от него.

Боби се засмя.

Оказа се, че преди началото на новия експеримент има време да си вземат кафе и двамата отидоха в закусвалнята.

Какво търсеше Боби в компютърния център? Като че ли искаше да участва. Дали не му завиждаше?

Каква приятна мисъл! Баснословно богатият Боби Патерсън, супермодерното конте, завиждаше на своя сериозен, потънал в науката брат.

Или това беше просто братско съперничество от страна на самия Дейвид?

На връщане той се опита да завърже разговор.

— Е, къде си следвал, Боби?

— В Харвардската бизнесшкола.

— И аз изкарах няколко бизнескурса за бакалавърската си степен. — Дейвид сбърчи лице. — Лекциите трябваше да ни „подготвят за модерния свят“. Всички ония двоични матрици, залитанията по една или друга теория, по един или друг икономически гуру...

— Е, бизнесанализът не е космическа наука, както се казва — безразлично измърмори Боби. — Но никой в Харвард не беше идиот. Аз кандидатствах на равна нога с останалите. Имаше страхотна конкуренция.

— Убеден съм. — Дейвид се озадачи от безизразния глас на брат си. — Останах с впечатлението, че се чувстваш... подценен.

Боби сви рамене.

— Възможно е. Фирмата за виртуална реалност на „Нашият свят“ печели милиарди долари. Татко ясно ми даде да разбере, че ако се проваля, няма да се втурне да ми помага. Но даже Кейт ме смята за развейпрах. — Боби се усмихна. — С удоволствие се опитвам да я убедя в обратното.

Дейвид свъси вежди. Кейт?... А, репортерката, която Хайрам се опитваше да изхвърли от живота на сина си. Безуспешно, както изглеждаше. Интересно.

— Искаш ли да го пазя в тайна?

— Кое?

— Това за Кейт. Репортерката...

— Всъщност няма никаква тайна.

— Възможно е. Но татко не я одобрява. Казал ли си му, че продължаваш да се виждаш с нея?

— Не.

„И това може да е единственото хубаво нещо в живота ти, за което Хайрам не знае — помисли си Дейвид. — Е, нека си остане така.“ Стана му приятно, че помежду им все пак се е установила някаква връзка.

Дисплеят на стената отброяваше последните секунди. На софтскрийна отново се виждаше само мрак, нарушаван от отделни точки светлина. Тестовите числа в ъгъла продължаваха безкрайно да се въртят. Дейвид се усмихна, когато видя, че устните на Боби безмълвно се движат. Три. Две. Едно.

После брат му смаяно зяпна и по лицето му заиграха премигващи отражения.

Той погледна към екрана.

Този път имаше образ — светъл диск. Странна конструкция от кутии, лампи и кабели. Картината бе изкривена почти до неузнаваемост.

Дейвид не смееше да диша. След като образът остана стабилен в продължение на две-три секунди, той си позволи да поеме дъх.

— Какво виждаме? — попита Боби.

— Отвора на времепространствената дупка. Или по-точно светлината, която той привлича от заобикалящия го район тук в лабораторията. Онова там е електронната апаратура. Но силната гравитация притегля светлина и от цялото околно триизмерно пространство. Затова изображението е толкова изкривено.

— Като гравитационно увеличение.

Дейвид изненадано го погледна.

— Точно така. — Той се обърна към мониторите. — Вече надминаваме най-добрите си предишни...

Картината стана още по-изкривена, очертанията на техниката се размиваха и образуваха кръгове около центъра на изображението.

— Навлизаме по-дълбоко във времепространствената дупка — прошепна Дейвид.

Образът продължаваше да се разпокъсва, отделните му части се наслаждаваха около дисковидния център. „Като триизмерен калейдоскоп“ — помисли си той.

Но времепространствената дупка не се затваряше.

А после качеството на светлината се промени. Структурата на образа се изчисти, той се разшири, сякаш се разгъна около себе си, и Дейвид започна да различава елементи на ново зрително поле: синьо петно, което можеше да е небе, нещо бяло, което можеше да е кутия с инструменти.

— Повикай татко — каза той на брат си.

— Какво виждаме?
— Просто го повикай, Боби.

Хайрам дотича един час по-късно.

— Най-добре да си струва. Прекъснах заседание с инвеститорите...

Дейвид безмълвно му подаде кристал с големината и формата на колода карти.

Горната повърхност на кристалната плочка представляваше лупа и когато погледна през нея, Хайрам видя миниатюрна електроника: фотоусилващи приемници, светодиод, способен да излъчва тестови сигнали, малка батерия, електромагнити. В геометричния център на кристала имаше едва забележима съвършена сфера. Изглеждаше сребриста и приличаше на перла, но светлината, която отразяваше, не беше като сивкавите лъчи на флуоресцентните лампи в компютърния център.

Той се обърна към сина си.

— Какво е това?

Дейвид кимна към големия стенен софтскрийн. На него се виждаше кръгло петно светлина, преливащо в синьо и кафяво.

После се появи лице: човешко лице, мъж, навярно четиридесетинагодишен. Образът бе силно изкривен — като че ли мъжът приближаваше лицето си към конкавно огледало. Ала Дейвид можеше да различи къдравата му черна коса, загорялата му от слънцето кожа, широката му усмивка.

— Това е Уолтър — смаяно рече Хайрам. — Шефът на бризбейнския ни офис. — Той пристъпи към софтскрийна. — Казва нещо. — Устните му започнаха да се движат. — Аз... те... виждам. Аз те виждам. Мили Боже!

Зад Уолтър се появиха други австралийци, силно изкривени сенки, които безшумно ръкопляскаха.

Дейвид се усмихна и се отпусна в мечешката прегръдка на баща си, без да откъсва очи от кристалната плоча, която съдържаше отвора на времепространствената дупка, тази перла за един милиард долара.

7.

ВРЕМЕПРОСТРАНСТВЕНАТА КАМЕРА

Беше три през нощта. Облени от светлината на софтскрийна, Кейт и Боби седяха един до друг в сърцето на опустялата времепространствена лаборатория. Боби преглеждаше програма с редуващи се въпроси и отговори на екрана. Очакваше ги дълга нощ. Зад тях бяха струпани уреди, кутии с кафе, одеяла и дунапренени дюшеци.

Чу се изскърцване и Кейт подскочи и стисна ръката на Боби.

Той продължи да работи с програмата.

— Спокойно. Това е само термично свиване. Нали ти казах, погрижих се наблюдателните системи да не покриват това място.

— Не се съмнявам. Просто не съм свикнала да се промъквам в тъмното.

— Мислех, че си опитна журналистка.

— Да. Но обикновено не излизам извън рамките на закона.

— „Обикновено“ ли?

— Ако щеш ми вярвай.

— Но това — Боби посочи към загадъчните машини — дори не е техника за наблюдение, а само експериментална високоенергийна физическа апаратура. На света не съществува друга подобна — как може да има законодателство, което да определя използването ѝ?

— Това е повърхностен аргумент, Боби. Никой съдия на планетата няма да го приеме.

— Повърхностен или не, казвам ти да се успокоиш. Опитвам се да се съсредоточа. Доста е сложно. Дейвид дори не е използвал активиране с глас. Може би всички физици са ужасно консервативни — или всички католици.

Докато Боби работеше, Кейт се загледа в него. Изражението му бе оживено, за пръв път изцяло беше погълнат от нещо. И все пак моралните колебания сякаш му бяха абсолютно чужди. Наистина бе сложна личност — или по-точно, тъжно си помисли тя, недовършена.

Той вдигна показалец над стартовия бутон на софтскрийна.

— Готово. Да започвам ли?

— Записваме ли?

Боби посочи екрана.

— Тук се записва всичко, което се получава през тази времепространствена дупка.

— Добре.

— Три, две, едно. — Той натисна бутона.

Софтскрийнът стана черен.

В мрака около Кейт се разнесе дълбоко басово бръмчене. Гигантските устройства в лабораторията оживяха и обединиха могъщите си сили, за да пробият дупка във време-пространството. Стори й се, че усеща мирис на озон, леко настръхване от електричеството. Ала навярно просто си въобразяваше.

Самото организиране на тази операция не беше сложно. Докато Боби тайно си осигуряваше достъп до апаратурата в лабораторията, Кейт отиде в имението на Билибоб, пищен бароков дворец сред гората в покрайнините на националния парк „Маунт Рейниър“, направи достатъчно снимки, за да начертае груба външна схема на мястото, и с помощта на Системата за глобално локализиране взе координатите на различни отправни точки. После, като използва информацията, която Билибоб самохвално бе дал на модните списания, скицира подробен вътрешен план на сградата, допълнен с координатна мрежа.

Ако всичко минеше нормално, тези координати щяха да са достатъчни, за да отворят времепространствена дупка до дома на Билибоб.

Софтскрийнът се освети и Кейт се наведе напред.

Картината беше силно изкривена: светъл кръг, обагрен в оранжево, кафяво и жълто. Сякаш гледаха през посребрен тунел. Имаше усещане за движение, по изображението се появяваха и изчезваха петна светлина, но не се различаваха подробности.

— Не виждам абсолютно нищо — сприхаво каза тя.

— Търпение. Трябва да изчистя образа. Отворът на времепространствената дупка не е обектив на видеокамера, не забравяй. Той представлява малка сфера и светлината пада върху нея от всички страни. А и това сферично изображение допълнително се размазва при преминаването през самата времепространствена дупка. Но с помощта на софтуер можем да го изчистим. Нещо като

програмите, които използват астрономите, за да преодолеят атмосферното изкривяване, замъгляването и пречупването...

Картината внезапно се проясни и Кейт ахна.

Видяха голямо бюро, над което светеше глобус. Върху бюрото бяха пръснати листове хартия и софтскрийни. Столът бе небрежно отместен назад. По стените висяха графики и диаграми.

Луксът беше очевиден. Тапетите бяха английска ръчна изработка, навярно най-скъпите на света. На пода бяха опънати две кожи от носорози със зейнали усти, изцъклени очи и гордо вдигнати рокове, дори и в смъртта.

Образът далеч не бе съвършен — тъмен, зърнист и от време на време нестабилен. На моменти замръзваше, после се разпадаше на облаци от пиксели. И все пак...

— Не мога да повярвам — промълви Кейт. — Истина е. Сякаш всички стени на света току-що станаха стъклени. Добре дошли в аквариума на златната рибка...

Боби продължаваше да работи със софтскрийна, за да подобри качеството на картината.

— Мислех, че вече не са останали носорози.

— Днес — не. Билибоб се включи в консорциум, който купи последната двойка от частен зоопарк във Франция. Генетиците искаха да съхранят генетичния им материал, може би яйцеклетки, сперма и дори зиготи, с надеждата в бъдеще да възродят вида. Обаче Билибоб ги изпревари. И сега е собственик на последните кожи от носорози. Цената им е невероятно висока.

— Само че това не е законно.

— Да. Но едва ли някой ще има смелостта да заведе дело срещу толкова влиятелен човек. В крайна сметка след падането на Пелин всички носорози и без това ще изчезнат, какво значение има?... Може ли да увеличиш образа?

— Мога да увеличавам и изчиствам избирателно.

— Тогава ми покажи документите на бюрото.

Боби маркира с пръст зоните на увеличение и програмата постепенно насочи фокуса. Отворът на времепространствената дупка, изглежда, се намираще на около метър от пода и на два метра от самото бюро, затова документите бяха изкривени от перспективата. Някои лежаха наопаки или бяха скрити под други. И все пак Боби успя

да отдели части от тях, завъртя образите и коригира перспективата, така че Кейт получи обща представа за какво се отнасят.

Повечето бяха обикновени фирмени сведения, вледеняващи доказателства за грандиозно източване на пари от лековерните американци, ала нищо незаконно. Тя накара Боби да продължи.

И накрая улучи десетката.

— Задръж — каза Кейт. — Изчисти... Това е то. — Пред тях лежеше технически доклад за вредното въздействие на допамина върху възрастни хора. — Ето го димящото оръжие. — Кейт се изправи и закрачи назад-напред, неспособна да овладее възбудата си. — Долно копеле. Щом веднъж си бил наркопласъор, винаги си оставаш такъв. Ако успеем да заснемем как Билибоб чете този доклад и още по-добре — как го подписва... Боби, трябва да го открием.

Той въздъхна и се отпусна назад.

— Тогава помоли Дейвид. Аз мога да въртя и увеличавам образа, но в момента нямам представа как да накарам камерата да се придвижи. Виж, сега е три и половина през нощта. Прояви малко търпение. Изключил съм наблюдението до утре на обяд. Дотогава спокойно можем да хванем Билибоб в кабинета му. Или да опитаме друг ден.

— Да. — Кейт напрегнато кимна. — Имаш право. Просто съм свикнала да работя бързо.

Боби се усмихна.

— Преди някой друг топрепортер да ти грабне успеха под носа ли?

— Случва се.

— Хей. — Той хвана брадичката ѝ в дланите си. Тъмното му лице не се виждаше в сумрака на лабораторията, но ръцете му бяха топли, сухи, уверени. — Не се тревожи. Помисли. В момента никой друг на планетата, абсолютно никой, няма достъп до времепространствената камера. Билибоб няма как да открие какво правим, нито пък може да те изпревари друг журналист. Какво са няколко часа?

Тя дишаше учестено, сърцето ѝ бясно туптеше — усещаше присъствието му в мрака, усещаше го на равнище, по-дълбоко от зрение, обоняние или осезание, сякаш нещо в нея реагираше на топлината на тялото му.

Кейт протегна ръка, постави я върху неговата и целуна дланта му.

— Прав си. Трябва да изчакаме. Но просто кипя от енергия. Дай да направим нещо с нея.

Боби като че ли се колебаеше, сякаш се опитваше да разгадае смисъла на думите ѝ.

„Е — каза си тя, — ти не си като другите момичета, които е срещал в живота си. Може би има нужда от малко помощ.“

Кейт обви ръце около шията му, притегли го към себе си и усети устните му върху своите. Езикът ѝ, горещ и любопитен, се плъзна в устата му.

Отначало беше нежен. Но постепенно Кейт осъзна промяната в позата му, в поведението му. Докато реагираше на безмълвните му нареждания, тя откри, че му позволява да я насочва и дори когато с опитна вещина я доведе до невероятен екстаз, Кейт продължаваше да мисли за загадките на неговия странен, наранен ум, потънал в самия физически акт, а не в нея.

„Той се люби по-добре от всичките ми досегашни любовници — каза си Кейт. — Но не знае какво е любов. Какъв изтъркан израз! Но е верен. И ужасно тъжен.“

И докато Боби я прегръщаше, тя зарови пръсти в косата на тила му и напипа нещо кръгло и твърдо, голямо колкото петцентова монета, метално и студено.

Мозъчен имплант.

В тихото пролетно утро Дейвид седеше пред софтскрийна в лабораторията.

Виждаше собственото си теме от височина два-три метра. Гледката не беше особено приятна: досега не бе забелязвал малкото плешиво петно на главата си.

Той вдигна ръка и потърси мястото.

Човекът на екрана повтори движението му като кукла на конците. Дейвид ядосано поклати глава и погледна нагоре. Но разбира се,

нямаше какво да се види, във въздуха нямаше никаква следа от разкъсването на време-пространството, което излъчваше тези образи.

Той докосна софтскрийна и зрителното поле се насочи напред. Още едно колебливо почукване и картината се плъзна напред по тъмните коридори на лабораторията: отначало малко трмаво, после по-плавно. Покрай него като черни облаци заплуваха огромни зловещи машини.

Следващите поколения на тази времепространствена камера щяха да предлагат по-различни средства за управление, навярно джойстик, лостове и бутони. Ала простата конфигурация от сензори на неговия софтскрийн беше достатъчна, за да насочва зрителното поле и в същото време му позволяваше да се съсредоточи върху самия образ.

Някакъв дълбок вътрешен глас му напомни, че всъщност зрителното поле е неподвижно: машините на Казимир просто отваряха и затваряха поредица от времепространствени дупки, разположени на Планкови дължини една от друга и подредени по линията, по която искаше да се движи той. Излъчвани от последователните дупки, образите се редуваха достатъчно бързо, за да му дадат илюзия за движение.

Но в момента това нямаше значение. В момента той само искаше да си поиграе.

Той завъртя зрителното поле с решително почукване по софтскрийна и го накара да полети право към желязната стена на лабораторията.

За миг настъпи мрак.

После той се озова навън и внезапно потъна в ослепителна слънчева светлина.

Намали скоростта и спусна полето на равнището на очите. Намираше се край сградата на лабораторията, виждаше тревата, поточетата, красивите мостчета. Ниското слънце хвърляше дълги сенки, по листата искряха капки роса.

Зрителното поле се плъзна напред — отначало със скоростта на спокоен човешки ход, после малко по-бързо. Тревата се понесе край него, дърветата се сляха в мъгла.

Усещането за скорост го опияняваше.

Все още не бе овладял напълно управлението и от време на време полето трмаво минаваше през камъни и стени: мигове на мрак,

обагрен в тъмнокафяво или сиво. Но постепенно се усъвършенстваше и чувството за свобода и яснота беше поразително. Все едно отново бе десетгодишен, със свежи, остри сетива, с тяло, толкова изпълнено с енергия, че беше леко като перце.

Стигна до отбивката, повдигна зрителното поле на два-три метра над земята и се понесе към магистралата. После полетя още по-високо над потоците лъскави автомобили. Макар че часът пик все още не бе настъпил, имаше много коли.

Внезапно го обзе нетърпение и той се издигна още по-нависоко. Пътят под него се превърна в сива лента, предните стъкла на автомобилите искряха като диамантен наниз.

Вече виждаше града. Предградията представляваха правоъгълна решетка, която покриваше хълмовете, сива и малко замъглена. Високите сгради в центъра се издигаха към небето — плътен юмрук от бетон, стъкло и стомана.

Дейвид прелетя през тънкия облачен слой и се понесе под ярките слънчеви лъчи, после отново зави, за да види блясъка на океана — далеч от сушата се очертаваше злоещото мрачно петно на поредната приближаваща буря. Хоризонтът се заобли и Земята се превърна в планета.

Той потисна желанието си да извика от радост. Винаги беше мечтал да лети като Супермен. Да, камерата щеше да се продава като топъл хляб.

В синьото небе се появи полумесецът на Луната. Дейвид завъртя зрителното поле право към бялата светлина.

Зад себе си чу движение, гласове, тичащи крака. Навярно проблем с охраната някъде в лабораторията. Това не бе негова грижа.

Той решително насочи полето напред. Утринната синева потъмня и стана лилава. Вече виждаше първите звезди.

Двамата поспаха малко.

Когато се събуди, Кейт усети, че ѝ е студено. Тя повдигна ръка и татуировката на китката ѝ се активира. Шест сутринта. Боби се завъртя настрани и я отви. Кейт придърпа одеялото и покри голото си тяло.

Картината от кабинета на Билибоб не се беше променила — бюрото, кожата от носорози и документите. Всичко се записваше. Кейт

с вълнение осъзна, че може би вече има достатъчно материал, за да се справи с Мийкс...

— Ти не спиш.

Кейт завъртя глава. Боби беше буден.

Той я погали по бузата с показалец.

— Струва ми се, че си плакала.

Това я сепна. Тя устоя на желанието да отблъсне ръката му, да скрие лицето си.

Боби въздъхна.

— Открила си импланта. Значи вече си се чукала с виртуманиак. Това са предразсъдъци. Ти не обичаш импланти. Може би си мислиш, че само престъпниците и психопатите трябва да бъдат подлагани на мозъчно пренастройване...

— Кой ти го имплантира?

— Баща ми. Искам да кажа, че беше по негова инициатива. Когато бях малък.

— Спомняш ли си го?

— Бях на три-четири години. Да, спомням си. Спомням си също, че разбирах защо го прави. Не техническите подробности естествено, а факта, че ме обичаше и искаше да имам най-доброто. — Той срамежливо се усмихна. — Не съм толкова свършен, колкото изглеждам. Бях малко хиперактивен и страдах от слаба форма на дислексия. Имплантът ме излекува.

Кейт протегна ръка към тила му и опипа импланта. После скришом прокара татуировката на китката си над металната повърхност и се насили да се усмихне.

— Трябва да си осъвремениш хардуера.

Боби сви рамене.

— Работи достатъчно добре.

— Ако ми позволиш да донеса устройство за микроелектронен анализ, ще направя проверка.

— Има ли смисъл?

Тя си пое дъх.

— Така ще разберем какви са функциите му.

— Казах ти какви са.

— Каза ми какво ти е казал Хайрам.

Боби се повдигна на лакти и я погледна.

— Какво намекваш?

„Да, какво, Кейт? Може би си кисела просто защото той не проявява никакви признаци, че се е влюбил в теб. Докато ти явно се влюбваш в този сложен и непълноценен човек.“

— Изглежда имаш... бели петна в паметта. Например никога ли не си се интересувал за майка си?

— Не — отвърна Боби. — Трябва ли?

— Въпросът не е дали трябва, Боби. Просто при повечето хора е така.

— И смяташ, че е свързано с импланта ми, така ли?... Виж, аз вярвам на баща си. Знам, че винаги се е грижил за мен.

— Добре. — Тя се наведе и го целуна. — Не е моя работа. Повече няма да говорим за това.

„Поне — с изненадващо угризение си помисли Кейт — докато анализирам данните за импланта ти, които вече събрах — без твое знание, без твое разрешение. — Тя се сгуши до него и прехвърли ръка през гърдите му. — Може би всъщност аз имам бели петна — в душата си.“

Внезапно ги освети лъч на фенерче.

Кейт припряно придърпа одеялото към гърдите си. Почувства се абсурдно гола и уязвима. Светлината я заслепяваше и не можеше да види хората зад фенерчето. Бяха двама. Или трима. Носеха тъмни униформи.

После различи едрата фигура на Хайрам, който стоеше с ръце на кръста и я гледаше.

— Не можете да се скриете от мен — спокойно каза той и посочи картината на времепространствената камера. — Изключете това нещо.

Връзката с кабинета на Билибоб прекъсна и образът посивя.

— Госпожо Манзони, дори само с влизането си тук вие нарушавате цял куп закони. Да не споменавам опита за нарушаване на правото на личен живот на Билибоб Мийкс. Полицията вече идва насам. Съмнявам се, че ще успея да ви осъдя — макар че ще положа всички усилия, уверявам ви — но поне ще се погрижа никога повече да не работите като журналистка.

Кейт го гледаше предизвикателно. Ала усещаше, че решителността ѝ омеква — знаеше, че Хайрам е в състояние да изпълни обещанието си.

Боби спокойно продължаваше да лежи.

Тя го сръга с лакът в ребрата.

— Не те разбирам, Боби. Той те шпионира. Това не те ли безпокои?

Хайрам се приближи и застана до нея.

— Защо да го безпокои? — Въпреки ослепителния лъч на фенерчето Кейт видя по челото му капки пот, единствен признак за вътрешния му гняв. — Аз съм негов баща. Безпокоите ме обаче вие, госпожо Манзони. Явно тровите ума на сина ми. Точно като... — Той замълча.

— Като кого, Хайрам? — изсумтя Кейт. — Като майка му ли?

Но Боби постави длан върху ръката ѝ.

— Остави, татко. Кейт, той все някога трябваше да научи. Вижте, и двамата, хайде да намерим изход, който да удовлетвори всички ни. Нали все това ми повтаряш, татко? — Той импулсивно прибави: — Недей да изхвърляш Кейт. Дай ѝ работа. Тук, в „Нашият свят“.

Хайрам и Кейт заговориха едновременно.

— Да не си се побъркал?...

— Боби, това е абсурдно. Ако смяташ, че ще работя за тоя скапаняк...

Боби вдигна ръце.

— Татко, помисли. За да използваш новата технология, ще имаш нужда от най-добрите разследващи журналисти, които успееш да откриеш. Нали така? Въпреки времепространствената камера сам няма да можеш да изровиш нито един сензационен материал.

— Искаш да кажеш, че тя е най-добрата, така ли? — изсумтя Хайрам.

Боби повдигна вежди.

— Тя е тук, татко. Научила е за самата времепространствена камера. Дори започна да я използва. А що се отнася до теб, Кейт...

— Боби, ако ще и адът да изстине...

— Ти знаеш за времепространствената камера. Хайрам не може да те пусне с тази информация. Затова — не си отивай. Ела да работиш тук. Ще имаш предимство пред всеки друг репортер на планетата. — Той вдигна очи към нея, после към баща си.

Хайрам и Кейт се спогледаха гневно.

— Но настоявам да довърша разследването си за Билибоб Мийкс — каза тя. — Не ми пука за отношенията ти с него, Хайрам. Той е мошеник, потенциален убиец и наркопласьор. И...

Хайрам се изсмя.

— Ти ли ще поставяш условията?

— Моля те, татко — каза Боби. — Просто помисли. Заради мен.

Хайрам ядосано се наведе към Кейт.

— Принуден съм да отстъпя. Но ти няма да ми отнемеш сина. Надявам се, че го разбираш. — Хайрам се изправи и Кейт откри, че се е разтреперила. — Между другото — обърна се към сина си той, — ти имаше право.

— За какво?

— Че те обичам. Че трябва да ми вярваш. Че всичко, което съм правил, е за твое добро.

Кейт ахна.

— Ти си ни подслушвал? — Разбира се. Хайрам навярно бе чул всичко.

Той впери очи в Боби.

— Вярваш ми, нали? Нали?

8.

ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИ УСПЕХИ

„Международни новини“ на „Нашият свят“, 21 юни 2036 г.
Кейт Манзони (към камерата):

... Реалната възможност за въоръжен конфликт между Шотландия и Англия — а оттук, разбира се, и целите Съединени щати — е най-важният момент от проблема, който се превръща в основен за нашия век: битката за вода.

Цифрите са отчайващи. По-малко от един процент от световните водни запаси са годни и достъпни за използване. С разрастването на градовете и намаляването на обработваемата земя рязко се увеличава потребността от вода. В някои части от Азия, Близкия изток и Африка вече са изчерпани всички повърхностни водоизточници, а равнището на подпочвената вода спада от десетилетия насам.

В началото на века десет процента от населението на Земята нямаше достатъчно питейна вода. Днес цифрата се е утроила — и до две хиляди и петдесета година се очаква да достигне ужасяващите седемдесет процента.

Вече свикнахме с кървавите сблъсъци за вода — например в Китай, както и за водите на Нил, Ефрат, Ганг и Амазонка, места, където намаляващите запаси трябва да се поделят или където се смята, правилно или не, че един от съседите има повече вода, отколкото му е нужна. В Конгреса на Съединените щати се чуват призови президентът да окаже по-силен натиск върху правителствата на Канада и Квебек да увеличат притока на вода за страната особено за превръщащия се в пустиня Среден запад.

Въпреки това мисълта, че такива конфликти могат да се прехвърлят и в развития Западен свят — повтарям изключителното съобщение на „Нашият свят“, че правителството на щата Англия сериозно обмисля възможността за нападение срещу Шотландия, за да гарантира снабдяването с вода — е наистина шокираща...

Ейнджъл Маккай (кореспондент): Сега е нощ и нищо не помръдва.

Този малък остров, перлата на Филипинско море, е дълъг само половин километър. И все пак до вчера тук живееха повече от хиляда души, натъпкани в паянтови колиби, които покриваха низината чак до самото море. До вчера по плажа, който виждате, играеха деца. Сега не е останало нищо. Не са оцелели дори трупове на децата.

Ураганът Антъни — очевидно рожба на опустошаващия Пасифика Ел Ниньо — мина отук съвсем за кратко, но унищожи всичко, построено от тези хора в продължение на много поколения.

Слънцето все още не е огряло развалините. Все още не са пристигнали дори спасителните екипи. Репортерите на „Нашият свят“ отново са първи на мястото на събитието.

Пак ще се върнем тук щом се появят първите спасителни хеликоптери, които се очакват всеки момент, а междувременно ще ви покажем подводния коралов риф. Той беше последният от многото рифове в протока Танон и край остров Негрос и по-голямата му част отдавна е унищожена от риболов с динамитни взривове. Запазен от поколения всеотдайни специалисти, сега и той беше опустошен...

Уилъби Кот (кореспондент): ... отново можем да проследим този гол от рамото на Стедлър с изключителната техника на „Нашият свят“ — „Както го вижда спортистът“.

Защитниците пред Стедлър се втурват напред и очакват да подаде на Крамър. Стедлър обаче се отдалечава от крилото и навлиза в средата на полето, преодолява един от защитниците, после втори — вратарят не знае кой представлява по-голяма опасност, Стедлър или Крамър — и сега виждате пролуката, която забелязва Стедлър, той се насочва към нея и стреля!

А сега, благодарение на изключителната техника на „Нашият свят“, ние летим с топката към горния ъгъл на вратата и зрителите в Пекин изпадат във възторг...

Саймън Алкала (кореспондент): ... по-късно, сега ще ви покажем още изключителни кадри от посещението на руската царица Ирина в скъп йоханесбургски бутик и от пластичната операция на дъщерята на Мадона.

Папараците на „Нашият свят“: ние ви показваме личния живот на прочутите личности — независимо дали им харесва!

Но първо искаме да видите нещо друго. Вчера по обяд генералният секретар на ООН Халиуел реши да си почине от Световната конференция по хидрология на ЮНЕСКО в Куба. Халиуел смяташе, че солариумът е абсолютно изолиран. И имаше право. Е, почти. Покривът е покрит с едностранно огледало — той пропуска слънчевите лъчи, но спира любопитните погледи. Разбира се, всички други, освен нашите!

Сега се спускаме през покрива — да, през покрива — и ето я нея, каква гледка за закопнелите очи, докато се наслаждава на филтрираното карибско слънце съвсем гола. Въпреки огледалния покрив, Халиуел е предпазлива — виждате, че се покрива, докато над сградата прелита малък самолет — но би трябвало да знае, че не може да се скрие от „Нашият свят“!

Както виждате, времето е било благосклонно към нашия генерален секретар — Халиуел е в същата форма, както преди четирийсет години, когато танцуваше по сцените в целия свят. Но въпросът е дали тя все още е истинската Халиуел, или е получила малко помощ?...

9. АГЕНТЪТ

Когато се намеси ФБР, Кейт изпита огромно облекчение.

Тя с радост бе показвала сензационните новини от света — ала беше правила същото и преди, с или без времепространствени камери. И все повече я бе измъчвала мисълта, че такава мощна технология е в ръцете единствено на отвратителен мегаломан капиталист като Хайрам Патерсън.

По това време случайно се намираше в кабинета му. Но не стана така, както очакваше.

Кейт нервно крачеше назад-напред. Както обикновено, двамата спореха.

— За Бога, Хайрам, не ти ли стигат толкова гадости?

Той се отпусна на тапицирания си с изкуствена кожа стол и замислено се загледа през прозореца.

Кейт знаеше, че някога това е бил президентският апартамент на един от най-добрите хотели в града. Макар че големият френски прозорец беше останал, Хайрам напълно бе променил обстановката. Каквито и пороци да имаше, Хайрам Патерсън не беше претенциозен. Сега стаята представляваше обикновен работен кабинет с голяма заседателна маса и столове с прави облегалки, кафемашина и малък фонтан. Носеше се слух, че в офиса имало съвременно легло, скрито в стената. И все пак определено се усещаше липсата на човешко присъствие. Нямахме нито една снимка на член на семейството му — например на двамата му синове.

Ала Хайрам може би не се нуждаеше от снимки, кисело си каза тя. Може би му бяха достатъчни самите му синове.

— Значи сега го избивате на съвест, а, госпожо Манзони? — бавно рече той.

— О, я стига, Хайрам. Не става въпрос за съвест. Виж, ти имаш технологичен монопол, на който завиждат всички други

информационни агенции на планетата. Не разбираш ли, че го прахосваш? С клюки за руското царско семейство, скрити камери на разни звезди... Не приех да работя при теб, за да снимам циците на генералния секретар на ООН.

— Тези цици, както се изразяваш — сухо отвърна Хайрам, — привлякоха един милиард души. Основната ми грижа е да победея конкуренцията. И го правя.

— Но се превръщаш в абсолютния папарак. Това ли са границите на въображението ти? Имаш невероятна възможност да вършиш добро.

Той се усмихна.

— „Добро“ ли? Какво общо има с това доброто? Трябва да давам на хората каквото искат, Манзони. В противен случай ще ме измести някое друго копеле. Така или иначе, не разбирам от какво се оплакваш. Пуснах информацията ти за нападението на Англия срещу Шотландия. Това си беше истинска новина.

— Но я банализира, като я удави в таблоиден боклук! Точно както банализираш целия проблем за водната война. Виж, конференцията по хидрология на ООН беше майтап...

— Нямам нужда от лекции за проблемите на деня, Манзони. Знаеш ли, адски си надута. Но нищо не разбираш. Не ти ли е ясно? Хората не искат да им говорим за проблемите. Заради теб и твоя скапан Пелин хората осъзнават, че проблемите просто нямат значение. Няма значение как ще разхищаваме водата, защото Пелин така или иначе ще я изпари. Хората искат само развлечения.

— И това ли са границите на твоите амбиции?

Той сви рамене.

— Какво друго има?

Кейт презрително изсумтя.

— Нали знаеш, монополът ти няма да продължи вечно. В индустрията и медиите много се говори за това как си постигнал всичките си успехи. Скоро някой ще открие и ще повтори експериментите ти.

— Имам патенти...

— О, естествено, това ще те защити. Ако продължаваш така, няма да ти остане нищо, което да предадеш на Боби.

Хайрам присви очи.

— Недей да говориш за сина ми. Всеки ден съжалявам, че те взех на работа, Манзони. Ти направи няколко големи удара. Обаче нямаш усет за равновесие, абсолютно никакъв усет.

— Равновесие ли? Така ли му викаш? Да използваш времепространствената камера само за да снимаш известни личности?...

Прозвуча тих звън и Хайрам изръмжа:

— Казах да не ме безпокоят.

Във въздуха се разнесе мекият глас на Търсачката:

— Боя се, че е важно, господин Патерсън.

— Какво е толкова важно?

— Някой си Майкъл Мейвънс иска да се срещне с вас. И с вас, госпожо Манзони.

— Мейвънс ли? Не познавам никакъв...

— Той е от ФБР, господин Патерсън. От Федералното бюро за...

— Знам какво е ФБР. — Хайрам ядосано удари с юмрук по бюрото си. — Гадостите нямат край.

„Най-последно“ — помисли си Кейт.

Хайрам я погледна гневно.

— Само гледай какво ще му кажа на тоя задник.

Тя се намръщи.

— На този назначен от правителството задник от ФБР искаш да кажеш, нали? Даже ти си подвластен на закона, Хайрам. Аз ще му кажа каквото смятам за редно.

Хайрам стисна юмрук и понечи да й отговори, после просто поклати глава, отиде до прозореца и филтрираната през тъмния прозорец синя небесна светлина се отрази в плешивото му теме.

— Мамка му!

Специален агент от ФБР Майкъл Мейвънс носеше тъмносив костюм и риза без яка. Беше рус, слаб като върлина и, изглежда, играеше много скуош.

На Кейт й се стори прекалено млад: не повече от двадесет и пет, тридесетгодишен. И ужасно нервен. Той тронаво се плъсна на стола, който му предложи Хайрам, и дълго си игра с куфарчето си — накрая го отвори и извади софтскрийн.

Кейт погледна Хайрам. На широкото му тъмно лице се бе изписала пресметливост. И той бе забелязал изненадващата неловкост на агента.

— Радвам се, че заварвам и двама ви тук, господин Патерсън, госпожо Манзони — след като им показва служебната си карта, започна Мейвънс. — Разследвам изтичане на секретна информация...

Хайрам предприе незабавна атака.

— Какви пълномощия имате?

Мейвънс се поколеба.

— Надявах се, че всички ще сме малко по-конструктивни, господин Патерсън.

— „Конструктивни“ ли? — изсумтя Хайрам. — Що за отговор е това? Без пълномощия ли сте дошли? — Той посегна към телефонната иконка на десктопа си.

— Аз знам тайната ви — спокойно каза Мейвънс.

Ръката на Хайрам замръзна над светеция символ, после се отдръпна.

Агентът се усмихна.

— Търсачка. Секретност: ФБР, равнище трийсет и четири, пълномощия на Мейвънс, М. К. Потвърди.

— Секретността е установена, специален агент Мейвънс — след няколко секунди отвърна Търсачката.

Той кимна.

— Можем спокойно да разговаряме.

Мейвънс разгъна софтскрийна си върху бюрото. На екрана се виждаше снимка на голям военен хеликоптер.

— Познавате ли го? — попита той.

Хайрам се наведе към изображението.

— Това е „Сикорски“, струва ми се.

— И по-точно VН-3D — каза Мейвънс.

— Номер едно на морската пехота — прибави Кейт. — Президентският хеликоптер.

Агентът я погледна.

— Точно така. Убеден съм, и двамата знаете, че госпожа президентът и нейният съпруг прекараха последните два дни на конференцията по хидрология в Куба. Там използват този хеликоптер. По време на кратък полет вчера между президент Хуарес и английския

премиер Хъкстъбъл се е провел поверителен разговор. — Той докосна софтскрийна и на екрана се появи схема на вътрешността на хеликоптера. — „Сикорски“ е доста голям, защото е пълен с комуникационна техника. Има само десет места. Пет са заети от агенти на тайните служби, лекар и военни и лични съветници на президента.

Хайрам изглеждаше заинтригуван.

— Предполагам, че един от тези съветници е носел куфарчето с ядрените кодове.

— Вече не използваме такова куфарче, господин Патерсън — отегчено отвърна Мейвънс. — В този случай другите пътници, освен президент Хуарес, бяха господин Хуарес, шефът на персонала, премиер-министърът Хъкстъбъл и един английски специален агент.

— Всички тези хора, включително пилотите, са възможно най-внимателно проверени — продължи Мейвънс. — Агентите и другият персонал се проверяват ежедневно. Въпреки титлата си господин Хъкстъбъл, разбира се, заема пост, равностоен на щатски губернатор. Самият хеликоптер се проверява по няколко пъти на ден. Независимо от вашите виртуални мелодрами за шпиони и двойни агенти, господин Патерсън, съвременните контраразузнавателни мерки са доста сигурни. Освен това президентът и господин Хъкстъбъл бяха под звукоизолираща завеса дори в хеликоптера. Не ни е известен никакъв начин за преодоляване на тези осигурителни мерки. — Агентът насочи светлокафявите си очи към Кейт. — И все пак те очевидно са били преодоляни.

— Вашият репортаж беше точен, госпожо Манзони — въздъхна агентът. — Президентът Хуарес и Хъкстъбъл наистина разговаряха за възможността от военно решение на спора между Англия и Шотландия. Но господин Хъкстъбъл даде показания под клетва, че идеята за нападението срещу Шотландия е била негова, че не я е споделял с вестниците и електронните медии и че не я е обсъждал с никого — нито с хора от кабинета си, нито дори със своята партньорка. По време на разговора с президент Хуарес премиер-министърът за пръв път е изрекъл идеята си на глас, за да поиска подкрепата ѝ. И по времето, когато вие съобщихте новината, нито премиерът, нито президентът са я дискутирали с трети човек. Госпожо Манзони, положението ви е ясно. Единственият възможен източник на вашата информация е самият разговор между Хуарес и Хъкстъбъл.

Хайрам застана до Кейт.

— Тя няма да разкрие източниците си на грубиян като вас.

Мейвънс избърса лицето си с ръка и се отпусна назад.

— Трябва да ви кажа, господине, че подслушването на президента ще ви донесе списък с федерални обвинения, дълъг колкото ръката ви. В момента случаят се разследва от междуведомствена група. И самата Хуарес е вбесена. „Нашият свят“ може да бъде закрит. А вие, госпожо Манзони, ще имате късмет, ако избегнете затвора.

— Първо ще трябва да го докажете — дръзко заяви Хайрам. — Мога да свидетелствам, че нито един служител на „Нашият свят“ не е припарвал до президентския хеликоптер, за да постави подслушвателно устройство. Тази междуведомствена следствена група, която ръководите...

Мейвънс се изкашля.

— Не я ръководя аз. Само участвам в нея. Всъщност лично шефът на Бюрото...

Хайрам зяпна.

— Той знае ли за посещението ви при мен? Не? Тогава какво правите тук, Мейвънс? Шантажирате ли ме?

Агентът изглеждаше все по-неспокоен, но остана на мястото си.

Кейт докосна Хайрам по ръката.

— Мисля, че е най-добре да го изслушаме.

Той отблъсна ръката ѝ, обърна се към прозореца и склучи длани на гърба си. Кипеше от гняв.

Кейт се наведе към Мейвънс.

— Споменахте, че знаете тайната на Хайрам. Какво искахте да кажете?

И Майкъл Мейвънс заговори за времепространствени дупки.

Картата, която извади от куфарчето си и разгъна на масата, беше нарисувана на ръка върху бял лист хартия — очевидно агентът не бе искал да сподели своите предположения с колегите си от ФБР, нито дори да се довери на съмнителната сигурност на софтскрийн.

— Това е карта на вчерашния маршрут на президентския хеликоптер над предградията на Хавана — започна той. — С тези кръстчета съм отбелязал времето. Виждате, че когато се е състоял

въпросният разговор между Хуарес и Хъкстъбъл — той е продължил само няколко минути, — хеликоптерът е бил тук.

Хайрам се намръщи и посочи заштрихован квадрат, нарисуван точно под мястото на хеликоптера в началото на разговора.

— А какво е това?

Мейвънс широко се усмихна.

— Това е терминал на „Нашият свят“, господин Патерсън. Отвор на времепространствена дупка, която води до тази сграда в Сиатъл. Убеден съм, че терминалът под хеликоптера е механизмът, който сте използвали, за да получите информацията за събитието.

Хайрам присви очи.

Кейт слушаше, макар и все по-разсеяно, докато агентът развиваше теорията си за насочени микрофони и усилващи ефекти на гравитационните полета в отворите на времепространствените дупки. Според него Хайрам използвал отворите на дупките, за да подслушва.

Беше очевидно, че Мейвънс е стигнал до някои моменти от истината, но далеч не знаеше всичко.

— Глупости — спокойно отвърна Хайрам. — Във вашата теория има невероятни противоречия.

— Например — внимателно се намеси Кейт — способността на „Нашият свят“ да праща камери на места, където няма времепространствени терминали. Като ония пометени от урагана филипински острови. Или деколтето на генералния секретар Халиуел.

Хайрам предупредително я погледна. „Млъкни!“

Мейвънс изглеждаше смутен, но упорито продължи:

— Аз не съм физик, господин Патерсън. Още не са ми известни всички подробности. Но съм убеден, че след като времепространствените дупки ви осигуряват преимущество пред вашите конкуренти в областта на информационния обмен, същото трябва да се отнася и за репортажите.

— О, я стига, Хайрам — каза Кейт. — Той знае достатъчно.

— По дяволите, Манзони! — изръмжа Патерсън. — Казах ти, че искам правдоподобно опровержение за всеки материал.

Мейвънс въпросително я погледна.

— Искане да каже убедителна версия, прикриваща съществуването на времепространствените камери — поясни Кейт.

Агентът се усмихна.

— Досещам се какви са тези камери. Знаех си.

— Но невинаги имахме достатъчно правдоподобно опровержение — продължи Кейт. — Както в този случай. Ти го знаеше, преди да одобриш материала, Хайрам. Просто новината беше прекалено важна, за да не я съобщим... Смятам, че трябва да му кажеш всичко, каквото го интересува.

— По дяволите, защо?

— Защото — отвърна Мейвънс, — мисля, че мога да ви помогна.

Мейвънс с разширени очи зяпаше първата времепространствена дупка на Дейвид. Вече музеен експонат, времепространствената перла все още бе вградена в кристалната плочка.

— Значи можете да поставяте времепространствени камери навсякъде, да наблюдавате всичко... И звук ли приемате?

— Не още — отвърна Хайрам. — Но Търсачката отлично чете по устните. Имаме и специалисти. Вижте, специален агент. Кажете ми как можете да ми помогнете.

Мейвънс неохотно остави кристалната плочка на масата.

— Както предположи госпожа Манзони, останалите от следствената група са само на няколко стъпки след мен. Утре навярно ще получат заповед за обиск на сградите ви.

Кейт свъси вежди.

— В такъв случай не би трябвало да сте тук и да ни предупреждавате.

— Наистина — сериозно потвърди агентът. — Вижте, ще говоря направо. Достатъчно съм арогантен, за да смятам, че по този въпрос съм малко по-наясно от шефовете си, и тъкмо поради това нарушавам правилника. Вашите времепространствени камери — ако се съди дори само по онова, което успях да заключа сам — имат фантастични възможности. С тях може да се постигне много: незабавно залавяне на престъпници, контрашпионаж, наблюдение...

— Ако са в добри ръце — тежко отбеляза Хайрам.

— Ако са в добри ръце.

— И това означава вашите. На Бюрото.

— Не само нашите. Обаче в държавната област, да. Не мога да се съглася с излъчването на репортажа ви за разговора между Хуарес и Хъкстъбъл. Но вашият материал за мошеническият проект за обезсоляване на морска вода на остров Галвестън например беше журналистически шедьовър. Като разкрихте дори само тази измама, вие спестихте на данъкоплатците милиарди долари. Искате ми се да продължите с такива отговорни предавания. Но аз съм слуга на народа. И народът — ние — също имаме нужда от вашата технология, господин Патерсън.

— За да нарушавате правото на личен живот на гражданите ли? — попита Кейт.

Мейвънс поклати глава.

— С всяка технология може да се злоупотреби. Трябва да има строг контрол. Може и да не вярвате, госпожо Манзони, но като цяло, ние, държавните служители, сме честни хора. И се нуждаем от всякаква помощ. Времената стават все по-тежки... както сама знаете, госпожо Манзони.

— Пелин.

— Да. — Той се намръщи и на лицето му се изписа загрижено изражение. — Хората неохотно носят отговорност за самите себе си, а още по-малко за другите, за обществото. Увеличаването на престъпността е право пропорционално на апатията към нея. Предполагам, че с приближаването на Пелин ще става все по-лошо.

Хайрам изглеждаше заинтригуван.

— Но какво значение има, след като Пелин и без това ще унищожи всички ни? Като бях малък, в Англия ни убеждаваха, че когато пуснат атомната бомба, ще имаме на разположение само четири минути. Често говорехме за това какво ще направим със своите четири минути. Аз исках да се напия до смърт и...

— Дотогава остават векове — прекъсна го Мейвънс. — А не няколко минути. Длъжни сме да поддържаме функциите на обществото. Какво друго ни остава? И междувременно, както е от десетилетия, страната ни има повече врагове от всяка друга държава в света. Националната сигурност е по-важна от правата на гражданите.

— Какво предлагате? — попита Кейт.

Мейвънс дълбоко си пое дъх.

— Господин Патерсън, тази технология е ваша. Вие имате право на печалбите от нея. Предлагам да запазите патентите си и промишления монопол. Но ще предоставите на правителството правото да я използва в обществен интерес и според съответните приети закони.

— Аз не мога да предложа такава сделка — изсумтя Хайрам.

Агентът сви рамене.

— Не, разбира се. Но това е разумен компромис, който задоволява всички засегнати страни — включително народа на тази страна. Струва ми се, че ще мога да убедя непосредствения си началник и после...

Кейт се усмихна.

— Наистина сте рискували всичко за това, нали? Толкова ли е важно?

— Да, госпожо, убеден съм.

Хайрам удивено поклати глава.

— Вие с вашия сантиментален идеализъм, хлапета такива.

Мейвънс го гледаше.

— Е, какво ще кажете, господин Патерсън? Искате ли да ми помогнете да уредя сделката? Или ще чакате утрешния обиск?

— Те ще са ти признателни, Хайрам — рече Кейт. — Поне публично. Може би президентският хеликоптер ще дойде да те вземе от площадката пред сградата и да те откара при президента, и тя ще ти закачи медал на гърдите. Това е още една крачка към центъра на властта.

— За мен и моите синове — каза Хайрам.

— Да.

— И ще запазя монопола си, така ли?

— Да, господине.

Хайрам внезапно се усмихна. Настроението му рязко се промени. Той прие поражението и започна да променя плановете си.

— Тогава да го направим, специален агент. — Хайрам протегна ръка над масата и стисна ръката на Мейвънс.

Ето че със секретността беше свършено. Властта, която времепространствената камера даваше на Хайрам, щеше да бъде уравновесена. Кейт изпита огромно облекчение.

Но после Хайрам гневно се обърна към нея.

— Ти прецака нещата, Манзони! Ти ме предаде. Няма да го забравя.

Кейт знаеше, че той говори сериозно.

10.

ПАЗИТЕЛИТЕ

Откъс от „Национален разузнавателен бюлетин“, издаден от Централното разузнавателно управление. Строго секретно. 12 декември 2036 г.

... Времерпространствените камери са в състояние да проникват на места, недостъпни дори за роботи. Новата технология даде възможност на учените напълно безопасно да наблюдават вътрешността на хранилищата в Ханфордския ядрен резерват, където плутоният десетилетия наред замърсява почвата, въздуха и реката. Времерпространствените камери (под строг федерален контрол) също се използват за наблюдение на подводните хранилища за ядрени отпадъци край брега на Шотландия и за проучване на ядрата на закрити ядрени реактори от епохата на Чернобил, които замърсяват земите на бившия Съветски съюз. Получиха се някои тревожни резултати (Приложения Е-3)...

... Учените искат разрешение да използват времерпространствени камери, за да проучат гигантско сладководно езеро, открито дълбоко в антарктическият лед. В такива езера се е запазила фауна и флора отпреди милиони години. Дебелият стотици метри лед поддържа температурата на водата над точката на замръзване. В пълен мрак древните видове следват собствен еволюционен път, напълно различен от този на земната повърхност. Научните аргументи са сериозни: това проучване навярно ще се окаже напълно безвредно и ще предпази деликатните форми на живот от непосредствено унищожение, както се случи в началото на века. Тогава учените убедиха международните комисии да разбият леда над езерото Восток, първият открит замръзвал свят. Специална комисия, подчинена на научния съветник на президента, обмисля дали да даде разрешение за реализиране на проекта при условие, че резултатите се публикуват, без да се разгласи съществуването на времерпространствените камери извън настоящите ограничени кръгове...

... Неотдавнашното спасяване на австралийския крал Хари и неговото семейство след корабокрушението на яхтата им по време на бурите в залива Карпентария доказва необходимостта от използване на времепространствени камери в спасителните служби. При морски спасителни акции например вече няма да се налага огромен брой хеликоптери да претърсват обширни райони и спасителите няма да рискуват живота си. Те ще работят в центрове на сушата, за минути ще откриват жертвите и незабавно ще насочват усилията си...

... Тази фундаменталистка християнска секта е имала намерение да отбележи двехилядната годишнина (според техните изчисления) от нападението на Иисус срещу търговците в Храма с взривяването на ядрени бойни глави в сърцето на всеки голям финансов квартал на планетата, включително в Ню Йорк, Лондон, Франкфурт и Токио. Специалистите от Управлението са съгласни с журналистите, че ако беше успял, ударът щеше да е нещо като модерен Пърл Харбър. Последвалият финансов хаос е щял да разтърси взаимозависимите глобални финансови системи и да предизвика световна рецесия. Тази катастрофа беше избегната благодарение главно на наблюдението с времепространствени камери. Дори само с този успех, въвеждането на времепространствени камери спести трилиони долари и предотврати невъобразими човешки трагедии, бедност, глад...

Откъс от „Времепространствено разузнаване: времепространствените камери на Патерсън като средство за прецизно лично разузнаване и други приложения“. Автор: Майкъл Мейвънс, ФБР. Публикувано в: Протоколи на Групата за контрол на информационната обработка и анализ, Тайсънс Корнър, Вирджиния, 12 14 декември 2036 г.

Времепространствените камери първо бяха експериментално въведени във федералните служби под чадъра на групата за междуведомствено координиране, в която работех. Тя се състоеше от представители на Управлението на хранителните и лекарствените стоки, ФБР, ЦРУ, Федералната комуникационна комисия, Данъчната служба и Националните здравни институти. Възможностите на тази технология скоро станаха очевидни и за шест месеца, още преди края

на официалния пилотен проект, тя беше въведена във всички основни клонове на разузнаването: Федералното бюро за разследване, Централното разузнавателно управление, Военното разузнавателно управление, Управлението за национална сигурност и Националната разузнавателна служба.

Какво означават за нас времепространствените камери?

Времепространствените камери, технология за наблюдение, която не може да се изолира или заглушава, слагат край на разузнавателната надпревара, на която сме свидетели от 40-те години на двадесети век. Като цяло, те представляват пряка връзка с обекта на наблюдение и предоставят изображение с неоспорима автентичност, което може да се използва в съда. За сравнение, от 2010 г. насам нито един американски съд не е признал за доказателство фотографски снимки, тъй като те подлежат на лесно фалшифициране.

Времепространствените камери се използват в митническите и емиграционните служби, за анализ на храни и медикаменти, за проверка на молби за постъпване на държавна служба и за различни други цели. Що се отнася до криминалистиката, макар че все още предстои да се разработят закони за правото на личен живот във връзка с прилагането на времепространствени камери в криминалните следствия, ФБР и полицията вече постигнаха много успехи — например разкриването на плановете на анархиста Субиру Ф. (който твърдеше, че е клонинг второ поколение на музиканта от двадесети век Майкъл Джексън) да взриви паметника на Вашингтон.

Ще си позволя да отбележа, че през 2035 г. е било съобщено само за една трета от всички престъпления — и само една пета от тях са довели до арест и предявяване на обвинение. Една пета от една трета: това е около седем процента. Макар че все още не са известни точните данни за изпитателния период, ние вече смятаме, че броят на арестите многократно ще нарасне. Госпожи и господа, възможно е да сме в навечерието на нова ера, в която за пръв път в човешката история наистина ще може да се твърди, че престъплението не си струва...

Що се отнася до външното разузнаване: през 2035 г. разходите за събиране и анализ на разузнавателни сведения възлизаха на 75 милиарда долара. Но голяма част от тази информация нямаше почти никаква стойност. А в тази епоха, в която се сблъскваме с точно насочени опасности — главно от страна на агресивни държави и

терористични групи, — отдавна е очевидно, че и нашето разузнаване трябва да е точно насочено. Самото установяване на военните възможности на врага например не ни говори нищо за неговата стратегия и още по-малко за намеренията му.

Но много от противниците ни разполагат с не по-малко модерна техника от нашата и с конвенционални електронни средства е трудно или невъзможно да проникваме в щабовете им. Изходът беше връщане към човешкото разузнаване. Шпиони обаче се намират трудно, не са надеждни и са много уязвими.

Ала сега имаме времепространствени камери.

Времепространствените камери ни позволяват да разположим наблюдателен пост където пожелаем, без необходимост от физическа намеса. Времепространственото разузнаване, както вече го наричат специалистите, се оказва толкова ценно, че вече се наблюдават повечето световни политически лидери, водачите на различни религиозни и фанатични групи, много световни корпорации и т.н.

Тази нова технология ни дава възможност да наблюдаваме най-интимния живот на противника, ако се наложи. Очевиден е потенциалът за разкриване на незаконна дейност, дори шантаж. Но по-важна е цялостната представа за вражеските намерения, която вече сме в състояние да получим. Времепространствените камери ни осигуряват данни за връзките на противника — например неговите доставчици на оръжие — и можем да преценяваме фактори като религиозни възгледи, култура, ниво на образование и подготовка, неговите източници на информация.

Госпожи и господа, в миналото наша основна разузнавателна цел беше географията на реалното бойно поле. С времепространствените камери ние разкриваме географията на мислите на противника...

Преди да премина към някои от първите конкретни успехи на разузнавателните екипи, използващи времепространствени камери, искам да кажа няколко думи за бъдещето.

Новата технология ни дава образ във видимия спектър. Нашите учени работят със специалистите от „Нашият свят“, за да усъвършенстват метода и да постигнат регистриране на информация от невидимия спектър — особено инфрачервената светлина за нощна работа — и звук. Нещо повече, ние се стремим да направим отворите

на времепространствените дупки напълно мобилни, за да следим обекта в движение.

Отворите на времепространствените дупки по принцип могат да се откриват и съвместните групи на федералните служби и „Нашият свят“ проучват хипотетичните начини, по които противникът е в състояние да ги обезвреди. Един от тези методи е чрез инжектиране на високоенергийни частици в отвора, което довежда до колапс на времепространствената дупка. Но това едва ли ще е сериозна пречка. Не забравяйте, че можем да разположим на всяко дадено място колкото искаме времепространствени камери.

Освен това в момента американските служби имат монопол над тази технология. Нашите противници са наясно, че сме постигнали забележителен успех в разузнавателната област, но нямат абсолютно никаква представа как го правим. Те все още просто не знаят какво да търсят.

Разбира се, това положение няма да продължи вечно, нито технологията ще остане в тайна. Трябва да започнем да се подготвяме за бъдещето, в което времепространствената камера ще е обществено достояние и нашите центрове на властта и военните ни щабове ще са също толкова достъпни за враговете ни, колкото са сега техните...

*„Международни новини“ на „Нашият свят“, 28 януари 2037 г.
Кейт Манзони (към камерата):*

Служители от Белия дом са обвинени в незаконно проникване в предизборния щаб на Републиканската партия, смятана за главен съперник на Хуарес в предстоящите президентски избори през две хиляди и четирийсета. Случаят зловещо напомня скандала Уотъргейт отпреди шейсет години.

Републиканците твърдят, че разкритията, направени от хората на Хуарес — относно вероятно незаконното финансиране на републиканската кампания от прочути бизнесмени, — могат да се основават единствено на информация, събрана чрез подслушване или влизане с взлом.

В отговор на тези обвинения Белият дом предизвика републиканците да представят категорични доказателства. Досега

такива няма...

11. МОЗЪЧНИЯТ ИМПЛАНТ

Кейт наблюдаваше кацането на Джон Колинс на московското летище.

Там го чакаше по-млад мъж. Търсачката бързо го идентифицира като Андрей Попов. Руснакът бе свързан с въоръжени бунтовнически групи, действащи в петте страни около Аралско море — Казахстан, Узбекистан, Туркменистан, Таджикистан и Киргизстан.

Кейт се приближаваше към истината.

С нарастваща възбуда тя проследи с времепространствената камера Колинс и Попов в Москва — в автобуса, метрото, в различни коли и пеш, дори в снежната виелица. Видя Кремъл и старата грозна сграда на КГБ, като че ли беше виртуална туристка.

Но бедността в този град бе поразителна. Въпреки професията си, Колинс беше типичен американец в чужбина. Ясно личеше раздражението му от дупките, в които попадеше мобифонът му, удивлението му от сметалата, които използваша билетопродавачите в метрото, отвращението му от мръсотията в обществените тоалетни, нетърпението му, когато се опитваше да отвори Търсачката и не получаваше отговор.

Изпълни я огромно облекчение, когато Колинс стигна до малко летище в предградията на Москва и се качи на лек самолет. Кейт най-после можеше да включи системата, която наричаше „автопилот“.

Седнала пред софтскрийна в сумрака на лабораторията, тя управляваше камерата с помощта на джойстик и допълнителен софтуер. Колкото и да бе оригинална програмата, преследването на човек в чужд град беше напрегната работа. Едно-единствено разсейване — и цели часове отиваха на вятъра.

Но времепространствената камера бе усъвършенствана до такава степен, че Кейт можеше да „привърже“ зрителното поле за различни електронни излъчвания — например за самолета на Колинс.

И щеше да става все по-лесно. Инженерите в лабораторията работеха по метод за проследяване без необходимост от човешки

контрол...

Кейт отмести стола си назад и се протегна. Чувстваше се ужасно уморена. Не си спомняше кога за последен път е почивала.

Тя разсеяно гледаше софтскрийна. Над централна Азия се спускаше нощ и през малките илюминатори на самолета се виждаха кафяви ивици пустош, все още необитаема почти пет десетилетия след разпадането на Съветския съюз с неговото презрително отношение към човека и природата...

Усети на рамото си ръка, силни пръсти заразтриваха схванатите ѝ мускули. Кейт се сепна, но допирът бе познат и отпускащ.

Боби я целуна по главата.

— Бях сигурен, че ще те открия тук. Знаеш ли колко е часът?

Тя погледна часовника на софтскрийна.

— Късен следобед?

Боби се засмя.

— Да, московско време. Но тук е Сиатъл, щата Вашингтон, западното полукълбо, и от тази страна на планетата е десет сутринта. Работила си цяла нощ. Пак. Имам чувството, че ме избягваш.

— Боби — сприхаво отвърна Кейт, — ти не разбираш. Аз следя този човек. Това е денонощна работа. Колинс е агент на ЦРУ, който, изглежда, установява връзка между нашето правителство и бунтовниците в района на Аралско море. Там става нещо, което правителството пази в тайна.

— Но времепространствената камера вижда всичко... — с престорена тържественост каза той. Носеше скиекип, ярък, пъстър, термоадаптивен и много скъп — в топлото помещение изкуствените му пори се разтваряха и разкриваха светлокафява загоряла плът. Боби се наведе към софтскрийна, после прочете бележките ѝ.

— Колко време ще продължи полетът на Колинс?

— Трудно е да се каже. Часове.

Той се изправи.

— Тогава си почини малко. Обектът ти няма къде да избяга, докато самолетът не кацне или не катастрофира, а времепространствената камера може да го проследи и сама. Освен това Колинс спи.

— Но той е с Попов. Ако се събуди...

— За тази цел имаш записваща система. Хайде.

„Но аз не искам да съм с теб, Боби — помисли си тя. — Защото има неща, за които предпочитам да не говоря... И все пак...“

И все пак той все още я привличаше, въпреки онова, което знаеше за него.

„Ставаш прекалено сложна, Кейт. Прекалено самовглъбена. Наистина ще ти се отрази добре да се откъснеш от това студено, безжизнено място.“

Тя направи усилие да се усмихне.

Навън бе чудесен ден, желана почивка между бурите, които вече почти непрекъснато бушуваха по тихоокеанското крайбрежие.

Двамата минаха през градините, с които Хайрам беше заобиколил лабораторията. Имаше ниски насипи, езерца, мостове над поточетата и невероятно огромни и стари дървета, всички внесени и засадени („В типичния стил на Хайрам“ — помисли си Кейт) на огромна цена, безразборно и без вкус. Ала небето бе ясно, яркосиньо, зимното слънце грееше лицето ѝ и зад тях в сребрилата роса оставаше следа от тъмни стъпки.

Стигнаха една пейка и седнаха върху термичната повърхност.

— Все пак ми се струва, че ме отбягваш — меко каза Боби. Тя видя, че ретинните му импланти се поляризират на слънчевите лъчи. Очите му станаха сребристи, непроницаеми. — Заради времепространствената камера е, нали? Смущават те етичните проблеми.

Кейт се нахвърли на тази тема с готовност, която я засрами.

— Разбира се, че ме смущават. Технология с такова въздействие...

— Но ти присъстваше, когато сключихме договора с ФБР. Договора, с който дадохме камерата на хората.

— О, Боби... Хората дори не знаят, че проклетата камера съществува, а още по-малко, че държавните служби я използват срещу тях. Помисли само за всички ония, които изведнъж бяха заловени за укриване на данъци, за незаконно купуване на оръжие, за серийните изнасилвани...

— Но всичко това е за добро, нали? Искаш да кажеш... че не вярваш на правителството, така ли? Сега не сме в двайсети век.

Тя изсумтя.

— Спомни си думите на Джеферсън, че единственият сигурен настойник на правителството е народът. Ами взломът в централата на републиканската партия? И това ли е в интерес на народа?

— Не е сигурно, че са използвали времепространствената камера.

— А как иначе? — Кейт поклати глава. — Искях Хайрам да ми позволи да разчепкам тази история. Той категорично отказа. Сключихме фаустовска сделка, Боби. Ония типове от правителството и държавните служби не са непременно мошеници, но са обикновени хора. И като им дадохме толкова мощно и тайно оръжие... Боби, не бих доверила такава власт дори на самата себе си. Случаят с шпионирането в републиканската централа е само началото на истински Оруелов кошмар!

— А що се отнася до Хайрам, имаш ли представа как се отнася към своите служители в „Нашият свят“? — продължи тя. — Кандидатите за работа се подлагат на пълна проверка, включително ДНК-сканиране. Той проверява кредитните база данни, полицейските досиета, даже федералните архиви. Преди имаше стотици начини за анализ на продуктивността. Сега разполага с времепространствената камера и може денонощно да ни наблюдава, ако иска. И ние по никакъв начин не можем да му попречим. Имаше цяла поредица съдебни дела, които установиха, че работниците нямат конституционна закрила от такова наблюдение.

— Но всичко това му е нужно, за да кара хората да работят — сухо отвърна Боби. — Откакто ти разкри тайната за Пелин, безпричинните отсъствия рязко зачестиха, увеличи се употребата на алкохол и наркотици на работното място и...

— Това няма нищо общо с Пелин — отсече Кейт. — Става въпрос за основни човешки права. Не разбираш ли, Боби? „Нашият свят“ е картина на бъдещето — ако чудовища като Хайрам продължат да имат монопол над времепространствената камера. И тъкмо затова технологията трябва да се разпространи колкото може повече и колкото може по-бързо. Така поне ще можем да ги наблюдаваме как ни наблюдават... — Тя се вгледа в непроницаемите му сребристи очи.

— Благодаря за лекцията — безизразно каза Боби. — Затова ли ме напускаш?

Кейт се извърна.

— Това няма нищо общо с времепространствената камера, нали?
— Той се наведе напред. — Има нещо друго, което не искаш да ми кажеш. Това продължава дни наред. Даже седмици. Какво става, Кейт? Не се страхувай да ме нараниш. Не можеш.

„Навярно не мога — помисли си Кейт. — И целият проблем е в този беден, мил Боби.“

Тя се обърна към него.

— Имплантът, Боби. Имплантът, който ти е поставил Хайрам, когато си бил малък...

— Да?

— Открих за какво е.

Мълчанието се проточи и Кейт усети ултравиолетовите лъчи по лицето си, въпреки че бе зима.

— Разказвай — промълви той.

Търсачката накратко ѝ беше обяснила всичко. Оказа се класически пример на невробиологично бърникане в мозъка от началото на двадесет и първи век.

И нямаше нищо общо с никаква дислексия, нито хиперактивност, както бе твърдял Хайрам.

Първо, той беше потиснал нервното стимулиране на зоните в темпоралния лоб на Боби, свързани с чувствата за духовна трансцендентност и мистично присъствие. Лекарите бяха проникнали в части от опашатото ядро и се бяха опитали да направят така, че момчето да не страда от симптоми на маниакално разстройство, които при някои хора се проявяват като потребност от прекомерна сигурност, ред, предсказуемост и ритуал — потребност, при определени обстоятелства задоволявана с принадлежност към религиозни общности.

Хайрам очевидно бе искал да защити Боби от религиозните импулси, оказали толкова силно въздействие върху брат му. Светът на малкия му син щеше да е напълно земен, лишен от трансцендентното и мистичното. И Боби дори нямаше да знае какво му липсва. „Божектомия!“ — кисело си помисли Кейт.

Имплантът също бе засегнал сложното хормонално взаимодействие, невротрансмитерите и мозъчните зони, които стимулираше половият акт. Например той потискаше действащия като опиат хормон окситоцин, произвеждан от хипоталамуса, който прииждаше в мозъка по време на оргазъм и пораждаше топлото, нежно чувство след правенето на любов.

Благодарение на поредица от връзки, които Хайрам дискретно беше уреждал, насърчавал и дори разгласявал в пресата, Боби се бе превърнал в нещо като полов атлет и получаваше огромно физическо удоволствие от самия полов акт. Ала баща му го беше лишил от способността да обича и по този начин го бе обвързал единствено със себе си.

И не беше само това. Например друга връзка с дълбоката част от мозъка на Боби, наречена „сливици“, навярно целеше установяване на контрол върху центъра на гнева му. Загадъчното манипулиране на орбитофронталната кора можеше да е дори опит за ограничаване на свободната му воля. И така нататък.

След като се бе разочаровал от Дейвид, Хайрам беше направил от Боби съвършен син: съвършен за неговите собствени цели. Но му бе отнел онова, което го правеше човек.

Докато Кейт Манзони не откри мозъчния имплант.

Тя заведе Боби в апартаментчето в центъра на Сиатъл, в което живееше под наем и се любиха за пръв път от няколко седмици.

После той се отпусна в ръцете ѝ, горещ, потен, едновременно близък и далечен. Все едно че се любеше с непознат.

Ала сега Кейт поне разбираше защо.

Тя докосна тила му, твърдите ръбове на импланта под кожата му.

— Убеден ли си, че искаш да го направиш?

Боби се поколеба.

— Безпокои ме това, че не знам как ще се чувствам после... Дали ще си остана аз?

— Ще се чувстваш жив — прошепна в ухото му Кейт. — Ще се чувстваш човек.

Той затаи дъх, после каза толкова тихо, че тя едва го чу:

— Направи го.

Кейт завъртя глава настрани.

— Търсачка.

— Да, Кейт.

— Изключи го.

... и за все още топлия след оргазма Боби жената в ръцете му внезапно сякаш стана триизмерна, плътна и цяла, жива. Всичко, което виждаше и усещаше — топлият аромат на косата ѝ, вълшебните очертания на скулите ѝ, леко огрени от светлината, гладкият ѝ корем — беше като преди. Но сега сякаш проникваше под повърхността в топлината на самата Кейт. Виждаше очите ѝ, пълни със загриженост — загриженост за него, с удивление осъзна той. Вече не бе сам. А допреди малко изобщо не чувстваше самотата си.

Прииска му се да потъне в океана на нейната топлина.

Кейт докосна лицето му. Когато отдръпна пръсти, Боби видя, че са влажни.

После тялото му се разтърси от силни ридания, неовладяем ураган от сълзи. В душата му се сблъскаха любов и мъка, горещи, непоносими.

12.

ВРЕМЕ-ПРОСТРАНСТВО

Вътрешният хаос продължаваше.

Той се опита да се разсее. Отново се зае с нещата, които по-рано му доставяха удоволствие. Ала дори най-невероятното виртуално приключение му се струваше плитко, очевидно изкуствено, предсказуемо, неангажиращо.

Изглежда, се нуждаеше от хора, въпреки че странеше от най-близките си; „Като пеперуда, бояща се от пламъка на свещта“ — помисли си Боби. Затова приемаше покани, които иначе незабавно щеше да отхвърли, разговаряше с почти непознати.

Работата му помагаше с безмилостната логика на срещи, графици и насочване на ресурси.

А имаше много работа. Новите въображатели напускаха експерименталните лаборатории и навлизаха в етап на масово производство. Неговите инженери ненадейно решиха последния технически проблем: склонността на лентите да предизвикват синестезия, смущаване на сетивните възприятия, дължащо се на нарушени връзки между мозъчните центрове. Те знаеха, че прочутата лаборатория „Уотсън“ на Ай Би Ем работи по абсолютно същия проблем. Онзи, който пръв се справеше със синестезията, пръв щеше да излезе на пазара и щеше да получи огромно преимущество пред конкурентите си. Изглежда, този рунд щеше да спечели „Нашият свят“.

Работата наистина го поглъщаше. Но не можеше да работи денонощно, нито да спи през цялото си свободно време. И когато бе буден, мислите му, за пръв път свободни, не се поддаваха на контрол.

Докато автопилотът на колата му го отвеждаше към лабораторията, скоростният трафик го караше да умира от страх. Една съвсем тривиална новина — за убийствата и изнасилванията по време на водната война около Аралско море — го накара да избухне в сълзи. Залязващото в залива Пюджит слънце, зърнато през случайно разкъсалата се пелена от черни облаци, го изпълни с вълнение — просто от това, че е жив.

Когато виждаше баща си, в душата му се надигаха страх, омраза, обич и възхищение. Ала можеше да се изправи пред Хайрам.

Кейт бе съвсем друг въпрос. Изпитваше непреодолима потребност да я обича, да я притежава, някак си да я погълне. В нейно присъствие направо онемяваше, губеше власт и над ума, и над тялото си.

Тя знаеше чувствата му — и безмълвно го оставяше сам. Щеше да го чака, докато стане готов за нея, и тогава отново щяха да са заедно.

Но с Хайрам и Кейт поне можеше да разбере защо се чувства така, да проследи причинните връзки, колебливо да определи емоциите, които го разтърсваха. Най-страшни бяха промените в настроението му, които сякаш настъпваха без видима причина.

Будеше се облян в сълзи. Или ненадейно го обземаше необяснима радост, като че ли изведнъж всичко придобиваше смисъл.

Предишният му живот му се струваше далечен, безплътен, като едноизмерна рисунка с черен молив. Сега го заобикаляше нов свят на цвят, материя, светлина и чувства, в който и най-обикновените неща — ранното пролетно листо, отражението на слънцето във водата, гладкият овал на лицето на Кейт — бяха изпълнени с красота, за чието съществуване не беше подозирал.

И Боби — крехкото его, носещо се по повърхността на този тъмен вътрешен океан — трябваше да свикне с новия, сложен, озадачаващ човек, в който внезапно се бе превърнал.

Ето защо започна да търси брат си.

Търпеливото присъствие на Дейвид му действаше невероятно успокояващо: този мечок с рошава руса коса, прегърбен над софтскрийна, потънал в работа, доволен от нейната логика и вътрешна последователност, водещ записки с изненадващо красив почерк. До него Боби се чувстваше дребен и незначителен и в същото време в пълна хармония.

Един необичайно студен за сезона следобед двамата седяха й пиеха кафе в очакване на резултатите от поредния рутинен експеримент: нова времепространствена дупка, отворена в квантовата пяна до място, много по-отдалечено, отколкото досега.

— Разбирам защо теоретик като теб иска да проучи възможностите на времепространствената технология — каза Боби. — Но ние вече направихме големия удар. Най-важното сега са приложенията.

— Разбира се — меко отвърна Дейвид. — Всъщност приложенията са всичко. Хайрам се стреми да миниатюризира времепространствената технология, която сега е достъпна само за правителството и големите корпорации.

— Като компютрите — отбеляза брат му.

— Точно така. Едва когато бяха миниатюризирани, персоналните компютри заляха света: намериха нови приложения, създадоха нови пазари — изцяло преобрази живота ни. Виж, Хайрам знае, че няма вечно да имаме монопол. Рано или късно някой независимо ще открие времепространствената камера. Може би дори по-съвършена от нашата. Откъдето неминуемо следва миниатюризиране и понижаване на стойността.

— А „Нашият свят“ несъмнено ще остане лидер на пазара с всички тези малки времепространствени генератори — каза Боби.

— Такава е стратегията на Хайрам. Според него времепространствената камера ще измести всички други устройства за: събиране на информация: видеокамерите, микрофоните, детекторите, дори медицинските сонди. Не съм сигурен, че с нетърпение очаквам времепространствена ендоскопия... но както ти казах, аз също съм учил малко бизнес, Боби. Масово произвежданите времепространствени камери ще се превърнат в обикновена стока и ние ще можем да се конкурираме само с цената. Убеден съм обаче, че Хайрам ще използва техническото си предимство, за да разработи приложения, които не предлага никой друг на пазара. И тъкмо тези проучвания ме интересуват. — Той широко се усмихна. — Поне с това оправдавам пред Хайрам разходите си в лабораторията.

Боби го погледна внимателно. Опитваше се да се съсредоточи върху брат си, върху Хайрам и времепространствената камера, опитваше се да разбере.

— Ти просто искаш да знаеш, нали? Това е най-важното за теб.

Дейвид кимна.

— Предполагам. Голяма част от науката е тежка, еднообразна работа. Безкрайни експерименти и проверки. И тъй като трябва да се

отхвърлят грешните хипотези, работата е повече деструктивна, отколкото градивна. Понякога обаче, съвсем рядко, настъпва момент на откровение.

— Откровение ли?

— Не всеки би се изразил така. Но поне аз така го чувствам.

— И няма значение, че е възможно през следващите пет века никой да не разбере статиите ти, така ли?

— Предпочитам да не е така. И навярно няма да е така. Но е важно самото откровение, Боби. Винаги е било така.

На софтскрийна зад него избухнаха звезди от пиксели и се разнесе тих звън.

Дейвид въздъхна.

— Но не и днес, очевидно.

Боби надзърна над рамото на брат си.

— Пак ли нестабилност? Като в началото на времепространствените дупки?

Дейвид натисна някакъв клавиш и започна нов експеримент.

— Е, сега сме малко по-амбициозни. Времепространствените ни камери вече достигат до всяка точка на Земята, прекосяват разстояния от по няколко хиляди километра. В момента се опитвам да отворя и стабилизирам времепространствени дупки, които обхващат големи интервали във време-пространството на Минковски^[1] — всъщност десетки светлинни минути.

Боби вдигна ръце.

— Успя да ме объркаш. Една светлинна минута е разстоянието, което изминава светлината за една минута... нали така?

— Да. Например планетата Сатурн е на разстояние от около милиард и половина километра. Това са около осемдесет светлинни минути.

— И ние искаме да видим Сатурн.

— Разбира се. Няма ли да е чудесно да проучваме космоса с времепространствени камери? Край на постоянно повреждащите се сонди, край на дългогодишните полети... Проблемът е, че във вероятностната квантова пяна изключително рядко се срещат времепространствени дупки, които да обхващат толкова големи интервали. И стабилизирането им е невъобразимо по-трудно. Но не е невъзможно.

— Защо казваш „интервали“, а не „разстояния“?

— Физическа терминология. Извинявай. Интервалът е разстояние, обаче във време-пространството. Което е пространство плюс време. Всъщност това си е Питагоровата теорема. — Той взе бележника си и започна да пише. — Да речем, че отиваш в града и известно време вървиш на изток, после на север. Можеш да изчислиш изминатото разстояние ето така. — Дейвид му подаде бележника:

$$(\text{РАЗСТОЯНИЕ})? = (\text{ИЗТОК})? + (\text{СЕВЕР})?$$

— Вървял си по правоъгълен триъгълник. Квадратът на хипотенузата е равен на сбора от...

— Поне това го знам.

— Но ние физиците разглеждаме пространството и времето като едно цяло, в което времето е четвъртата координата, освен трите пространствени. — Той продължи да пише:

$$(\text{ИНТЕРВАЛ})? = (\text{РАЗСТОЯНИЕ ВЪВ ВРЕМЕТО})? (\text{РАЗСТОЯНИЕ В ПРОСТРАНСТВОТО})?$$

— Това се нарича „метрика на време-пространството на Минковски“. И...

— Как можеш да говориш за разстояние във времето по същия начин като за разстояние в пространството? Ти измерваш времето в минути, а пространството — в километри.

Дейвид кимна одобрително.

— Основателен въпрос. Трябва да използваш мерни единици, при които времето и пространството са еквивалентни. — Той погледна брат си, за да види дали го разбира. — Да речем, че се получава, когато измерваш времето в минути и пространството — в светлинни минути.

— Но тук има нещо съмнително. Защо имаш минус, а не плюс?

Дейвид потърка месестия си нос.

— Картата на време-пространството не е точно като картата на Сиатъл. Пътят на един фотон, частица, която се движи със светлинна скорост, е нулев интервал.

— Това е относителност. Нещо, свързано с разширяването на времето, свиването на линиите и...

— Да. — Дейвид го потупа по рамото. — Точно така. Тази метрика е константна при преобразуването на Лоренц^[2]... Няма

значение. Въпросът е, че трябва да използвам такова уравнение, когато работя в релативистична вселена, и ако се опитвам да създам времепространствена дупка до Сатурн и отвъд него.

Боби замислено се загледа в простото уравнение. Все още във вихъра на бурните си емоции, той усети студената му логика с цялото си тяло, сякаш страдаше от някаква интелектуална синестезия.

— Дейвид, искаш да кажеш, че разстоянията в пространството и времето са еквивалентни — бавно рече Боби. — Нали така? Твоите времепространствени дупки обхващат интервали във времепространството, а не просто разстояния. И това означава, че ако успееш да стабилизираш достатъчно голяма дупка, за да стигнеш до Сатурн, на осемдесет светлинни минути...

— Да?

— ... тя ще обхваща осемдесет минути. С други думи — ще минава през времето. — Боби го погледна. — Много ли съм тъп?

Дейвид онемя.

— Мили Боже! — накрая бавно промълви той. — Изобщо не съм се сещал за тази възможност. Просто исках времепространствената дупка да обхване нещо като пространствен интервал. — Ученият трескаво докосна софтскрийна. — Ако огранича пространствения интервал до няколко метра, останалата част от дупката ще трябва да стане времева...

— Какво означава това? Дейвид?

Разнесе се почти болезнено остър сигнал и Търсачката съобщи:

— Хайрам иска да те види, Боби.

Боби погледна Дейвид, внезапно изпълнен с абсурден страх.

Брат му кратко кимна, вече погълнат от новата насока на работата си.

— По-късно ще ти се обадя, Боби. Може да се окаже важно. Изключително важно.

Боби излезе.

Хайрам крачеше из кабинета си, видимо ядосан, със свити юмруци. Кейт седеше на голямата заседателна маса и изглеждаше уплашена.

Боби се поколеба на вратата, в продължение на няколко секунди неспособен да прекрачи прага — толкова силни емоции кипяха тук, — но Кейт го гледаше: и дори се насили да се усмихне.

Най-после той влезе в стаята и седна срещу Кейт.

Хайрам гневно се обърна към него.

— Ти ме провали, лайненце такова!

— За Бога, Хайрам... — възкликна Кейт.

— Ти да мълчиш! — Той удари с юмрук по масата и в пластмасовата повърхност пред Боби се включи софтскрийн. На екрана се появиха кадри от репортажи: образи на Боби, по-младия Хайрам, някакво момиче, красиво, плахо, облечено в безцветни, скучни, демодирани дрехи — и снимка на същата жена, две десетилетия по-късно, интелигентна, уморена, красива. На всяко изображение се виждаше емблемата на Земна информационна мрежа.

— Открили са я, Боби — каза Хайрам. — Благодарение на теб. Защото не си си държал голямата уста затворена, нали?

— Кого са открили?

— Майка ти.

Кейт работеше със софтскрийна пред себе си и бързо преглеждаше информацията.

— Хедър Мейс. Така ли се казва? Пак се е омъжила. Има дъщеря — имаш сестра, Боби.

— Млък, кучка такава! — изръмжа Хайрам. — Ако не беше ти, всичко това нямаше да се случи.

— Какво нямаше да се случи? — като се мъчеше да запази самообладание, попита Боби.

— Имплантът ти щеше да продължи да си върши работата. Господи, ще ми се някой да ми беше сложил такова нещо в главата, когато бях на твоята възраст! Това щеше да ми спести адски много неприятности. И ти нямаше да се раздрънкаш пред Дан Шира.

— Шира ли? От ЗИМ?

— Само че, когато миналата седмица се е срещнал с теб, не се е представил с това име. Какво стана, напи те и те накара да се разбъбриш за злия си баща и за отдавна изгубената си майка ли?

— Спомням си — каза Боби. — Казва се Мървин. Мървин Коста. Отдавна го познавам.

— Разбира се. Той те е обработвал, за да се добере до мен. Ти не си знаел какъв е, но си се държал резервирано — преди, когато ти е помагал имплантът. А сега — това. И за всичко си виновна ти, Манзони!

Кейт продължаваше да преглежда информацията.

— Да не би аз да съм изпукала и изхвърлила тази жена преди двайсет години? — Тя докосна софтскрийна и на масата пред Хайрам се отвори екран. — Шира има доказателства. Гледай.

Боби надзърна над рамото на баща си. Видя Хайрам, седнал на маса — на същата маса, с удивление разбра той, в същата стая. Четеше купчина документи, внасяше поправки и ги подписваше. Изображението беше зърнисто и нестабилно, но достатъчно ясно. Хайрам стигна до поредния документ, презрително поклати глава, припряно го подписа и го захлупи от дясната си страна.

Картината се върна няколко кадъра назад, замръзна и се приближи към листа дотолкова, че можеше да се прочете част от текста.

— Виждаш ли? — рече Кейт. — Хайрам, хванали са те да подписваш актуализирания си договор с Хедър отпреди двайсет години.

Той почти умолително погледна сина си.

— Това беше отдавна. Сключихме споразумение. Аз ѝ помогнах да направи кариера. Тя снима документални филми. Постигна голям успех.

— Тя е била кобила за разплод, Боби — студено каза Кейт. — Баща ти ѝ е плащал, за да ѝ затвори устата. И за да се погрижи никога да не я допусне до теб.

Хайрам закрочи из стаята, като удряше с юмрук по стените и гневно гледаше към тавана.

— Кабинетът ми се проверява по три пъти дневно! Как са успели да ме снимат? Ония некадърни задници от охраната пак са се прецакали.

— Я стига, Хайрам — спокойно рече Кейт. Положението очевидно ѝ доставяше удоволствие. — Помисли. Няма начин ЗИМ да проникнат в централата ти. Както и ти в тяхната.

— Изобщо не се налага да прониквам там — бавно отвърна той. — Аз имам времепространствена камера... Господи!

— Браво — ухили се Кейт. — Измъдри го. ЗИМ също имат времепространствена камера. Това е единственият начин да заснемат този материал. Ти си изгубил монопола си, Хайрам. И те веднага са насочили времепространствената си камера срещу теб. — Тя отметна глава назад и високо се засмя.

— Боже мой! — промълви Боби. — Каква катастрофа!

— Глупости! — изсумтя Кейт. — Я стига, Боби! Скоро целият свят ще научи за съществуването на времепространствената камера — вече не можете да я запазите в тайна. И слава Богу, че най-после ще я измъкнат от ръцете на този отвратителен диумвират, федералното правителство и Хайрам Патерсън.

— Ако ЗИМ притежава времепространствената технология — студено рече Хайрам, — ясно е кой им я е дал.

Кейт се озадачи.

— Ако намекваш, че аз...

— Кой друг?

— Аз съм журналистка — наежи се тя. — Не съм шпионин. Върви по дяволите, Хайрам. Ясно е какво се е случило. ЗИМ просто са разбрали, че трябва да си открил начин да използваш времепространствените си дупки като дистанционни камери. И после са повторили проучванията ти. Това не е трудно — по-голямата част от информацията е публикувана. Хайрам, монополът ти се клатеше още от самото начало. Трябвало е само един човек да открие технологията независимо от теб.

Ала Хайрам като че ли не я чуваше.

— Аз ти простих, взех те при себе си! Ти предаде доверието ми! Погуби ума на сина ми и го надъха срещу мен!

Кейт се изправи и застана срещу него.

— Ако наистина смяташ така, значи си по-извратен, отколкото предполагам.

— Извинявай, Хайрам — тихо се обади Търсачката. — Тук е Майкъл Мейвънс, иска да те види. Специален агент Мейвънс от...

— Кажу му да почака.

— Боя се, че не е възможно, Хайрам. Освен това Дейвид е на телефона. Твърди, че е спешно.

Боби погледна баща си, после Кейт. Беше уплашен и смутен. Животът около него се разпадаше на парчета.

Агентът седна и отвори куфарчето си.

— Какво искаш, Мейвънс? — изсумтя Хайрам. — Не очаквах да те видя пак. Мислех, че сделката ни е окончателна.

— И аз така мислех, господин Патерсън. — Мейвънс изглеждаше искрено разочарован. — Но проблемът е, че вие не я спазихте. Не я спази „Нашият свят“ като корпорация. И конкретно един негов служител. Тъкмо затова съм тук. Когато научих за този случай, помолих да ме включат. Още повече че имам специален интерес.

— Какъв случай? — тежко попита Хайрам.

Мейвънс извади от куфарчето си някакъв документ.

— Накратко, това е обвинение в злоупотреба с търговска тайна по закона за икономическия шпионаж от хиляда деветстотин деветдесет и шеста година, повдигнато срещу „Нашият свят“ от Ай Би Ем и конкретно от директора на тяхната научноизследователска лаборатория „Томас Дж. Уотсън“. Господин Патерсън, ние смятаме, че времепространствената камера е била използвана за осигуряване на незаконен достъп до научни резултати, собственост на Ай Би Ем. Нещо, което наричат „противосинестетичен софтуер“, свързан с технологията за виртуална реалност. — Той вдигна глава. — Това говори ли ви нещо?

Хайрам погледна Боби.

Боби седеше като хипнотизиран. Разкъсваха го противоречиви чувства, нямаше представа как да реагира, какво да каже.

— Имате заподозрян, нали, специален агент? — попита Кейт.

Мейвънс тъжно кимна.

— Струва ми се, че вече знаете отговора, госпожо Манзони.

Тя се смути.

— Кейт ли имате предвид? — изсумтя Боби. — Това е смешно!

Хайрам удари с юмрук по дланта си.

— Знаех си. Знаех си, че тя ще ни създаде проблеми. Но не вярвах, че ще отиде толкова далеч.

Агентът въздъхна.

— Боя се, че към вас води много ясна следа от улики, госпожо Манзони.

— Всичко е инсценирано — гневно отвърна тя.

— Ще ви арестуваме — каза Мейвънс. — Надявам се, че няма да окажете съпротива. Търсачката ще ви прочете правата.

Кейт се сепна от недоловимия за останалите в стаята глас, който прозвуча в ушите ѝ.

Хайрам отиде при Боби.

— Спокойно, сине. Заедно ще се справим с тая гадост. Какво се опитваше да направиш, Манзони? Да откриеш друг начин да стигнеш до Боби ли? Това ли е? — На лицето му се изписа мрачно изражение, лишено от всякакви чувства: нито следа от гняв, съжаление, облекчение или триумф.

Вратата рязко се отвори и на прага усмихнато застана Дейвид. Държеше навит на руло софтскрийн.

— Успях — каза той. — За Бога, успех... Какво става тук?

— Доктор Кързън, може би ще е по-добре, ако... — започна Мейвънс.

— Няма значение. Няма никакво значение, каквото и да правите. В сравнение с това. — Той разгъна софтскрийна на масата. — Идвам направо от лабораторията. Вижте.

На пръв поглед образът на екрана приличаше на дъга от черна, бяла и сива ивици светлина на черен фон.

— Малко е зърниста, разбира се — каза Дейвид. — Но въпреки това картината не е с по-ниско качество от снимките, направени от първите сонди на НАСА през седемдесетте години на двайсети век.

— Това е Сатурн — учудено рече Мейвънс.

— Да. В момента виждате пръстените — доволно се ухили Дейвид. — Установих времепространствена камера на милиард и половина километра. Голяма работа, а? Ако се вгледате внимателно, ще видите две от луните, ето тук, в равнината на пръстените.

Хайрам се засмя и прегърна сина си.

— Боже мой, това е страхотно!

— Да. Но това не е важно. Вече не е.

— Не било важно ли? Шегуваш ли се?

Дейвид трескаво заработи със софтскрийна и образът на Сатурн изчезна.

— Мога да го конфигурирам наново оттук. Съвсем лесно е. Всъщност Боби ми даде идеята. На мен изобщо не ми беше хрумнало.

Ако огранича пространствения интервал до няколко метра, останалата част от дупката става времева...

Боби се наведе напред. На екрана се виждаше също толкова зърнист образ от много по-познато място: работното помещение на Дейвид в лабораторията. Самият той седеше с гръб към зрителното поле, а Боби стоеше до него и гледаше над рамото му.

— Лесна работа — тихо, почти благоговейно повтори Дейвид. — Разбира се, ще трябва да проведем експерименти, да разчетем времето...

— Това е за лабораторията — каза Хайрам. — И?

— Ти не разбираш. Тази нова времепространствена дупка има същата, хм, дължина като другата.

— Онази до Сатурн.

— Да. Но вместо да обхваща осемдесет светлинни минути...

— Ясно — прекъсна го Мейвънс. — Тази времепространствена дупка обхваща осемдесет минути.

— Да — потвърди Дейвид. — Осемдесет минути в миналото. Ето, татко. В момента виждаш нас двамата с Боби точно преди да го повикаш.

Хайрам зяпна.

Боби се чувстваше така, сякаш светът се въртеше около него, променяше се и се преобразяваше в някаква нова, непозната планета, сякаш в главата му се беше включил друг чип. Той погледна Кейт, която ужасено наблюдаваше екрана.

Ала забравил проблемите си, Хайрам незабавно разбра значението на откритието.

— Чудя се колко ли ни гледат сега.

— Кой? — попита Мейвънс.

— Хората от бъдещето. Не ти ли е ясно? Ако Дейвид е прав, това е повратен момент в историята, този миг, точно сега, откриването на тази... тази камера на миналото. Сигурно във въздуха наоколо е бъкано от времепространствени дупки, отворени от бъдещи историци. Биографи. Агиографи. — Той вдигна глава и оголи зъби. — Гледате ли ме? А? Спомняте ли си името ми? Аз съм Хайрам Патерсън! Ха! Виждате ли какво направих, задници такива!

И безбройните наблюдатели в коридорите на бъдещето срещнаха предизвикателния му поглед.

---

[1] Херман Минковски (1864–1909) — немски математик, автор на идеята за четириизмерното пространство (пространство на Минковски). — Б.пр. ↑

[2] Математическо преобразуване в специалната теория на относителността, определящо начина, по който се променят пространството, времето и други физически величини за двама наблюдатели в еднакво относително движение (по името на Хендрик А. Лоренц (1853–1928), холандски физик). — Б.пр. ↑

II БОЖИИТЕ ОЧИ

„Историята... всъщност е просто хроника на престъпленията, безумията и бедите на човечеството.“

Едуард Гибън (1737–
1794)

13. СТЪКЛЕНИ СТЕНИ

Кейт беше в затвора и очакваше процеса. Случаят бе сложен и изискваше време — а и адвокатите на Хайрам тайно се бяха разбрали с ФБР да отложат делото, докато се проучат новите възможности на времепространствената камера за наблюдение на миналото.

Очакваше се новата технология непосредствено да повлияе на почти всички оспорвани наказателни производства. Много процеси бяха отложени или замразени в очакване на нови доказателства и съдилищата даваха ход само на незначителни или абсолютно ясни дела.

Какъвто и да се окажеше изходът, Кейт щеше да остане в затвора още много време.

Затова Боби реши да открие майка си.

Хедър Мейс живееше в Томас Сити, близо до границата между Юта и Аризона. Боби стигна до Сидър Сити със самолет и оттам взе кола. Спря на няколко преки от дома на майка си и продължи пеш.

Покрай него безшумно мина полицейски автомобил и от прозореца го погледна мускулесто ченге. Имаше широко, враждебно намусено лице, покрито със следи от рак на кожата. Но когато го позна, очите му се смекчиха. Боби прочете движението на устните му: „Добър ден, господин Патерсън“.

Колата продължи напред и той потръпна. Времепространствената камера беше направила Хайрам най-известния човек на планетата и пред всевиждащото око на публиката Боби стоеше точно до него.

Всъщност той знаеше, че докато се приближава към майчиния си дом, над рамото му висят стотици времепространствени камери и наблюдават лицето му в този тежък момент като невидими емоционални вампири.

Опита се да не мисли за тях: единствената възможна защита от времепространствени камери.

Над покривите и градините на дървените къщи, навярно останали отпреди сто години, се сипеше нетипичен за сезона априлски сняг. Боби мина край малко езерце — по леда се пързаляха деца. Те описваха тесни кръгове и весело се смееха. Въпреки бледото зимно слънце хлапетата носеха очила и по лицата им лъщяха сребристи петна от крем против изгаряне.

Томас Сити бе спокоен, безличен град, един от стотиците като него, предполагаше Боби, в огромното пусто сърце на Америка. Само допреди три месеца щеше да му се стори убийствено скучен и навярно колкото се можеше по-скоро щеше да отпраши за Вегас. И все пак се чудеше какво ли би било, ако беше израснал тук.

Докато гледаше след полицейската кола, Боби забеляза странна поредица от дребни нарушения на закона. От недалечно заведение излезе мъж, който смачка опаковката на бургера си и я хвърли на земята точно под носа на ченгетата. Малко по-нататък възрастна жена пресече улицата на непозволено място, като предизвикателно зяпаше към предното стъкло на патрулния автомобил. И така нататък. Полицаяте сякаш не им обръщаха внимание. И веднага щом изчезнаха, хората, доволни, че са натрили носа на властите, отново се върнаха към нормалния си живот.

Това бе масово явление. Надигаше се изненадващо всеобхватен, макар и приглушен бунт срещу новия режим на невидими наблюдатели с времепространствени камери. Изглежда, много американци инстинктивно не понасяха мисълта, че правителството разполага с такава невероятна власт, и дребната престъпност в страната рязко нарастваше. Иначе спазващи закона хора внезапно бяха обземани от желание да извършат нещо незаконно, сякаш за да докажат, че все още са свободни. И местните ченгета се научаваха да се отнасят с търпимост към тях.

Това беше само израз на защита на гражданските свободи. И според Боби беше полезно.

Той стигна до главната улица. Видеорекламите по таблоидните автомати го подканяха да качи последните новини само за десет долара. Той прочете примамливите заглавия. Имаше и сериозни материали, местни, национални и международни — изглежда, градът

се възстановяваше от епидемия на холера, свързана със затрудненото водоснабдяване, и не можеше да приеме своята квота бежанци от Галвестън — но пък бе удавен в морето от таблоидни сензации.

Местната депутатка в Конгреса била принудена да подаде оставка, след като сексуалните ѝ похождения били разкрити с помощта на времепространствена камера. Хванали я в леглото с гимназиален футболен герой, пратен във Вашингтон като награда за спортните му успехи... Но момчето беше пълнолетно — що се отнасяше до Боби, главното престъпление на депутатката в тази нова епоха на времепространствени камери бе глупостта ѝ.

Е, тя не беше единствена. Според информационните агенции двадесет процента от конгресмените и почти една трета от сенаторите бяха заявили, че няма да се кандидатира отново, че ще се оттеглят преждевременно или че просто ще подадат оставка. Някои коментатори смятаха, че преди националното и индивидуалното съзнание да приеме времепространствената камера, ще се освободи половината от всички изборни длъжности.

Едни твърдяха, че това е положително явление — че страхът кара хората да спазват благоприличие. Други посочваха, че почти всеки има моменти, които предпочита да не споделя с никого. Навярно след една-две изборни кампании единствените оцелели сред сегашните управници или готови да се кандидатира за някой пост щяха да са патологично тъпите, които нямаха абсолютно никакъв личен живот.

Както обикновено, истината щеше да е някъде по средата.

Все още имаше материали за голямото събитие от миналата седмица: опитът на безскрупулни служители от Белия дом да дискредитират потенциалния противник на президента Хуарес на следващата изборна кампания. Бяха го снимали с времепространствена камера в тоалетната със смъкнати на глезените панталони, докато си бъркаше в носа и вадеше мъх от пъпа си.

Ала ударът рикошира срещу воайорите, без ни най-малко да навреди на губернатора Бичъм. В края на краищата всеки ходеше до тоалетната — и навярно всеки се чудеше дали в момента не наблюдават него.

Дори Боби свикна да се облекчава на тъмно. Не беше лесно, въпреки новите, лесни за използване сензорни тръби, които бързо се

разпространяваха. И понякога се питаше дали на света е останал някой, който все още се люби на светло...

Съмняваше се, че когато премине ударната вълна, дори най-долнокачествените таблоиди ще продължат с евтините сензации. Бе показателно, че тези кадри, които само допреди няколко месеца щяха да предизвикат истински шок, сега пъстрееха по будките на главната улица в този мормонски град и почти никой не им обръщаше внимание.

На Боби му се струваше, че времепространствената камера принуждава човешката раса да се откаже от някои табута, да порасне малко.

Той продължи нататък.

Лесно откри дома на семейство Мейс. Пред тази иначе безлична къща, разположена на безлична улица в сърцето на класическа провинциална Америка, Боби се сблъска със стария символ на славата: десетина новинарски екипа, събрани пред бялата дъсчена ограда. Въпреки времепространствената технология, щеше да мине много време преди публиката да се отучи от присъствието на репортера.

Пристигането на Боби, разбира се, само по себе си беше новина. Журналистите се втурнаха към него, автокамери се издигнаха над тях като ъгловати метални балони.

— Боби, насам...

— Боби, вярно ли е, че от тригодишен не си виждал майка си?...

— Вярно ли е, че баща ти не иска да идваш тук, или онази сцена в заседателната зала на „Нашият свят“ е била само инсценировка за пред времепространствените камери?...

— Боби...

— Боби...

Той се усмихна. Репортерите не се опитаха да го последват, когато отвори портичката и влезе в градината. В крайна сметка, нямаше нужда — в момента несъмнено го наблюдаваха хиляди времепространствени камери.

Знаеше, че е безсмислено да иска уважение към личния си живот. Изглежда, нямаше друг избор, освен да търпи. Но усещаше онзи невидим поглед като осезаем натиск в тила.

И най-зловещата мисъл: сред тази невидима тълпа може би имаше зрители от невъобразимото бъдеще, надничащи през тунелите

на времето. Ами ако сред тях беше и самият той, бъдещият Боби?

Ала животът продължаваше.

Той почука на вратата и зачака. Ставаше все по-нервен. Нито една времепространствена камера не можеше да покаже как тупти сърцето му, но милионите виждаха стиснатите му зъби и капчиците пот по челото му, въпреки студа.

Вратата се отвори.

Бе се наложило Боби да призове цялата си убедителност, за да накара баща си да му даде благословията си за тази среща.

Хайрам седеше на голямото си бюро с фалшиво махагоново покритие, отрупано с камари документи и софтскрийни. Беше придобил навика постоянно да се озърта в търсене на времепространствени камери, като мишка, уплашено оглеждаща се за котка.

— Искам да я видя — каза Боби. — Хедър Мейс. Майка ми. Искам да се срещна с нея.

Хайрам изглеждаше по-изтощен и неуверен от всякога.

— Ще допуснеш огромна грешка. Какво ще ти донесе това?

Боби се поколеба.

— Не знам. Не знам какво е да имаш майка.

— Тя не ти е майка. Поне в истинския смисъл. Тя не те познава, ти също.

— Чувствам се така, сякаш я познавам. Виждам я във всеки таблоид...

— Тогава ти е известно, че има друго семейство. Нов живот, който няма нищо общо с теб. — Хайрам го погледна. — И знаеш за самоубийството.

Боби се намръщи.

— Мъжът й.

— Самоубил се е заради медийната атака. И всичко това, защото твоята приятелка предаде времепространствената камера на най-гадните журналистически влечуги на планетата. Тя е виновна.

— Татко...

— Да, да, знам. Вече спорихме за това. — Хайрам се изправи, отиде до прозореца и заразтрива тила си. — Господи, страшно съм

уморен. Виж, Боби, когато почувстваш, че си готов да се върнеш на работа, ще си ми ужасно полезен.

— В момента не ми е до това...

— Откакто времепространствената камера е в ръцете на всички, настана истински ад. Извънредната охрана е страхотна досада...

Боби знаеше, че всичко това е вярно. Реакциите към съществуването на времепространствената камера бяха почти изключително враждебни. Имаше опити за атентати срещу централата на „Нашият свят“, лабораторията и дори срещу дома на Хайрам. Ужасно много хора от двете страни на закона се смятаха за оцетени от безмилостното разкриване на истината. Мнозина от тях, изглежда, искаха да намерят изкупителна жертва за бедите си — и кой по-добър кандидат от Хайрам?

— Губим много хора, Боби. На повечето не им стиска да останат с мен, след като станах обществен враг номер едно, човекът, който сложи край на личния живот. Не ги обвинявам, тази битка не е тяхна.

— А ония, дето останаха... — продължи той. — Незаконното използване на времепространствената камера е невероятно. Досещаш се за какво: шпионират съседите си, жените си, колегите си. Имаме безкрайни кавги, побои и дори опити за убийство. Хората откриват какво всъщност мислят за тях приятелите им, какво правят зад гърба им... И след като можем да виждаме миналото, вече няма къде да се скриеш. Това е като наркотик. Предполагам, че е показателно за времето, когато камерата на миналото стане публично достояние. Ще продаваме милиони устройства, няма съмнение. Обаче в момента е много трудно. Наложил се да забраня незаконното използване и да заключа терминалите... — Хайрам погледна сина си. — Виж, има много работа. И светът няма да чака, докато излекуваш скъпоценната си душа.

— Мислех, че бизнесът върви добре — въпреки че изгубихме монопола над времепространствената камера.

— Все още сме първи. — Гласът на Хайрам стана по-силен и по-уверен: той се обръщаше към невидимата публика, която смяташе, че го наблюдава. — Вече можем да разкрием съществуването на времепространствената камера, открихме цял куп нови приложения. Видеофони например: пряка времепространствена връзка. Но имам

други грижи. Боби, следващата седмица е общото събрание на акционерите.

— Няма от какво да се притесняваш. Финансовите отчети са чудесни.

— Не е това. — Той предпазливо се огледа. — Как да се изразя? Преди времепространствената камера бизнесът беше игра със скрити карти. Никой не ги знаеше — конкурентите ми, служителите ми, даже инвеститорите и акционерите ми. И това ми даваше възможност да блъфирам, да...

— Да лъжеш ли?

— Никога не съм лъгал — твърдо отрече Хайрам. „Ха!“ — помисли си Боби. — Това е въпрос на позиция. Можех да сведа до минимум слабостите си, да рекламирам силните си страни, да изненадам конкуренцията с нова стратегия и така нататък. Но сега правилата се промениха. Сега играта повече прилича на шах. Сега, макар и на известна цена, всеки акционер и конкурент може да следи всички страни на дейността ми. Могат да виждат всичките ми карти още преди да съм ги изиграл. И това ме смущава.

— Ти постъпваш по същия начин — отбеляза Боби.

— Чел съм много статии, в които пише, че новият открит тип мениджмънт ще окаже положително въздействие. Щом могат да те контролират дори собствените ти служители, сметките ти ще са наред. И колкото повече основателна критика получаваш, толкова по-малко грешки ще допускаш...

Икономистите твърдяха, че прозрачността е полезна за бизнеса. Тъй като никой не притежаваше монопол върху информацията, имаше по-голяма вероятност за сключване на дадена сделка: и двете страни знаеха реалната цена и бе допустима само разумна печалба. Масовата информираност водеше до по-лоялна конкуренция. Монополите, картелите и другите манипулатори на пазара трябваше да прекратят дейността си. Престъпниците и терористите не бяха в състояние да крият неотчетени пари. И така нататък.

— Господи! — изръмжа Хайрам. — Когато слушам такива дрънканици, ми се ще да продавах учебници по мениджмънт. Сега щях да направя страхотен удар. — Той махна с ръка към сградите в центъра. — Обаче там никой не обсъжда правилата на пазара. Сега е същото като със законите за авторските права с появата на Интернет.

Спомняш ли си?... Не, прекалено си млад. Глобалната информационна инфраструктура, която трябваше да замени Бернската конвенция за авторското право, се провали още от самото начало. Интернет изведнъж беше заринат с нередактиран боклук. Всяко скапано издателство беше доведено до фалит и всички автори пак станаха компютърни програмисти, само защото някой даваше безплатно нещата, които те продаваха, за да си изкарват хляба.

— Сега отново преживяваме същото — продължи Хайрам. — Имаш мощна технология, която води до информационна революция. Но това противоречи на интересите на хората, които определят стойността на тази информация. Аз мога само да печеля от продукцията на „Нашият свят“ и това се дължи главно на собствеността върху идеи. Но скоро никой няма да е в състояние да налага законите за интелектуалната собственост.

— Татко, всички са в същото положение.

— Възможно е — изсумтя Хайрам. — Но не всички ще просперират. В момента във всяка заседателна зала в този град се извършват революции, водят се битки за власт. Знам, защото съм гледал повечето. Също както и те наблюдават мен. Въпросът е, че сега се озовавам в съвсем нов свят. И имам нужда от теб.

— Трябва да реша собствения си проблем, татко.

— Забрави за Хедър. Опитвам се да те предупредя, че това ще те нарани.

Боби поклати глава.

— Ако беше на мое място, нямаше ли да искаш да я видиш? Нямаше ли да си любопитен?

— Не. Никога не съм се връщал в Уганда, за да потърся семейството на баща ми. И никога не съм съжалявал за това. Нито веднъж. Каква полза има? Аз градях собствения си живот. Миналото си е минало и няма смисъл да се ровиш в него. — Хайрам предизвикателно погледна нагоре. — И вие, пиявици, дето пишете за Хайрам Патерсън, запомнете тия думи.

Боби се изправи.

— Е, ако раната е прекалено дълбока, просто пак ще включат импланта, нали?

На лицето на Хайрам се изписа тъжно изражение.

— Само не забравяй къде е истинското ти семейство, сине.

На прага застана слабо момиче, не по-високо от рамото му, облечено в ярка електриковосиня рокля, и го изгледа навъсено.

— Знам коя си — каза Боби. — Ти си Мери. — Дъщерята на Хедър от втория ѝ мъж. И негова сестра. Изглеждаше по-малка от петнадесетте си години. Косата ѝ беше съвсем къса и на бузата ѝ тъмнееше променяща цвета си татуировка. Момичето бе красиво, с високи скули и топли очи, ала лицето му беше намръщено — явно обичайното му изражение.

Той се насили да се усмихне.

— Майка ти ме...

— Очаква те. Знам. — Мери погледна тълпата от репортери. — По-добре влез.

Боби се зачуди дали да каже нещо за баща ѝ, да изрази съболезнованията си. Но не успя да намери нужните думи и подходящият момент отмина.

Той я последва в тесния коридор, задръстен от зимни обувки и палта. Зърна топлата кухня, дневна с големи софтскрийни по стените, стая, която приличаше на домашен кабинет.

Мери го побутна по ръката.

— Я гледай. — Тя пристъпи напред, обърна се към репортерите и вдигна роклята над главата си. Носеше бикини, но малките ѝ гърди бяха голи. Момичето смъкна роклята и затръшна вратата. Бузите ѝ бяха зачервени. От гняв? Или срам?

— Защо го направи?

— И без това постоянно ме зяпат. — Мери се завъртя на пети и изтича нагоре по стълбището. Обувките ѝ зашляпаха по голите дъски. Боби остана сам в коридора.

— Съжалявам. Тя не се приспособява лесно.

Хедър бавно се приближаваше към него.

Беше по-ниска, отколкото очакваше. Изглеждаше слаба, дори жилеста, макар и с малко закръглени рамене. Лицето ѝ може би някога бе имало дяволитото изражение на Мери — ала сега скулите изпъкваха под загорилата от слънцето кожа и кафявите ѝ очи, дълбоко хлътнали в заобикалящите ги бръчки, бяха уморени. Прошарената ѝ коса беше вдигната в стегнат кок.

Хедър го погледна въпросително.

— Добре ли си?

Няколко мига Боби не можа да отговори.

— ... Да. Просто не съм сигурен как да те наричам.

Тя се усмихна.

— Можеш да ми казваш просто Хедър. И без това вече е достатъчно сложно.

И после неочаквано пристъпи напред и го прегърна през гърдите.

Боби се бе опитвал да се подготви за този момент, да си представи как ще се справи с бурята от емоции, която очакваше. Ала сега...

Не чувстваше нищо.

И през цялото време усещаше, мъчително усещаше милиони очи, вперени в него, наблюдаващи всеки негов жест и изражение.

Хедър се отдръпна.

— Не съм те виждала от петгодишен. Е, мисля, че представлението беше достатъчно.

Тя го въведе в стаята, която Боби бе взел за кабинет. На бюрото имаше гигантски софтскрийн от вида, който използваша художниците и графичните дизайнери. Стените бяха покрити със списъци, снимки на хора, места, парчета жълта хартия, целите в паяжина, неразбираеми драсканици. Навсякъде лежаха разтворени справочници, дори на пода. Хедър бързо разчисти един въртящ се стол и Боби седна.

Тя му се усмихна.

— Като малък обичаше чай.

— Нима?

— Не пиеше нищо друго. Даже газирани напитки. Е... какво ще кажеш за една чаша?

Той понечи да откаже. Но Хедър навярно го беше купила специално за него. „Това е майка ти, задник такъв!“

— Естествено. Благодаря.

Тя отиде в кухнята и се върна с димяща кана жасминов чай.

— Не можеш да ме заблудиш — когато се наведе да му налее, прошепна Хедър. — Но все пак ти благодаря.

Неловко мълчание. Боби отпи от чая си и посочи големия софтскрийн.

— Правиш филми. Нали?

Хедър въздъхна.

— Правех. Документални филми. Смятам се за разследваща журналистка. — Тя се усмихна. — Печелила съм награди. Можеш да се гордееш с мен. Не че вече на някой му пука за тази страна от живота ми в сравнение с факта, че веднъж съм спала с великия Хайрам Патерсън.

— Продължаваш ли да работиш? Въпреки...

— Въпреки че животът ми отиде по дяволите ли? Опитвам се. Какво друго ми остава? Не искам да живея в сянката на Хайрам. Но не е лесно. Всичко се промени адски бързо.

— Времерпространствена камера ли?

— Какво друго? Вече никой не иска сериозни филми. Всички сме опиянени от възможността да се наблюдаваме едни други. Така че няма друга работа освен документални сапунени опери: следене на истински хора в реалния им живот — с тяхното съгласие и разрешение, разбира се. Каква ирония е сегашното ми положение, не мислиш ли? Виж. — Хедър качи на софтскрийна снимка на младо момиче в униформа. — Ана Питърсън. Току-що завършила военноморската академия в Анаполис.

Боби се усмихна.

— Ана от Анаполис?

— И сам можеш да видиш защо сме я избрали. Екипите ни я наблюдават денонощно. Ще проследим кариерата ѝ, първите ѝ назначения, нейните триумфи и провали, нейните влюбвания и скърби. Говори се, че ще пратят спецчастта ѝ край Аралско море, така че очакваме интересен материал. Разбира се, Флотът знае, че я следим. — Тя погледна нагоре. — Нали, момчета? Затова навярно не е странно, че получава такова назначение, и ние несъмнено ще заснемем купища възхитителни военни кадри.

— Цинична си.

— Надявам се, че не съм. Но не е лесно. Времерпространствената камера съсипва кариерата ми. О, засега все още се търсят репортери, редактори и коментатори. Но и те ще изчезнат, защото безпросветните маси ще могат да насочат времерпространствените си камери към когото поискат.

— Мислиш ли?

— О, разбира се — изсумтя Хедър. — И преди се е случвало, с персоналните компютри. Просто е въпрос на време. Под натиска на конкуренцията и обществените сили времепространствените камери ще стават все по-евтини, по-мощни и по-широко достъпни.

„И навярно — неспокойно си каза Боби, като мислеше за експериментите на Дейвид с миналото — по-мощни, отколкото предполага.“

— Разкажи ми за вас с Хайрам.

Хедър уморено се усмихна.

— Сигурен ли си, че искаш? Тук, пред очите на камерите?

— Моля те.

— Какво ти е казвал Хайрам за мен?

Боби бавно и със запъване повтори думите на баща си.

Тя кимна.

— В такъв случай това е истината. — И дълго издържа на погледа му. — Чуй ме. Аз съм нещо повече от придатък на Хайрам, нещо повече от допълнение към живота ви. Мери също. Ние сме хора, Боби. Знаеш ли, че изгубих дете, братчето на Мери?

— Не. Хайрам не ми е казвал.

— Убедена съм. Защото това няма нищо общо с него. Слава Богу, че никой не може да види онзи момент.

„Поне засега“ — мрачно си помисли Боби.

— Искам да разбереш, Боби. — Хедър отново погледна нагоре. — Искам всички да разберат. Моят живот се разпада, къс по къс. Защото ме гледат. Когато изгубих момчето си, аз се скрих. Заклучих вратите, спуснах завесите, дори се пъгнах под леглото. Преди поне имаше мигове, в които можех да остана сама. Вече не. Сега сякаш всички стени в дома ми се превърнаха в едностранни огледала. Можеш ли да си представиш какво е?

— Да, струва ми се — внимателно отвърна той.

— След няколко дни вниманието ще се насочи към нещо друго, за да погуби някой друг. Но аз никога няма да знам кога някой маниак по света наднича в спалнята ми, все още любопитен, макар и след години. И даже времепространствените камери утре да изчезнат, това никога няма да върне Дезмънд.

— Виж, достатъчно ми е тежко — въздъхна тя. — Но поне знам, че всичко това е заради нещо, което съм извършила преди много време.

Мъжът ми и дъщеря ми нямат нищо общо. И въпреки това ги подложиха на същото безмилостно наблюдение. И Дезмънд...

— Съжалявам.

Хедър сведе очи. Чашата трепереше в ръката ѝ и изящният порцелан тракаше в чинийката.

— И аз съжалявам. Не се съгласих да се срещнем, за да те накарам да изпитваш угризения.

— Не се безпокой. И без това вече изпитвам. И аз съм виновен за публиката. Егоистично от моя страна.

Тя измъчено се усмихна.

— Те вече бяха тук. — Хедър махна с ръка около главата си. — Понякога си представям, че мога да разпръсна зрителите като мухи. Но предполагам, че няма смисъл. Радвам се, че дойде, въпреки обстоятелствата... Искаш ли още чай?

... Тя имаше кафяви очи.

Едва по време на дългото пътуване до Сидър Сити Боби осъзна този факт.

— Търсачката — извика той. — Основни генетични данни. Доминантни и рецесивни гени. Например, сините очи са рецесивни, кафявите — доминантни. Така че ако бащата има сини очи, а майката — кафяви, децата би трябвало да са с...

— Кафяви очи ли? Не е толкова просто, Боби. Ако хромозомите на майката носят ген на сини очи, някои от децата също ще са със сини очи.

— Сини-сини от бащата, сини-кафяви от майката. Четири комбинации...

— Да. Така че едно от четири деца ще е синеоко.

„Аз съм синеок — помисли си той. — Очите на Хедър са кафяви.“

Търсачката бе достатъчно интелигентна, за да разбере истинския му въпрос.

— Нямам информация за генетичното наследство на Хедър, Боби. Ако искаш, мога да потърся...

— Няма значение. Благодаря.

Той се отпусна назад. Въпросът му несъмнено беше глупав. В
рода на Хедър трябваше да има някой със сини очи.

Несъмнено.

Колата се носеше в спускащата се нощ.

14.

СВЕТЛИННИ ГОДИНИ

Хайрам крачеше из малката стая на Дейвид и силуетът му се очертаваше на фона на френския прозорец, през който се виждаше нощното сиатълско небе. Той взе наслуки едно избледняло ксерокопие и прочете заглавието му.

— „Времерпространствени дупки на Лоренц от гравитационно сгъстения вакуум“. Пак ли главоблъсканици?

Дейвид седеше на дивана, раздразнен и обезпокоен от неочакваното посещение на баща си. Разбираше, че Хайрам има нужда от компания, за да изгори адреналина си, да избяга от поставения под постоянно наблюдение аквариум, в който се бе превърнал животът му. Просто му се искаше да си търси събеседници другаде.

— Искаш ли нещо за пиене, Хайрам? Кафе или...

— Чаша вино, моля. Не френско.

Дейвид отиде до хладилника.

— Имам шардоне. Някои калифорнийски изби са почти поносими. — Той донесе чашите.

— Е — рече Хайрам. — Времерпространствените дупки на Лоренц.

Големият му син се отпусна назад и се почеса по главата.

— Честно казано, стигнахме до задънена улица. Технологията на Казимир, изглежда, има граници. Балансът на двете свръхпроводникови плочи на кондензатора, балансът между силите на Казимир и електрическото отблъскване е нестабилен и лесно се нарушава. А електрическите заряди са толкова големи, че често се изпразват в движение. В лабораторията вече загинаха трима души. Както знаеш от делата за обезщетение. Следващото поколение времерпространствена камера ще изисква нещо по-мощно. И ако успеем да го постигнем, ще можем да правим много по-малки и поевтини камери, което ще доведе до още по-широко разпространение на технологията.

— И възможно ли е?

— Ами, навярно. Инжекторите на Казимир са доста обемисти — допотопен начин за производство на отрицателна енергия. Но ако пространството е достатъчно силно изкривено, квантовият вакуум и другите флуктуации могат да се усилят до... Е, това е особен квантов ефект. Нарича се „сгъстен вакуум“. Проблемът е, че според най-вероятната теория ни е нужна квантова черна дупка, за да получим достатъчно силно гравитационно поле. И затова...

— И затова търсиш по-вероятна теория. — Хайрам прелисти страниците, прегледа ръкописните бележки на Дейвид, уравненията, свързани с извити стрелки. После се озърна. — Никъде не виждам софтскрийн. Изобщо излизаш ли навън? Или от работа направо се връщаш тук и забиваш глава в някоя прашна статия?

— Това проблем ли е, Хайрам? — наежи се Дейвид.

— Знаеш колко разчитам на твоята работа. Обаче не мога да не си мисля, че пропускаш най-важното.

— Най-важното ли? Какво точно?

— Времерпространствената камера. Въздействието ѝ е там. — Той посочи към прозореца.

— В Сиатъл ли?

Хайрам се засмя.

— Навсякъде. И още не сме съобщили за камерата на миналото. — Той сякаш взе някакво решение и остави чашата си. — Виж, ела утре с мен на разходка.

— Къде?

— До завода на „Боинг“. — Хайрам му подаде картичка с щрихкод на автопилот. — В десет часа.

— Добре. Но...

Баща му се изправи.

— Мисля, че съм отговорен за цялостното ти образование, сине. Ще ти покажа какво е истинското значение на времерпространствената камера.

Боби заведе Мери в опустелия кабинет на Кейт в лабораторията. Момичето заобиколи бюрото и докосна черния софтскрийн. Тук бе чисто и подредено като в болница.

— Това ли е?

— Взеха личните ѝ вещи. Ченгетата прибраха някои неща, свързани с работата ѝ. Останалото пратихме на семейството ѝ. После дойдоха хората от криминологичната лаборатория.

— Като лешояди, късащи леш.

Той сбърчи лице.

— Доста образна метафора.

— Права съм, нали?

— Да. Но...

Но в това анонимно бюро все пак беше останало нещо от Кейт, сякаш през месеците, които бе прекарала тук, тя някак се беше отпечатала в тази част от време-пространството. Боби се питаше кога това чувство ще отслабне.

Мери го наблюдаваше.

— Това те разстройва, нали?

— Проницателна си. И адски откровена.

Момичето се усмихна. На предните ѝ зъби проблеснаха диаманти, със сигурност фалшиви.

— Аз съм на петнайсет години. Това ми е работата. Вярно ли е, че с времепространствена камера можеш да видиш миналото?

— Кой ти каза?

— Вярно ли е?

— Да.

— Покажи ми я.

— Кого?

— Кейт Манзони. Никога не съм я виждала. Покажи ми я. Имате времепространствени камери тук, нали?

— Разбира се. Това е Времепространствената лаборатория.

— Всички знаят, че можете да виждате миналото с времепространствена камера. Или те е страх?

— Хайде стига! — ядоса се Боби. — Ела.

Той я поведе към асансьора и двамата се спуснаха в кабинета на Дейвид два етажа по-надолу.

Брат му го нямаше. Главният инженер го поздрави и му предложи да му помогне. Боби провери дали апаратурата е включена и го отпрати. После седна на въртящия се стол до бюрото на Дейвид и неопитно се зае да работи с непознатите бутони на софтскрийна.

Мери придърпа една от табуретките и се настани до него.

— Интерфейсът е отвратителен. Тоя Дейвид трябва да е някакъв ретроманиак.

— Прояви малко уважение. Той ми е брат.

— Голяма работа — изсумтя тя. — Както и да е, какво прави Дейвид по дял ден?

— Работи върху ново поколение времепространствени камери. Технологиата е свързана с нещо, наречено „сгъстен вакуум“. Ето. — Боби вдигна няколко листа от бюрото и ѝ ги подаде. Момичето ги прелисти и набързо прегледа уравненията. — Надяваме се, че скоро ще можем да отваряме времепространствени дупки, без да ни трябват купища свръхпроводникови магнити. Устройствата ще са много по-евтини и по-малки...

— Но все още ще са в ръцете на правителството и големите корпорации, нали?

На големия софтскрийн върху стеничката на кабинета проблеснаха групи пиксели. Боби чу воя на генераторите, които задействаха големите, тромави инжектори на Казимир, усети острия мирис на озон. Докато машините набираха огромната си енергия, както винаги го изпълни нетърпение и възбуда.

И за негово облекчение Мери най-после млъкна, поне временно.

Статичната снежна вихрушка се изчисти и на екрана се появи образ — малко изкривен, но лесно разпознаваем.

Гледаха от въздуха към кабинета на Кейт. Ала сега бюрото не беше разчистено. Под ъгъл отгоре му бе поставен софтскрийн, по който течеше информация. Имаше и други признаци на живот: кутия от кока-кола, приспособена за моливи и химикалки, големи бележници, два хартиени вестника.

И най-важното: личните вещи и безпорядъкът, които носеха типичния отпечатък на Кейт. Димящото кафе в термосна чашка, смачканите опаковки от храна, настолният календар, грозният дигитален часовник в стила на 90-те години, залепената на стената снимка — Боби и Кейт на екзотичния фон на Земята на Откровението.

Столтът беше отместен назад и все още бавно се въртеше. Бяха я изпуснали с няколко секунди.

Мери напрегнато гледаше екрана, хипнотизирана от този прозорец в миналото. Първия път с всички бе така.

После, както очакваше Боби, на екрана се появи Кейт. Носеше семпла практична рокля и над очите ѝ падаше кичур коса. Тя съсредоточено се мръщеше и пръстите ѝ се плъзнаха по клавишите още преди да е седнала.

Гърлото му се сви.

Виртуалнореалността лаборатория на „Боинг“ се оказа зала, пълна с безброй редици открити стоманени клетки — навярно стотици. През стъклените стени се виждаха инженери в бели престилки, които работеха зад ярко осветени компютърни терминали.

Клетките бяха подвижни и имаха различни сензори и манипулатори. Дейвид беше здраво пристегнат с предпазни колани в една от тях, но отказа гениталното устройство — абсурдно голямо, като вакуумна помпа.

Струва ми се, че това няма да ми трябва...

Служителката, която го бе посрещнала, се приготви да сложи каската на главата му. Дейвид погледна Хайрам, който седеше в своята клетка на няколко редици от него.

— Изглеждаш ми много далече.

Баща му вдигна облечената си в ръкавица ръка и махна небрежно.

— Когато потънем, няма да има значение. — Гласът му отекна в огромното помещение. — Как ти се струва лабораторията? Внушителна, а? — Той му намигна.

Дейвид си помисли за въображателя, простото устройство на Боби, неколкостотин грама метал, което взаимодействаше пряко с централната нервна система и можеше да замени всички тези сложни машини на „Боинг“. Хайрам отново печелеше състезанието.

Служителката внимателно постави каската на главата му и той потъна в мрак...

... който бавно се проясни. Хайрам стоеше пред него, огрян от мека червена светлина.

— Първи впечатления — изсумтя баща му и отстъпи назад.

Дейвид се огледа. Вода, чакълест склон, червено небе. Когато завъртя глава прекалено бързо, образът се разкъса на пиксели и той усети тежестта на каската.

Хоризонтът се заобляше доста рязко, сякаш го виждаше от голяма височина. В далечината се нижеха ниски ерозирали хълмове, чиито склонове се отразяваха във водата.

Въздухът му се стори рядък и внезапно му стана студено.

— Първи впечатления ли? — рече Дейвид. — Залез на плажа... Но никога не съм виждал такова слънце.

„Слънцето“ представляваше кълбо червена светлина, в средата избледняваща до жълто-оранжево. Изглеждаше кухо и висеше точно над ясения хоризонт. Но беше огромно: много по-голямо от земното; червено сияние, което покриваше около една десета от небето. „Навярно гигантска умираща звезда“ — помисли си той.

Небето също бе по-тъмно от това на Земята: наситено тъмночервено над Дейвид, алено около слънцето и черно зад него. Но дори около слънчевия диск светеха звезди — всъщност, осъзна той, можеше да различи блещукането им дори през ореола на самото слънце.

Точно надясно от залязващото светило се очертаваше натрапчиво познато съзвездие: Касиопея. Ала вляво от нея имаше една звезда повече.

Дейвид пристъпи напред. Чакълът убедително захрущя под краката му. Усещаше острите камъчета през подметките си.

Той направи няколко крачки към водата. По скалите искреше лед. Водната повърхност беше гладка, почти неподвижна. Дейвид се наведе и разгледа един от камъните — твърд, черен, силно изтъркан. Базалт? Отдолу лъщяха кристалчета. Навярно сол. Някаква ярка звезда в небето обагреше камъка в жълто-бяло и дори хвърляше сянка.

Дейвид се изправи и хвърли камъка във водата. Той летя дълго и бавно — слаба гравитация? — и накрая падна с едва доловим плясък.

Хайрам стоеше зад него. Носеше прост инженерски гащеризон с емблемата на „Боинг“ на гърба.

— Разбра ли къде си?

— Това е пейзаж от един научнофантастичен роман. За края на света.

— Не. Не е научна фантастика. Не е игра. Истински е... Поне пейзажът.

— Образ от времепространствена камера, така ли?

— Да. С много виртуалнореалностни интерполации, така че да реагира убедително, ако се опиташ да взаимодействаш със средата — например, когато вдигна камъка.

— Значи вече не сме в Слънчевата система. Въздухът годен ли е за дишане?

— Не. Почти чист въглероден двуокис. — Хайрам посочи ниските хълмове. — Тук все още има вулканична дейност.

— Но това е малка планета. Виж как се заобля хоризонтът. И гравитацията е слаба: камъкът... Тогава защо тази малка планета е изгубила цялата си вътрешна топлина като Луната?... А, звездата. — Дейвид махна с ръка към сияещата грамада на хоризонта. — Трябва да сме достатъчно близо — притеглянето поддържа ядрото на този малък свят течно. Като Йо, която орбитира около Юпитер. Всъщност това трябва да означава, че звездата не е гигант, както смятах. А джудже. И наистина сме много близо до нея — водата е течна. Ако това е вода.

— О, вода е. Но не ти препоръчвам да я пиеш. Да, намираме се на малка планета, която орбитира около червено джудже. Тукашната „година“ е само около девет наши дни.

— Има ли живот?

— Учените не откриха нищо. Даже останки. Жалко. — Хайрам се наведе и вдигна едно от базалтовите камъчета. То хвърли две сенки в дланта му, едната сива, от червената звезда на хоризонта, другата по-бледа, но по-контрастна, от небесното светило зад тях.

... Какво светило?

Дейвид се обърна и видя двойна звезда — по-ярка от всички звезди и планети на земното небе. Очите го заболяха от силната светлина и той вдигна ръка, за да ги заслони.

— Красиво е.

После се обърна и погледна към съзвездието, което колебливо беше определил като Касиопея.

— Знам къде сме. Ярките звезди зад нас са бинарната двойка на Алфа Кентавър, на около четири светлинни години от нашето слънце...

— Около четири цяло и три.

— А това трябва да е една от планетите на Проксима, най-близката звезда от съзвездието. Някой е отворил времепространствена дупка чак до Проксима. На повече от четири светлинни години. Невероятно!

— Браво. Казах ти, че живееш изолирано. Това е предимството на времепространствената технология. Тази мощ. Разбира се, съзвездията не са променени много — четири светлинни години са нищо в междузвездните мащаби. Но онази звезда до Касиопея е нашето слънце.

Дейвид погледна към него: само точица бледожълта светлина, ярка, но не особено много — и все пак тази искрица беше източникът на земния живот. И Слънцето, и Земята, и всички планети и всяко място, на което бе стъпвал човешки крак, можеха да се скрият зад песъчинка.

— Красива е — каза Мери.

Боби не отговори.

— Това наистина е прозорец към миналото.

— Но няма никакво вълшебство — отвърна той. — Всеки път, когато гледаш филм, ти виждаш миналото.

— Я стига — прошепна момичето. — Виждаш само каквото реши да ти покаже някой оператор или режисьорът. Пък и хората знаят, че ги снимат. С това тук можеш да наблюдаваш всеки по всяко време и навсякъде. Гледал си този момент, нали?

— Трябваше.

— Защо?

— Защото се смята, че тогава е извършила престъплението.

— Нещо не ми прилича да извършва престъпление.

Това го ядоса.

— Ти какво очакваш, да си сложи черна маска ли?... Извинявай.

— Няма нищо. Знам, че ти е трудно. Защо ѝ е да го прави? Знам, че е работила при Хайрам, но не може да се каже, че много го е обичала... Обичала е теб.

Боби се извърна.

— Според ФБР тя е искала да спечели доверието на Хайрам. За да го накара да приеме връзката ѝ с мен. Това бил мотивът ѝ. И по някое време е щяла да му каже какво е направила.

— И ти не го вярваш, нали?

— Мери, ти не познаваш Кейт. Тя просто не е такава. Боби се усмихна. — Ако ме искаше, направо щеше да ме вземе, въпреки волята

на Хайрам. Но има доказателства срещу нея. Специалистите провериха техниката, която е използвала. Възстановиха изтрети файлове, които показват, че в паметта наистина е имало данни за експериментите на Ай Би Ем.

Мери посочи софтскрийна.

— Но ние можем да видим миналото. На кой му пука за разни компютърни следи? Някой виждал ли я е да отваря дебела папка с емблемата на Ай Би Ем?

— Не. Обаче това не доказва нищо. Поне в очите на прокуратурата. Кейт знаеше за времепространствената камера. Възможно е даже да се е досещала за тая работа с миналото и че има вероятност да наблюдават действията ѝ.

Мери отново изсумтя.

— Трябва да е истински гений, за да прикрие такова нещо.

— Ти не познаваш Кейт — сухо отвърна Боби.

— Така или иначе, всички доказателства са косвени... Нали така се казваше?

— Да. Ако я нямаше времепространствената камера, Кейт вече щеше да е на свобода. Но процесът дори още не е започнал. Върховният съд разработва нова система от закони, допускаща доказателства от времепространствени камери. Дотогава са замразени много дела.

Той рязко се пресегна и изчисти софтскрийна.

— Това не те ли безпокои? — попита Мери. — Начинът, по който използват времепространствената камера?

— Кои?

— Големите корпорации се наблюдават едни други. ФБР следи всички ни. Аз съм убедена, че Кейт е невинна. Но някой наистина е шпионирал Ай Би Ем — с времепространствена камера. Или всички трябва да имат времепространствени камери, или никой — с младежка увереност заяви тя.

Може би си права. Но това няма да стане.

— Ами тия неща, дето ми ги показва, следващото поколение, технологията със сгъстения вакуум...

— Потърси някой друг, с когото да спориш.

За известно време замълчаха.

— Ако аз имах камера на миналото, щях постоянно да я използвам — накрая наруши тишината Мери. — Но не за да зяпам разни гадости. Щях да гледам хубави неща. Защо не се върнеш малко по-назад, в някой момент, в който двамата сте били щастливи заедно?

Това изобщо не му бе хрумвало.

— Е, защо? — настоя тя.

— Защото е минало. Какъв смисъл има?

— Щом настоящето и бъдещето са отврат, не ти остава нищо друго освен миналото.

Той се намръщи. Лицето на Мери, също като на майка ѝ, беше светло, спокойно, честните ѝ сини очи го гледаха уверено.

— Липсва ли ти баща ти?

— Разбира се, че ми липсва — гневно отвърна тя. — Сигурно на планетата, от която идваш, не се чувствате така. Погледът ѝ омекна. Искане ми се да го видя. Само за мъничко.

„Не биваше да я водя тук“ — помисли си Боби.

— Може би по-късно — внимателно отвърна той. — Хайде. Времето е прекрасно. Да се разходим до Залива. Някога излизала ли си с платноходка?...

Наложи се да я убеждава дълго.

... А по-късно, когато разговаря с Дейвид по телефона, научи, че от бюро на брат му липсват някои статии и ръкописни бележки.

— Всъщност в проекта участва и „Дисни“ — застанал под светлината на Проксима, каза Хайрам. — Заедно с „Боинг“ те инсталираха гигантска времепространствена камера в старата Монтажна сграда^[1] в Кейп Канаверал. Някога там сглобяваха космически ракети. Сега пращат шпионски камери до звездите. Какво нещо, а? Разбира се, те дават техниката под наем на учени, но управата на „Боинг“ позволява на персонала да си играе тук през обедните почивки. Вече са обиколили всички планети и луни в Слънчевата система, без дори да напускат топлите си лаборатории. „Дисни“ инвестира огромни средства. Луната и Марс са много подходящи за виртуални тематични паркове. Особено популярни са местата, където са кацали „Аполо“ и „Викинг“, макар че старите съветски луноходи също ги конкурират.

„И «Нашият свят» несъмнено има пръст в този бизнес“ — каза си Дейвид.

Хайрам се усмихна.

— Много си мълчалив.

Дейвид се замисли за чувствата си: удивление, навярно, но примесено с нещо като страх. Той загреба шепа камъчета и ги пусна отвисоко. Бавното им падане не изглеждаше съвсем естествено.

— Сигурно съм чел стотици романи и хиляди теоретични проучвания за Проксима. И ето че сега сме тук. Най-после се изпълни една древна мечта. Мечта, достатъчна, за да сложи край на космическите полети. Жалко. Но това е само мечта. Ние все още сме в онзи студен хангар в предградията на Сиатъл. Като ни показва целта, без да изисква от нас безкрайни пътувания, времепространствената камера ще превърне населението на Земята в залепени за екраните чували с картофи.

— Не смяташ ли, че малко преувеличаваш?

— Не. Преди времепространствената камера ние изведохме съществуването на тази планета на Проксима от промените в траекторията на звездата. Определихме какви трябва да са условията на повърхността, блъскахме си главите над спектроскопските анализи на светлината ѝ, създавахме нови поколения телескопи. Дори мечтаехме да построим кораби, които да стигнат дотук. Сега имаме времепространствената камера и вече няма нужда да анализираме, да мислим.

— Това не е ли хубаво?

— Не! Все едно дете да прелиства на последните страници на учебника си, за да види отговорите на задачите. Разбираш ли, не са важни самите отговори, а интелектуалното развитие, което претърпяваме, докато ги търсим. Времепространствената камера ще сложи край на много науки — планетология, геология, астрономия. Поколения наред нашите учени само ще измерват и класифицират като колекционери на пеперуди от осемнайсети век. науката ще се превърне в таксономия.

— Забравяш за историята — бавно рече Хайрам.

— Историята ли?

— Ти си човекът, който откри, че времепространствената камера може да показва миналото. Все още не сме стигнали много назад, но и

това ще стане. И тогава ще настъпи истински ад. Помисли. В момента можем да се връщаме само дни, седмици, месеци. Можем да шпионираме жените си, да се наблюдаваме в тоалетната, ченгетата могат да следят престъпниците. Достатъчно трудно е да виждаш самия себе си в миналото. Но това не е нищо. Ще дойде момент, в който най-после ще надникнем в историята. И някои вече подготвят почвата. Сигурно си чул за „Дванайсетте хиляди дни“. Йезуитски проект за изчерпателно проучване на историята на Църквата — чак до самия Иисус Христос. — Хайрам сбърчи лице. — Гледката няма да е от най-красивите. Но папата е умен. По-добре първа да го направи Църквата, отколкото някой друг. Въпреки това християнството ще се разсипе като пясъчна кула. И другите религии ще го последват.

— Сигурен ли си?

— Да, по дяволите! — Очите на Хайрам блестяха на червената светлина. — Нима Боби не разкри по същия начин мошеничеството на Земята на Откровението?

Брат му наистина бе помогнал, но триумфът изцяло принадлежеше на Кейт Манзони, поне според Дейвид.

— Хайрам, Христос не е Билибоб Мийкс.

— Убеден ли си? Смяташ ли, че си способен да понесеш истината? Способна ли е да я понесе твоята Църква?

„Навярно не“ — призна си Дейвид. Ала трябваше да се надяват.

Сега съзнаваше, че Хайрам е бил прав да го измъкне от отшелническата му научна килия, за да види всичко това. Не биваше да се крие, да работи върху времепространствената камера, без да е наясно с последствията от приложението ѝ.

Баща му погледна към грамадното слънце.

— Струва ми се, че захладнява. Понякога тук вали сняг. Хайде. — Той натисна невидимия бутон за изключване на каската си.

Дейвид впери очи в далечното земно слънце и си представи как душата му се завръща у дома, как полита от този самотен бряг към първичната топлина на живота.

---

[1] Една от най-големите сгради в света, първоначално построена за сглобяване на модулите „Аполо“/„Сатурн“. — Б.пр. ↑

15.

ФАЛШИВИ СПОМЕНИ

Стаята за разпити във вътрешността на тази стара съдебна сграда действаше ужасно потискащо. Влажните стени сякаш не бяха боядисвани от началото на века и дори тогава бяха използвали евтина светложелта боя.

И в тази стая късче по късче трябваше да разголят истинската Кейт.

Подсъдимата и нейната адвокатка — намусена дебела жена — седяха на пластмасови столове зад изподраскана дървена маса, отрупана със записващи устройства. Боби присъстваше като единствен свидетел по молба на Кейт. Бяха го настанили на твърда пейка в дъното на стаята.

Клайв Манинг, психологът, назначен от съда за това дело, работеше с опънатия на стената софтскрийн. Докато търсеше необходимия му момент, на екрана се редуваха тъмни и малко изкривени образи. Най-после откри каквото му трябваше и замрази кадъра — Кейт с някакъв мъж. Двамата стояха в тясна дневна, очевидно наред разгорещена кавга.

Манинг, висок, слаб, плешив петдесетинагодишен човек, свали телените си очила и почука с рамката по зъбите си — навик, който вече дразнеше Боби.

— Какво е човешката памет? — попита психологът. Докато говореше, погледът му блуждаеше в пространството, сякаш той изнасяше лекция пред невидима публика. И навярно наистина беше така. — Тя определено не е пасивен записващ механизъм като дигитален диск или лента. По-скоро е като машина за приказки. Сетивната информация е разделена на откъси, които се съхраняват като фрагментарни спомени. И нощем, когато тялото почива, тези фрагменти напускат тъмния си склад, отново се подреждат и преповтарят. Всяко повторение ги отпечатва още по-дълбоко в невралната структура на мозъка. И с всяко следващо повторение споменът се усложнява. Прибавяме едно, изпускаме друго, променяме

логиката, запълваме избледнели моменти, даже смесваме различни събития.

— В крайни случаи ние наричаме това явление „фалшив спомен“ — продължи той. — Мозъкът създава и пресъздава миналото и накрая получава версия на събитията, която може да няма нищо общо с действителността. Струва ми се, ще е вярно твърдението, че всичко, което си спомням, е лъжа. — Боби долови в гласа му благоговейни нотки.

— И това те плаши? — учудено рече Кейт.

— Бих бил глупак, ако не се страхувах. Всички ние сме сложни, несъвършени създания, Кейт. Ние просто се лутаме в мрака. Навярно, за да имат волята да оцелеят, умовете ни, малки преходни мехурчета съзнание, носещи се без посока в тази непреодолимо враждебна вселена, се нуждаят от преувеличена представа за собствената си значимост за логиката на вселената. Но сега времепространствената камера никога няма да ни позволи да избягаме от истината. — Той замълча за миг и ѝ се усмихна. — Навярно всички ще полудеем от истината. А може би най-сетне ще се избавим от илюзията, всички ще станем нормални и аз ще си изгубя работата. Ти как мислиш?

Облечена в грозна черна рокля, Кейт седеше с ръце между коленете и с прегърбени рамене.

— Мисля, че трябва да продължиш с лекцията си.

Манинг въздъхна и отново си сложи очилата, докосна ъгъла на софтскрийна и фрагментът от изчезналия живот на Кейт започна да се преиграва.

На екрана Кейт хвърли нещо по мъжа. Той се наведе и предметът се удари в стената.

— Какво беше това? Праскова ли?

— Доколкото си спомням, портокал. Малко презрял.

— Добър избор — измърмори Манинг. — Обаче трябва да поработиш върху мерника си.

— Задник! Все още ходиш с нея, а?

— Какво общо имаш с това пък ти?

— Всичко, копеле мръсно! Защо смяташ, че ще търпя тая гадост, ако не съм убедена, че...

Боби вече знаеше, че мъжът на софтскрийна се казва Кингсли. Двамата с Кейт бяха живели заедно три години — до този момент, в който Кейт най-последно го бе изхвърлила.

Беше му трудно да гледа. Струваше му се, че е воайор, който надзърта в живота на тази по-млада, различна жена, за чието съществуване навремето изобщо не беше подозирал. И подобно на повечето записи с времепространствена камера, разговорът изглеждаше нелогичен, правеше внезапни обрати и се повтаряше, думите изразяваха само чувства, а не разкриваха хода на събитията.

Век и половина на телевизия и кино не бяха подготвили света за действителността на времепространствената камера. Ала тази реална драма бе типична за живота: обърквана, разпокъсана, участниците в нея бяха като хора в тъмна стая, опитващи се да разберат какво става с тях, какво изпитват.

Действието се прехвърли в невероятно разхвърляна спалня. Кингсли тъпчеше дрехи в кожена чанта докато Кейт направо изхвърляше другите му вещи от стаята. И през цялото време продължаваха да си крещат.

Накрая мъжът изхвърча от апартамента и тя затръшна вратата след него. За миг застана неподвижна, втрещена в затворената врата, после скри лицето си с шепи.

Манинг се пресегна и докосна софтскрийна. Образът замръзна на кадър, показващ скритото лице на Кейт. Между пръстите ѝ се стичаха сълзи, косата ѝ падаше върху челото, около главата ѝ сияеше блед ореол от пречупена светлина.

— Според мен този случай е ключът към твоята история, Кейт — каза психологът. — Към историята на твоя живот, към твоята същност.

Истинската Кейт мрачно гледеше екрана.

— Всичко е инсценирано — безизразно отвърна тя. — Шпионажът. Направили са го адски фино, така че даже времепространствената камера да не може да го засече. Но въпреки това е вярно. И трябва да се съсредоточим върху това. А не върху този безсмислена психоанализа.

Манинг се отдръпна.

— Възможно е. Но доказателствата са извън моята компетентност. Съдията ме помоли да установя психическото ти състояние по времето на самото престъпление. Мотив и цел: истина,

по-дълбока от онази, която ни дава времепространствената камера. И нека си напомним — с ледена нотка прибави той, — че нямаш друг изход, освен да ми съдействаш.

— Това обаче не променя мнението ми.

— Какво мнение?

— Че също като всички психоаналитици, които познавам, ти си задник, а не човек.

Адвокатката я докосна по ръката, но Кейт я отблъсна.

Манинг се навъси и Боби разбра, че с удоволствие ще упражни властта си над тази волева жена.

Психологът се обърна към софтскрийна и върна сцената на скъсването назад.

— Ще повтора разказа ти за този период от твоя живот. Живяла си с Кингсли Роумън около три години и си решила да родиш дете. В края на бременността си пометнала.

— Сигурна съм, че ти е доставило удоволствие да го гледаш — процеди Кейт през зъби.

— Моля те — измъчено рече Манинг. — Изглежда, двамата с Кингсли сте решили, че си струва да опитате пак.

— Никога не сме взимали такова решение. Изобщо не сме обсъждали въпроса по този начин.

Психологът запремигва и впери поглед в бележника си.

— Но сте го направили. Най-точният пример е двацет и четвърти февруари две хиляди трийсет и втора година. Мога да ти го покажа, ако искаш. — Той вдигна очи над очилата си. — Не се тревожи, ако спомените ти се различават от записа. Често се случва. Всъщност дори бих казал, че е нормално. Фалшиви спомени, както вече посочих. Да продължавам ли? Добре. Въпреки това решение ти не си забременяла. Даже пак си започнала да използваш предишните си противозачатъчни. Половин година след спонтанния аборт Кингсли започва връзка със своята колежка. Жена на име Джоди Морис. Няколко месеца по-късно проявява небрежност и ти научаваш. — Манинг отново се вгледа в лицето на Кейт. — Спомняш ли си какво ми каза за това?

— Казах ти истината — неохотно отвърна тя. — Според мен дълбоко в себе си Кингсли е смятал, че аз съм виновна за помятането. И затова е започнал да се оглежда. Освен това след помятането

кариерата ми постепенно набра скорост. Пелин... Мисля, че Кингсли е ревнувал.

— И затова е потърсил внимание от друга жена.

— Нещо такова. Когато научих, веднага го изхвърлих.

— Той твърди, че те е напуснал.

— Лъже.

— Но ние току-що видяхме този момент — внимателно отбеляза Манинг. — Не забелязах следи от ясно решение, от едностранно действие нито от твоя, нито от негова страна.

— Няма значение какво показва времепространствената камера. Аз знам истината.

Психологът кимна.

— Не отричам, че казваш истината, както я виждаш ти, Кейт. — Той ѝ се усмихна. — Ти не лъжеш. Не е това проблемът. Не разбираш ли?

Кейт погледна окованите си ръце.

Направиха почивка. Не позволиха на Боби да остане при нея.

Психоанализата на Кейт беше един от многобройните експерименти, провеждани, докато политици, юристи и засегнати граждани трескаво се мъчеха по някакъв начин да приспособят злоещото око на времепространствената камера — все още почти неизвестно за широката публика — към съществуващите закони.

С една дума, изведнъж бе станало абсурдно лесно да се установи чистата истина.

Съдебните процедури най-вероятно щяха да претърпят радикални преобразувания. Процесите далеч нямаше да са толкова оспорвани, нямаше да зависят от поведението на заподозрения в съда, нито от способностите на неговите адвокати. Въвеждането на времепространствената камера във федералните, щатските и окръжните съдилища щеше да спести милиарди долари годишно: делата щяха да са по-кратки, повече престъпници щяха да се признават за виновни, щяха да се сключват повече извънсъдебни споразумения.

И по-важните процеси в бъдеще щяха да се съсредоточават върху онова, което се криеше зад голите факти: мотив и цел. Оттук и назначаването на психолог по делото на Кейт.

Междувременно, докато въоръжените с времепространствена камера представители на законоопазващите институции усърдно работеха по нерешени случаи, съдилищата бяха задръстени от нови дела. Някои конгресмени предлагаха да се обяви обща амнистия за полеките престъпления, извършени до края на последната пълна календарна година преди появата на новата технология — в замяна на премахването на Петата поправка^[1] във важните случаи. Всъщност благодарение на времепространствената камера събирането на доказателства вече беше толкова лесно, че и без това обезсмисляше Петата поправка. Ала повечето американци, изглежда, не искаха да се откажат от конституционните си права.

Още по-спорни бяха предизвикателствата към правото на личен живот — още повече, че до този момент нямаше юридическа дефиниция на това право, дори в Америка.

Правото на личен живот не се споменаваше в конституцията. Четвъртата поправка от Закона за правата^[2] забраняваше на държавата да се намесва в живота на гражданите, но текстът оставяше много място за маневриране на властите и не предоставяше на гражданите абсолютно никаква закрила от корпорациите, пресата или дори други граждани. От различни щатски и федерални закони, както и от голям брой прецеденти постепенно се беше оформило някакво общо понятие за „личен живот“: нещо като право на защита от неоснователна намеса на външни сили.

Ала времепространствената камера бе променила всичко това.

Законоопазващите и следствените институции като ФБР и полицията въведоха юридически гаранции, свързани с използването на времепространствената камера, за да компенсират загубата на право на личен живот. Например записите с времепространствена камера, които щяха да се използват в съда, трябваше да се събират от професионалисти и да се заверяват нотариално. Това нямаше да се окаже проблем, тъй като всеки момент можеше да се наблюдава многократно — просто трябваше да се отвори нова времепространствена връзка с въпросния инцидент.

Имаше дори предложения хората да се подготвят за своего рода „документиран живот“. Това щеше да гарантира законен достъп на властите до всеки инцидент в миналото на гражданите, без да се

изискват предварителни официални процедури — и в същото време щеше да представлява сигурна защита срещу фалшиви обвинения.

Но въпреки протестите срещу ограничаването на гражданските права, изглежда, всички приемаха използването на новата технология от страна на следствието и прокуратурата. Времепространствената камера просто бе прекалено мощно оръжие, за да се пренебрегне.

Някои философи твърдяха, че това не е лошо. В крайна сметка хората бяха еволюирали, за да живеят на малки групи, в които всички се познаваха. От еволюционна гледна точка, едва неотдавна се бяха появили по-големи общности като градове, пълни с приятели и непознати. Времепространствената камера водеше до завръщане към предишния начин на живот, на мислене за другите хора и на отношения с тях.

Ала това не успокояваше онези, които се бояха, че вече няма да са в състояние да удовлетворяват потребността си от лично пространство.

И сега, когато времепространствената камера проникваше все по-назад в историята, човек не можеше да открие убежище дори в миналото.

Разкриването на истината по един или друг начин нанасяваше мнозина. Те не обвиняваха истината, нито самите себе си, а новата технология и онези, които я бяха разпространили в света.

И главно Хайрам.

Отначало, предполагаше Боби, баща му почти се бе наслаждавал на славата си. Известността беше от полза за бизнеса. Но градушката от заплахи, атентати и саботажи изчерпваше силите му. Някои дори твърдяха, че фалшифицирал информацията на времепространствената камера за тях, близките им, враговете им или за техните герои.

Хайрам бе започнал да живее на светло. Сега имението му на Западното крайбрежие постоянно се обливаше в светлината на прожектори, захранвани от многобройни генератори. Дори спеше на включена лампа. Вече нямаше сигурни охранителни системи, но така поне можеше да е сигурен, че всеки, който ги преодолее, ще бъде видян от времепространствените камери на бъдещето.

И така, Хайрам живееше, пронизван от безмилостни лъчи, сам, вечно наблюдаван и мразен.

Мрачната процедура продължи.

Манинг погледна в бележника си.

— Ще изложа някои факти: неопровержими исторически истини, всички законно наблюдавани и нотариално заверени. Първо, връзката на Кингсли с госпожа Морис не е единствената, докато сте били заедно. Имал е кратка, явно незадоволителна авантюра с друга жена, започнала само месец след като сте се запознали. А след половин година...

— Не може да бъде!

— Изглежда, че общо е имал шест консумирани връзки с други жени преди ти да научиш за Джоди. — Той се усмихна. — Ако това те утешава, Кингсли е лъгал и другите си партньорки, и преди, и след това. Очевидно е изпечен прелюбодеец.

— Това е абсурдно! Щях да разбера.

— Но и ти си човек. Мога да ти покажа случаи, когато си разполагала с убедителни доказателства за изневерите на Кингсли и въпреки това не си им обръщала внимание, оправдавала си го, без дори да го съзнаваш. Фалшиви спомени...

— Казах ти как беше — студено го прекъсна Кейт. — Кингсли започна да ме мами, защото абортът опорочи връзката ни.

— А, абортът: голямото причинно събитие в твоя живот. Но се боя, че това изобщо не е вероятно. Моделът на поведение на Кингсли окончателно е бил установен много преди да се запознаете и помятането почти не го е променило. Ти също каза, че след нещастиято кариерата ти набрала скорост.

— Да. Очевидно е.

— Това може да се докаже малко по-трудно, но пак мога да ти демонстрирам, че всъщност възходът ти е започнал няколко месеца преди аборта. — Психологът внимателно се вгледа в лицето ѝ. — Кейт, ти съсредоточаваш всичко около това помятане. Искало ти се е да повярваш, че е невероятно важно. Това е било ужасно изпитание за теб. Но всъщност почти не е променило живота ти... Виждам, че не си убедена.

Тя не отговори.

Манинг притисна върховете на пръстите си едни към други и опря брадичката си върху тях.

— Мисля обаче, че в известен смисъл имаш право. Абортът действително е променил живота ти. Но не по такъв повърхностен начин, по какъвто смяташ ти. Това не те е накарало да работиш по-усилено, нито е опорочило връзката ви с Кингсли. Загубата на детето ти обаче дълбоко те е наранила. И сега изпитваш подсъзнателен страх, че същото може да се повтори.

— Какъв страх?

— Моля те, повярвай ми, не те съдя. Само се опитвам да обясня. Ти компенсираш с работа. Възможно е този неосъзнат страх да те е тласнал към по-големи постижения, към по-големи успехи. Но в същото време си започнала да страдаш от маниакална депресия. Единствено работата ти те е разсейвала от ужасния мрак, който си виждала в душата си. И затова си полагала по-големи усилия...

— Точно така. И затова съм използвала времепространствените дупки на Хайрам, за да шпионирам неговите конкуренти. — Тя поклати глава. — И колко са ми платили, докторе?

Манинг бавно закрочи пред софтскрийна.

— Кейт, ти си едно от първите човешки същества, които са подложени на този... хм, този шок на истината, но няма да си последното. Всички ние ще трябва да се отучим от утешителните лъжи, които си шепнем в мрака на ума си...

— Аз съм способна да установявам връзки: дори продължителни, стабилни. Как се вмества това в моя портрет като жертва на шок?

Манинг се намръщи, сякаш озадачен от въпроса.

— Господин Патерсън ли имаш предвид? Но тук няма противоречие. — Психологът отиде до пейката, измърмори някакво извинение и се втренчи в Боби. — В много отношения Боби Патерсън е един от най-непорасналите възрастни, които съм срещал. Ето защо той е напълно подходящ за... хм... празнотата в твоята личност. — Манинг се обърна към Кейт. — Разбираш ли?

Тя гневно отвърна на погледа му. И се изчерви.

---

[1] Поправка на американската конституция, гарантираща, че никой не може да бъде принуден да свидетелства срещу себе си или да бъде съден два пъти за едно и също престъпление. — Б.пр. ↑

[2] Включен в американската конституция като поправки 1–10 и във всички щатски конституции. — Б.пр. ↑

16. ВОДНАТА ВОЙНА

Хедър седеше пред домашния си софтскрийн. Въведе нови параметри на търсене. ДЪРЖАВА: Узбекистан. ГРАД: Нукус...

Не се изненада, когато не получи никакви резултати. В крайна сметка, Нукус беше военна зона.

Ала това нямаше да я спре. И преди бе намирала начини да заобиколи цензурата. И достъпът до времепространствена камера беше достатъчно силен мотив.

Хедър се усмихна и се захвана за работа.

Когато след огромен обществен натиск компаниите за пръв път започнаха да предлагат достъп по Интернет до времепространствени камери на частни граждани, Хедър Мейс незабавно се абонира.

Сега можеше да работи от вкъщи. Тя отвори менюто и избра обекта на наблюдение. Това можеше да е всяка точка на света, посочена с координати или пощенски адрес. Софтуерът превръщаше искането ѝ в географска дължина и ширина и ѝ предлагаше нови опции. Изборът ѝ се стесняваше до място с големината на стая някъде на или близо до земната повърхност, където накрая се установяваше отвор на времепространствена дупка.

Беше предвидена и възможност в случай, че тя няма конкретни предпочитания. Например, ако искаше да види красив коралов атол, без значение точно кой.

Когато въведеше избора си, между сървъра и съответното място се отваряше времепространствена дупка и образите от времепространствената камера се пращаха директно в домашния ѝ терминал.

Потребителският интерфейс придаваше на преживяването вид на игра и всеки образ задължително носеше емблемите и рекламите на „Нашият свят“. Но Хедър знаеше, че времепространствената камера

има много по-големи възможности, отколкото изглеждаше в първия си масов вариант.

Когато овладя работата със системата, тя изпита огромно удоволствие и повика Мери.

— Гледай — посочи Хедър. На екрана се виждаше обикновена къща, огряна от лъчите на залязващото лятно слънце. — Това е домът, в който се родих, в Бойзи, Охайо. А ето я и моята стая.

Дъщеря й сви рамене.

— Ще ми дадеш ли да опитам?

— Естествено. Всъщност отчасти се абонирах заради теб. Домашните ти...

— Да, да.

— Виж, това не е играчка... — Картината на екрана внезапно изчезна.

Мери се намръщи.

— Какво стана?... А, ясно. Програмата има филтър. Ние виждаме само каквото ни позволят.

Идеята беше времепространствената камера да не се използва за воайорство, шпиониране на хората в техните домове, нарушаване на фирмена тайна, наблюдение на държавни сгради, военни обекти, полицейски участъци и т.н. Филтърът също контролираше начина на използване и в случаи на необичайно поведение прекъсваше услугата и предлагаше психиатрична помощ: или компютърна, или човешка.

Освен това засега се допускаше само наблюдение на настоящето. Повечето специалисти смятаха, че камерата на миналото е прекалено опасна, за да попадне в ръцете на публиката — всъщност експертите твърдяха, че ще е прекалено опасно дори масовото разгласяване на тази възможност.

Разбира се, ефективността на всички тези мерки зависеше от изобретателността на хората, които ги предвиждаха.

Хедър усещаше, че самият характер на тази нова технология няма да позволи запазването ѝ в тайна...

Ала нямаше намерение да го сподели с петнадесетгодишната си дъщеря.

Тя затвори времепространствената дупка и се приготви да започне ново търсене.

— Имам работа. Изчезвай. По-късно ще можеш да си поиграеш. Само един час.

Мери презрително излезе и Хедър отново насочи вниманието си към Узбекистан.

Ана Питърсън, героиня на денонощната документална сапунена опера, бе участвала в ръководената от САЩ намеса на ООН във водната война, която бушуваше в района на Аралско море. Съюзниците се бореха срещу основния агресор Узбекистан, който застрашаваше западните интереси към петролните и серните залежи и различни мини, включително голям меден рудник. Интелигентна и находчива, Ана се занимаваше главно с контролни и комуникационни операции.

Времерпространствената технология променяше характера на войната също толкова, колкото и всичко останало. Времерпространствените камери вече масово изместваха старата наблюдателна техника — сателити, разузнавателни самолети и земни станции — десетилетия наред господствала на бойните полета. Ако човешкото око можеше да ги вижда, всички важни обекти в Узбекистан щяха да искрят от мимолетни отвори на времерпространствени дупки. Самонасочващи се бомби, ракети и други оръжия, някои от които не по-големи от птици, се сипеха над узбекските зенитни центрове, командни пунктове, бункери с войници и танкове, хидроелектростанции, газопроводи и обекти в градове като Самарканд, Андиджан, Наманган и столицата Ташкент.

Точността им бе безпрецедентна — и за пръв път в такива операции успехът можеше да се провери.

Разбира се, засега съюзническите войски имаха преимущество в използването на времерпространствените камери. Но бъдещите войни щяха да се водят с презумпцията, че и двете страни разполагат с пълна информация за стратегията, ресурсите и разгръщането на противника. Хедър не се заблуждаваше, че тази промяна в характера на войната ще доведе до нейното изчезване. Ала това поне щеше да накара военните да се замислят и да ограничат безсмислените загуби.

Така или иначе, тази война — войната на Ана, студената битка на информация и технология — беше наблюдавана от американската

публика отчасти благодарение на зрителното поле, което насочваше самата Хедър.

Но се носеха слухове — предимно в онези кътчета на Интернет, които все още не се контролираха — за друга, по-примитивна война с въздушни удари.

После един английски новинарски канал съобщи за лагер, в който узбеките държали пленени войници на ООН, включително американци. Говореше се, че жените били изнасилвани и принуждавани да проституират във вътрешността на страната.

Това разкритие очевидно обслужваше целите на правителствата от антиузбекския съюз. Отделът за връзки с обществеността на администрацията на Хуарес не пропусна да подхвърли идеята за високоморалната Ана от Айова в ръцете на тъмнокожите узбекски изнасилвани.

За Хедър това бе доказателство за мръсен конфликт, който нямаше нищо общо с чистата видеоигра на Ана Питърсън. Побиха я тръпки при мисълта, че самата тя може да участва в някаква невъобразима пропагандна машина. Ала когато поиска разрешение от Земната информационна мрежа да потърси истината за войната, получи отказ. Ако се опиташе, корпоративната времепространствена камера щеше да прекрати достъпа ѝ.

Докато все още беше в центъра на общественото внимание, трябваше да си държи главата наведена.

Но после интересът към семейство Мейс спадна и Хедър можеше да си позволи да се абонира за новата услуга. Тя напусна ЗИМ и се захвана за работа.

Трябваше ѝ два дни, за да открие каквото търсеше.

Узбеките бяха качени в открит камион на ООН и бяха откарани в дъжда. Минаха през Нукус, който се контролираше от съюзническата армия, и продължиха навътре в страната.

Тук, в стар железен рудник, съюзниците бяха създали свой военнопленнически лагер. Държаха пленниците в еднометрови метални клетки, подредени една върху друга. Узбеките не можеха дори да си изпънат краката. Нямаше канализация, храната беше мизерна, в лагера не се допускаха представители на Червения кръст или Червения

полумесец. Фекалиите от горните клетки се сипеха през решетките върху онези отдолу.

Хедър преброи най-малко хиляда души. Даваха им само по една чаша рядка супа дневно. Върлуваше епидемия от хепатит, разпространяваха се и други болести.

Всеки ден наслуки избираха по няколко пленници. Тримачетирима войници обграждаха всеки от тях и започваха да го бият с железни лостове, дървени сопи и полицейски палки. Боят продължаваше, докато жертвата изпаднаше в безсъзнание. После ги връщаха в клетките им.

Понякога стражите си правеха с пленниците експерименти: не им позволяваха да ходят по голяма нужда, караха ги да ядат пясък, дори собствените си изпражнения.

Докато Хедър наблюдаваше лагера, в резултат на побой, изтощение или болест умряха шестима узбеки. Когато някой пленник се опиташе да избяга или да отвърне на ударите, пазачите го разстрелваха за назидание. Веднъж освободиха един от тях, очевидно за да разкаже на другарите си за твърдостта на сините каски.

Хедър забеляза, че охраната използва само пленено оръжие, сякаш не искаха да оставят следи. Тези войници явно все още не бяха осъзнали възможностите на времепространствената камера — не бяха свикнали с мисълта, че могат да ги наблюдават навсякъде, по всяко време, дори в миналото.

Едва издържаше на тази кървава гледка, която само допреди няколко месеца щеше да остане невидима за публиката.

Материалът щеше да избухне като динамит под креслото на президента Хуарес, която според Хедър вече беше доказала, че е най-отвратителната гадина в Белия дом от началото на века. И като първата жена президент, тя бе срам за нежната половина от човечеството.

И колективното съзнание, позволяваше си да се надява Хедър, може би отново щеше да се развълнува, когато хората видеха истинското лице на войната в цялата му кървава прелест. По подобен начин за кратко го бяха зърнали, когато Виетнам се беше превърнал в първата телевизионна война и преди командването да установи цензура върху журналистическите репортажи.

Дори си мислеше, че приближаването на Пелин ще промени отношенията на хората помежду им. Щом краят неизбежно щеше да

настъпи, какво значение имаха старите вражди? И нима последните дни от човешкото съществуване трябваше да се използват, за да се причинява болка и страдания на другите?

Пак щеше да има войни естествено. Ала вече нямаше да е възможно да демонизират противника — не и когато всеки можеше да включи софтскрийна си и сам да види гражданите на вражеската държава. Вече нямаше да има милитаристични лъжи за възможностите, намеренията и решителността на противника. С края на секретността такива действия нямаше да се разминат безнаказано на нито едно правителство.

А може би тя просто беше идеалистка.

Хедър упорито продължи да наблюдава лагера. Но колкото и да се опитваше да е обективна, сцените бяха непоносимо мъчителни: гледката на голите, окаяни мъже, гърчещи се в краката на войници със сини каски и чисти, твърди американски лица.

Накрая реши да си почине. Поспа, взе душ и си приготви закуска — в три следобед.

Знаеше, че не е единствената, която използва новата технология с такава цел.

Търсачите на истината в цялата страна се обединяваха в групи. Много от тях просто искаха да се забавляват. Но една организация, наречена „Контрол на ченгетата“, разпространяваше инструкции за наблюдение на полицията, за да осигурят „безпристрастни свидетели“ на всяко нейно действие. Това вече оказвало ефект: корумпираните полицаи — слава Богу, съвсем малко — били незабавно изобличавани.

Потребителските групи изведнъж бяха придобили власт и ежедневно разкриваха мошеници и измамници. В повечето щати се публикуваше подробна финансова информация за предизборните кампании, в някои случаи за пръв път. Голямо внимание се отделяше на по-мъгявите дейности на Пентагона и неговия секретен бюджет. И така нататък.

Хедър се радваше на идеята за ангажирани граждани, въоръжени с времепространствени камери и подозрителност, които се рояха около корумпираните държавни служители и престъпниците като бели кръвни клетки. За нея фундаменталните свободи бяха обвързани в

проста причинно-следствена верига: по-голямата прозрачност водеше до пълен контрол, който на свой ред гарантираше свободата. И сега едно техническо чудо — или случайност — изглежда, даваше на гражданите невъобразимо могъщо средство за разкриване на истината.

Това навярно би се харесало на Джеферсън и Франклин — въпреки че означаваше да пожертват правото си на личен живот...

Откъм кабинета ѝ се разнесе сподавен кикот.

Боса, Хедър тихо се промъкна до притворената врата. На бюрото ѝ седяха Мери и една нейна приятелка.

— Глей го тоя нещастник — каза Мери. — Ръката му постоянно се изхлузва.

Тя познаваше другото момиче. Саша, един клас по-нагоре в гимназията, беше известна сред местната родителска мафия като „Лошото влияние“. Във въздуха се стелеше дим от марихуана — най-вероятно от собствените запаси на Хедър.

На екрана се виждаше един от съучениците на Мери. Как се казваше? Джак? Жак? Беше в спалнята си, седеше пред включен софтскрийн, панталоните му бяха смъкнати на глезените и с повече ентузиазъм, отколкото опитност, мастурбираше.

— Моите поздравления — тихо каза Хедър. — Значи успяхте да заобиколите филтъра.

Мери и Саша едновременно подскочиха. Саша безуспешно размаха ръце, за да разнесе гъстия облак.

Мери се обърна към екрана.

— Защо не? Ти не направи ли същото?

— Но с основателна причина.

— Значи ти можеш, а аз — не? Ужасна лицемерна си, мамо.

Саша се изправи.

— Тръгвам си.

— Естествено — изсумтя зад гърба ѝ Хедър. — Мери, не мога да те позная. Да шпионираш познатите си като гадна воайорка!

— Какво друго ми остава? Признай си, мамо. И ти се подмокреш...

— Изчезвай.

Мери се засмя, презрително сбърчи лице и излезе.

Потресена, Хедър седна пред софтскрийна и погледна към момчето. На екрана пред него се виждаше голо момиче, което също

мастурбираше, усмихваше се и му шепнеше.

Тя се зачуди колко души наблюдават двойката. Може би не се бяха сетили за това. Времетопространствената камера не можеше да се засече, но беше трудно винаги да помниш, че технологията осигурява глобален достъп на всеки — всеки можеше да гледа играта на тези хлапета.

Бе готова да се обзаложи, че през първите месеци в деветдесет и девет процента от случаите времетопространствената камера ще се използва за подобно грубо воайорство. Навярно това беше като масовото разпространяване на порно по Интернет. Твърдеше се, че всички винаги били искали да са воайори и че можели да го правят без риск да ги хванат.

В действителност всеки можеше да наблюдава наблюдателите. И всеки би могъл да гледа как се възбуждат Мери и Саша, две хубавички тийнейджърки. И навярно имаше хора, на които, щеше да достави удоволствие дори самата тя, съсухрената жена на средна възраст.

Някои от коментаторите смятаха, че причината за бързото разпространение и дори за техническото усъвършенстване на домашните времетопространствени камери е именно воайорството, също както разпространителите на порно бяха ускорили развитието на Интернет. На Хедър ѝ се искаше да има повече вяра в човечеството. Ала може би наистина беше идеалистка.

А и в крайна сметка воайорството невинаги целеше сексуална възбуда. Всеки ден се съобщаваше за хора, които поради една или друга причина бяха шпионирали близките си и бяха открили тайни, предателства и коварство, довели до взрив от разводи, домашно насилие, самоубийства, малки войни между приятели, съпрузи, братя и сестри, деца и техните родители. Щеше да мине доста време преди хората да пораснат малко и да свикнат с идеята за новата прозрачност.

Тя забеляза, че на стената в стаята на момчето е закачена прекрасна снимка на пръстените на Сатурн, направена от сондата Касини. Джак, разбира се, не ѝ обръщаше внимание — повече се интересуваше от патката си. Хедър си спомняше разказите на майка си — Господи, преди близо петдесет години — за бъдещето, както си го представяше тя. До 2025 година между колонизираните планети щели да сноват ядрени космически кораби, носещи вода и ценни минерали

от астероидите. Вече щяла да е изстреляна първата междузвездна сонда. И така нататък.

„Ала ние — помисли си тя — все още сме приковани на Земята, бъдещето, изглежда, ще свърши с една черна скала и единственото ни желание е да се шпионираме помежду си.“

Прекъсна времепространствената връзка и въведе нови ограничителни протоколи в терминала си. Те нямаше окончателно да спрат Мери, но поне малко щяха да я забавят.

После, изтощена и потисната, се върна към работата си.

17.

РАЗВЕНЧАВАЩАТА МАШИНА

Дейвид и Хедър седяха пред софтскрийна, който огряваше лицата им със светлина от отдавна отминали дни.

... Той беше редник, войник от първата мерилендска пехотна бригада. Крачеше с другите в колона, която се губеше в далечината. Барабан отмерваше крачката — еднообразен, зловещ ритъм.

Още не знаеха името му.

Лицето му бе мръсно и потно, униформата му — мърлява и цялата в кръпки. С приближаването на фронта ставаше все по-нервен.

На хоризонта се издигаше дим. Дейвид и Хедър вече чуваха пукота на мускетите, грохота на топовете.

Техният войник мина покрай военнополова болница насред кално поле. Край палатките лежах редици неподвижни тела и купчина отсечени ръце и крака, някои все още покрити с парчета плат. Двама мъже ги хвърляха в накладен огън. Виковете на ранените в палатките бяха приглушени, далечни, мъчителни.

Войникът бръкна в джоба на куртката си и извади оръфано, завързано с канап тесте карти и снимка.

Дейвид приближи и замрази образа, после увеличи примитивната черно-бяла фотография.

— Жена е — бавно каза той. — А това прилича на магаре. И...
О!

Хедър се усмихваше.

— Страх го е. Мисли, че може да не доживее до следващото утро. Не иска да пратят тези неща на близките му с личните му вещи.

Дейвид докосна софтскрийна и картината отново се раздвижи. Войникът хвърли тестето и снимката в калта, стъпка ги с ток и запя нещо.

— Какво пее? — попита Хедър.

Дейвид настрои филтрите за силата на звука и честотата. Редникът имаше странен акцент, но думите се разбираха: „... В

чистите бели варосани зали, дето мъртвите спяха и лежаха ранени, един ден донесоха нечий любим...”

Изад колоната се появи офицер на кон. Черният запотен жребец беше видимо нервен. „Бързо, бинт... там...” Акцентът му звучеше чуждо за ухото на Дейвид...

Последва експлозия, във въздуха полетяха буци пръст. Труповите на войниците сякаш просто избухнаха на големи кървави късове.

Дейвид се отдръпна. Бе паднал снаряд. Войната смайващо бързо се беше озовала тук.

Надигна се невъобразим шум: някой викаше „ура“, друг псуваше, гърмяха мускети и пистолети. Редникът вдигна пушката си, стреля и измъкна нов патрон от патрондаша си. Разкъса го със зъби и разкри барута и куршума. По устните му полепна черен прах.

— Казват, че барутът имал вкус на пипер — промълви Хедър.

Край колелата на едно оръдие падна втори снаряд. Конят, който биеше с копита наблизко, сякаш се взриви, във всички посоки полетяха кървави късове. Един от войниците падна на земята и с очевидна изненада се взря в откъснатия си крак.

Навсякъде около редника цареше ужас: дим, огън, обезобразени тела, проснати трупове, гърчещи се мъже. Ала той като че ли ставаше все по-спокоен. И продължаваше да настъпва напред.

— Не разбирам — каза Дейвид. — При тази масова сеч не е ли разумно да отстъпи, да се скрие?

— Може още да не е проумял за какво се води войната. Войниците често не го осъзнават. Сега съдбата му е в собствените му ръце. Може би изпитва облекчение, че моментът най-после е настъпил. И трябва да запази честта си, уважението на другарите си.

— Това е лудост — отбеляза Дейвид.

— Разбира се...

Не чува изсвирването на куршума, но видяха как пробие окото на редника и излезе от тила му, отнасяйки от главата му парче, голямо колкото длан. Дейвид видя вътрешността на черепа, червена и сива.

За секунда войникът остана изправен, все още стиснал пушката си, но тялото му трепереше, коленете му се подгъваха. После се свлече на земята.

Друг войник хвърли оръжието си, коленичи до него, повдигна главата му и като че ли се опита да натъпче мозъка обратно в черепа

му...

Дейвид изключи софтскрийна и рязко свали слушалките от ушите си.

За миг остана неподвижен, докато образите и звуците от Гражданската война в съзнанието му избледнеят, за да бъдат заменени от научния покой на лабораторията, от тихите разговори на учените.

Хората в многобройните кабинки наоколо работеха пред софтскрийните си, слушаха древни гласове, водеха си бележки. Повечето бяха получили достъп до времепространствена камера, подавайки научни проекти, които се разглеждаха от комисия, създадена от самия Дейвид, и после се избираха с помощта на лотария. Други бяха дошли като гости на Хайрам, като Хедър и дъщеря ѝ. Те бяха журналисти, изследователи, научни работници, които се опитваха да решат исторически спорове или проверяваха различни теории.

Някъде някой тихо тананикаше приспивна песничка. Мелодията странно контрастираше на ужасите, които все още измъчваха Дейвид — ала той незабавно се досети. Един от по-ентусиазираните изследователи искаше да открие песента, за която се твърдеше, че е залегнала в основата на прочутата „Енигма“ на Едуард Елгар^[1]. Имаше много възможности, от негърски спиричуъли и забравени мюзикхолни хитове до „Блещукай, блещукай, звездице“. Сега обаче изследователят, изглежда, бе стигнал до истината и Дейвид се заслуша в думите на нежния напев: „Мери имаше агънце...“

Учените идваха тук, защото „Нашият свят“ все още беше далеч пред конкурентите си. Времепространствената камера навлизаше все по-надълбоко в миналото. Някои вече се бяха връщали три века назад. Но засега за добро или лошо — използването на мощните камери оставаше под тотален контрол и се предлагаше само от лаборатории като тази, където потребителите бяха пресявани и наблюдавани, а резултатите им — грижливо редактирани.

Ала Дейвид знаеше, че колкото и назад в миналото да погледне, на каквото и да стане свидетел, колкото и да се анализират и обсъждат образите, петнадесетте минути от войната между щатите, които току-що бе преживял, завинаги ще останат в паметта му.

Хедър го потупа по ръката.

— Не си много издържлив, а? Ние само се докоснахме до повърхността на тази война — едва започнахме да изучаваме миналото.

— Но това е безумна кланица!

— Разбира се. Не е ли винаги така? Всъщност Гражданската война е една от първите наистина модерни войни. Повече от шестстотин хиляди убити, близо половин милион ранени в страна с население едва трийсет милиона. Все едно днес да изгубим пет милиона. Типично американски триумф за такава млада държава.

— Но войната е била справедлива — продължи Хедър. — Ти работеше върху този период като част от проучванията си за първата времепространствена биография на Ейбрахам Линкълн, финансирана от едно историческо дружество. В крайна сметка тя е сложила край на робството в Съединените щати. И все пак причината за нея е друга. Предстои ни да се разделим с романтичните си илюзии — и да се сблъскаме с истината, която по-смелите историци заявяват още от самото начало. Войната е била сблъсък на икономически интереси, Севера срещу Юга. Робите са били икономически актив на стойност милиарди долари. И наистина е било ужасна касапница. Войници от Гетисбърг били пратени в Ню Йорк, за да потушат бунтовете срещу новите закони. Линкълн хвърлил зад решетките трийсет хиляди политически затворници, без съд...

Дейвид подсвирна с уста.

— Мислиш ли, че репутацията на Линкълн ще издържи, ако видим всичко това? — Той започна да работи със софтскрийна.

Хедър сви рамене.

— Линкълн си остава внушителна фигура. Въпреки че не е бил гей.

Това сепна Дейвид.

— Какво? Сигурна ли си?

— Даже не е бил бисексуален.

От съседната кабинка се чу приглушен писък.

Хедър уморено се усмихна.

— Мери. Пак гледа „Бийтълс“.

— „Бийтълс“ ли?

Тя се заслуша за миг.

— „Топ тен кльб“ в Хамбург. Април хиляда деветстотин шейсет и първа. Легендарни изпълнения. Смята се, че тогава Бийтълсите са свирили по-добре от всякога. Изобщо не са заснети и разбира се, до този момент никой не ги е виждал. Мери постоянно ги слуша.

— Хм. Как е при вас?

Хедър погледна към кабинката на дъщеря си и прошепна:

— Страх ме е, че отношенията ни вървят към окончателен разрив. Дейвид, не знам къде ходи Мери, с кого се среща... Тя само си излива гнева върху мен. Успях да я доведа тук, като ѝ обещах, че ще ѝ позволя да използва времепространствената камера на „Нашият свят“. Не знам дали я използва за нещо друго освен за „Бийтълс“.

Той се поколеба.

— Не съм съвсем сигурен дали това, което ще ти предложи, е етично. Но... искаш ли да проверя?

Хедър се намръщи и отметна сивия кичур коса от очите си.

— Можеш ли?

— Ще поговоря с нея.

Образът на софтскрийна се стабилизира.

„Светът нито ще забележи, нито ще запомни нашите думи, но никога няма да забрави какво сме направили...“

Публиката на Линкълн — почти всички бяха мъже, с цилиндри и черни палта — изглеждаше невъобразимо чужда. Линкълн се извисяваше над всички, толкова висок и мършав, че имаше почти абсурден вид. Говореше с дразнещо висок, виещ глас. И въпреки това...

— И въпреки това — каза Дейвид — думите му все още са въздействащи.

— Да — съгласи се Хедър. — Мисля, че Линкълн ще оцелее след времепространствената биография. Той е бил сложна, противоречива личност. Казвал е на публиката си каквото тя е искала да чуе — понякога за отмяна на робството, друг път — обратно. Определено не е онзи Ейб от легендата. Старият Ейб, честният Ейб, татко Ейб... Но е живял в тежки времена. Победил е в една адска война, като я е превърнал в кръстоносен поход. Ако не беше Ейб, кой знае дали нацията изобщо щеше да оцелее.

— И не е бил гей.

— Не.

— Ами дневникът на Джошуа Спийд?

— Умел фалшификат, написан след смъртта на Линкълн от привърженици на Конфедерацията, които са организирали убийството му. Целта им била да го очернят дори след като са отнели живота му...

Проблемът за половата ориентация на Ейбрахам Линкълн бе привлякъл вниманието след откриването на дневник, за който се твърдеше, че е написан от Джошуа Спийд, търговец от Спрингфийлд, Илинойс. Като млад, беден адвокат, няколко години Линкълн беше живял в една квартира с него. Макар че по-късно двамата се бяха оженили и че бяха имали репутация на женкари, слуховете твърдяха, че били живели като любовници.

— Имам нотариално заверени времепространствени записи, които го доказват — продължи Хедър. — Направих компютърна проверка на всички негови сексуални преживявания. Няма нито следа от хомо- или бисексуално поведение.

— Но Спийд...

— В Илинойс двамата с Линкълн са спали на едно легло. Но навремето това не е било нещо необичайно — той просто не е можел да си позволи самостоятелно легло!

Дейвид се почеса по главата.

— Това ще подразни публиката.

— Знаеш ли, ще трябва да свикнем с тези неща. Край на героите, край на легендите. Добрите водачи са прагматични. Постоянно се е налагало да избират между коя от коя по-лоша възможност. И най-мъдрите като Линкълн винаги са се спирали на най-малкото зло. Не можеш да искаш от тях нищо повече.

Дейвид кимна.

— Може би. Но вие американците имате късмет, че прегледът на историята ви вече свършва. Ние европейците имаме да навлизаме в още хиляди години минало.

Замълчаха, загледани в образите на Линкълн и неговата публика, заслушани в глухите гласове, в аплодисментите на отдавна мъртви хора.

---

[1] Сър Едуард Елгар (1857–1934) — английски композитор. — Б.пр. ↑

18.

ЗАКЪСНЕЛИ УГРИЗЕНИЯ

След половин година делото на Кейт все още не беше започнало. Боби през ден се обаждаше на Майкъл Мейвънс и искаше среща. Агентът упорито отказваше да го приеме.

После за негова изненада Мейвънс неочаквано го покани в централата на ФБР във Вашингтон и Боби побърза да вземе самолета.

Завари агента в кабинета му, тясна анонимна кутийка без прозорци. Вдигнал крака върху купчина папки, без сако и с разхлабена вратовръзка, Мейвънс седеше зад разхвърляното си бюро и гледаше новините на малък софтскрийн. Той даде знак на Боби да запази тишина.

Репортажът се отнасяше за разширяването на обсега на търсене на групите на истината в по-тъмните кътчета на миналото, след като под силата на общественения натиск частните граждани бяха получили достъп до тази възможност на времепространствената камера.

Докато надзъртаха в мрачното минало на ближните си и с уважение, удивление или срам наблюдаваха самите себе си преди много години, хората насочваха безмилостното око на времепространствената камера и към богатите и влиятелните. Бяха разкрити безброй престъпления, последвани от порой от оставки. Отново се разгоряха въглените на стария скандал за това, че тютюневите компании са знаели за токсичните ефекти на своята продукция. Участието и печалбите на големи световни компании в нацистка Германия — много от тях все още съществуващи, някои дори американски — се оказваше по-сериозно, отколкото се предполагаше. Оправданието, че денацификацията е останала недовършена, защото е трябвало да се помогне за икономическото възстановяване след войната, сега изглеждаше съмнително. Когато в началото на века на пазара се бяха появили микровълновите чипове, повечето компютърни

производители не бяха взели достатъчно мерки, за да защитят потребителите, и това бе довело до взрив на ракови заболявания...

— Толкова за твърденията, че ние обикновените хора не сме били достатъчно зрели, за да се справим с толкова мощна технология — каза Боби. — Гражданите се държат съвсем отговорно.

— Възможно е — изсумтя Мейвънс. — Макар че всички използваме времепространствените камери и за гадни неща. Тия ентузиастични поне не лаят само срещу правителството. Винаги съм смятал, че големите корпорации представляват по-сериозна опасност за свободата. Всъщност тъкмо правителството ги контролира.

Боби се усмихна.

— И „Нашият свят“ беше замесен в микровълновия скандал. Все още не можем да изчислим на колко възлизат исковете за обезщетения.

— Всеки се извинява на всеки. Какъв свят... Боби, трябва да ти кажа, че според мен не сме постигнали напредък по случая на Манзони. Но ако искаш, можем да поговорим за това. — Агентът имаше изтощен вид, под очите му тъмнееха черни кръгове, сякаш страдаше от хронично недоспиване.

— Щом не сте постигнали напредък, защо ме извика?

Мейвънс изглеждаше тъжен, неспокоен, някак си не на място. Беше изгубил предишната си дръзка младежка самоувереност.

— Защото изведнъж се оказа, че имам свободно време. Наречи го отпуска, ако щеш. Преразглеждат един от старите ми случаи. — Той погледна към Боби. — И...

— Да?

— Искам да видиш какво ми донесе времепространствената камера. Само веднъж, един пример. Спомняш ли си делото „Уилсън“?

— Уилсън ли?

— В Ню Йорк преди две години. За убийство на тийнейджър от Бангладеш — останал сирак по време на наводненията през трийсет и трета.

— Спомням си.

— Та това момче, казваше се Миан Шариф, беше осиновено от бездетна двойка на средна възраст. Те вече бяха отгледали едно осиновено дете — момиче, Барбара.

— Историята изглежда проста — продължи Мейвънс. — Миан беше убит в дома си. Обезобразен, преди и след смъртта, явно

изнасилен. Основен заподозрян беше бащата. — Мейвънс сбърчи лице. — Членовете на семейството винаги са основните заподозрени. Аз водих следствието. Патоанатомите и лабораторията по криминалистика дадоха противоречиви резултати, психологическият профил на Уилсън не показваше особена склонност към насилие, сексуално или физическо. Но имахме достатъчно доказателства, за да го осъдим. На двайсет и седми ноември две хиляди трийсет и четвърта година Филип Джордж Уилсън беше екзекутиран с отровна инжекция.

— Но сега...

— Поради недостига на време за времепространствен анализ на новите престъпления, на проверката на старите случаи като този на Уилсън не се отделя много внимание. Но след като публиката получи достъп до технологията, хората започват да търсят сами и искат отварянето на някои закрити дела, свързани с техни приятели и роднини.

— И сега идва ред на делото „Уилсън“.

— Да — мрачно се усмихна Мейвънс. — Може би ще разбереш как се чувствам. Виждаш ли, преди времепространствената камера никога не бях сигурен каква е истината във всеки отделен случай. На нито един свидетел не може да се вярва сто процента. Престъпниците знаят как да оставят подвеждащи следи. Уилсън беше първият екзекутиран престъпник в моята практика. Знаех, че съм направил всичко възможно, за да установя истината. Но сега за пръв път видях самото престъпление. И открих истината за човека, за чиято смърт съм отговорен.

— Убеден ли си, че трябва да ми показваш...

— И без това скоро ще стане достояние на публиката. — Мейвънс завъртя софтскрийна към Боби и включи записа.

Появи се спалня. Широко легло, гардероб и скринове, анимирани плакати на скали, спортни и кинозвезди по стената. Слабо момче по тениска и дънки лежеше по корем на леглото, подпираше се на лакти над няколко книги и стар софтскрийн и замислено дъвчеше молива си. Имаше тъмна кожа и буйна черна коса.

— Това ли е Миан? — попита Боби.

— Да. Умно момче, кротко, работливо. Пише си домашното. Шекспир, очевидно. Тринайсетгодишен е, но изглежда по-малък. Е, няма да порасне повече... Кажи ми, ако искаш да го спра.

Боби завъртя глава, решен да догледа историята до края. Това щеше да е изпитание. Изпитание за новата му човечност.

Вратата се отвори и в стаята влезе едър мъж на средна възраст.

— Ето го бащата. Филип Джордж Уилсън. — Уилсън носеше бутилка кола. Той я отвори и седна на нощното шкафче. Момчето се обърна към него и каза няколко думи. — Знаем какво са говорили — продължи Мейвънс. — Какво пишеш, кога ще се прибере мама и прочее. Нищо съществено, обикновена размяна на реплики.

Уилсън разроши косата на момчето и излезе. Миан приглади кичурите си и се върна към домашните си.

Мейвънс замрази кадъра и хлапето се превърна в статуя. Образът едва забележимо трептеше.

— Първо ще ти кажа как реконструирахме събитията през трийсет и четвърта. Значи така. Уилсън се връща в стаята. Подхвърля намеци на момчето. Миан го отблъсква. И бащата го напада. Хлапето може би се защитава, но не оставя следи по Уилсън. Уилсън има нож — който случайно не успяхме да открием. Той разкъсва дрехите на Миан, обезобразява го, после му прерязва гърлото. Може да се е гаврил с трупа или просто да е мастурбирал — открихме остатъци от спермата му. И накрая, прегърнал окървавеното мъртво момче, вика полицията по Търсачката.

— Шегуваш се.

Мейвънс сви рамене.

— Хората правят странни неща. Факт е, че в апартамента не можеше да се влезе от другаде, освен през заключените прозорци и врати, които обаче не бяха разбити. Охранителните камери в коридора не показваха нищо. Нямахме други заподозрени освен Уилсън и разполагахме с много доказателства срещу него. Той не отричаше вината си. Според мен наистина е смятал, че го е извършил, въпреки че нямаше никакъв спомен. Мненията на нашите експерти се разделиха. Някои психоаналитици твърдяха, че бремето на ужасяващото му деяние било прекалено тежко за него, затова Уилсън потиснал спомена. Имаше циници, които мислеха, че лъже, че отлично знае какво е извършил. Според тях той разбирал, че няма да му се размине, и се преструвал на психически болен, за да си осигури по-мека присъда. А невролозите заключиха, че навярно страда от форма на епилепсия.

— Но сега истината излезе наяве — каза Боби.

— Да. Ето я истината. — Мейвънс докосна софтскрийна и записът продължи.

В ъгъла на спалнята имаше вентилационна решетка. Тя се повдигна. Миан сепнато скочи и заотстъпва.

— Все още не вика — тихо каза агентът. — Ако беше...

От отворената шахта изпъзля момиче, облечено в тесен скиорски костюм. Изглеждаше шестнадесетинагодишно, може би малко по-голямо. Държеше нож.

Мейвънс отново замрази кадъра.

Боби се намръщи.

— Коя е тази, по дяволите?

— Първата осиновена дъщеря на семейство Уилсън. Казва се Барбара — споменах ти за нея, спомняш ли си? Тук е осемнайсетгодишна и от две години живее самостоятелно.

— Но за да влезе в сградата, трябва да е знаела кода на вратата.

— Да. Влязла е дегизирана. После се е промъкнала по вентилационните шахти, достатъчно широки в толкова стара сграда. И така е проникнала в апартамента. С помощта на камерата проследихме няколко предишни години от живота ѝ. Оказа се, че отношенията с баща ѝ са били малко по-сложни.

— Когато живеела с тях, всичко било нормално — продължи той.

— След като постъпила в колежа, имала няколко неприятни преживявания. Искала да се прибере вкъщи. Родителите сериозно разговаряли с нея и я насърчили да остане самостоятелна. Може да са сбъркали, може и да са били прави. Но са го направили за нейно добро. Една вечер, когато майка ѝ отсъствала, Барбара дошла в апартамента, пъхнала се в леглото при заспалия си баща и му направила фелацио. Тя била инициаторката. Но той не я спрял. После го изпълнили угризения. Миан спял в съседната стая.

— Значи са се скарали...

— Не. Уилсън се страхувал, срамувал се, но се опитал да запази здравия си разум. Върнал я в колежа, опитал се да я убеди да забравят за случилото се. Може би наистина е смятал, че времето ще излекува раните. Обаче сбъркал. Не разбирал, че всъщност Барбара ревнува. Тя вярвала, че Миан ѝ е отнел обичта на родителите и затова те са я изхвърлили от дома ѝ.

— Ясно. Опитва се да прелъсти баща си, да открие друг начин да се върне...

— Не точно. — Мейвънс включи екрана и драмата продължи да се развива.

Познал сестра си, Миан преодоля шока си и се приближи към нея.

Но Барбара с поразителна бързина заби лакът в гърлото му и момчето се преви надве.

— Хитро — професионално отбеляза Мейвънс. — Сега не може да вика.

Тя блъсна брат си по гръб и го възседна. Притисна ръцете му към леглото и започна да реже дрехите му.

— Не изглежда достатъчно силна, за да го надвие — рече Боби.

— Не е въпрос на сила. А на решителност. Миан дори в този момент не е можел да повярва, че това момиче, момиче, което е смятал за своя сестра, наистина ще го нарани. Ти би ли повярвал?

Гърдите на момчето бяха голи. Барбара замахна с ножа...

— Стига — изсумтя Боби.

Мейвънс докосна софтскрийна и екранът помътня.

— Останалото са подробности — каза агентът. — След като убила Миан, Барбара го подпряла на вратата и повикала баща си. Уилсън се втурнал в стаята. При отварянето на вратата още топлото тяло на сина му паднало в ръцете му. И той се обадил в полицията.

— Но спермата на Уилсън...

— След онази нощ, когато му духала, Барбара я запазила в криоепруветка, открадната от една медицинска лаборатория. Още тогава е замисляла убийството. — Мейвънс сви рамене. — И успяла. Отмъстила си, погубила баща си, който я отригнал, поне според нея. Нямало никакъв проблем. Разбира се, до откриването на времепространствената камера. И така...

— И така е бил осъден невинен човек.

— Екзекутиран.

Агентът докосна софтскрийна и качи нов образ. Четиридесетинагодишна руса жена седеше в някакъв мрачен кабинет. Лицето ѝ изразяваше невъобразима мъка.

— Това е Мей Уилсън. Жената на Филип, майката на двете осиновени деца. Успя да преодолее смъртта на момчето, дори мисълта

за отвратителното престъпление на съпруга си. Даже пак се сближи с Барбара, намери утеха в нея. А сега трябва да се сблъска с много пострашна истина.

Мейвънс замрази кадъра.

— Ето го момента, в който разкъсахме сърцето й. И за това съм виновен аз.

— Направил си всичко възможно.

— Не. Можех повече. Момичето, Барбара, имаше алиби. Но сега разбирам, че нямаше да устои на сериозна проверка. И цял куп други подробности: противоречия във времето, пръските кръв наоколо. Само че аз не ги забелязах. — Той погледна Боби с блеснали очи. — Не видях истината. Ето какво е твоята времепространствена камера. Машина на истината.

Боби поклати глава.

— Не. Тя е машина за гледане в миналото.

— Редно е истината да излиза наяве — рече агентът.

Все още вярвам в това. Разбира се, че вярвам. Но понякога от истината боли. Ужасно. Като бедната Мей Уилсън. И знаеш ли, истината не й помогна. Не й върна Миан, нито мъжа й. Само й отне и дъщеря й.

— По един или друг начин всички ще преживеем нещо подобно, ще трябва да приемем всички грешки, които сме допускали.

— Възможно е — тихо отвърна Мейвънс, усмихна се и прокара показалец по ръба на бюрото. — Ето какво ми донесе времепространствената камера. Нашата работа вече не е интелектуално упражнение, загадки в стил Шерлок Холмс. Сега по цял ден седя тук и гледам ужаси. Ние сме животни, Боби. Под тия костюми се крият зверове. — Все още усмихнат, агентът поклати глава и продължи да плъзга пръста си по ръба на бюрото, назад-напред, назад-напред.

19. ВРЕМЕ

Докато достъпността и възможностите на времепространствената камера безмилостно се разширяваха, невидими очи се спускаха надолу в човешката история, все по-дълбоко във времето...

Принстън, Ню Джърси, САЩ. 17 април 1955 г.:

Доброто му настроение през тези последни няколко часа порази посетителите му. Той разговаряше съвсем спокойно, шегуваше се за лекарите си и изобщо, изглежда, приемаше приближаващата си смърт просто като очаквано естествено явление.

И разбира се, до самия край издаваше груби заповеди. Нямахше желание да се превърне в обект на поклонение и нареди кабинетът му в института да не се запазва, както го е оставил, домът му да не се превръща в храм и така нататък.

Доктор Дийн за последен път се отби при него в единадесет вечерта и го завари спокойно да спи.

Но малко след полунощ неговата медицинска сестра Албърта Рошел забеляза промяна в дишането му, повика друга сестра и с нейна помощ повдигна горната част на леглото.

Той шепнеше нещо и госпожа Рошел се наведе към него, за да го чуе.

Докато най-великият ум след Нютон се отделяше от тялото, на повърхността на съзнанието му изплуваха последните му мисли. Навярно съжаляваше, че оставя недовършен последния си голям проект. Навярно се чудеше дали в крайна сметка пацифизмът му е бил верният път — дали е бил прав, че е насърчил Рузвелт да навлезе в ядрената епоха. Навярно просто се разкайваше, че винаги е поставял науката на първо място, дори над онези, които го бяха обичали.

Ала вече беше късно за всичко това. Животът му, толкова бурен и сложен в младостта и средната му възраст, сега също като живота на всички останали се свеждаше до нещо съвсем просто.

Госпожа Рошел се наведе, за да чуе тихия му глас. Но думите бяха на немски, родния му език, и тя не ги разбра.

И не видя, не можеше да види множеството времепространствени изкривявания, които в тези последни мигове се рояха над треперещите устни на Айнщайн: „... Lieserl! О, Lieserl!“^[1]

Откъс от доклада на проф. Морис Пейтфийлд от Масачузетския технологичен институт, председател на подкомисията „Времепространствени технологии“ в конгресната Комисия за проучване на американския електорат. 23 септември 2037 г.:

Веднага щом стана ясно, че времепространствената камера може не само да минава през стени, но и да прониква в миналото, човечеството масово се обърна към своята история.

Отначало ни показваха професионално направени „документални“ филми за важни събития като войни, атентати, политически скандали. Реконструкцията на катастрофата на „Титаник“ например разобличи много митове, разпространявани от различни автори.

Но скоро започнахме да се дразним от намесата на професионалистите. Искахме сами да се връщаме в историята.

Повърхностното наблюдение на много моменти от близкото минало разкри и баналности, и изненади. Тъжната истина за смъртта на Елвис Пресли, О. Дж. Симпсън и дори на членовете на семейство Кенеди определено не удиви никого. От друга страна, вестта за убийствата на толкова много известни жени от Мерилин Монро и майка Тереза до Даяна, принцесата на Уелс — предизвика невероятен шок дори в нашето общество, което вече започна да свиква с истината. Съществуването на тайна група женомразци, чиято дейност срещу (според тях) прекалено влиятелни жени обхваща цели десетилетия, накара представителите и на двата пола внимателно да се вгледат в себе си.

Но макар да представляват интерес само за историците, много версии за исторически събития — кубинската ракетна криза, Уотъргейт, падането на Берлинската стена, срива на еврото — не се потвърдиха. Поразително е, че дори най-влиятелните личности не знаят почти нищо за онова, което става около тях.

Изглежда, че почти всички важни провали в човешката история се дължат на нечия грешка, както почти всички силни страсти са резултат от груби манипулации.

Нещо повече, истината обикновено се оказва скучна.

Разкриващата се в момента липса на последователност и логика в удивителната, почти неузнаваема истинска история действа толкова потискащо на всички, че отново се завръщат художествените преработки: истории с достатъчно елементарна структура, за да ангажират зрителя. Нуждаем се от сюжет и смисъл, а не от гол факт...

Тулуза, Франция. 14 януари 1636 г.:

В прашното спокойствие на кабинета си той взе любимия си том — „Аритметика“ на Диофант^[2]. С огромно вълнение отвори на Книга II, Проблем 8, и потърси перо.

„От друга страна, не е възможно да представим един куб като сбор от два куба, нито четвърта степен да се представи като сбор от две четвърти степени, и изобщо, нито едно число, което е степен, по-голяма от втора, не може да се представи като сбор от две еднакви степени. Мога великолепно да демонстрирам това предположение, но полето е прекалено тясно...“

Бернадет Уинстънли, четиринадесетгодишна ученичка от Хараре, Зимбабве, си взе час за гимназиалната времепространствена камера и се върна назад от момента, в който Ферма^[3] бе написал кратката си бележка в полето.

... Оттук беше започнало всичко и затова тук трябваше да свърши. В крайна сметка го бе заинтригувал именно осмият проблем на Диофант и той се отправи на математическо пътешествие, завършило с откритието: „Ако имаш число, което е квадрат, представи го като сбор от други два квадрата“. Това беше алгебричният израз на Питагоровата теорема, разбира се, и всеки ученик знаеше решенията: $3^2 + 4^2$ например означаваше $9 + 16 = 25$, Което бе 5^2 .

О, ами развитието на идеята, която се криеше зад тази геометрична баналност? Имаше ли числа, които можеха да се изразят като сбор от по-големи степени? $3^3 + 4^3$ правеше $27 + 64$, което даваше 91 и не беше куб. Но дали изобщо съществуваха такива тройки? Ами по-големите степени, четвърта, пета, шеста?...

Очевидно древните не бяха познавали такива случаи — нито пък бяха имали доказателство за тази невъзможност.

Но сега той — адвокат и съдия, дори не професионален математик — бе успял да докаже, че не съществуват три числа за степен, по-висока от трета.

Бернадет увеличи на екрана листовите с бележки, изразяващи същността на доказателството, което Ферма смяташе, че е открил, и с помощта на един от учителите си дешифрира техния смисъл.

... Засега имаше други задължения, но когато намереше свободно време, той щеше подробно да изрази доказателството си. После щеше да се свърже с Десарж, Декарт, Паскал, Бернули и другите — как ли щяха да се удивят на възхитителното му изящество!

И след това щеше още повече да се задълбочи в числата: тези прозрачни и все пак упорито сложни неща, които понякога изглеждаха толкова странни, че сякаш съществуваха независимо от измислилия ги човешки ум...

Пиер дьо Ферма никога не написа доказателството, което щеше да стане известно като негова Последна теорема. Ала тези кратки бележки в полето, открити след неговата смърт от сина му, щяха да измъчват и привличат следващите поколения математици. И щяха да открият доказателство — но едва през деветдесетте години на двадесети век, при това толкова сложно, включващо абстрактни свойства на елипсите и други неизвестни математически величини, че според учените нямаше начин Ферма да е стигнал до него. Навярно

просто беше сгрешил — или дори си бе направил шега със следващите поколения.

После за всеобщо удивление, през 2037-а година от рождество Христово, въоръжена само с гимназиалните си познания по математика, четиринадесетгодишната Бернадет Уинстънли успя да докаже правотата на Ферма.

И когато публикуваха неговото последно доказателство, започна истинска математическа революция.

Доклад на Пейтфиилд:

Разбира се, манаците веднага откриха начин да проникнат в историята. Като учен и здравомислещ човек, аз смятам, че за щастие времепространствената камера се оказва най-мощното средство за разобличаване на фалшификации.

Например днес е безспорно, че през хиляда деветстотин четирийсет и седма година в Розуел, Ню Мексико, не се е разбил НЛО. Всички досега проучени случаи на отвлечане от извънземни всъщност са някакви невинни явления — често усложнени от нестабилно психическо състояние. По същия начин няма нито едно доказателство за паранормални или свръхестествени явления.

Систематично се унищожават могъщи индустрии на ясновидци, медиуми, астролози, лечители, хомеопати и други. С нетърпение очаквам деня, когато времепространствената камера ще стигне до времето на построяване на пирамидите, Стоунхендж и други източници на „мъдрост“ и „загадъчност“. И после ще дойде Атлантида...

Може би сме в зората на нови дни — може би в недалечното бъдеще човечеството най-после ще осъзнае, че истината е по-интересна от илюзията.

Флоренция, Италия. 12 април 1506 г.:

Бернис беше обикновена научна сътрудничка в Лувъра. И затова се изненада, когато ѝ предложиха да провери произхода на най-прочутите платна в музея. Ала резултатите бяха далеч по-изненадващи. Отначало търсенето се ограничаваше в стените на самия Лувър. Възрастната жена седеше в сумрака зад защитните стъклени прегради и гледаше безкрайния поток от посетители, обслужвани от поколения музейни уредници.

Годините преди прехвърлянето в Лувъра бяха по-сложни.

Бернис зърна поредица от красиви къщи, поколения на изящество и власт, прекъсвани от периоди на войни, социални брожения и бедност. Много моменти от тази история, връщаща се в миналото чак до седемнадесети век, потвърждаваха документирания произход на картините.

После дойде първата изненада — в самото начало на седемнадесетото столетие, повече от сто години след предполагаемото нарисуване на картината. Бернис смаяно гледаше мършавия, изнемощял от глад художник, който стоеше пред две поставени едно до друго копия на прочутия шедьовър и връщайки се назад във времето, мазка по мазка изтри платното, днес съхранявано в Лувъра.

Тя бързо проследи съдбата на по-стария „оригинал“, по който беше направено лувърското копие. Той оцеля само малко повече от два века преди да изгори по време на пожарите на революционна Франция.

В резултат на проучванията с времепространствена камера се доказа, че много от най-прочутите произведения на изкуството са фалшификати или копия — над седемдесет процента от картините, датиращи отпреди двадесети век (и по-малка част от скулптурите, навярно заради усилията, необходими за изработване на копия). Историята беше опасен, пагубен коридор, в който не оставаше невредимо почти нищо ценно.

И все пак не бе имало никакви признаци, че тъкмо тази картина е фалшификат. Макар да се знаеше, че по различно време и на различни места са циркулирали най-малко дванадесет копия, Лувърът притежаваше автентично доказателство за собственост, датиращо от момента, в който художникът беше поставил последната мазка. Освен това бяха открити следи от промени под горния пласт боя, които

сочеха по-скоро за многократно преработван оригинал, отколкото за копие.

„Но пък и методите на рисуване могат да се подправят“ — помисли си Бернис.

Озадачена, тя се върна през десетилетията в мрачната стаичка на находчивия фалшификатор. И започна да следи „оригинала“, който художникът бе копирал.

Накрая наближи началото на шестнадесети век и неговото ателие във Флоренция, Дори сега се правеха копия — от учениците на майстора. Ала всички бяха копия на този изгубен „оригинал“, установи Бернис.

Навярно нямаше да има повече изненади.

Оказа се, че греши.

О, той наистина имаше участие в предварителните скици и проекта за самата картина. Това щяло да е идеалният портрет, гръмко заяви художникът, чертите и символичните нюанси на образа щели да са синтезирани в съвършено единство, да поразят неговите съвременници и да омаят бъдещите поколения. Идеята наистина беше негова, както и триумфът.

Ала не и изпълнението. Погълнат от многобройни поръчки и от широките си интереси в науката и техниката, майсторът го остави на други.

Обзета от вълнение и ужас, Бернис видя как един младеж от провинцията на име Рафаело Санцио старателно полага последните мазки на тази нежна, загадъчна усмивка...

Доклад на Пейтфийлд:

Жалко е, че си отиват много любими — и безвредни — митове, разголени под студената светлина на този бъдещ ден.

Един от последните примери е Бетси Рос^[4].

Бетси Рос наистина е съществувала. Но Джордж Вашингтон никога не я е виждал, никога не ѝ е предлагал да ушие знаме на новата държава, двамата не са работили заедно по проекта и тя не е ушила флага в задния си салон.

Доколкото може да се установи, всичко това е измислено от внука ѝ почти един век по-късно.

Митът за Дейви Крокет^[5] е негово собствено дело, цинично създадена легенда, за да увеличи популярността си в Конгреса.

От друга страна, времепространствената камера потвърди основателната репутация на Пол Ревийър^[6].

Дълги години Ревийър служил като главен куриер на Бостънския комитет за сигурност. Неговата най-известна мисия — пътуването до Лексингтън, за да предупреди революционните водачи за идването на британците — всъщност е била по-опасна и подвигът на Ревийър е бил по-героичен, отколкото в стихотворението на Лонгфелоу. Но естествено, мнозина съвременни американци могат да се смеят от силния френски акцент, който Ревийър наследил от баща си.

Същото е положението в целия свят. Нещо повече — някои прочути личности, които коментаторите наричат „снежни човеци“, изобщо не са съществували! Напоследък по-интересно от митовете става проучването на тяхната поява от няколко оскъдни факта, а понякога и без такива.

Трябва да се запитаме докъде ще доведе това. Също както човешката памет не е пасивно записващо устройство, а инструмент за изграждане на личността, историята никога не е била обикновено изложение на миналото, а средство за оформяне на народите.

И също както всеки човек трябва да се научи да изгражда личността си под безмилостния блясък на времепространствената камера, ако искат да оцелеят, обществата трябва да свикнат с голата истина за своето минало — и да открият нови начини да изразяват общите си ценности и история.

И колкото по-скоро се заемем с това, толкова по-добре.

Симилонският ледник в Алпите. Април 2321 г. пр. Хр.

Това бе стихиен свят: черна скала, синьо небе, твърд бял лед. Самотният мъж уверено минаваше през един от най-високите проходи в Алпите.

Но Маркус знаеше, че той вече приближава мястото, където ще се срещне със смъртта.

Отначало, когато изследваше възможностите на времепространствената камера в Института по алпийски проучвания към Инсбрукския университет, Маркус Пинх се опасяваше, че тази технология ще унищожи археологията и ще я замени с нещо като колекциониране на пеперуди: елементарно наблюдение на „истината“, навярно от непрофесионалисти. Нямаше да има повече Шлимановци, свършено беше с разкриването на миналото по керамични фрагменти и други материални останки.

Но се оказа, че все още има място за натрупаната през десетилетията археологическа мъдрост — най-добрата интелектуална реконструкция на реалното минало. Просто имаше прекалено много за гледане — а времепространственият хоризонт обхващаше цялата история. Засега времепространствената камера щеше само да допълни конвенционалните археологически методи: да осигурява важни доказателства за решаване на научни спорове, да потвърждава или отхвърля хипотези.

И в този случай истината, която щеше да се разкрие през времето и пространството, щеше да даде отговори на най-вълнуващите въпроси в професионалната кариера на Маркус.

Този човек, праисторическият ловец, бе открит в леда петдесет и три века след като бе загинал. Кървавите петна, парченцата тъкан и коса, останките от пера по стрелите и дрехите му бяха позволили на учените, сред които самият Маркус, да възстановят голяма част от живота му. Съвременните изследователи дори иронично му бяха дали име: Йоци, Ледения човек.

Двете му стрели представляваха особен интерес за Маркус — всъщност те бяха послужили като основа за неговата докторска дисертация. Стрелите бяха счупени и Маркус бе успял да докаже, че преди да умре ловецът се е опитвал да направи от тях една, като закрепил здравия връх за здравата пръчка.

Тъкмо тази усърдна детективска работа го беше привлякла към археологията. Той не виждаше граници на тези методи. Навярно в известен смисъл всяко събитие оставяше следа във вселената, следа, която някой ден можеше да се дешифрира с помощта на достатъчно изобретателни средства. Можеше да се каже, че времепространствената камера е олицетворение на интуицията на всеки археолог: че миналото е реална страна, която може да се изследва.

Ала сега се разтваряше нова книга на истината. Защото времепространствената камера можеше да отговори на въпросите, останали незасегнати от традиционната археология, въпреки прилагането на модерни методи — дори за този ловец, Йоци, най-известния праисторически човек.

Въпросът, който не бе получил отговор — който не можеше да получи отговор на основата на откритите материални останки — беше защо е умрял Ледения човек. Можеше да е бягал от война или да е отивал при далечната си любима. Можеше да е престъпник, криец се от жестокото правосъдие на своето време.

Маркус интуитивно усещаше, че всички тези обяснения са елементарни, съвременни проекции на по-сурово минало. И наред с останалата част от света той копнееше да научи истината.

Но после светът бе забравил за Йоци с неговите кожени дрехи, кремъчни и медни оръдия, за загадката на неговата самотна смърт. В този свят, в който всяка личност от миналото можеше отново да закипи от живот, Йоци вече не беше новост, нито представляваше особен интерес. Вече никой не се вълнуваше как е умрял.

Никой освен Маркус. И сега той седеше в студения мрак на университетската лаборатория и следваше праисторическия човек през ледения проход.

Йоци бе алпийски ловец с висок статус. Медната му брадва и шапката от меча кожа говореха за изключителни способности и престиж. И целта му в това фатално изкачване беше най-неуловимата плячка, единственото алпийско животно, което нощем се оттегля във високите скалисти части на планината: дивата коза.

Ала Йоци бе стар — на четиридесет и шест години той вече беше достигнал пределната възраст за човек от своето време. Страдаше от артрит, измъчваше го инфекция, предизвикала хронична

диария. Навярно силите и бързината го бяха напуснали, въпреки че не искаше да го признае.

Ловецът преследваше плячката си все по-нависоко в ледената планина. Накрая се установи на лагер в този проход с намерението да поправи стрелите и на другия ден да продължи лова. Нахрани се с осолено козе месо и сушени сливи.

Но нощта се оказа кристално ясна и вятърът, който виеше в прохода, постепенно отнасяше със себе си жизнената топлина на Йоци.

Това бе тъжна, самотна смърт, и на Маркус му се стори, че в един момент праисторическият човек се опитва да се изправи, сякаш осъзнаваше ужасната си грешка, сякаш разбираше, че умира. Ала не успя, а ученият не можеше да протегне ръка през времето, за да му помогне.

И така Йоци умря сам, погребан от леда за пет хиляди години.

Маркус изключи времепространствената камера и остави Йоци да почива в мир.

Доклад на Пейтфийлд:

В много държави — не само Америка — се води сериозен диалог за новите истини, за които в много случаи учебниците по история не споменават.

Във Франция например е направено проучване за неочаквано масовия колаборационизъм с нацисткия режим по време на германската окупация. Утешителните митове за мащабите на Съпротивата понесоха тежък удар — не само от новите разкрития за Давид Молен, един от най-уважаваните нейни водачи. Почти никой не беше подготвен да научи, че той е започнал кариерата си като нацистки шпионин, макар че по-късно приел присърце националната кауза и през 1944 г. наистина бил измъчван и екзекутиран от СС.

Съвременните белгийци са смаяни от жестоката истина за „Свободната държава Конго“^[7], силно централизирана колония, създадена, за да изсмуче

природните богатства на тази земя — главно каучук — и поддържана със зверства, убийства, глад и болести, които между 1885 и 1906 г. довели до изстребването на осем милиона души.

Вниманието на народите от бившия Съветски съюз е насочено към епохата на сталинския терор.

Немците отново преживяват Холокоста. Японците за пръв път от поколения насам трябва да приемат истината за военните си жестокости в Китай и навсякъде другаде. Израелците мъчително осъзнават собствените си престъпления спрямо палестинците. Крехката сръбска демокрация се клати под бремето на ужасите в Босна и другаде след разпадането на бивша Югославия.

И така нататък.

Повечето от тези ужаси са били добре известни още преди времепространствената камера, разбира се, публикувани са много трудове, които реално отразяват събитията. Но безкрайно мрачната баналност на всичко това, истината за толкова много жестокост и мъка продължават да стъписват хората.

Надигат се и далеч по-силни емоции.

Причина за много конфликти по света са древни етнически и религиозни противоречия. Така е и сега: станахме свидетели на междуличностни сблъсъци, бунтове, междуетнически борби, дори преврати и локални войни. И гневът до голяма степен все още е насочен към „Нашият свят“, вестителя, донесъл толкова много смайващи истини.

Но можеше да е и по-лошо.

Въпреки яростните нападки заради древни злини, много от които неизвестни до този момент, всички народи прекалено ясно осъзнават собствените си престъпления, за да искат изкупление за тези на другите. Никоя нация не е безгрешна, никоя нация не е готова да хвърли първия камък и почти всички основни институции — държави, корпорации или църкви — са принудени да се извиняват за престъпления, извършени в тяхно име.

Но предстои да осъзнаем нещо по-важно.

В крайна сметка времепространствената камера не поднася своите исторически уроци под формата на обобщения и цветни карти. Нито пък казва нещо за славата и честта. Тя по-скоро просто ни показва отделни човешки същества, много често гладуващи, страдащи или умиращи от ръцете на свои събратя.

Величието и нищожността вече нямат значение. Днес ние виждаме, че всеки човек, който умира, е в центъра на една вселена: единствена по рода си искрица на надежда и отчаяние, омраза и обич, която потъва сама в мрака. Времепространствената камера сякаш демократизира историята. Както навярно би отбелязал Линкълн, всички тези времепространствени наблюдения ще доведат до създаването на нова история на човечеството: история на човека, от човека, за човека.

Днес е важна моята история — или историята на моята любима, на моите родители или деди, умрели по най-безсмислен начин в калта на Сталинград, Гетисбърг^[8] или просто на някоя нива, съсипани от безмилостен робски труд. Въоръжени с времепространствената камера и с помощта на такива големи генеалогични центрове като тези на мормоните, всички ние открихме своите предци.

Твърди се, че това е опасно и дестабилизиращо. В крайна сметка, бумът на разводи и самоубийства, последвал новата прозрачност, сега е заменен от нова вълна — всички сме в състояние да шпионираме своите партньори, не само в реално време, но и в миналото, можем да видим всяка стара простъпка, да отворим всяка стара рана. Ала това е процес на приспособяване, в който ще оцелеят най-здравите връзки. Пък и тези сравнително тривиални последици определено са незначителни в сравнение с пълната историческа истина, която за пръв път откриваме.

Ето защо не подкрепям песимистите. Аз вярвам в човека. Дайте ни средствата и ние ще свършим работата.

Някои настояват да открием начин, какъвто и да е, да променим миналото: да помогнем на отдавна мъртвите страдащи, дори да ги обезщетим. Миналото не подлежи на промяна — но бъдещето е в нашите ръце.

Въпреки всички трудности и опасности ние имаме щастието да живеем в такова време. Със сигурност никога повече няма да настъпи момент, в който светлината на истината се разпространява с такава непреодолима бързина в мрака на миналото, никога повече няма да настъпи момент, в който колективното съзнание на човечеството толкова рязко се променя. Родени под вездесъщата сянка на времепространствената камера, новите поколения ще имат съвсем друг поглед върху своя вид, върху своето минало.

За добро или лошо.

Близкият изток. Ок. 1250 г. пр. Хр.

Мириам беше специалистка по счетоводни системи, а не професионален историк. Но също като всичките си познати, тя още при първа възможност започна да използва времепространствената камера. Нейните интереси бяха насочени към един-единствен човек: човек, чиято съдба я бе вдъхновявала през целия ѝ живот.

Ала колкото повече се приближаваше до него, толкова повече сякаш се отдалечаваше той. Самото наблюдение го унищожаваше, като че ли се подчиняваше на някакъв принцип на историческа несигурност.

И все пак Мириам упорстваше.

Накрая, след като дълго го търси под парещото слънце на древните пустини, тя се посъветва с професионални историци, които преди нея бяха навлизали в тези дълбини на времето. И късче по късче успя да потвърди заключението, до което вече беше стигнала.

Лишена от свръхестествените си елементи, историята на самия човек представляваше сравнително грубо обобщение на биографиите на неколцина вождове от епохата, през която групи палестински бегълци, напуснали разпадащите се ханаански градове държави,

постепенно бяха образували народа на Израил. Останалото бяха измислици и плагиатства.

Като онзи момент, когато го бяха скрили в плетена кошница и го бяха пуснали по течението на Нил, за да го спасят от убийство като първороден израилтянин: това беше просто вариант на легенди от Месопотамия и Египет — за бог Хор например, — също лишени от фактологична основа. И никога не го бяха правили египетски княз. Тази част, изглежда, идваше от историята за сириецът Бей, служил като главен ковчезник на Египет и накрая станал фараон под името Рамосхеймнетджеру.

Но какво е истина?

В края на краищата митът го представяше като сложна, човечна, вдъхновяваща личност. Дори несъвършена: той бе заеквал и често се беше карал с водения от него народ. Бе спорил със самия Бог. Но триумфът му над тези несъвършенства беше вдъхновявал хората в продължение на повече от три хиляди години, включително самата Мириам — носеща името на неговата любима сестра.

Той бе неустоим, също толкова реален, колкото и всяка фигура от „истинската“ история, и Мириам знаеше, че ще продължи да живее в бъдеще. Тогава имаше ли значение, че Мойсей всъщност никога не е съществувал?

Вилнееше нова лудост, Боби го виждаше. Милиони исторически личности, едни известни, други не толкова, за кратко повторно оживяваха под погледа на първото поколение времепространствени наблюдатели.

Хората напускаха работа, отказваха се от призванието на живота си, дори изоставяха близките си, за да се посветят на безкрайната времепространствена хипноза. Като че ли човешката раса внезапно беше остаряла и искаше да се скрие някъде, за да живее само със спомените си.

И навярно наистина бе така. В крайна сметка, щом не бяха способни да променят траекторията на Пелин, не можеше да се говори за никакво бъдеще. Може би в момента човечеството се нуждаеше точно от времепространствена камера.

И всеки от наблюдателите започваше да разбира, че някой ден и той ще се превърне само в светлина и сянка, възплътена във времето, навярно на свой ред наблюдавана от някакво непознато бъдеще.

Ала Боби не мислеше за човечеството, нито за могъщите течения на историята, а за разбитото сърце на брат си.

---

[1] Лийзерл (умалително от Елизабет) — незаконородена дъщеря на А. Айнщайн (р. 1927) от Милева Марич (впоследствие — първата му съпруга). — Б.пр. ↑

[2] Диофант (ок. 200 — ок. 284 г.) — древногръцки математик, „баща на математиката“ — Б.пр. ↑

[3] Пиер дьо Ферма (1601–1665) — френски магистрат, математик. — Б.пр. ↑

[4] Елизабет Грискъм Рос (1752–1836) — филаделфийска шивачка, според легендата, създателка на американското знаме. — Б.пр. ↑

[5] Дейвид Крокет (1786–1836) — американски пионер, политик и фолклорен герой. — Б.пр. ↑

[6] Пол Ревийър (1735–1818) — американски златар, участник във Войната за независимост. — Б.пр. ↑

[7] Старото име на Заир. — Б.пр. ↑

[8] Град в южна Пенсилвания, край който през 1863 г. са победени войските на Конфедерацията, национално гробище и военен парк. — Б.пр. ↑

20.

КРИЗА НА ВЯРАТА

Струваше му се, че Дейвид се е затворил в себе си. Идваше без предупреждение в лабораторията, провеждаше някакви неясни експерименти и се връщаше в апартамента си, където според записите с времепространствена камера продължаваше да използва технологията в преследване на неясните си проекти.

След три седмици Боби го потърси. Брат му го посрещна на прага и като че ли не искаше да го пусне. После се отдръпна настрана.

Апартаментът му беше задръстен с книги и софтскрийни. Жилище на сам човек, чиито навици не предвиждаха грижа за други.

— Какво става с теб, по дяволите?

Дейвид успя да се усмихне.

— Времепространствената камера, Боби. Какво друго?

— Хедър каза, че си й помогнал с биографията на Линкълн.

— Да. Сигурно точно това ми даде идеята. Но вече видях прекалено много история... Аз съм лош домакин. Искаш ли нещо за пиене, бира...

— Хайде, Дейвид. Не сменяй темата.

Брат му се почеса по главата.

— Това е криза на вярата, Боби. Не очаквам да ме разбереш.

Всъщност Боби го разбираше и се разочарова от тривиалността на проблема. Всеки ден на портата на „Нашият свят“ блъскаха времепространствени мании, които настояваха за по-голям достъп в миналото. Само че Дейвид се беше усамотил и навярно не знаеше колко масова е станала неговата страст.

Но как да му го каже?

— Страдаш от исторически шок — внимателно рече Боби. — В момента е доста модерно състояние. Ще ти мине.

Модерно, а? — озъби се Дейвид.

— Всички се чувстваме по същия начин. — Той затършува в паметта си за примери. — Гледах премиерата на Деветата симфония на Бетховен във Виена. През хиляда осемстотин двайсет и четвърта.

Гледал ли си я? — Един от медийните конгломерати бе записал изпълнението професионално. — Пълен боклук. Музикантите свиреха зле, хорът пееше фалшиво. С Шекспир беше още по-лошо.

— С Шекспир ли?

— Наистина си се изолирал. Говоря за премиерата на „Хамлет“ в „Глобус“ през хиляда шестстотин и първа. Актьорите бяха аматьори, костюмите бяха смешни, публиката беше пияна тълпа, самият театър повече приличаше на помийна яма. И говореха с толкова непонятен акцент, че имаше нужда от субтитри. Колкото по-назад в миналото отиваме, толкова по-странно изглежда всичко.

— Много хора трудно приемат новата история — продължи Боби. — „Нашият свят“ е изкупителната жертва на гнева им, така че аз най-добре го знам. Срещу Хайрам се водят безкрайни дела — за клевета, подбуждане към бунт, провокиране на расова омраза и какво ли още не. Съдят го националистически и патриотични групи, религиозни организации, семейства на развенчани герои, даже няколко правителства. Изобщо няма да споменавам за физическите заплахи. Разбира се, той още повече усложнява положението, като се опитва да получи авторско право върху историята.

Дейвид избухна в смях.

— Не може да бъде!

— Може. Той твърди, че историята може да се открива, също като човешкия геном — щом можеш да получиш патент за това, защо не и върху историята? Започна с четиринайсети век. Ако се провали, ще опита със снежните човеци. Или с Робин Худ.

Подобно на много полумитични герои от миналото, Робин Худ просто се беше стопил под безжалостното око на времепространствената камера, без да остави никаква историческа следа. Всъщност легендата бе възникнала на основата на множество английски балади от четиринадесети век, време на обществено брожение, достигнало кулминация със Селския бунт през 1381 година.

Дейвид се усмихна.

— Това ми харесва. Хайрам винаги си е падал по Робин Худ. Мисля, че се смята за негово съвременно превъплъщение — въпреки че се заблуждава, защото всъщност повече прилича на крал Джон... Каква ирония, ако наистина получи авторско право върху Робин Худ.

— Виж, Дейвид, повечето хора се чувстват като теб. Историята е пълна с ужаси, забравени хора, роби, измъчени човешки същества. Но не можем да променим миналото. Можем само да продължим напред, без да допускаме същите грешки.

— Така ли смяташ? — горчиво попита брат му, изправи се и с резки движения затъмни прозорците. После седна до Боби и разви малък софтскрийн. — Гледай. И след това ми кажи дали още вярваш, че е толкова лесно. — И с уверени удари на клавишите стартира времепространствения запис.

Двамата братя седяха един до друг, окъпани в светлината на други дни.

... Малкият очукан платноход се приближаваше към брега. На хоризонта се виждаха още два кораба. Пясъкът беше чист, водата — спокойна и синя, небето — безкрайно.

На плажа наизлизаха хора: мъже и жени, голи, тъмнокожи, красиви. Лицата им изразяваха удивление. Някои местни заплуваха да посрещнат непознатия съд.

— Колумб! — ахна Боби.

— Да. Това са араваките. Местните обитатели на Бахамите. Посрещнали ги дружелюбно. Дали на европейците дарове, папагали, бали памук и копия от тръстика. Но имали и злато, което носели като украшения на ушите си. Колумб веднага пленил неколцина араваки, за да изтръгне от тях информация за златото. И всичко започнало оттам. Испанците имали брони, мускети и коне. Араваките нямали желязо и не могли да се защитят от европейското оръжие.

— И били поробени — продължи Дейвид. — На Хаити например испанците изсекли растителността на планинските склонове в търсене на злато. Местните измирали с хиляди, приблизително една трета от работниците на всяка половин година. Скоро започнали масови самоубийства с отрова от касава^[1]. Араваките убивали бебетата си, за да ги спасят от испанците. И така нататък. Изглежда, по време на пристигането на Колумб на Хаити имало около четвърт милион души. За няколко години умрели половината. А до хиляда шестстотин и петдесета, след десетилетия зверски робски труд, на Хаити не останал нито един местен. Накрая се оказало, че там няма златни залежи.

Араваките събирали само златен прах в реките. И така, Боби, започнало нашето пътешествие в Америка.

— Дейвид...

— Гледай. — Той докосна софтскрийна и отвори нов образ.

На екрана се появи замъглен изглед от град: малък, претъпкан, с тесни улички и сгради от бял камък, който блестеше под силното слънце.

— Йерусалим — каза Дейвид. — Петнайсети юли хиляда деветдесет и девета година. Пълен е с евреи и мюсюлмани. Кръстоносците обсаждат града от месец. Сега атаката им достига върха си.

По стените се катереха хора, насреща им се втурнаха войници. Но защитниците отстъпиха и рицарите продължиха да напредват, като размахваха мечовете си. Един от местните падна на земята, обезглавен с един-единствен удар.

Кръстоносците стигнаха до Храма. Защитниците отчаяно ги отблъскваха — това продължи цял ден. Накрая — газейки в кръв до глезените — европейците ги избиха до крак.

Рицарите се пръснаха из града, като грабеха коне и мулета, злато и сребро. Отмъкнаха лампите и свещниците от Купола на скалата^[2]. Насичаха труповете, защото понякога откриваха монети в стомасите на мъртвите. И докато дългият ден на плячкосване и клане продължаваше, Боби видя християните да режат парчета месо от падналите си врагове, да ги пекаат и да ги ядат.

— Това е било истинска катастрофа за нашата цивилизация — прошепна Дейвид. — Походът довел до окончателна схизма между Изтока и Запада. И всичко в името на Христа! Благодарение на времепространствената камера, Боби, видях векове на християнско насилие, безумни жестокости и опустошения, които продължават чак до ограбването на Мексико през шестнайсети век. И всичко това е подтиквано от религията на папите, моята религия, и от ламтежа за пари и богатства — религията на моя баща.

Със своите ризници и ярки кръстове кръстоносците бяха като великолепни зверове, вилнеещи в слънчевата пустиня.

И все пак...

— Дейвид, всичко това ни беше известно. Кръстоносните походи са достатъчно добре документирани. Историците са успели да

извлекат фактите много преди времепространствената камера.

— Възможно е. Но ние сме хора, Боби. Жестоката сила на времепространствената камера вади историята от праха на учебниците и отново я съживява, прави я достъпна за нашите човешки сетива. И затова трябва пак да я преживеем, пролятата преди векове кръв отново трябва да потече. Историята е река от кръв, Боби. Ето какво ни принуждава да видим времепространствената камера. Историята отнася живота на хората като песъчинки в морето от мрак — и всеки един живот е също толкова безценен, колкото твоят и моят. И нито един, нито една капка кръв не може да се промени. — Той погледна брат си. — Готов ли си за още?

— Дейвид...

„Дейвид, ти не си единственият. Всички живеем в този ужас. Не си мисли, че само ти гледаш тези сцени и се чувстваш по този начин.“

Ала не знаеше как да му го каже. Копнееше да си иде, да извърне глава. Но знаеше, че трябва да изтърпи, за да помогне на брат си.

Животът и кръвта отново потекоха на екрана.

Въпреки всичко това, в най-тежкия момент от живота си, Дейвид спази обещанието си към Хедър и потърси Мери.

Никога не се бе смятал за особено опитен по въпросите на човешкото сърце, затова дълго обмисля как да подходи към трудната дъщеря на Хедър. И накрая взе техническо решение.

Отиде в нейната кабинка в лабораторията. В този късен час почти всички други си бяха отишли. Мери седеше пред софтскрийна си, заобиколена от мрака на това прашно място, пълно с електронна техника. Когато го видя, припряно изчисти екрана. Но Дейвид успя да зърне слънчев ден, градина, деца, които тичаха около възрастен и се смееха. Мери му се намуси. Носеше широка мръсна тениска с надпис:

ДЯДО КОЛЕДА ИДВА В ГРАДА

Дейвид честно призна пред себе си, че не разбира смисъла, но нямаше намерение да я пита.

С мълчанието и позата си тя ясно му даде да разбере, че не е добре дошъл. Ала Дейвид нямаше да се предаде толкова лесно. Той седна до нея.

— Чувам хубави неща за проследяващия софтуер, върху който работиш.

Мери остро го изглежда.

— Кой пък ти е казал какво правя? Майка ми, нали?

— Не. Не е майка ти.

— Тогава кой?... А бе, няма значение. Мислиш ме за параноичка, нали?

— Още не съм решил каква си — тихо отвърна той.

Този път Мери наистина се усмихна.

— Поне си честен. Така или иначе, какво знаеш за моя софтуер?

— Ти използваш времепространствената камера. Според правилника за работа в лабораторията всяко твое нововъведение става интелектуална собственост на „Нашият свят“. Има го в договора, който трябваше да подпиша от името на майка ти — и от твое име.

— Типично в стила на Хайрам Патерсън.

— Искаш да кажеш, че е добър бизнесмен. Струва ми се основателно. Всички знаем, че тази технология има още много да се развива...

— Ти ли ми го казваш? Целият потребителски интерфейс смърди, Дейвид.

— ... и кой може да го направи по-добре от самите потребители?

— Значи имате шпиони, така ли? Хора, които следят наблюдателите на миналото?

— Имаме метасофтуер, който контролира внасяните от потребителите промени и преценява функционалността им. Ако забележим добра идея, можем да я разработим. В най-добрия случай, разбира се, откриваме страхотни идеи, при това вече разработени.

Мери прояви признаци на интерес, дори на гордост.

— Като моята ли?

— Тя има потенциал. Ти си умно момиче, Мери, очаква те голямо бъдеще. Но... как да се изразя?... Ти не знаеш нищо за разработването на качествен софтуер.

— Обаче работи, нали?

— Обикновено. Но се съмнявам, че ще може да го използва някой друг освен теб. — Дейвид въздъхна. — Не сме в деветдесетте години на двайсети век, Мери. Сега разработването на софтуер е изкуство.

— Знам, знам. Учим всичко това в училище... Обаче смяташ, че идеята ми е добра, така ли?

— Защо не ми покажеш?

Тя посегна към софтскрийна и Дейвид видя, че се готви да въведе нови времеви координати, и каза:

— Не. Покажи ми какво гледаше преди малко.

Мери се наежи.

— Това било значи! Пратила те е майка ми, нали? И изобщо не те интересува моят проследяващ софтуер.

— Аз вярвам в истината, Мери.

— Тогава ми я кажи.

— Майка ти е загрижена за теб. Но идеята да дойда тук беше моя, не нейна. Наистина искам да ми покажеш какво гледаш. Да, това е претекст да поговоря с теб, но софтуерът ти ме интересува.

— Ако откажа, ще ме изхвърлиш ли от лабораторията?

— Не бих го направил.

— В сравнение с вашата техника, достъпът по Интернет смърди...

— Казах ти, изобщо не те заплашвам.

Замълчаха.

Накрая Мери се отпусна и Дейвид разбра, че е спечелил първия рунд.

С няколко удара на клавишите тя върна образа на екрана.

Появи се малка градина — всъщност дворче с редуващи се ивици пожълтяла от слънцето трева и чакъл, няколко занемарени цветни лехи. Небето бе синьо, сенките дълги. Навсякъде бяха пръснати играчки.

В градината се втурнаха две деца: момче и момиче, съответно на около шест и осем години. Те се смееха и си подаваха топка. Гонеше ги мъж, който също се смееше. Той настигна момиченцето и го завъртя във въздуха...

Мери замрази кадъра.

— Изтъркано, нали? — попита тя. — Детски спомен, летен следобед, дълъг и прекрасен.

— Това са баща ти и брат ти. И самата ти.

Лицето ѝ се изкриви в кисела усмивка.

— Сцената е едва отпреди осем години, но двама от актьорите вече са мъртви. Какво мислиш за това?

— Мери...

— Искаше да видиш софтуера ми.

Той кимна.

— Покажи ми го.

Момичето докосна екрана. Зрителното поле се плъзна настрани и се захвръхля напред-назад във времето. Бащата отново вдигна и завъртя малката Мери и косата ѝ се развя във въздуха.

— Сега използвам стандартния интерфейс. Зрителното поле е като малка камера, която виси над земята. Мога да контролирам местоположението ѝ в пространството и да я движа във времето, като настройвам мястото на времепространствения отвор. Но ако искам да видя по-дълги периоди, програмата започва да се влачи, знаеш го.

Тя остави сцената да продължи. Баща ѝ я пусна на земята. Мери насочи зрителното поле към лицето му и с докосвания на екрана го проследи, докато той тичаше след нея по моравата.

— Мога да проследявам обекта — безизразно каза тя, — но е трудно и досадно. Затова търся начин да автоматизирам процеса. — Продължи да натиска виртуалните бутони. — Използвах системи за разпознаване, за да се закачам за лица. Ето така.

Сякаш насочено от невидим оператор, зрителното поле се люшна надолу и после пак се фокусира върху лицето на баща ѝ. То остана в средата на екрана, докато мъжът тичаше насам-натам, говореше, смееше се и викаше. Фонът неприятно трепереше.

— Всичко е автоматично — рече Дейвид.

— Да. Въведох различни опции и правя програмата малко по-професионална... — Още няколко удари по клавишите и зрителното поле се отдръпна назад. Бащата все още бе в центъра, но всичко наоколо стана по-ясно.

Дейвид кимна.

— Идеята ти е ценна, Мери. Ако се свърже с интерпретативен софтуер, даже може да ни позволи да автоматизираме съставянето на биографии. Браво.

Тя въздъхна.

— Благодаря. Но все пак ме смяташ за куку, защото гледам баща си вместо Джон Ленън. Нали?

Дейвид сви рамене.

— Всички гледат Джон Ленън — внимателно каза той. — За добро или лошо, неговият живот е достояние на всички. Докато твоят живот, този златен следобед, си е само твой.

— Но аз се вманиачавам. Като ония откачалки, дето зяпат как се чукат родителите им, гледат собственото си зачеване...

— Аз не съм психоаналитик. Животът ти е бил тежък. Никой не го отрича. Изгубила си брат си, баща си. Но...

— Какво?

— Но си заобиколена от хора, които не искат да си нещастна. Трябва да им вярваш.

Мери въздъхна тежко.

— Знаеш ли, когато с Томи бяхме малки, мама имаше навика да използва други възрастни срещу нас. Когато се държах дръзко, тя посочваше нещо в света на възрастните — далечен автомобилен клаксон, дори самолет в небето — и казваше: „Онзи човек е чул какво отговаряш на майка си и ти показва какво мисли за теб“. Беше ужасно. Пораснах с впечатлението, че съм сама в огромна гора от възрастни, които постоянно ме наблюдават и съдят.

Той се усмихна.

— Постоянно наблюдение. Тогава не ти е било трудно да свикнеш с времепространствената камера.

— Искаш да кажеш с онова, което тя вече ми причини ли? Мери го погледна. — А ти какво гледаш, когато останеш сам с времепространствената камера?

Дейвид се върна в апартамента си и се свърза с терминала на Мери в лабораторията.

Смяташе, че е положил достатъчно усилия и няма защо да се чувства виновен от това, което трябваше да направи сега, за да изпълни обещанието си към Хедър.

Не му отне много време да стигне до същността. В края на краищата тя беше гледала една и съща сцена.

Друг прекрасен семеен следобед, скоро след онзи, който му бе показала. В националния парк „Рейниър“. Слънце, скали, дървета.

И после: повратът в живота на Мери. Продължи само няколко секунди.

Не че бяха поели някакъв риск — не се бяха отдалечили от пътеката, не правеха нищо опасно. Просто нещастен случай.

Томи седеше на бащините си рамене, стиснал кичури гъста черна коса. Мери ги изпревари в опит да догони сянка, която приличаше на сърна. Томи протегна ръка да я хване, изгуби равновесие и баща му го изпусна.

Главата му се удари в остра вулканична скала.

И толкова. Нещастен случай, за който никой не бе виновен освен — с изненадващ гняв си помисли той — космическият създател, решил да постави нещо толкова ценно като душата на едно шестгодишно момченце в толкова крехко вместилище.

Първия път, когато беше гледала сцената, Мери (а сега и Дейвид, като нежелан призрак) бе използвала невероятно зрительно поле: през очите на осемгодишното момиченце.

Тя видя брат си да пада. Реагира, протегна ръце, пристъпи към него. Падането на детето беше забавено като в сън. Ала Мери бе прекалено далеч и не успя да направи нищо.

После, вървейки по нейните следи, Дейвид трябваше да гледа същите кадри, само че през очите на бащата.

Но онова, което момичето маниакално беше повтаряло толкова много пъти, не бе самата смърт, а миговете преди нея. Малкият Томи, само на един метър от нея и на сантиметри от ръката на баща им... спокойно можеше да е на километри и часове от тях: пак щеше да е същото.

И това според Дейвид беше истинската причина за самоубийството на Дезмънд Мейс. Не публичността, внезапно заобиколила семейството му — макар че тя също го бе подтикнала. Ако двамата с Мери по нещо си бяха приличали, той трябва незабавно да беше осъзнал значението на времепространствената камера за себе си, също като милиони други, в момента проучващи възможностите на технологията и мрака в собствените си сърца.

Нима един баща можеше да не гледа тази сцена? Нима можеше да не преживява безкрайно тези ужасни мигове? Нима можеше да се отвърне от това дете, впримчено в машината, живо и в същото време

неспособно да порасне нито секунда повече, нито да направи каквото и да било друго?

Нима самият Дейвид не бе преживявал страшните епизоди от историята на Църквата, епизоди, отдалечени на векове от собствената му действителност? В крайна сметка днес престъпленията на Колумб не нанасяха никого освен самия откривател. Мери — самотното измъчено дете беше имала куража да гледа миговете, оформили живота ѝ за добро или лошо.

„Защото именно това е същността на преживяването с времепространствената камера. Не шпионираме или воайорство, не наблюдение на някакъв невероятно далечен исторически период, а възможността да се върнеш към, моментите, които изграждат самия ти живот... Но моите очи не са създадени за такива гледки. Сърцето ми не може да се справи с такива откровения. Някога наричаха времето «велик лечител» — сега му е отнет изцелителният балсам на дистанцията. Ние получихме Божии очи, очи, които виждат неизменното кърваво минало. Ала аз не съм Бог и изгарящата светлина на тази история може да ме погуби.“

В гърдите му се надигаше гняв. Неизменност. Защо трябваше да приеме такава несправедливост? Дали все пак не можеше да направи нещо?

Но първо щеше да помисли какво да каже на Хедър.

Когато пак отиде да види брат си, Боби го завари в още по-лошо състояние.

Дейвид носеше широк гащеризон, който сякаш не беше свалял от дни. Косата му бе разчорлена, брадата небръсната. В апартамента цареше невероятен хаос, мебелите бяха затрупани със софтскрийни, разтворени книги и списания, бележници, захвърлени химикалки. На пода се валяха хартиени чинии, кутии от пица и смачкани опаковки.

— Не е каквото си мислиш — оправдателно каза Дейвид. — Пристрастяване към времепространствената камера, нали? Може и да съм побъркан, Боби, но ми се струва, че успех да се излекувам от това.

— Тогава какво?

— Работа.

На една от стените имаше черна дъска, покрита с алени уравнения и изрази на английски и френски, свързани със стрелки.

— Хедър каза, че си отказал да участваш в проекта „Дванайсетте хиляди дни“ — предпазливо рече Боби. — Истинската биография на Христос.

— Да, отказах се. Сигурен съм, че разбираш защо.

— Тогава какво правиш, Дейвид?

Брат му сви рамене.

— Опитвах се да се намеся в миналото, Боби. Опитвах се и не успях.

— Какво! Опитал си се да използваш времепространствена дупка, за да промениш миналото, така ли? Това ли искаш да кажеш? Но според собствената ти теория това не е възможно. Нали?

— Да. И въпреки това опитах. Проведох някои експерименти в лабораторията. Опитвах да си пратя сигнал назад във времето по малка времепространствена дупка. Само на няколко милисекунди, но достатъчно, за да докажа принципа.

— И?

Дейвид кисело се усмихна.

— Сигналите могат да пътуват напред във времето по времепространствените дупки. Но когато опитах да пратя сигнал назад, получих обратна връзка. Представи си един фотон, който напуска отвора на моята времепространствена дупка на няколко секунди назад в миналото. Той може да влети в бъдещия отвор, после да се върне във времето и да излезе от миналия отвор точно в момента, в който е започнал пътуването. По този начин застъпва сам себе си...

— И удвоява енергията си.

— Даже повече — заради Доплеровия ефект. Това е позитивна обратна връзка. Фотонът може дълго да се движи по времепространствената дупка и да смуче енергия от нея. Накрая става толкова мощен, че я унищожава — миг преди да започне да функционира като истинска машина на времето.

— И твоята времепространствена дупка се е затворила.

— Много по-експлозивно, отколкото очаквах. Изглежда, че Хокинг е бил прав за хронологичната защита. Физическите закони не позволяват съществуването на машини на времето. Миналото е релативистична блокова вселена, бъдещето е квантова несигурност и

двете се събират в настоящето — което, предполагам, е квантово-гравитационно взаимодействие... Извинявай. Техническите подробности нямат значение. Миналото, разбираш ли, е като напредващ леден пласт, който навлиза в течното бъдеще. Всяко събитие завинаги е замръзнало на мястото си в кристалната структура. Разбираш ли как се чувствам, след като вече по-добре от всеки на тази планета знам, че миналото е неизменно, че можем да го наблюдаваме през времепространствените дупки, но не сме в състояние да се намесваме в него?

— Разбирам — каза Боби. — Страдаш. И се лекуваш с някаква мъглява физика. Ами семейството ти? Изобщо мислиш ли за нас?

Дейвид затвори очи.

— Мисля. Кажете ми какво става.

Боби си пое дъх.

— Ами, Хайрам продължава да се крие. Но има намерение да изкара още повече пари от метеорология — много по-точни прогнози на базата на данни от многовековни наблюдения. Смята, че дори може да създаде системи за контрол на климата.

— Хайрам е... — Дейвид потърси точната дума — ... явление. Капиталистическото му въображение просто няма граници. Нещо ново за Кейт?

— Съдебните заседатели още не са взели решение.

— Но нали доказателствата са косвени.

— Така е. Но много от заседателите се колебаят, след като я видяха пред софтскрийна в момента, в който е извършено престъплението.

— Ами ако я осъдят?

— Още не съм решил. — Това беше вярно. Изходът на процеса си оставаше черна дупка, готвеща се да погълне бъдещето на Боби. Затова той правеше всичко възможно да не мисли за този момент. — Видях Хедър. Тя е добре, въпреки всичко. Публикува истинската биография на Линкълн.

— Добра работа. Материалите й за Аралската война също бяха невероятни. — Дейвид го погледна. — Трябва да се гордееш с нея — с майка си.

Боби се замисли.

— Навярно си прав. Но не съм сигурен какво би трябвало да изпитвам към нея. Знаеш ли, гледах ги с Мери. Въпреки всичките им търкания, между тях има истинска връзка. Като стоманено въже. Аз не изпитвам нищо подобно. Сигурно вината е моя...

— Казваш, че си ги гледал, така ли? В минало време?

Боби вдигна очи към него.

— Не си ли чул? Мери избяга.

— О! Жалко.

— Последния път се скараха за начина, по който Мери използва времепространствената камера. Хедър се е побъркала от страх.

— Защо не я проследи?

— Опита.

— Глупости! — изсумтя Дейвид. — Никой не може да се скрие от времепространствената камера.

— Явно има начин... Виж, Дейвид, не е ли време да се върнеш при човешката раса?

Брат му сплете пръсти и каза измъчено:

— Непоносимо е. Сигурно това е причината за бягството на Мери. Аз опитах, наистина. Опитах да открия начин да поправа нещата — да поправа ужасното минало. И осъзнах, че нямаме друг избор освен историята. Даже Господ не е способен да направи нещо. Имам експериментално доказателство. Не разбираш ли? Да гледаш цялата тази кръв, тези грабежи и убийства... Ако можех да отклоня меча поне на един кръстоносец, да спася живота поне на едно аравакско дете...

— И затова си избягал в сухата физика.

— А какво да направя?

— Не можеш да поправиш миналото. Но можеш да спасиш самия себе си. Приеми предложението за „Дванайсетте хиляди дни“.

— Казах ти...

— Аз ще ти помогна. Ще бъда с теб. Направи го, Дейвид. Намери Иисус. — Боби се усмихна. — Предизвиквам те.

След дълго мълчание Дейвид отвърна на усмивката му.

---

[1] Тропическо американско растение. — Б.пр. ↑

[2] Мюсюлманско светилище в Йерусалим, издигнато върху еврейския Храм. Според исляма, от това място Мохамед се възкачил в

небето при Божия трон. — Б.пр. ↑

21. ЕТО ЧОВЕКА

Откъс от Въведение в „Дванадесетте хиляди дни“ от Дейвид Кързън: Предварителен коментар. Под редакцията на С. П. Козлов и Г. Риша, Рим, 2040.

Завърши първият етап на международния научен проект, масово известен като „Дванадесетте хиляди дни“. Аз участвах в екипа от дванадесет хиляди наблюдатели (всъщност малко повече) в целия свят, които проучиха историческия живот и епохата на човека, познат на Своите съвременници като Йешо Бен Пантера и на по-късните поколения като Исус Христос. За мен е чест да напиша това въведение...

Винаги сме знаели, че когато срещаме Исус в Евангелията, ние Го виждаме през очите на евангелистите. Например Матей е вярвал, че Месията трябва да се роди във Витлеем, както изглежда е предсказано от старозаветния пророк Михей^[1], макар че Исус — Галилеец — естествено е роден в Галилея.

Това е разбираемо. Но колко християни през вековете са мечтали лично да се срещнат с Христос чрез неутралното посредничество на камерата — или още по-добре лице в лице? И колко са вярвали, че ние ще сме първото поколение, което има щастието да го постигне?

Всеки от нас, дванадесетте хиляди наблюдатели, трябваше да проследи един-единствен Ден от краткия живот на Исус: Ден, който щеше да наблюдава с времепространствена камера — в реално време, от полунощ до полунощ. По този начин бързо можеше да се състави „истинска“ биография на Спасителя.

Тази видеобиография е само просто наблюдение, излагане на събитията от трагично краткия живот на Христос. Предстои да се извършат много допълнителни проучвания. Например все още не е установена самоличността на четиринадесетте апостоли (а не дванадесет!). Съдбата на Неговите братя, сестри, съпруга и дъщеря засега също е известна само в общи линии. След това фактите трябва

да се сравнят с различните разкази, канонични и апокрифни, оцелели до наши дни, за да ни разкрият Исус и Неговата мисия.

И накрая, разбира се, ще започнат истинските дебати: дебати за смисъла на Исус и Неговата мисия — дебати, които може да продължат до края на човешкото съществуване.

Тази първа среща не беше лесна. Но чистата светлина на Галилея вече разобличи много измами.

Дейвид лежеше на дивана си и проверяваше системите: самата апаратура за виртуална реалност и интравенозните системи и катетри, които щяха да се грижат за изоставеното му тяло и да ограничат риска от рани от залежаване.

Боби седеше до него в тихата тъмна стая и по лицето му играеха отраженията на софтскрийна.

Дейвид се чувстваше абсурдно сред цялата тази техника, като космонавт, готвещ се за полет. Но го очакваше Денят, замръзнал във времето като насекомо в кехлибар, неизменен и ясен.

Той взе въображателя и го сложи на главата си. Лентата стегнато прилепна на слепоочията му.

Опита се да потисне паниката. Само като си помислеше, че хората се подлагат на това за удоволствие!

... И светлината избухна над него, ярка и непреодолима.

Той се роди в Назарет, процъфтяващо градче сред галилейските хълмове. Раждането мина нормално за онова време. Наистина беше син на Мария, която наистина бе девица — храмова девица.

В очите на съвременниците Си Исус Христос беше незаконен син на един римски легионер, илириец на име Пантера.

Връзката им се основаваше на любов, не на принуда въпреки че Мария бе сгодена за Йосиф, богат строител и вдовец. Ала частта на Пантера напусна областта преди любимата му да разбере, че е бременна. Йосиф я прие и отгледа момчето като свое.

Въпреки това Исус не се срамуваше от произхода Си и по-късно щеше да се нарече Йешо Бен Пантера: Исус, син на Пантера.

Това са историческите факти за раждането на Месията. Всички други загадки са недостъпни за окото на времепространствената камера.

Нямаше преброяване, бягство във Витлеем, ясли, добитък, влъхви и овчари. Нямаше дори звезда. Всичко това е измислено от евангелистите, за да покаже, че раждането на момчето е предречено от пророците.

Времерпространствената камера ни лишава от много илюзии — и за самите нас, и за нашето минало. Някои твърдят, че тази технология е средство за масова терапия, което ни позволява да станем по-нормални като вид. Възможно е. Но само каменното сърце ще остане безразлично при развенчаването на историята за Коледа!...

Той стоеше на брега. Усещаше зноя като тежко влажно було и от челото му капеше пот.

Наляво бяха хълмовете, целите в зеленина, а надясно тихо плискаше синьо море. На мъглявия хоризонт се различаваха рибарски лодки — неподвижни кафяво-сини сенки. На северния бряг, може би на около пет километра от него, се виждаше град: наблъскани една до друга къщи с кафяви стени и плоски покриви. Това трябваше да е Капернаум. Знаеше, че с помощта на Търсачката може да се озове там за миг. Ала му се струваше редно да отиде дотам пеш.

Затвори очи. Слънцето пареше лицето му, чуваше плисъка на вълните, усещаше дъха на трева и риба. Под стиснатите му клепачи постоянно блестеше малка златна емблема на „Нашият свят“.

Той пое напред като газеше в хладните галилейски води.

... Имаше няколко братя и сестри. Един от братята Му, Яков, много приличаше на Него и щеше да продължи да ръководи Църквата (поне един неин клон) след смъртта на Иисус.

Иисус чиракуваше при чичо Си Йосиф Ариматейски — не като дърводелец, а като строител. Прекара голяма част от младостта Си в Сефорис, на пет километра северно от Назарет.

Сефорис беше голям град — всъщност най-големият в Юдея след Йерусалим и столицата на Галилея. Тук имаше много работа за строители, зидари и архитекти, защото по време на Еврейското въстание римляните почти изцяло го бяха разрушили.

Престоят в Сефорис бе важен период за Исус. Защото тук Той стана космополит.

Откри елинистическата култура чрез гръцкия театър и питагорейската традиция за число и пропорции. Дори известно време посещава една еврейска питагорейска група, наречена есени. Тя на свой ред представляваше клон на много по-древна традиция, обхващаща цяла Европа — чак до друидите на Британските острови.

Исус стана не скромнен дърводелец, а майстор в сложен и ценен занаят. Работата му му позволяваше да пътува из целия римски свят.

Животът Му беше пълноценен. Ожени се. (Библейската история за сватбата в Кана и превръщането на водата във вино, изглежда, загатва за момент от сватбата на самия Исус.) Жена му почина при раждане и Той не се ожени повторно. Ала детето остана живо, дъщеря. Тя се изгуби в хаоса около края на живота му. (Издирването на дъщерята на Исус и нейните съвременни наследници е една от най-активните области на времепространствено проучване.)

Исус започна да формулира Своята философия на твърде ранна възраст. Погледната опростенчески, тя може да се смята за специфичен синтез на старозаветна и питагорейска мъдрост: християнството щеше да се развие от сливането на източния мистицизъм и западната логика. Исус метафорично се виждаше като „среда“ между Господ и човечеството — а идеята за средата, особено за Златната среда, разбира се, бе обект на сериозни разсъждения в питагорейската традиция.

Той беше и винаги щеше да остане добър евреин. Но разви задълбочени идеи за по-правилното изповядване на Своята религия.

Започна да се сприятелява с хора, които семейството Му смяташе за неподходящи за човек с Неговото положение: бедни, престъпници. Дори имаше странни връзки с различни групи „лестай“ — неуспели въстаници.

Скара се със семейството Си и замина за Капернаум, където щеше да живее с приятелите Си.

И през годините започна да твори чудеса.

Двама мъже се приближаваха към него.

Бяха по-ниски, но набити и мускулести, с гъста черна коса, завързана отзад. Дрехите им бяха удобни, нещо като памучни ризи с дълбоки джобове. Вървяха по самия бряг на морето, без да обръщат внимание на вълните, които плискаха краката им. Изглеждаха четиридесетинагодишни, но навярно бяха по-млади. Бяха здрави и охранени — може би търговци.

Толкова бяха потънали в разговора си, че все още не го забелязваха.

„Не — напомни си Дейвид. — Те не могат да ме видят — защото аз не съм тук, в този отдавна отминал ден, в който се провежда този разговор.“ Пътниците изобщо не подозираха, че някога ще ги наблюдава човек от далечното бъдеще, човек, способен да съживи този миг и да го преживява безкрайно, без да може да го промени.

Дейвид потръпна, когато двамата минаха през него. Светлината сякаш помръкна и той вече не усещаше остротата на камъчетата под краката си.

Ала те се отдалечиха, без да се смутят от тази призрачна среща. И живата „реалност“ на пейзажа се възстанови, сякаш Дейвид беше настроил някакъв невидим софтскрийн.

Той продължи към Капернаум.

Иисус можеше да „лекува“ психически и нервни болести като болки в гърба, заекване, язва, стрес, сенна хрема, истерична парализа и слепота, даже лъжлива бременност. Някои от тези „изцерявания“ бяха наистина забележителни, ала те се ограничаваха до онези, чиято вяра в Него беше по-силна от вярата им в самата болест. И също като всеки друг „лечител“ преди или след Него, Той нямаше власт над органични заболявания. (За Негова чест, Той никога не е твърдял, че има.)

Чудесата Му естествено привличаха много последователи. Но от многобройните тогавашни хасидим^[2] Го отличаваше словото, което проповядваше наред с лекуването.

Иисус вярваше, че ще настъпи обещаната от пророците месианска епоха — не когато евреите спечелят военна победа, а когато пречистят сърцата си. Вярваше, че тази вътрешна чистота се постига не само с външно добродетелен живот, а с покорство на ужасната Божия милост. И вярваше, че тази милост се отнася за цял Израил: за

недосегаемите, нечистите, отхвърлените и грешниците. И като лекуваше и прогонваше злите духове, Той доказваше реалността на Божията любов.

Иисус бе Златната среда между божественото и човешкото. Нищо чудно, че присъствието Му действаше наелектризиращо — Той можеше да накара и най-окаяния грешник да се почувства близо до Господ.

Но малцина от този покорен народ бяха достатъчно образовани, за да разберат Неговото слово. Иисус все повече се дразнеше от исканията да се разкрие като Месията. И онези лестай, които бяха привлечени от обаянието Му, започнаха да виждат в Него удобен център за бунт срещу омразните римляни.

Проблемът се задълбочаваше.

Дейвид се скиташе като призрак из малките стаи и гледаше как влизат и излизат мъже и жени, слуги и деца.

Къщата бе по-внушителна, отколкото очакваше. Беше построена по модел на римска вила, с централен открит атриум, от който се влизаше в различните помещения.

Макар и още в самото начало на Христовата мисия, извън стените вече имаше постоянен лагер: болните, сакатите, поклонниците, миниатюрен палатков град.

По-късно там щеше да бъде издигната черква, а през V век и византийска базилика, която щеше да оцелее до времето на Дейвид — наред с легендата за онези, които някога са живели там.

Навън се вдигна врява: тичащи крака, човешки викове. Той бързо излезе от къщата.

Повечето от обитателите на палатковия град, някои от които проявяваха изненадваща пъргавина, се бяха втурнали към морето, което се виждаше между сградите. Той последва увеличаващата се тълпа и се опита да не обръща внимание на смрадта от немити човешки тела, до голяма степен екстраполирана от контролния софтуер с неприятна автентичност — прякото предаване на мирис по времепространствена дупка все още не беше овладяно.

Навалищата се струпва около примитивния пристан.

Дейвид си проби път до морето, без да се смущава от краткото помръкване на светлината, когато галилейците минаваха през него.

По неподвижната повърхност се плъзгаше дървена лодка, дълга около шест метра. Четирима мъже търпеливо гребяха към брега. До едрия кормчия бе струпана рибарска мрежа.

На носа стоеше друг мъж и гледаше към хората на пристана.

Надигна се шепот. Той беше проповядвал на други места край брега. Имаше властен глас, който се носеше над водата, този Йешо, този Иисус.

Дейвид напрегна очи, за да Го види по-ясно. Но светлината го заслепяваше.

И затова, макар и неохотно, трябва да се обърнем към истинската история на Страстите.

Тази Пасха Йерусалим — хаотичен, построен от бял местен камък — бе пълен с поклонници, дошли да изядат пасхалното агне в светия град, както повеляваше традицията. Римляните допълнително бяха подсилили гарнизона си.

Цареше напрежение. Тук действаха много бунтовнически групи: например зелотите, яростни противници на Рим, и искарите, убийци, които обикновено използваша прикритието на огромните празнични тълпи.

И в този връщ котел дойдоха Иисус и учениците Му.

Изядоха пасхалната си вечеря. (Но нямаше причастие: Иисус не им нареди да приемат хляб и вино в Негова памет, сякаш са части от собственото Му тяло. Този обичай очевидно е измислен от евангелистите. Тази вечер Иисус мислеше за много неща, но не и за създаването на нова религия.)

Днес ни е известно, че Христос е бил свързан с много секти и групи, действали по периферията на Неговата общност. Ала Той изобщо не е възнамерявал да вдига бунт.

Иисус отиде в градината, наречена Гетсимания, където и до днес растат маслинови дървета, някои останали още от онова време. Той бе положил всички усилия да прочисти юдаизма от секти. На това място възнамеряваше да срещне властите с водачите на бунтовническите

групи и да съдейства за мирно споразумение. Както винаги, Христос се опитваше да е Златната среда, мост между тези вражески групи.

Но хората от Неговата епоха не бяха по-рационални от своите предци или потомци. Там го очакваха въоръжени войници, пратени от първосвещениците. Последвалите събития се развиха с познатата фатална логика.

Процесът не беше величествено теологично събитие. Първосвещеникът, уморен, добросъвестен старец, трябваше да запази обществения ред. Той знаеше, че е длъжен да защити народа си от варварската отплата на римляните, като избере по-малкото зло, и им предаде този труден, анархистичен религиозен водач.

След като си свърши работата, първосвещеникът се върна в леглото си и неспокойно заспа.

Римският прокуратор Пилат трябваше да излезе, за да посрещне първосвещениците, които не желаеха да влязат в преториума, защото се бояха да не се осквернят. Пилат беше опитен, жесток човек, представител на могъщи завоеватели. И все пак той също се колебаеше, изглежда, от страх да не предизвика по-големи безредици, като ексукутира популярен еврейски водач.

Ето че станахме свидетели на страховете, омразата и ужасните сметки, мотивирали хората, които се срещнаха в онази тъмна нощ — и всеки от тях несъмнено вярваше, че постъпва правилно.

След като взе решение, Пилат прояви брутална енергичност. Ужасните подробности са ни отлично известни. Гледката дори не беше величествена — но Страстите Христови са събитие, което продължи не два дни, а две хилядолетия.

Все още има много неща, които не знаем. Моментът на смъртта Му е странно неясен — неговото времепространствено проучване бе ограничено. Според някои учени гъстотата на зрителните полета в тези последни секунди е била толкова голяма, че е нарушена тъканта на самото време-пространство. А тези зрителни полета са отворени от наблюдатели от нашето бъдеще — или от безброй вероятни бъдещи времена, ако онова, което ни очаква, е неопределено.

Така че все още не сме чули Неговите последни думи към майка Му, все още не знаем дали — измъчен, умиращ, объркан — Той е извикал на Своя Бог. Въпреки модерната си техника ние продължаваме да Го виждаме през тъмно стъкло.

В центъра на града имаше пазарен площад, вече гъмжащ от хора. Дейвид сподави потръпването си и се насили да си пробие път през навалищата.

В средата на площада войник в груба униформа дърпаше за ръката някаква жена. Тя изглеждаше ужасно дрехата ѝ бе разкъсана, косата ѝ беше сплъстена и мръсна, пълното ѝ, някога красиво лице бе обляно в сълзи. До нея стояха двама мъже във фини чисти свещенически одежди. Навярно бяха фарисеи. Те сочеха жената, гневно жестикулираха и спореха с някой, който скрит от тълпата — беше приклепнал в праха. Дейвид се зачуди дали този случай е оставил следи в евангелията. Може би това бе жената, осъдена за прелюбодеяние, и фарисеите задаваха на Исус провокационни въпроси, за да Го изобличат в богохулство.

Човекът в праха имаше много приятели, яки мъже, навярно рибари. Те внимателно, но твърдо държаха зяпачите на разстояние. И все пак, когато се приближи като призрак, Дейвид видя, че някои от хората на площада успяват да се промъкнат и колебливо протягат ръце, за да докоснат робата Му, дори да погалят косата Му.

Не смятам, че смъртта Му трябва да остане в центъра на интереса ни към Исус, както е било в продължение на две хиляди години. За мен зенитът на Неговия живот е моментът, в който Пилат Го предава на войниците, вече измъчен и окървавен, пожертван от собствения Си народ.

Всичките Му намерения са били пропаднали, навярно се е чувствал изоставен от Бог. Бил е смазан. И въпреки това е останал изправен. Победен, и все пак непречупен, Той е Ганди, Той е свети Франциск, Той е Уилбърфорс, Той е отец Дамиен сред прокажените^[3]. Той е собственият Си народ и ужасните страдания, които евреите ще понесат заради религията, основана в Негово име. Всички големи религии са преживявали кризи, когато са се разкривали произходът и неясното им минало. Нито една от тях не е останала невредима, а някои напълно са изчезнали. Но религията не се изчерпва само с въпросите на морала, нито с личностите на своите създатели.

Религията е свързана със свръхестественото, по-висше измерение на нашата природа. И все още има хора, жадни за трансцендентното, за смисъла на всички неща.

Пречистена и реформирана, Църквата вече започва да предлага утеха на много хора, останали объркани от пълната прозрачност и историческа сигурност.

Навярно сме изгубили Христа. Но открихме Иисус. И Неговият пример все още може да ни поведе в неизвестното бъдеще — дори в това бъдеще да ни очаква само Пелин и единствената роля на нашите религии да е да ни утешават.

Но историята все още крие изненади: въпреки очакванията ни, една от най-странните и все пак упорити легенди за живота на Иисус наистина се потвърди...

Мъжът беше слаб, преждевременно посивялата на слепоочията Му коса бе грубо прихваната на тила. Робата му беше мръсна и се влачеше по земята. Имаше горд римски нос, очите Му бяха черни, блестящи, интелигентни. Изглеждаше разгневен и рисуваше с пръст в праха.

Този мълчалив замислен човек преценяваше фарисеите, без дори да се налага да говори.

Дейвид пристъпи напред. Под стъпалата си усещаше праха на този капернаумски пазар. Той протегна ръка към подгъва на робата Му.

... Но разбира се, пръстите му минаха през плата и макар че слънцето помръкна, Дейвид не почувства нищо.

Мъжът вдигна глава и впери поглед право в очите му.

Дейвид извика. Галилейската светлина се разсея и над него се надвеси загриженото лице на Боби.

Като младеж, обикалящ старите търговски пътища с чичо Си Йосиф Ариматейски, Иисус посети медодобивния район на Корнуел.

Заедно със спътниците Си Той навлезе по-навътре в острова и стигна чак до Гластънбъри, по онова време голямо пристанище, където се запозна с учението на друидите и помогна за проектирането и построяването на малка къща, издигната на мястото на бъдещето Гластънбърийско абатство. Престоят Му тук остана в местния фолклор.

Изгубихме ужасно много. Безпощадното око на времепространствената камера разкри илюзорността на голяма част от нашите легенди: Атлантида се изпари като роса, крал Артур потъна обратно в сенките, от които всъщност никога не се е появявал. И все пак в крайна сметка е вярно, както казва Блейк, че „в древни времена онез нозе са стъпвали в английските ливади“.

---

[1] Михей 5: 2. — Б.пр. ↑

[2] Благочестиви (ивр.) — в случая, движение за религиозна свобода в древна Юдея. — Б.пр. ↑

[3] Уилям Уилбърфорс (1759–1833) — британски държавник, филантроп и писател; отец Дамиен (1840–1889) — белгийски католически мисионер при прокажените на Хавайските острови. — Б.пр. ↑

22. ПРИСЪДАТА

По Коледа 2037 година процесът на Кейт най-после свърши.

Съдебната зала беше малка, с дъбова ламперия, на стената в дъното унило висеше американското знаме. Съдията, адвокатката, прокурорът и съдебните служители седяха в мрачното си великолепие пред неколцината пръснати по пейките зрители: Боби, представители на „Нашият свят“ и репортери, които въвеждаха бележки в софтскрийните си.

Съдебните заседатели бяха обикновени граждани, макар че някои носеха пъстрите маски и дрехи-невидимки, станали модерни през последните няколко месеца. Ако не се вгледаше внимателно и ако човекът не се движеше, Боби можеше да го изгуби от очи. После от нищото се появяваше лице, кичур коса или ръка, докато останалата част от тялото му се превръщаше в мъгляво петно, очертано като странно изкривяване на околния фон.

Каква ирония, че дрехите-невидимки бяха идея на Хайрам: нов продукт на „Нашият свят“, продаван с огромна печалба, за да компенсира прозрачността, предизвикана от друг.

На подсъдимата скамейка самотно седеше Кейт. Носеше семпла черна рокля, косата ѝ бе вързана на опашка, устните ѝ бяха отпуснати, очите — пусти.

Присъствието на камери в залата беше забранено и на входа на съда не се бе събрала обичайната тълпа от журналисти. Но всички знаеха, че ограничителните заповеди вече нямат никакъв смисъл. Боби предполагаше, че във въздуха наоколо гъмжи от отвори на времепространствени дупки.

Кейт се опитваше да не забравя за постоянното наблюдение. Не можела да попречи на невидимите воайори да я гледат, беше казала тя, ала нямало да им достави удоволствието да я видят пречупена. Крехката ѝ самотна фигура излъчваше повече сила от безмилостното правосъдие, на което бе подложена, и от могъщата корпорация, която я съдеше.

Но дори Кейт не успя да скрие отчаянието си, когато чу присъдата.

— Зарежи я, Боби — каза Хайрам. Той се разхождаше около голямата заседателна маса. Дъждът чукаше по панорамния прозорец. — Не сме видели нищо добро от нея. И сега я осъдиха. Какво друго доказателство искаш? Хайде, Боби, остави я. Тя не ти трябва.

— Кейт е убедена, че всичко е инсценирано.

— Не ми пука в какво е убедена тя. Ти какво мислиш? Това е важното за мен. Наистина ли ме смяташ за толкова подъл, че да направя такова нещо с приятелката на собствения си син — каквото и да е мнението ми за нея?

— Не знам, татко — безизразно отвърна Боби. Чувстваше се спокоен, хладнокръвен — очевидните манипулации на баща му не можеха да му въздействат. — Вече не знам в какво да вярвам.

— Защо не ме провериш с времепространствената камера?

— Нямам намерение да те шпионирам.

Хайрам го зяпна.

— Ако се мъчиш да стигнеш до съвестта ми, ще ти се наложи да поровиш доста по-надълбоко. Така или иначе, това е само препрограмиране. По дяволите, би трябвало да я заключат и да изхвърлят ключа. Препрограмирането не е нищо.

Боби поклати глава.

— Не и за Кейт. Тя се бори с тази методология години наред. Ужасно я е страх, татко.

— Глупости. Самият ти си препрограмиран. И нищо ти няма.

— Не знам дали ми няма. — Боби се изправи и гневно застана срещу баща си. — Когато Кейт изключи импланта, се почувствах различно. Бях ядосан, ужасен, объркан. Дори не знаех как би трябвало да се чувствам.

— Говориш като нея! — извика Хайрам. — Тя те е препрограмирала с думите и пътката си повече, отколкото аз — с парче силикон. Не го ли разбираш? Господи! Скапаният имплант просто те направи прекалено тъп, за да виждаш какво става с теб... — Той замълча и извърна очи.

— Какво искаш да кажеш? — студено попита Боби.

Хайрам се обърна, разкъсван от ярост, нетърпение, дори нещо като угризения.

— Помисли. Брат ти е блестящ физик. Аз не си хвърлям думите на вятъра — може да го номинират за Нобелова награда. Що се отнася до мен... — Той разпери ръце. — Създадох всичко това от нулата. Един глупак не е способен да го постигне. Но ти...

— Искаш да кажеш, че е заради импланта ли?

— Знаех, че има риск. Творчеството е свързано с депресията. Великите постижения често са дело на хора с маниакални отклонения. Но ти нямаш нужда от гениален мозък, за да станеш президент на Съединените щати. Нали така? Нали? — Хайрам протегна ръка към бузата му, сякаш за да го ощипе като дете.

Боби се отдръпна.

— Спомням си, че когато бях малък, ти постоянно ми го повтаряше. Тогава няхах представа какво искаш да кажеш.

— Стига, Боби...

— Направил си го, нали? Инсценирал си тая гадост с Кейт. Знаеш, че е невинна. И си готов да им позволиш да бърникат в мозъка ѝ. Точно както ти си бърникал в моя.

Хайрам се вцепени за миг, после отпусна ръце.

— По дяволите. Върни се при нея, ако щеш. Накрая пак ще дотичаш, копеленце нещастно. Имам работа. — Той седна на бюрото си, почука по повърхността, за да отвори софтскрийните си, и скоро лицето му се освети от блясъка на безкрайни числа, сякаш Боби вече не съществуваше.

След като я освободиха, Боби я отведе у дома.

Кейт обиколи апартамента и спусна всички завеси. Съблече дрехите, които бе носила в съда, и ги хвърли в кошчето за боклук. Той легна на леглото и в мрака дълго слуша пликането на вода, което се разнасяше от банята. После Кейт се пъкна под завивката. Косата ѝ беше влажна. Трепереше. Бе взела леден душ. Боби не я попита нищо, просто я прегърна, докато топлината му проникне в тялото ѝ.

— Трябва да купиш по-плътни завеси — накрая прошепна тя.

— Мракът не може да те скрие от времепространствената камера.

— Знам. Знам и че дори могат да чуят всяка наша дума. Но няма нужда да ги улесняваме. Непоносимо е. Хайрам ме победи, Боби. И сега ще ме унищожи.

„Точно както унищожи мен“ — помисли си той.

— Поне не те осъдиха на затвор — отвърна Боби. — Поне сме заедно.

Кейт стисна юмрук и го удари по гърдите достатъчно силно, за да го заболи.

— Тъкмо това е въпросът. Не разбираш ли? Ти няма да имаш мен. Защото когато свършат, вече няма да съм аз. Ще съм друга.

Той покри юмрука ѝ с длан и усети, че пръстите ѝ постепенно се отпускат.

— Това е само препрограмиране...

— Казаха, че страдам от синдром Е. Хиперактивност в орбитофронталния и медиалния предфронтален лоб. Емоциите не можели да стигат до съзнанието ми. И затова съм могла да извърша престъпление, насочено срещу бащата на собствения си любим, без никакви угризения.

— Кейт...

— И не е само това. Престъпниците като мен нямат право на достъп до времепространствена камера. Затова ще оставят следи от фалшиви спомени в центъра на емоциите ми. Ще имам неизлечима фобия от използване на времепространствена камера.

— Няма от какво да се боиш.

Тя се приповдигна на лакти в сумрака и лицето ѝ се наведе над неговото.

— Как можеш да ги защитаваш? Точно ти!

— Никого не защитавам. Те просто си вършат работата — ФБР, съдът...

— Ами Хайрам?

Боби не отговори на въпроса ѝ.

— Искам само да те имам. Нищо повече.

Кейт въздъхна и отпусна глава на гърдите му.

Той се поколеба.

— Знам какъв е истинският проблем.

Тя се намръщи.

— Аз. Нали? Не искаш имплант в главата си, защото знаеш какъв бях аз преди. Страх те е да не станеш като мен. В известен смисъл...
— Боби се насили да продължи. — В известен смисъл ти ме презираш.
Кейт се отдръпна.

— Ти мислиш единствено за себе си. Но нали на мен ще ми вадят мозъка с лъжица за сладолед? — Тя скочи от леглото, излезе от стаята, затвори вратата и го остави в мрака.

Боби заспа.

Когато се събуди, отиде да я потърси. В дневната все още беше тъмно, завесите бяха спуснати, лампите не бяха включени. Но усети присъствието ѝ.

— Светлина.

Стаята внезапно се освети.

Напълно облечена, Кейт седеше на дивана. Гледаше към масата, върху която имаше бутилка с някаква прозрачна течност и още една, по-малка. Барбитурати и алкохол, абсент. Двете бутилки бяха запечатани.

— Винаги съм имала добър вкус — каза тя.

— Кейт...

Очите ѝ бяха влажни, зениците ѝ бяха огромни. Приличаше на дете.

— Странно, нали? Трябва да съм отразила десетки самоубийства и много повече опити. Знам, че има и по-бързи начини. Мога да си прережа вените, даже сънната артерия. Мога да се застрелям. Така ще е по-бавно. Сигурно по-мъчително. Но е лесно. Виждаш ли? Отпиваш и преглъщаш, отпиваш и преглъщаш. — Кейт тъжна се засмя. — Дори междуременно се напиваш.

— Няма да го направиш.

— Не. Прав си. Тъкмо затова имам нужда от теб.

В отговор той взе голямата бутилка и я запрати в другия край на стаята. Тя се разби в стената и абсентът оплиска мазилката.

— Това не е единственото шише на света. Все някога ще го направя. Предпочитам да умра, отколкото да ги оставя да бърникат в мозъка ми.

— Трябва да има друг начин. Ще отида при Хайрам, ще му кажа...

— Какво ще му кажеш? Че ако не си признае, ще се самоубия ли? Той ще ти се изсмее, Боби. Хайрам иска да ме унищожи, по един или друг начин.

Той отчаяно закрочи из дневната.

— Тогава да се махаме отгук.

Кейт въздъхна.

— Те могат да ни наблюдават как излизаме от тази стая, да ни проследят навсякъде. Даже да избягаме на Луната, никога няма да сме свободни...

Внезапно се разнесе глас, който сякаш идваше от рядък въздух:

— Ако вярваш в това, спокойно можеш да се предадеш.

Кейт ахна, Боби подскочи и се завъртя на пети. Гласът бе познат — женски или момичешки. Но в стаята нямаше никой друг.

— Мери? — колебливо попита той.

Първо видя лицето ѝ. После се раздвижи и Боби различи силуета ѝ: мъглява ръка, безцветно петно на мястото на тялото, странно, заблуждаващо окото изкривяване на пространството като първите времепространствени образи. Той разсеяно забеляза, че Мери изглежда чиста, здрава, дори понапълняла.

— Как влезе тук?

Тя се ухили.

— Ако дойдеш с мен, Кейт, ще ти покажа.

— Къде? — бавно попита Кейт.

— И защо? — прибави Боби.

— Очевидно е защо, Боби. Защото, както каза Кейт, ако тя не се махне отгук, оня тип ще ѝ изгребе мозъка е лъжица за сладолед.

— Навсякъде могат да я открият.

— Да — сериозно отвърна Мери. — С времепространствената камера. Но когато преди три месеца избягах от къщи, никой не успя да ме намери. Сега не ме видяхте да идвам. Не знаехте, че съм в апартамента, докато сама не ви се показах. Вижте, времепространствената камера е страхотно нещо. Обаче не е вълшебна пръчица. Хората са парализирани от страх. Престанали са да мислят. Даже Дядо Коледа да те види, какво ще направи? Докато довтаса, ти отдавна ще си изчезнал.

Боби свъси вежди.

— Дядо Коледа ли?

— Дядо Коледа винаги може да те види — бавно рече Кейт. — На Бъдни вечер той проследява как си се държал през цялата година, проверява дали си бил непослушен или добър.

Мери се усмихна.

— Значи е имал първата времепространствената камера. Нали така? Честита Коледа.

— Винаги съм смятала тази легенда за отвратителна каза Кейт. — Но можеш да се скриеш от Дядо Коледа, ако го видиш да идва.

— Лесна работа — отвърна Мери, вдигна ръка и дръпна ръкава си. На китката си носеше някакъв огромен часовник, целият изподраскан, сякаш направен в домашна работилница. Циферблатът му представляваше миниатюрен софтскрийн, на който се виждаше коридорът навън, улицата, асансьорите, съседните апартаменти. — Чисто е — измърмори тя. — Може да ни слуша някой скапаняк от другия край на света. Много важно. Когато дойде тук, нас вече няма да ни има.

— Това е времепространствена камера — каза Кейт. Някакъв пиратски модел.

— Не мога да повярвам! — смая се Боби. — В сравнение с гигантските ускорители в лабораторията...

— И Александър Бел никога не е вярвал, че ще има безжични телефони, при това толкова малки, че да ги имплантират в китката ти — отвърна Мери.

Кейт присви очи.

— Инжекторът на Казимир не може да се миниатюризира толкова много. Това трябва да е свързано със сгъстения вакуум. С оная технология, върху която работеше Дейвид, Боби.

— Ако е така, откъде го има Мери? — Той погледна момичето. — Майка ти знае ли, че си тук?

— Типично — тросна се тя. — Преди две минути Кейт се канеше да се самоубие, а сега ме обвиняваш в промишлен шпионаж и се безпокоиш за отношенията ми с майка ми.

— Боже мой! — промълви Кейт. — В какво ще се превърне светът, когато всяко хлапе започне да носи на китката си времепространствена камера?

— Ще ти издам една тайна — рече Мери. — Това вече е факт. Подробностите текат по Интернет. Произвеждат се в домашни работилници по цялата планета. — Тя се ухили. Джинът излезе от бутилката. Виж, дойдох да ти помогна. Няма гаранции естествено. Дядо Коледа не е всесилен, но е все по-трудно да се скриеш. Просто ти предлагам възможност. В твоето положение и това е нещо, нали?

— Защо искаш да ми помогнеш?

Мери сякаш се засрами.

— Защото сме роднини. Повече или по-малко.

— Майка ти също ти е роднина — отбеляза Боби.

Момичето го изгледа ядосано.

— Тогава да сключим сделка, ако така ще се почувствате по-добре. Аз ще ви измъкна отук. Ще спася мозъка на Кейт от бърникане. В замяна ще се обадя на майка си. Става ли?

Кейт и Боби се спогледаха.

— Става.

Мери бръкна в джоба на туниката си и извади смачкано на топка парче плат.

— Дрехи-невидимки.

— Има ли място и за двамата? — попита Боби.

Момичето се усмихна.

— Надявах се ти да ми кажеш. Хайде давайте да се чупим отук.

Открили бягството при рутинна времепространствена проверка, хората на Хайрам пристигнаха след десет минути. В апартамента нямаше никого. Започнаха да се карат кой да съобщи на Хайрам и да поеме вината — после замълчаха, осъзнали, че той и без това ги гледа сега или от бъдещето.

III

СВЕТЛИНАТА НА ДРУГИЯ ДЕН

*Често в нощната тъма,
преди сънят в окови да ме
впримчи,
и спомен нежен носи светлина
на други дни...*

Томас
Мур^[1]

23.

ОСВЕТЕНАТА СЦЕНА

Рим, 2041 г.: Хванал Хедър за ръка, Дейвид си пробиваше път през навалищата в сърцето на града. Нощното небе беше покрито със смог, който изглеждаше оранжев като облаците на Титан. Въпреки късния час Рим бе пълен с туристи. Подобно на Хедър, мнозина носеха въображатели или очила и ръкавици.

Четири години след появата на времепространствената камера на пазара туризмът във времето се беше превърнал в модерно и примамливо развлечение. Преди да напусне Италия, Дейвид искаше да се гмурне с акваланг и да разгледа потъналата Венеция... Примамливо, да. И той разбираше защо. Миналото бе станало удобно и познато място — там човек можеше да се скрие от мисълта за гибелта, която щеше да сложи край на бъдещето. Да избяга от този свят, в който дори преобразеното настояще беше странно и смущаващо.

Вече почти всеки имаше някаква времепространствена камера, най-често миниатюризиран вариант за китка, захранван чрез метода на съгъстения вакуум. Персоналната времепространствена камера осигуряваше връзка с останалата част от човечеството, с прелестите и ужасите на миналото — и не на последно място беше полезно устройство, с което можеш да видиш какво те очаква зад следващия ъгъл.

Безмилостното око на времепространствената камера променяше всички.

Хората дори вече не се обличаха като някога. Някои от по-старото поколение все още носеха дрехи, модерни преди няколко години. Тук-там можеше да се види турист по предизвикателни шорти и тениска. На ризата на една жена имаше надпис:

ХЕЙ, ВИЕ В БЪДЕЩЕТО: КВО СТЕ ЗЯПНАЛИ БАБА СИ!

Но много повече хора бяха по гащеризони, които се закопчаваха до шията, с дълги ръкави и крачоли, които завършваха с ръкавици и

обувки. Срецаха се дори туники и фереджета, внесени от ислямския свят.

Други реагираха съвсем различно. Например онази нудистка двойка: двама мъже на средна възраст, гордо хванати за ръка, с шкембета, увиснали над сбръчканите им гениталии.

Ала предпазливи или предизвикателни, по-възрастните, към които Дейвид неохотно причисляваше и себе си, неспокойно осъзнаваха вездесъщия поглед на времепространствената камера.

С младите не беше така.

Голяма част от тях просто ходеха голи, само с практични вещи като чанти и сандали. В тях като че ли не бе останало нищо от срамежливостта и свенливостта на родителите им.

Една група тийнейджъри носеха маски на широко младежко лице, брадата или бръсната, засмяно или разплакано, дори спящо. Представляваха смущаваща гледка — тълпа от клонинги, скитащи се в римската нощ.

Имаше маски на Ромул, най-модерния продукт на „Нашият свят“. Основателят на града се беше превърнал в герой за младите римляни, откакто корпорацията доказа, че наистина е съществувал — въпреки че историята за брат му и вълчицата бе измислена. Всяка маска представляваше опънат върху лицето софтскрийн с вградени времепространствени камери. В други части на света „Нашият свят“ разпространяваше регионални варианти, основани на същата идея.

Дейвид знаеше, че няма да му стигне и цял живот, за да свикне с лицето на младия мъж от желязната епоха, ухилен над дръзки момичешки голи гърди.

Пресякоха малък площад. Занемарена тревна площ заобикаляше високи древни сгради. Дейвид забеляза на една пейка млада двойка, момче и момиче, и двамата голи. Навярно бяха на шестнадесет. Момичето седеше в скута на момчето и страстно се целуваха. Дланта на младежа нежно притискаше малката гърд на момичето. А нейната ръка, пъхната между телата им, галеше пениса му.

Някои по-възрастни смятаха всичко това за хедонизъм, безумен танц на младите преди пожара, безсмислена младежка реакция към ужасните nihilистични философии, появили се напоследък в отговор на приближаващия се Пелин. Те разглеждаха вселената като гигантски юмрук, готов да смачка живота, красотата и разума. Немало начин да

се избегне бавното загиване на вселената, разбира се, ала сега Пелин превръщал този космически край в страшна реалност. И не оставало нищо друго, освен да танцуваш, да се чукаш и да плачеш.

Такива идеи бяха удивително примамливи. Но според Дейвид поведението на младежите определено имаше по-елементарно обяснение. Поредният резултат от времепространствената камера: окончателното отхвърляне на табутата в свят, в който бяха паднали всички стени.

Шепа хора бяха спрели наоколо и наблюдаваха двойката. Един мъж, също гол, навярно двадесетинагодишен, бавно мастурбираше.

Формално погледнато, това не беше законно. Ала вече никой не се опитваше да налага такива закони. В края на краищата този самотен младеж можеше да се върне в хотелската си стая и да гледа когото поиска с личната си времепространствена камера — по всяко време на деня и нощта. В началото хората бяха използвали новата технология точно с такава цел, а преди нея — киното и списанията. В съвременната епоха поне нямаше лицемерие.

Но такива случаи вече ставаха редки. Появяваха се нови социални норми.

Светът приличаше на претъпкан ресторант. Да, можеш да чуеш какво казва на жена си човекът на съседната маса. Ала няма да е учтиво и обществото ще те отхвърли. И в крайна сметка мнозина наистина обичаха оживените обществени места: шумът, възбудата и усещането за принадлежност можеха да надделеят над желанието за уединение.

Пред погледа на Дейвид момичето се отдръпна, усмихна се на момчето, плъзна се надолу по тялото му и пое члена му в устата си. И...

Той се извърна с изчервено лице.

Двамата се любеха несръчно, аматьорски, нетърпеливо. Макар и млади, телата им не представляваха особено привлекателна гледка. Но пък това не беше изкуство, нито дори порнография, това бе човешки живот с цялата му тромавост и животинска красота. Дейвид се опита да си представи как се чувства момчето, освободено от табутата, откриващо силата на тялото си.

Хедър обаче не виждаше младежите. Тя вървеше до него и очите ѝ блестяха — все още скиташе в дълбокото минало. Навярно беше

време да се присъедини към нея. С огромно облекчение и с кратка реплика към Търсачката, Дейвид си сложи въображателя и потъна в друго време.

... Беше ден. Но тази оживена улица, край която се издигаха огромни квадратни сгради, бе мрачна.

В много отношения градът изглеждаше поразително модерен. Ала това не беше двадесет и първи век. Това бе гъмжащата от хора римска столица само пет години след жестоката смърт на самия Христос. Нямаше автомобили, разбира се, почти не се забелязваха и каруци. Най-разпространеният вид транспорт бяха носилките.

Имаше най-различни хора: граждани, войници, просяци и роби. Дейвид и Хедър бяха по-високи от повечето, а и тъй като вървяха по съвременната земна повърхност, се движеха над древната уличната настилка. Бедните и робите изглеждаха по-дребни, някои бяха видимо недохранени. Но мнозина от гражданите, облечени в бели тоги, обточени със златни ивици, бяха високи и определено нямаше да изглеждат странно по улиците на всеки съвременен град.

Ала Дейвид не можеше да свикне с това, че хората просто минават през него. Беше му трудно да приеме, че за тези римляни, погълнати от собствените си грижи, той е само безплътен призрак. Копнееше да е тук, да играе някаква роля.

Стигнаха до по-открито място. Това бе Форум Романум: гладко павиран правоъгълник, заобиколен от двуетажни обществени сгради с фини мраморни колони.

В един от ъглите на площада Дейвид забеляза група граждани в пищни тоги, навярно сенатори, които разпалено спореха и не обръщаха внимание на красотата наоколо. Те бяха доказателството, че този град не е музей, а столица на огромна, сложна и разумно управлявана империя, своего рода древен Вашингтон.

Но този имперски град щеше да оцелее само още пет века. Огромните акведукти щяха да паднат, обществените фонтани щяха да пресъхнат и в продължение на хиляда години римляните щяха да носят вода от Тибър.

Някой го потупа по рамото.

Той се сепна и се обърна. До него стоеше мъж с тъмносив костюм и вратовръзка, които рязко контрастираха на древния фон. Имаше късо подстригана руса коса и държеше служебна карта. И също като Дейвид и Хедър висеше над земята.

Специален агент от ФБР Майкъл Мейвънс.

— Какво искате от нас? — рече Дейвид. — Не мислите ли, че донесохте достатъчно нещастия на семейството ми, специален агент?

— Никога не съм имал такова намерение.

— И сега?

— Сега се нуждаем от вашата помощ.

Дейвид потисна въздишката си и вдигна ръце, за да свали въображателя от главата си. За миг усети неясното изтръпване, предизвикано от прекъсването на връзките с мозъчната му кора.

И внезапно се озова в горещата римска нощ.

Форум Романум бе претърпял ужасна трансформация. По земята се търкаляха големи късове мрамор, разядени от мръсния градски въздух. От величествените сгради бяха оцелели само няколко колони, които стърчаха като оголени кости. През цепнатините между плочите растеше болнава на вид трева.

Странно, сред пълно обличените туристи от двадесет и първи век сивият костюм на Мейвънс изглеждаше още по-неуместно, отколкото в древния Рим.

Агентът внимателно се вгледа в Хедър. В разширените ѝ зеници искреше типичният перлен отблясък, хвърлян от имплантираните в ретината ѝ миниатюрни времепространствени генератори. Дейвид я хвана за ръка и тя леко стисна дланта му.

Мейвънс го погледна и разбиращо кимна. Но настоя:

— Трябва да поговорим. Важно е.

— За брат ми ли е?

— Да.

— Добре. Ще ни придружите ли до хотела? Не е далече.

— Благодаря ви.

Излязоха от разрушения Форум Романум. Хедър завъртя глава като камера, все още опиянена от възхитителните прелести на отдавна мъртвия град. Времепространственото изкривяване блестеше в очите ѝ.

Стигнаха в хотела.

По пътя Хедър почти не бе разговаряла. Позволи на Дейвид да я целуне по бузата, преди да се оттегли в стаята си, после легна в мрака и впери поглед в тавана. Дейвид нямаше абсолютно никаква представа какво вижда.

Когато се върна в своята стая, агентът го очакваше. Дейвид приготви напитки: малцова бира за себе си, бърбън за госта.

— Знаете ли, продуктите на Хайрам Патерсън са разпространени невероятно масово — започна Мейвънс. — В банята ви току-що се огледах във времепространствено огледало. Брат ми и жена му следят с времепространствен монитор тринайсетгодишната си дъщеря, която е малко дива, поне според тях... И така нататък. Само като си помисли човек: техниката чудо на века, а ние я използваме за такива тривиални неща.

— Стига да продължава да печели, Хайрам не се интересува какво правим ние — лаконично отвърна Дейвид. — А сега ми кажете защо сте дошли чак в Италия, за да ме видите, специален агент.

Мейвънс бръкна в джоба на смачканото си сако и извади диск, голям колкото човешки нокът. На повърхността му сияеше холограма. Агентът внимателно остави диска до чашата си върху полираната масичка.

— Търся Кейт Манзони — рече той. — А също Боби Патерсън и Мери Мейс. Аз съм причина да се крият и искам да ги върна. Да им помогна отново да заживеят нормално.

— И с какво мога да ви помогна аз? — кисело попита Дейвид. — В края на краищата вие разполагате с всички средства на ФБР.

— Не и в този случай. Честно казано, Бюрото се отказа от тях тримата. Но не и аз.

— Защо? Още повече ли искате да ги накажете?

— Нищо подобно — неспокойно отвърна Мейвънс. — Доказателствата в процеса на Манзони за пръв път бяха осигурени с времепространствена камера. И присъдата беше несправедлива. — Той уморено се усмихна. — Поразрових се. Това ѝ е хубавото на времепространствената камера, нали? Разбирате ли, с нейна помощ могат да се проверяват различни видове информация: конкретно, памет на компютри и записващи устройства. Направих проверка на

техниката, която Кейт Манзони е използвала по времето на престъплението. И установих, че нейните твърдения са верни.

— А именно?

— А именно, че за престъплението е виновен Хайрам Патерсън — макар че ще е трудно да го докажем, даже с времепространствена камера. И той е инсценирал всичко. — Агентът поклати глава. — Познавах журналистката Манзони и ѝ се възхищавах много преди този случай. Тя разкри, че пазят в тайна Пелин...

— Вие нямате никаква вина — безизразно каза Дейвид. — Просто си вършехте работата.

— Тъкмо в работата си се прецаках — мрачно отвърна Мейвънс. — И не за пръв път. Обаче жертвите, Боби и Кейт, изчезнаха. И не са единствените.

— Кривят се от времепространствената камера.

— Разбира се. Тя променя всеки... Знаете ли, като че ли всички сме стояли на тъмна сцена. Сега прожекторите са включени и виждаме целия театър — независимо дали ни харесва. Предполагам, че сте чули за ВОН? Взаимно осигурено наблюдение — резултат от факта, че всеки има времепространствена камера и наблюдава другите. Изведнъж държавата ни се напълни с учтиви, бдителни граждани. Но това може да е опасно. Някои се вманиачават, не искат да правят нищо, което може да ги разграничи от нормата. Като на село, където всички клюкарстват...

— Но времепространствената камера може да се използва за добро. Открито небе например.

Открито небе бе старата мечта на президента Айзенхауер за международна прозрачност. Още преди появата на времепространствената технология се бяха опитвали да приложат тази идея чрез въздушно разузнаване, шпионски сателити и международно инспектиране на оръжията. Но възможностите винаги бяха ограничени: инспекторите можеха да бъдат изхвърлени, ракетните площадки можеха да се замаскират.

— Но сега каза Мейвънс, — в този чуден свят на времепространствени камери, ние ги наблюдаваме и знаем, че те ни наблюдават. И нищо не може да се скрие. Изпълнението на договорите за ограничаване на въоръжението може да се контролира, много въоръжени конфликти стигнаха до задънена улица — и двете страни

знаят какви са намеренията на другата. И не само това. Гражданите също наблюдават. По цялата планета...

Падаха диктаторски и потиснически режими. Макар че тоталитарните правителства се бяха опитали да използват новата технология като репресивно средство, демокрациите нарочно наводняваха тези страни с времепространствени камери. Това представляваше естествено продължение на полаганите в миналото усилия от страна на групи като Свидетелската програма, които десетилетия наред бяха снабдявали борците за човешки права с видеотехника: „Нека истината е наше оръжие“.

— Повярвайте ми — рече Мейвънс — Съединените щати ще се разминат лесно. Най-сериозният скандал в последно време беше разкриването на бункерите. — Абсурден опит за построяване на убежища за богати и влиятелни хора или поне за техните деца в деня на падането на Пелин. Отдавна се подозираше, че съществуват такива бункери, и когато бяха открити, учените с лекота демонстрираха тяхната негодност като убежища. — Ако се замислите, във всеки момент от миналото е имало много повече скандали. Всички ставаме по-чисти. Някои твърдят, че най-после постигаме истински свят на съгласието.

— Вие вярвате ли?

Агентът кисело се усмихна.

— Нито за миг. Имам чувството, че накъдето и да сме се запътили, накъдето и да ни води времепространствената камера, там ни очаква нещо много по-странно.

— Възможно е — отвърна Дейвид. — Предполагам, че преживяваме един от онези моменти в историята, в които перспективата напълно се променя: предишното поколение за пръв път видя Земята от космоса, нашето видя истинската история — и истината за самите нас. Знаете ли, точно аз би трябвало да съм в състояние да приема всичко това. — Той се насили да се усмихне. — Повярвайте на един католик, специален агент Мейвънс. Аз пораснах с вярата, че вече съм под наблюдение на нещо като времепространствена камера... под всевиждащите очи на Господ. Трябва да се научим да живеем без хитрости и срам. Да, трудно ни е, и на мен ми е трудно. Но ми се струва, че благодарение на времепространствената камера всички стават по-нормални.

Удивително: всичко бе започнало с появата на устройство, което Хайрам беше смятал просто за по-модерна телевизионна камера. Ала сега самият той бе принуден да се крие и също като други подобни изобретатели в миналото чак до Франкенщайн, собственото му творение заплашваше да го унищожи.

— Може би след едно-две поколения цялото човечество ще се пречисти — каза Мейвънс. — Но не всеки е способен да понесе прозрачността. Броят на самоубийствата продължава да е голям — ще се изненадате, ако научите точните цифри. А мнозина като Боби просто изчезват от регистрите. Някои дори изваждат от ръцете си имплантите, които могат да се проследят. Ние ги виждаме, разбира се, но не знаем имената им. — Той погледна Дейвид. — Такава е групата, към която според нас се е присъединил Боби. Наричат се „Бегълците“. И трябва да търсим точно сред тези хора, за да го открием.

Дейвид свъси вежди.

— Той е направил своя избор. Може би е щастлив.

— Той бяга. В момента няма друг избор.

— Ако го откриете, ще намерите и Кейт. И ще трябва да наложите присъдата ѝ.

Мейвънс поклати глава.

— Мога да ви гарантирам, че няма да се стигне дотам. Казах ви, имам доказателства за невинността ѝ. Вече съм приготвил материали за обжалване. — Агентът взе диска и почука с него по масата. — Е, искате ли да хвърлите спасителен пояс на брат си?

— Какво предлагате да направя?

— Следенето на хора с новата технология не е лесно, но е възможно. Само че наблюдателят може да бъде заблуден. Времерпространствената камера пък не може да се привърже към външен индикатор, даже имплант. Чиповете се вадят, преместват, препрограмират и унищожават. Затова лабораторията на ФБР разработва по-резултатен метод.

— На каква основа?

— ДНК. Според нас е възможно да започнем от всякаква поддаваща се на анализ органична материя, люспа кожа или отрязан нокът, достатъчни, за да се запамети ДНК-характеристиката, и после да се проследи пътят на материята до самия индивид. Тогава вече ще сме в състояние да наблюдаваме обекта във времето. В този диск има

проследяващ софтуер. Искаме от вас да го свържете с времепространствена камера. Специалистите в „Нашият свят“ и особено вие, доктор Кързън, все още сте по-напред в тия неща. Вижте, ние смятаме, че е възможно да създадем глобална ДНК база данни — децата ще се регистрират още при раждането — и да я използваме като основа за издирване, без да разчитаме на...

— И тогава — бавно каза Дейвид — просто ще си седите в централата на ФБР и вашите времепространствени шпиони ще обиколят планетата, докато открият когото търсите — дори в пълен мрак. И това ще е окончателният край на личния живот. Нали така?

— О, я стига, доктор Кързън. Какво е личен живот? Огледайте се. Хлапетата вече се чукат на улицата. След десетина години ще трябва да обяснявате какво е означавало „личен живот“. Тия деца са различни. Заявяват го социолозите. И сам можете да го видите. Те растат в тази прозрачност и непрекъснато могат да разговарят помежду си. Чували ли сте за Арените? Гигантски постоянни дискусии, които се предават по времепространствените връзки. Понякога в тях се включват хиляди хора. И максималната им възраст е двапет и пет години. Започват сами да си изясняват нещата, без дори да споменават за нашия свят. В сравнение с тях ние сме ненормални, нали?

Дейвид неохотно се съгласи. И това нямаше да спре дотук. Може би щеше да се наложи непълноценните по-възрастни поколения, сред които и самият той, да освободят мястото си на сцената като отнесат със себе си маниите и табутата си преди младите да могат да наследят този нов свят, който истински разбираха само те.

— Възможно е — изсумтя Мейвънс, когато Дейвид гласно изрече тази мисъл. — Но още не съм готов да си ида. И междуременно...

— Междуременно аз мога да открива брат си.

Агентът впери очи в чашата си.

— Вижте, това няма нищо общо с мен. Но... Хедър е виртуманиачка, нали?

Виртуманиаците бяха крайният продукт на пристрастяването към времепространствената камера. Откакто ѝ бяха поставили очни импланти, Хедър прекарваше живота си във виртуален сън. Разбира се, можеше да настройва времепространствените камери в ретината си към действителността или поне към недалечното минало, сякаш очите

й все още са истински. Но Дейвид знаеше, че тя няма желание да го прави.

Обикновено Хедър се скиташе в свят, осветен от изчезналия блясък на дълбокото минало. Понякога придружаваше самата себе си на млади години и дори гледаше през собствените си очи. И почти винаги бе с Мери — носеше бебето на ръце, момиченцето тичаше към нея — неспособна и някак си нежелаеща да промени нито един миг.

Това нямаше нищо общо с Мейвънс, но нямаше нищо общо и с Дейвид. Навярно желанието му да я закриля се дължеше на собствения му допир с примамливостта на миналото.

— Някои коментатори твърдят, че това бъдеще очаква всички ни — каза той. — Времерпространствени дупки в очите ни, в ушите ни. Ще имаме нови възприятия — пластовете на миналото ще са също толкова ясни, колкото настоящето. Нов начин на мислене, на живот във вселената. Но засега...

— Засега — внимателно рече Мейвънс — Хедър се нуждае от помощ.

— Да. Тя тежко понесе загубата на дъщеря си.

— Тогава направете нещо. Помогнете ми. Вижте, тази ДНК-система не е само средство за наблюдение. — Агентът се наведе напред. — Само помислете какво още можем да направим с нея. Да сложим край на някой заразни болести например. Проследяваме дадено заболяване по всичките му пътища във времето и вместо месеци досадна и опасна детективска работа хвърляме само един поглед... Центровете за контрол на болестите вече се занимават с този въпрос. Ами историята? Можем да проследим всеки човек чак до майчината му утроба. Не се налага да преработваме сериозно софтуера, за да проследим ДНК на родителите. И на техните родители. А може да тръгнем и по обратния път, да започнем с всяка историческа личност и да проследим всичките й съвременни потомци... Вие сте учен, Дейвид. Времерпространствената камера вече обърна с главата надолу науката и историята, нали? Помислете какви са възможностите.

Стиснал диска с палец и показалец, той го вдигна към лицето на Дейвид като причастие.

---

[1] Ирландски поет (1779–1852) — Б.пр. ↑

24.

ДА НАБЛЮДАВАШ БОБИ

Казваше се Мей Уилсън.

Намеренията ѝ бяха ясни като бял ден.

Всичко започна от момента, в който осъдиха осиновената ѝ дъщеря Барбара за убийството на осиновения ѝ син Миан. Също като баща си, тя трябваше да бъде екзекутирана с отровна инжекция.

Мей вече беше свикнала с мисълта, че мъжът ѝ е бил чудовище, изнасило и убило момчето, поверено на техните грижи. През годините се бе научила да го обвинява, дори да мрази паметта му — и в това намираще известна утеха.

И все още имаше Барбара, късче, останало от погубения ѝ живот, доказателство, че в него е имало нещо хубаво.

Ала сега времепространствената камера я лишаваше и от това последно убежище. Оказваше се, че не е бил Фил — а Барбара. Просто не можеше да го приеме. Чудовището не беше човекът, с когото бе живяла толкова много години, а момичето, което беше отгледала, възпитала, създала.

И тя, Мей, не бе жертва на заблуда, а виновница за цялата трагедия.

Разбира се, разкриването на Барбара беше справедливо. Разбира се, с Фил бе извършена огромна неправда, с всички тях, неправда, получила възмездие сега, поне отчасти, благодарение на времепространствената камера.

Но Мей не искаше нито справедливост, нито истина, нито възмездие. Никой не ги искаше. Защо не можеха да го проумеят тези хора, които толкова обичаха времепространствената камера? Мей копнееше единствено за утеха.

Намеренията ѝ бяха ясни от самото начало. Трябваше да намери някой друг, когото да мрази.

Никога нямаше да намрази Барбара естествено, въпреки престъплението ѝ. Двете все още бяха здраво свързани.

Отначало Мей насочи вниманието си към Майкъл Мейвънс, човека, който бе можел да разкрие истината още преди появата на времепространствената камера. Но той беше просто агент, сляпо вършещ работата си с всички възможни средства.

Тогава самата технология — вездесъщата времепространствена камера? Ала да мразиш обикновена машина бе глупаво и не носеше утеха.

Не можеше да мрази вещи. Трябваше да мрази човек.

Хайрам Патерсън, разбира се.

Той беше дал на човечеството тази чудовищна машина на истината — с единствената цел да извлече печалба.

Сякаш ей така, между другото, машината бе унищожила дори религията, която някога ѝ носеше утеха.

Хайрам Патерсън.

На Дейвид му трябваха три дни усилена работа в лабораторията, за да свърже проследяващия софтуер с действаща времепространствена дупка.

После отиде в апартамента на Боби и взе косъм от косата му, останал на една от възглавниците, и го подложи на ДНК-анализ.

Първият образ на софтскрийна му бе на самия косъм върху възглавницата.

Дейвид го проследи назад във времето. Беше разработил начин за ефикасно придвижване на бързи обороти в миналото — серия от времепространствени дупки по пътя на ДНК-молекулите.

Дни и нощи се понесоха в сива мъгла. Косъмът продължаваше неизменно да лежи върху възглавницата в центъра на екрана.

После: движение.

Дейвид върна кадъра назад и остави действието да се развива с нормална скорост.

Бе се случило преди повече от три години. Видя Боби, Кейт и Мери. Те стояха и сериозно разговаряха. Момичето носеше дрехи-невидимки. Обмисляха бягството си, веднага разбра той. По това време тримата вече бяха напуснали живота на Дейвид и Хедър.

Проверката свърши. Софтуерът действаше. Можеше да проследи Боби в настоящето и да го открие... Но навярно щеше да е по-добре да

остави тази работа на специален агент Мейвънс.

Той понечи да затвори времепространствената дупка... После импулсивно насочи зрителното поле към лицето на Боби.

И започна да се връща назад.

Най-важните моменти от живота на брат му се занизаха на бързи обороти: в съда с Кейт, в лабораторията със самия Дейвид, споровете с баща му, сълзите в прегръдките на Кейт, превземането на виртуалната цитадела на Билибоб Мийкс.

Дейвид още повече увеличи скоростта, без да отмества полето от лицето на Боби. Видя го да яде, да се смее, да спи, да играе, да се люби. Фонът се замъгли, превърна се в рамка на лицето му. Израженията се променяха толкова бързо, че образът замръзна с притворени очи, сякаш спеше. Лятна светлина идваше и си отиваше като морски вълни и от време на време косата на Боби внезапно се променяше: къса, после дълга, естествено тъмна, изрусена, дори бръсната.

С годините кожата на Боби изгуби бръчките около устата и очите, придоби младежка гладкост. Отначало неусетно, после все по-бързо чертите му се смекчиха, притворените очи се закръглиха и станаха невинни, сенките наоколо — силуети на възрастни и огромни неопределими места — заплашително се извисиха.

Дейвид спря кадъра няколко дни след раждането на брат си. Гледаше го кръгло бебешко личице с широко отворени сини очи.

Ала зад него не видя отделение в родилен дом, както очакваше. Светеха силни флуоресцентни лампи, заобикаляше го сложна техника, скъпа апаратура за различни изследвания и хора в зелени манти.

Приличаше на някаква лаборатория.

Той колебливо превъртя образа напред.

Облечени в ръкавици ръце държаха бебето във въздуха. Дейвид с опитна лекота завъртя зрителното поле в очакване да види Хедър или Хайрам.

Ала усмихнатото лице, което се появи на екрана, принадлежеше на мъж на средна възраст, сивокос, с набръчкана кафява кожа, определено японец.

Дейвид познаваше това лице. И мигновено се досети за обстоятелствата около раждането на Боби, както и за много други неща.

Той дълго се взира в очите на мъжа като обмисляше какво да направи.

Мей навярно по-добре от всеки друг знаеше, че не е задължително да нараниш някого физически, за да го заболи.

Тя нямаше пряко участие в ужасното престъпление, погубило семейството ѝ, по онова време дори не се бе намирала в града, не беше видяла нито петънце кръв. Ала сега всички други бяха мъртви и Мей трябваше да носи цялата болка през остатъка от живота си.

И за да накара Хайрам да страда като нея, трябваше да нарани неговия най-близък човек.

Не се налагаше да прави проучвания на най-известната личност в света, за да открие каквото ѝ трябва. Боби Патерсън, неговото златно синче.

И разбира се, трябваше да го направи по такъв начин, че Хайрам да се почувства виновен — също като Мей.

Тя внимаваше. Нямаше намерение да последва мъжа си и дъщеря си в килията със смъртоносната инжекция. Знаеше, че веднага щом извърши престъплението, властите ще използват времепространствената камера, за да потърсят в живота ѝ доказателства, че е планирала всичко.

Никога не биваше да го забравя. Сякаш играеше на сцена: всяко нейно движение се наблюдаваше, записваше и анализираше от невидими бъдещи наблюдатели.

Не можеше да скрие действията си. Затова трябваше да инсценира престъпление от страст.

Дори трябваше да се преструва, че не подозира за погледите от бъдещето. Ако играеше несръчно, нямаше да убеди никого. И Мей продължаваше да прави нещата, които правеха всички: пърдеше, чоплеше си носа и мастурбираше в опит да покаже, че не се страхува от наблюдение в тази епоха на стъклени стени.

Трябваше да събере информация, разбира се. Но в крайна сметка Хайрам и Боби бяха двама от най-прочутите хора на планетата. А тя бе самотна вдовица, която обичаше телевизионните предавания за живота на звездите.

След известно време реши, че е открила начин да стигне до тях.

Това означаваше нова кариера. В това нямаше нищо необичайно. В тези времена на параноя и бдителност личната безопасност се беше превърнала в масова процъфтяваща индустрия, привлекателна работа за много хора. Започна да се упражнява, да калява тялото си, да тренира ума си. Приемаше всички предложения, охраняваше хора и тяхното имущество, без каквато и да било връзка с Хайрам и неговата империя.

Не записваше нищо, нищо не изричаше гласно. Докато бавно променяше посоката на живота си, Мей се опитваше да придава естествен вид на всяка своя следваща стъпка. Сякаш съвсем случайно се приближаваше към Хайрам.

И междувременно постоянно наблюдаваше Боби — по време на златното му детство, през младостта и зрялата му възраст. Чудовищното изчадие на Хайрам бе красиво създание и тя имаше чувството, че го познава.

Щеше да го унищожи. Ала докато Мей прекарваше будните си часове с него, въпреки волята ѝ той проникваше в сърцето ѝ и запълваше безкрайната ѝ пустота.

25. БЕГЪЛЦИТЕ

Боби и Кейт предпазливо вървяха по Оксфорд Стрийт.

Преди три години, скоро след като ги остави в една от групите на Бегълците, Мери изчезна от живота им. Това не бе необичайно. Обхващащата целия свят мрежа действаше на малки групи по подобие на някогашните терористични организации.

Но обезпокоен, че толкова отдавна няма вести от сестра си, в последно време Боби беше засякъл следите и в Лондон. И днес, поне така го бяха уверили, щеше да се срещне с нея.

Сивата мъглива пелена на лондонското небе вещаеше дъжд. Нито горещ, нито студен летен ден, дразнеща градска неопределеност. Боби се задушаваше в дрехите-невидимки, които, разбира се, трябваше да носи винаги.

Двамата се плъзгаха с плавни, незабележими крачки от група на група. С опитна лекота щяха да се слоят с навалищата и да стигнат до центъра. Никога не биваше да минават по същия път, по който са дошли. Ако се наложеше, дори щяха да се върнат заднишком по стъпките си. Напредваха бавно. Но никой времепространствен наблюдател не можеше да ги проследи повече от няколко крачки — толкова ефикасна стратегия, че Боби се чудеше още колко Бегълци се движат като призраци из тълпите.

Въпреки рязката промяна на климата и всеобщото обедняване, Лондон все още привличаше туристи. Хората продължаваха да идват тук, за да разгледат художествените галерии, древните паметници и дворците, вече опразнени от членовете на кралското семейство, намерили по-слънчево място за трона си в монархическа Австралия.

Ала в същото време беше очевидно, че този град е виждал и похубави дни. Повечето от магазините се бяха превърнали в мръсни дюкяни, паркингите пустееха като беззъба старческа усмивка. По тротоарите на тази голяма търговска улица все още мудро пълзяха реки от хора. И това ги превръщаше в удобно място за криене.

Но Боби се дразнеше от тази човешка плът, която го притискаше отвсякъде. Четири години след като Кейт беше изключила импланта му, той продължаваше да се плаши лесно — и да се отвращава от нежелания допир до други хора. Повръщаше му се от шкембетата и провисналите задници на безбройните възрастни японци по улицата — тази нация сякаш реагираше на времепространствената камера с масово възприемане на нудизма.

Над врявата на разговорите наоколо внезапно се разнесе вик:
— Барда!

Хората пред тях се разделиха и се пръснаха, като че ли пред някакъв разярен звяр. Боби дръпна Кейт за ръката и се вмъкнаха в един от магазините.

От навалищата се появи рикша. Теглеше я дебел, гол до кръста лондончанин. По тлъстите му гърди се стичаха ручейчета пот. Жената в рикшата говореше по импланта на китката си, явно с американски акцент.

Когато рикшата ги подмина, Боби и Кейт отново се вляха в тълпата. Той премести ръката си така, че пръстите му да докоснат нейната длан, и ѝ каза със знаци: „Очарователен тип“.

„Той не е виновен — по същия начин отвърна Кейт. — Огледай се наоколо. Сигурно някога е бил министър на финансите...“

Продължиха към кръстовището с Тотнъм Корт Роуд. Когато отминаха Оксфорд Съркъс, хората пооредяха и двамата предпазливо ускориха крачка.

Кейт носеше качулката-невидимка леко разтворена, но отдолу имаше гладка анонимна маска, излъчваща фалшива инфрачервена характеристика. Ако застанеше неподвижно, холограмните проектори, които я обгръщаха с образи на фона, се стабилизираха и я правеха почти невидима от всеки ъгъл — поне докато отново се раздвижеше и краткото забавяне на процесора превърнеше обграждащото я поле в мъгла. Въпреки ограничените си възможности, дрехите-невидимки можеха да заблудят някой разсеян времепространствен оператор и затова си струваше да се носят.

Наближиха развалините на Сентър Пойнт, жилищен небостъргач, разрушен по време на кулминацията на шотландския сепаратизъм. Както им бяха обещали, тук ги очакваха. На пътя на Боби се изпречи трептящ женски силует. Жената протегна ръка и докосна

дланта му. Трябваша му няколко секунди, за да се приспособи към бързите ѝ, уверени знаци.

— „25. 4712425. Аз съм 4712425. Аз съм...“

„Ясно — отговори Боби. — 4712425. Аз съм 5650982. Спътничката ми е 8736540.“

„Добре е, когато всичко свършва добре. Елате с мен.“

Непознатата ги поведе по лабиринт от задни улички. Хванати за ръце, Боби и Кейт вървяха плътно до стените на сградите и се криеха в сенките. Но избягваха вратите, повечето от които бяха заети от просяци.

Боби докосна дланта на жената. „Струва ми се, че те познавам.“

„Значи невидимките и номерата просто са безполезни.“ Имаше предвид анонимните лични номера, които членовете на световната неофициална мрежа на Бегълците бяха съветвани да променят всеки ден. Те се получаваха от централен източник, достъпен с помощта на времепространствена камера. Говореше се, че това е генератор на случайни числа, заровен в замаскирана мина в Монтана и използващ квантовомеханични принципи.

„Не исках да кажа това.“

„Какво тогава? Не можеш да скриеш голям тлъст задник даже с невидимка.“

Боби се усмихна. Тези думи окончателно потвърждаваха, че „4712425“ е онази, която предполагаше: жена от южна Англия, шестдесетинагодишна, дебела, самоуверена, с чувство за хумор.

„Познавам стила ти. Стила на знаците ти.“

„Да, да, да. Казвали са ми го. Трябва да го променя.“

„Не можеш да промениш всичко.“

„Не, но мога да опитам.“

Боби знаеше, че „4712425“ се е пенсионирала преди няколко години и няма досие в полицията, нито пък каквито и да било други причини да премине в нелегалност — подобно на много други Бегълци. Просто не искаше хората да я наблюдават.

Накрая стигнаха до някаква врата. Водачката им даде знак и Боби и Кейт спряха, за да нагласят невидимките и топлинните си маски така, че да ги скриват изцяло.

Вратата се отвори.

... Но това също бе за заблуда, „4712425“ леко ги докосна и ги поведе нататък по улицата. Боби се озърна назад и видя, че вратата безшумно се затваря.

След неколкостотин метра стигнаха до друг вход, влязоха и потънаха в пълен мрак.

„Спокойно. Стъпало, стъпало, стъпало, още две...“ Спуснаха се по късо стълбище. Боби усети помещението пред тях по ехото и миризмата: беше голямо, с дебели стени и със звукоизолиращ килим. Носеше се аромат на храна и топли напитки. Имаше хора: долавяше смесения им мирис, чуваше тихото шумолене на движенията им.

„Усъвършенствам се — помисли си той. — Още една-две години и вече изобщо няма да имам нужда от очи.“

Слязоха по стълбището. „Стая, може би петнадесет квадратни метра — съобщи «4712425». — Две врати в дъното. Тоалетни. Хора, четиринадесет, всички възрастни. Затъмняващи се прозорци.“

„Мисля, че всичко е наред — каза Кейт. — Храна и легла. Хайде.“ Тя съблече невидимката си, после и гащеризона. Боби въздъхна, последва примера ѝ и подаде дрехите си на „4712425“, която ги остави на невидима закачалка. Голи, освен топлинните си маски, Боби и Кейт отново се хванаха за ръце и се присъединиха към групата.

Поздравиха ги. Ръце — мъжки и женски, осезаемо различни — докоснаха лицето на Боби. Накрая някой го позна — жена, петдесетинагодишна, по-ниска от него. Малките ѝ несръчни длани погалиха лицето, ръцете и китките му.

Внезапно Кейт го дръпна за лакътя и плъзна пръсти в дланта му. „Открих я. Мери. Мери е тук. Насам. Хайде, хайде, хайде.“

Сепнат, Боби се остави да го отведе.

Тя седеше сама в ъгъла на стаята.

Боби леко я докосна. Беше с гащеризон. До нея имаше чиния с недокосната храна. Не носеше топлинна маска.

Очите ѝ бяха затворени. Не реагира на допира му, но той усещаше, че не спи.

Кейт ядосано драсна по дланта му... „Все едно носи неонов надпис: «Тук съм, елате да ме хванете...»“

„Добре ли е?“

„Не мога да определя.“

Боби вдигна отпуснатата ръка на сестра си и я погали. „Мери, Мери, Мери, Мери, Мери, аз съм Боби, Боби Патерсън, Мери, Мери...“

Тя сякаш се сепна от сън.

— Боби?

Усети шокираната тишина в стаята. Това беше първата дума, откакто бяха пристигнали. Кейт се пресегна и запуши устата на Мери.

Боби отново докосна дланта ѝ и я остави да му говори със знаци.

„Извинявай. Разсеях се.“ Тя вдигна пръсти към устата си и Боби усети, че устните ѝ се разтягат в усмивка. Разсеяна и щастлива. Ала това не означаваше непременно, че всичко е наред. Щастието водеше до лекомислие.

„Какво става с теб?“

Мери се усмихна още по-широко.

„Не може ли да съм щастлива, батко?“

„Знаеш какво искам да кажа.“

„Имплант“ — просто отвърна тя.

„Имплант? Какъв имплант?“

„Кортикален.“

„Господи“ — смаяно си помисли Боби и бързо предаде информацията на Кейт.

„Мамка му — отговори тя. — Незаконно.“

„Ямайка“ — докосна ръката му Мери.

„Какво?“

„Един приятел от Бегълците в Ямайка. Вижда с очите си, чува с ушите си. По-добре, отколкото в Лондон.“

Новите кортикални импланти бяха последна дума на времепространствената технология: неврален сензор с малък генератор на принципа на сгъстения вакуум, имплантиран дълбоко в мозъчната кора. Системата можеше да чете и пише в мозъка и да го свързва с други. От Арените, Търсачите на истината и другите неформални организации се образуваше ново общество. Мозъци, свързани с мозъци. Свързани умове.

Наричаха се „Свързаните“.

Боби предполагаше, че ги очаква светло бъдеще. Ала сега пред него седеше едно осемнадесетгодишно момиче, собствената му сестра — с времепространствена дупка в главата.

„Напласен си — докосна дланта му Мери. — Наслушал си се на ужасии. Колективен ум. Колективна душа. Глупости.“

„По дяволите, да. Страх ме е от неизвестността. Може би...“

Мери внезапно се отдръпна и се изправи. Боби слепешком протегна ръце и откри главата ѝ, ала тя му се изплъзна и изчезна.

Точно в този момент другите в стаята се раздвижиха. Сякаш ято птици излиташе от дърво.

Входната врата се отвори и за миг проблесна светлина.

„Хайде“ — каза той на Кейт, хвана я за ръка и я задърпа към изхода.

„Упласен си — припряно отвърна тя. — Упласен си. Студена длан. Пулс. Усещам.“

Наистина беше уплашен. Ала не се боеше, че ще ги открият. И преди бяха изпадали в опасни ситуации и Бегълците в такива скривалища винаги имаха сложна система от часови, въоръжени с времепространствени камери. Не, не се страхуваше, че ще ги намерят, нито дори че ще ги заловят.

Ужасяваше го това, че Мери и другите бяха реагирали едновременно. Като един организъм. Свързаните.

Той навлече невидимката си.

26. БАБИТЕ

Дейвид седеше в лабораторията пред голям, монтиран на стената софтскрийн.

От екрана го гледаше лицето на един по-млад Хайрам на фона на сумрачен градски пейзаж с порутени жилищни блокове и гигантски пътни системи, град, в който като че ли нямаше място за човешки същества. Това бяха предградията на Бирмингам, мегаполис в сърцето на Англия точно преди края на двадесети век — няколко години преди Хайрам да напусне тази стара, загниваща страна с надеждата за повече възможности в Америка.

Дейвид беше успял да свърже проследяващия софтуер на Майкъл Мейвънс с времепространствената насочваща система. И точно както бе проследил живота на Боби, сега продължаваше с баща му.

Тласкан от любопитство, той възнамеряваше да се върне още по-назад към собствените си корени. В крайна сметка това беше единствената история, която имаше значение.

В сумрака на огромната лаборатория по стената се плъзна безплътна сянка. Дейвид я зърна с периферното си зрение и не й обърна внимание.

Знаеше, че е Боби. Нямаше представа какво търси тук. Брат му щеше да му се обади, когато беше готов.

Дейвид натисна малкия джойстик напред.

Лицето на Хайрам ставаше по-гладко, по-младежко. Фонът наоколо се замъгли, вихрушка от дни и нощи, едва различими сгради — ненадейно заменени от сиво-зелени равнини, мочурливата страна, в която бе израснал Хайрам. Скоро невинното момче на екрана се превърна в бебе.

После на негово място се появи жена.

Жената се усмихваше на Дейвид — или по-точно на някого зад невидимото зрително поле. От този момент бе решил да проследи митохондричната ДНК, която се предаваше от майка на дъщеря — и това, разбира се, беше баба му. Тя бе млада, около двадесет и пет годишна. Естествено, че беше млада: софтуерът автоматично се бе прехвърлил от Хайрам на нея в мига на зачеването му. За щастие нямаше да види как тези баби остаряват. Баба му имаше класическа английска красота: високи скули, сини очи, сламеноруса коса, вдигната на стегнат кок.

Азиатският корен на Хайрам идваше от бащиния му род. Дейвид се зачуди колко трудности е причинила тази любов на младата жена.

Зад себе си усети, че сянката се приближава.

Той натисна джойстика и времето продължи да се връща назад. Лицето стана момичешко, изгуби формата си, замъгли се и се смали.

Поредният рязък преход. Прабаба му. Съсредоточено намръщена, тази млада жена седеше в офис. Имаше абсурдно сложна прическа с плътно навити плитки. В дъното на стаята се виждаха други жени, повечето на нейна възраст, наведени над примитивни механични калкулатори. Това трябваше да е през тридесетте години на двадесети век, десетилетия преди появата на компютрите. Макар и близко до неговото време, това минало вече беше съвсем чуждо.

Той освободи момичето от капана на времето и то за секунди се превърна в бебе.

Скоро на софтскрийна се появи следващата млада жена. Носеше дълга пола и зле скроена блуза. Размахваше британско знаме. Прегръщаше я войник с плоска тенекиена каска. На улицата зад тях се тълпяха мъже по костюми и гащеризони, жени с дълги палта. Валеше дъжд, безрадостен есенен ден, ала никой не обръщаше внимание.

— Ноември хиляда деветстотин и осемнайсета — каза на глас Дейвид. — Примирието. Краят на четири години кървава сеч в Европа. Чудесна нощ да бъдеш заченат. — Той се обърна. — Как мислиш, Боби?

Неподвижно притисната към стената, сянката сякаш се поколеба. После се раздвижи и прие човешки очертания. Появиха се ръце и лице — без тяло.

— Здравей, Дейвид.

— Седни при мен.

Брат му седна. Разнесе се шумолене на дреха-невидимка. Като че ли се чувстваше неловко, сякаш бе отвикнал да е толкова близо до някого на открито. Нямаше значение — Дейвид не искаше нищо от него.

Лицето на момичето се изглади и смали. Нов преход: момиче, което малко приличаше на наследниците си, със сини очи и сламеноруса коса, ала по-слабо, по-светло, с хлътнали скули. То заплува назад във времето сред мъгла от мрачни градски пейзажи, фабрики и бедняшки къщи и се превърна в бебе. Последва друго поколение, друго момиче, същият тъжен пейзаж.

— Изглеждат ужасно млади — промълви Боби. Гласът му беше прегракнал, като че ли отдавна не бе говорил.

— Навярно ще трябва да свикнем с това — мрачно отвърна Дейвид. — Вече сме в деветнайсети век. Великите медицински открития ги няма, хигиената е отвлечено понятие. И разбира се, ние проследяваме жени, които поне са доживели достатъчна възраст, за да имат деца. Не виждаме сестрите им, които са умрели като малки и нямат потомци.

Поколенията се нижеха, лицата се свиваха като спукани балони, едно след друго, с едва забележими промени.

По измъченото лице на една от жените се стичаха сълзи. Тя раждаше. Взеха ѝ бебето — или по-скоро ѝ го дадоха, при този обратен ход на времето. Бременността ѝ беше обгърната от нещастие и срам, докато стигнаха до момента, който бе определил по-нататъшния ѝ живот: брутално изнасилване от член на семейството, навярно брат или чичо. Пречистено от този ужас, момичето стана по-младо, красиво, усмихнато, лицето му излъчваше надежда, въпреки мизерията наоколо то откриваше красота в простотата: в преходната прелест на цветята, в мимолетната форма на облаците.

„Светът сигурно е пълен с такива трагични биографии“ — помисли си Дейвид, докато потъваха в миналото. Следствията предхождаха причините, мъката и отчаянието отстъпваха пред детската чистота.

Внезапно фонът отново се промени. Около тази поредна баба, отдалечена на десетина поколения от тях, се разкриха ниви, прасета и крави, мръсни хлапета. Жената беше изхабена от грижи, беззъбата ѝ

уста зееше, лицето ѝ бе набръчкано и изглеждаше старо, но Дейвид знаеше, че е на не повече от тридесет и пет — четиридесет години.

— Предците ни са били фермери — каза Боби.

— Преди масовите миграции към градовете повечето хора са били фермери.

Сезоните се редуваха, лято и зима, светлина и мрак, и поколения жени следваха бавния си цикъл от изхабени родители към красиви момичета и деца. Лицата на някои бяха изкривени от болка: това бяха онези нещастници, умрели по време на раждане.

С течение на вековете светът ставаше все по-безлюден. Европейците се върнаха от Америка и скоро забравиха за съществуването на двата нови континента, Златната орда, огромната армия на монголи и татари, се изтегли обратно в Централна Азия.

Около лицето на едно от момичетата — със сплъстена тъмна коса, с бледа кожа и предпазлив миши поглед — зърнаха безкрайна върволица от бежанци. Тук-там имаше купчини трупове, които горяха.

— Чума — каза Боби.

— Да. Принудени са да бягат. Но няма къде да се скрият.

След още няколко поколения на хоризонта се извиси норманска катедрала, огромна мрачна сграда от пясъчник. Ако това бяха блатистите равнини в източна Англия, църквата можеше да е Ели. Вече на няколко века, гигантската постройка приличаше на каменен кораб, спуснал се от небето, и трябваше да е господствала над умовете на тези отрудени хора — каквато, разбира се, бе и целта ѝ.

Ала дори и величествената катедрала със смайваща бързина се превърна в по-малка, по-проста черква и накрая изчезна.

Норманите вече трябваше да са се изтеглили обратно във Франция. Скоро нашествениците от Скандинавия и Европа щяха да се завърнат по родните си места. Със смъртта и раждането на Мохамед мюсюлманите напускаха северна Африка. По времето, когато Христос бе свален от кръста, на земята щяха да останат само стотина милиона души, по-малко от половината от съвременното население на Съединените щати.

Дейвид замрази образа. На екрана се виждаше женско лице, негова далечна предшественичка отпреди около осемдесет поколения. Беше четиридесетинагодишна, красива, с прошарена руса коса, сини очи и римски нос.

Зад нея се издигаше град: площад, заобиколен с колонади, статуи и високи сгради с червени керемидени покриви. На площада имаше сергии, улични търговци хвалеха стоката си.

— Римско селище — каза Боби.

— Да. — Дейвид посочи софтскрийна. — Мисля, че това е форумът. А онази сграда ей там може би е храм...

— Изглежда толкова организирано — промълви брат му. — Даже модерно. Всичко е подредено в правоъгълна система, точно като Манхатън. Имам чувството, че мога да вляза в екрана и да потърся някой бар.

Контрастът между този малък остров на цивилизация и многовековното море от невежество и труд, което го заобикаляше, беше толкова поразителен, че на Дейвид не му се щеше да продължи нататък.

— Рисувах като идвах тук — каза той.

— Знам. Знам също, че помагаш на ФБР. И за проследяването на ДНК...

Дейвид въздъхна.

— Ако не бях аз, щеше да го разработи някой друг. Така поне знам какво правят. — Той докосна софтскрийна. До лицето на прабаба му се появи прозорец с по-малки образи. — Ето. Всички съседни стаи и коридори. И паркингът. Размених инфрачервените характеристики. Ако някой се приближи...

— Благодаря.

— Мина много време, братко. Не съм забравил, че навремето ми помогна.

— Всички преживяваме тежки моменти. Не беше нищо особено.

— Напротив... Още не си ми казал защо си дошъл.

Боби сви рамене.

— Знам, че ни търсиш. Аз съм жив и здрав. Кейт също.

— Щастливи ли сте?

Брат му се усмихна.

— Ако исках да съм щастлив, просто щях да включа чипа в главата си. В живота има по-важни неща от щастието, Дейвид. Искам да предадеш нещо на Хедър.

Дейвид свъси вежди.

— За Мери ли? Има ли й нещо?

— Не. Не точно. Тя се присъедини към Свързаните. Ще се опитаме да я върнем у дома. Искам да ми помогнеш.

— Разбира се. Можеш да разчиташ на мен.

Боби се засмя.

— Знам. Иначе нямаше да дойда.

„И аз открих нещо важно за теб“ — неспокойно си помисли Дейвид.

Той се вгледа в откритото любопитно лице на брат си, огряно от ден, отминал преди две хилядолетия. Дали беше време да му разкрие за безкрайната намеса на Хайрам в живота му — всъщност най-голямото престъпление, което бе извършил спрямо сина си?

„По-късно — реши Дейвид. — По-късно.“

Освен това времепространственият образ все още осветяваше софтскрийна, примамващо, чуждо, неустоймо. Времепространствената камера беше променила света. Но това нямаше значение в сравнение със способността ѝ да разкрива неща, смятани за завинаги изгубени.

Щеше да има достатъчно време да се справят с объркания си живот. Той натисна джойстика напред и римските сгради се стопиха като снежинки на слънце.

Последваха нови миграции и чертите на жените се промениха: пак бяха с типичната руса коса и сини очи, но вече без римския нос.

Край образите се виждаха ниви, малки и правоъгълни, обработвани с теглено от волове рало или в победни времена, от хора. Имаше дървени хамбари, овце и свине, крави и кози. Наоколо се издигаха землени насипи и превръщаха селището в крепост, после изчезнаха, заменени от по-примитивни дървени палисади.

Сто и петдесет поколения преди Боби и Дейвид бронзовите оръдия най-после отстъпиха мястото си на каменни. Дейвид увеличи скоростта. Изминаха двеста, после триста поколения, лицата бавно се променяха под въздействие на времето, труда и комбинацията на гените.

Внезапно фонът отново се преобрази.

— Станахме номади — отбеляза Боби. — Къде сме?

Дейвид докосна софтскрийна.

— В Северна Европа. Забравихме как се обработва земята. Вече няма империи и градове. Хората живеят на номадски групи и кланове, селищата съществуват най-много един-два сезона.

Той спря образа на дванадесет хиляди години в миналото.

Жената можеше да е петнадесетинагодишна и на лявата ѝ буза имаше груба татуировка. Носеше бебе, увито в животинска кожа. „Мой далечен дядо“ — разсеяно си помисли Дейвид. Тя вървеше по скалист склон след група мъже, жени и деца. Движеха се бавно и спокойно, изглежда, ги очакваше дълъг път. Но някои възрастни стискаха в ръце копия с кремъчни върхове: навярно по-скоро срещу зверове, отколкото срещу хора.

Жената прехвърли хребета.

— Господи! — ахна Дейвид.

Пред тях се разкриваше огромна равнина. В далечината на север се извисяваха планини, тъмни и заплашителни, покрити с бели ледници. Небето беше кристално синьо, слънцето се издигаше високо.

Нямаше дим, обработваема земя, огради. Всички оставени от хората следи бяха изличени от този студен свят.

Но долината не беше пуста.

... Приличаше на килим, движещ се килим от тела, покрити с дълга червено-кафява козина, която се влачеше по земята. Едно младо животно непредпазливо се отдалечи от стадото и започна да рови земята. Към него запълзя нещо като мършав вълк с бяла козина. Майката на малкото се откъсна от другите и насочи напред извитите си бивни. Вълкът избяга.

— Мамут — каза Дейвид.

— Трябва да са десетки хиляди. А онова някакъв вид кози ли са? Ами онези, да не са камили? О, божичко... това май е саблезъб тигър!

— Лъвове, тигри и мечки — рече Дейвид. — Искаш ли да продължим нататък?

— Да. Да, непременно.

Долината от Ледниковата епоха се забули в мъгла. Останаха само човешките лица, които се меняха като листа на календар.

Дейвид все още можеше да познае лицата на своите предци: кръгли, почти винаги млади и все още с типичните сини очи и сламеноруса коса.

Но светът рязко се бе променил.

Бушуваха страшни бури, понякога продължаващи години. Дедите му се бореха с ледената природа, гладуваха, умираха от жажда, измъчваха ги болести.

— Имали сме късмет — каза Дейвид. — Хилядолетията сравнително стабилен климат са били достатъчно, за да открием земеделието, да построим градове и да завладеем света.

На повече от хиляда поколения в миналото лицата започнаха да потъмняват.

— Мигрираме на юг — рече Боби. — В Африка ли се връщаме?

— Да — усмихна се Дейвид. — У дома.

И след още десет поколения образите постепенно се стабилизираха.

Намираха се в южния край на Африка, на изток от нос Добра надежда. Праисторическата група беше стигнала до пещера, разположена близо до брега, над който се издигаха тъмнокафяви седиментни скали.

В гората имаше дивеч. Отначало зърнаха познати животни като антилопи, газели, слонове и глигани, но колкото по-назад във времето се връщаха, толкова по-непознати видове се появяваха: дългороги бикове, гигантски антилопи, някакви огромни коне, раирани като зебри.

Постепенно предците им започнаха да носят само кожи, увити на кръста, а накрая захвърлиха и тях. Ловуваха с копия и брадви, каменните оръдия загрубяха.

В пещерите се образуваха последователни пластове човешки останки. Отначало имаше нещо като организирано човешко общество. Дори имаше изкуство, образи на животни и хора, рисувани по стените с потопени в боя пръсти.

Но накрая, преди повече от хиляда и двеста поколения, рисунките изчезнаха.

Дейвид потръпна. Намираха се в свят без изкуство: нямаше картини, романи и скулптури, навярно нямаше дори песни и поезия. Светът губеше разума си.

Потъваха все по-дълбоко, на три, след това на четири хиляди поколения. Върволицата от баби вече почти не се променяше, ала на Дейвид му се струваше, че забелязва в тези тъмни лица объркване, дори състояние на постоянен непонятен страх.

Последва нова разтърсваща трансформация. И този път не в пейзажа, а в самото лице на предшественичката им.

Тя стоеше на входа на африканската пещера, която потомците ѝ щяха да обитават в продължение на хиляди поколения. Имаше прекалено голямо лице със силно раздалечени очи и сплескан нос. Долната ѝ челюст бе широка, брадичката — малка и плоска. Веждите ѝ силно се издаваха напред и очите ѝ хлътваха в дълбоките си орбити. Издълженото ѝ назад теме компенсираше тежестта на челото ѝ, но брадичката ѝ все пак почти опираше в гърдите.

Ала очите ѝ бяха ясни и разумни.

Беше нещо повече от човекоподобна маймуна, ала все още не бе човек.

Неандерталка.

— Красива е — каза Боби.

— Да — въздъхна Дейвид. — Това тук ще накара палеонтолозите да подскочат.

И внезапно се зачуди колко наблюдатели от тяхното бъдеще в този момент гледат как двамата се срещат със собствените си предци. Не можеше да си ги представи, също както неговата неандерталска баба със сигурност не бе можела да си представи тази лаборатория, полуневидимия му брат, лъскавата апаратура...

— О... — сякаш разочаровано прошепна Боби.

— Какво има?

— Ти не си виновен. Знаех, че има риск. — Разнесе се шумолене на дреха, покрай стената се плъзна сянка.

Дейвид се обърна. Боби го нямаше.

В лабораторията се беше втурнал Хайрам.

— Пипнах ги! — извика той. — По дяволите, пипнах ги! — И плесна сина си по гърба. — Тоя проследяващ софтуер е истинско чудо. Манзони и Мери, и двете. — Хайрам вдигна глава. — Чуваш ли ме, Боби? Знаем, че си тук. Пипнах ги! И ако искаш пак да ги видиш, трябва да дойдеш при мен. Разбра ли ме?

Дейвид се вгледа в дълбоките очи на своята предшественичка, представителка на друг вид отпреди пет хиляди поколения, и изключи софтскрийна.

СЕМЕЙНА ИСТОРИЯ

Когато насила я върнаха в човешкото общество, Кейт с облекчение научи, че присъдата ѝ е анулирана. Ала се смая, когато откри, че са я откъснали от Мери и приятелите ѝ и че е в ръцете на Хайрам Патерсън.

Вратата на стаята се отвори.

На прага застана пазачката ѝ: висока стройна жена в делови костюм с панталони. Дори беше красива — но безизразното ѝ лице и тъмните ѝ очи бяха вледеняващи.

Казваше се Мей Уилсън.

Уилсън буташе пред себе си малка количка. Тя я остави, хвърли професионален поглед наоколо и излезе навън с количката от предишната вечер. Без да изрече нито дума.

Кейт седеше на леглото единствената мебел в стаята. Стана и се приближи до количката. Имаше студено месо, салата, хляб, плодове, каничка кафе, бутилирана вода, портокалов сок. На долното равнище откри чисто бельо, гащеризони и чаршафи. Както обикновено. Отдавна беше проучила възможностите на количките. Хартиените чинии и пластмасовите прибори бяха безполезни за всичко друго, освен за основното си предназначение, а сега дори и за това. Даже колелата бяха от мека пластмаса.

Кейт се върна на леглото и разсеяно захапа една праскова.

Веднъж почти бе успяла да избяга. Доставяше ѝ удоволствие да си припомня случая.

Беше се подготвяла повече от седмица. Всеки следващ път оставяше количката от храната съвсем малко по-навътре в стаята. Накрая Уилсън бе принудена да прекрачи прага — само една крачка, ала Кейт се надяваше, че ще е достатъчна.

Тя се втурна към пазачката си, блъсна я с рамо и изхвърча навън.

Стаята ѝ се оказа просто кутия в средата на гигантски хангар. Наоколо имаше други пазачи, мъже и жени, които се изправиха от бюрата си и извадиха оръжията си. Кейт отчаяно се огледа в търсене на път за бягство...

Желязна ръка стисна дланта ѝ и изви кутрето ѝ. Кейт падна на колене и запищя, усетила костта на пръста ѝ да изхрущява.

Беше Уилсън, разбира се.

Когато се свести, бе завързана на пода на стаята си. Дойде лекар и се погрижи за ръката ѝ.

Когато на другия ден дойде да ѝ донесе храна, Уилсън я стрелна с поглед, пълен с омраза. „Наранила съм гордостта ѝ — осъзна Кейт. — При следващия ми опит няма да се поколебае да ме убие.“

Но разбираше, че цялата тази омраза не е насочена към нея. По същия начин, по който тя не бе истинската цел на Хайрам. Кейт беше само примамка, примамка в капан.

Просто стоеше на пътя на тези побъркани хора с техните непонятни намерения.

Нямаше смисъл да мисли за такива неща. Тя се отпусна на леглото си и се опита да проясни ума си.

Нечия ръка докосна дланта ѝ.

Сред хаоса, обвиненията и гнева, последвали откриването на Мери и Кейт, Дейвид помоли да види Мери в хладното спокойствие на лабораторията.

Още при първия поглед го потресоха познатите ѝ сини очи, почти същите като онези, които бе проследил чак до Африка.

Мисълта за преходността на човешкия живот го накара да потръпне. Наистина ли Мери не беше нищо повече от мимолетна проява на гени, предадени ѝ през хиляди поколения още от отдавна отминалите неандерталски времена, гени, които тя на свой ред щеше да предаде на непознатите си бъдещи потомци? Но времепространствената камера бе унищожила тази мрачна перспектива. Животът на Мери беше преходен, да, но това не го правеше по-маловажен — и след като миналото бе достъпно за всеки, със сигурност щяха да я запомнят.

И животът ѝ, оформящ се в този свят на бързи промени, все още можеше да я отведе на невъобразими места.

— Изглеждаш притеснен — каза тя.

— Защото не съм сигурен с кого разговарям.

Мери изсумтя и Дейвид за миг видя старото, дръзко, недоволно момиче.

— Прости ми невежеството — рече той. — Просто се опитвам да разбера. С всички ни е така. Това е нещо ново за нас.

Тя кимна.

— И затова се страхувате, така ли?... Да. Да, естествено. Ние сме тук. Времетопространствената дупка в главата ми никога не се затваря, Дейвид. Всичко, което правя, всичко, което виждам, чувам и чувствам, всичко, което мисля, е...

— Общо ли?

— Да. — Мери го погледна. — Знам какво намекваш. Че се разтварям в общата маса. Нали? Но не е така. Аз не губя предишната си същност. Напротив. По-силна съм. Просто умът ми придобива още един пласт. Получавам по-големи възможности за обработка на информацията, ако щеш. Нов пласт върху централната ми нервна система, по същия начин, по който тя покрива по-старите биохимични връзки. Не съм изгубила спомените си. Има ли значение, че те се съхраняват и в главите на други?

— Но това не е просто някакъв вид мобилна телефонна мрежа, нали? Вие, Свързаните, твърдите, че е нещо повече. Не се ли получава нова личност, колективен ум, свързан с времепространствени дупки?

— Смяташ, че това е чудовищно, нали?

— Не знам какво да мисля.

Дейвид впери очи в нея, опита се да я види през обвивката на Свързаността.

Свързаните бяха станали известни като блестящи актьори — или по-точно лъжци. Благодарение на свободните си пластове съзнание, всеки от тях съвършено владееше езика на тялото си, лицевите си мускули — власт над комуникационните канали, еволюирали, за да предават информация. Дейвид нямаше причина да смята, че Мери го лъже, просто не можеше да е сигурен, че казва истината.

— Защо не ми зададеш въпросите, които наистина те интересуват? — рече тя.

— Добре. Какво е... усещането, Мери?

— Същото. Само че... повече. Би трябвало да си в състояние да го разбереш. Аз не съм учен. Но съм решавала загадки. Играя шах. Науката е нещо подобно, нали? Откриваш нещо, сякаш облаците се разкъсват, само за миг, и погледът ти прониква много по-надалеч, отколкото преди.

— Да — отвърна Дейвид. — Преживявал съм такива моменти. Невероятно е.

Тя стисна дланта му.

Но за мен постоянно е така. Не е ли чудесно?

— Съзнаваш ли защо хората се страхуват от вас?

— Те не само се страхуват — спокойно каза Мери. — Преследват ни. Нападнат ни. Но не могат да ни навредят. Ние ги виждаме отдалече, Дейвид.

Това го вледени.

— И даже да убият някой от нас, даже да убият мен, ние, съвкупната същност, продължаваме да съществуваме.

— Какво означава това?

— Информационната мрежа, която определя Свързаните като цяло, постоянно расте. Не може да се унищожи. Тя е нещо като Интернет от умове.

Малко раздразнен, той се намръщи.

— Чувала ли си за теорията за връзката? Става дума за психологическата ни потребност от тесни връзки, за да скрием ужасната истина, че всеки един от нас е сам. Това е най-голямата битка на човешкото съществуване. И тъкмо затова Свързаните привличат толкова много хора. Но чипът в главата ти няма да ти помогне. Защото накрая трябва да си сама, също като мен.

Тя снизходително се усмихна и Дейвид се засрами.

— Това може да не е вярно — отвърна Мери. — Може би ще продължа да съществувам след смъртта на тялото ми — тялото на Мери. Но аз, моят разум и спомени, вече не се ограничават само до моето тяло. Те са общи. Не е ли прекрасно?

— Но дали ще си ти? — промълви Дейвид. — Можеш ли наистина да избегнеш смъртта по този начин? Или общата ти същност ще е само копие?

Тя въздъхна.

— Не знам. Човешкият живот е трагичен, Дейвид. Колкото повече стават Свързаните, толкова по-ясно го съзнавам. И го чувствам. — Над все още младото ѝ лице се спусна призрачна маска на много по-стара жена.

— Ела с мен — рече той. — Искам да ти покажа нещо.

Кейт подскочи и рязко дръпна ръката си.

После се насили да се закашля, за да скрие неволното си ахване, и отпусна дланта си върху завивката.

И отново усети онова нежно докосване, топлите, силни пръсти, познати въпреки ръкавицата-невидимка. Те затрептяха в дланта ѝ и Кейт се опита да запази спокойствие, като продължаваше да яде прасковата.

„Извинявай, че те стреснах. Нямахме как да те предупредя.“

„Боби?“

„Кой друг? Хубав затвор.“

„В лабораторията, нали?“

„Да. ДНК-проследяване. Дейвид помогна. Бегълците. Мери. Цялото семейство е заедно.“

„Трябваше да дойдете. Хайрам иска теб. Аз съм примамката.“

„Няма да те изоставя. Имам нужда от теб. Бъди готова.“

„Веднъж опитах. Пазачите внимават...“

Тя рискува да хвърли поглед настрани. Не виждаше признаци от присъствието му, само едва забележима сянка, хлътване на покривката на леглото, загатване за пречупване на светлината. Очевидно дрехите-невидимки се усъвършенстваха също толкова бързо, колкото и самата времепространствена камера.

„Може би няма да имам друг шанс — помисли си Кейт. — Трябва да му го кажа.“

„Боби. Видях Дейвид. Имаше новини. За теб.“ Знаците му станаха по-бавни, по-колебливи. „Какво за мен?“

„За семейството ти... — Не можеше да го направи. — Попитай Хайрам.“

„Питам теб.“

„За раждането ти. Твоето раждане.“

„Питам те. Питам те.“

Кейт дълбоко си пое дъх.

„Не е както го знаеш. Помисли. Хайрам е искал династия. Дейвид — голямо разочарование, изплъзнал се е от властта му. Майката — досадна пречка. Затова — дете без майка.“

„Не разбирам. Аз имам майка. Хедър.“

Тя се поколеба.

„Не. Боби, ти си клонинг.“

Дейвид се отпусна назад и постави студената метална лента на главата си. Когато потъна във виртуалната реалност, светът помръкна и утихна и той за миг изгуби усещане за тялото си.

После навсякъде около тях изгряха звезди. Мери ахна и стисна ръката му.

Заобикаляше ги триизмерна звездна диорама на фона на кадифено черно небе. Звездите бяха повече, отколкото в най-тъмната пустинна нощ — и все пак имаше структура. По небесния екватор течеше огромна река от светлина. Млечният път, разбира се.

Той погледна надолу. Там беше тялото му, познато, ясно различимо, свободно плуващо в пространството. Мери се носеше до него. Допирът ѝ му действаше успокоително. „Странно“ — помисли си Дейвид. Можеха да пращат умовете си на повече от две хиляди светлинни години от Земята и въпреки това трябваше да се държат за ръце.

„Дълга история. Японска лаборатория. Хедър просто те е износила. Дейвид е проследил историята с времепространствена камера. После пък постоянното промиване на мозъка. Хайрам не е искал повече грешки...“

„Хедър. Не изпитвах нищо към нея. Сега знам защо. Жалко.“

„Да. Жалко.“

В следващия миг вратата рязко се отвори.

Насочила пистолета си напред, в стаята влезе Мей Уилсън и без да се колебае, стреля два пъти от двете страни на Кейт.

Разнесе се вик, във въздуха бликна кръв.

Кейт се опита да се изправи. Ала дулото на оръжието вече сочеше към тила ѝ.

— Не мърдай!

Дрехата-невидимка на Боби се разтваряше, около входната и изходната рана се образуваха големи концентрични кръгове пречупена светлина и сянка. Кейт виждаше, че той се опитва да се добере до вратата. Но там го очакваха другите пазачи.

На прага стоеше самият Хайрам. Лицето му се изкриви от непонятна емоция.

— Знаех си, че няма да устоиш. Пипнах те, копеленце нещастно!

Не помнеше откога не е напускала килията си. Може би от тридесет дни? Четиридесет? И сега се чувстваше разголена в огромната мрачна лаборатория.

Оказа се, че куршумът е пронизал рамото на Боби. Мускулите бяха разкъсани, костта — строшена, но по чиста случайност животът му беше въвн от опасност. Лекарите искаха да му поставят пълна упойка, ала той отказа.

Обсебен от поредния си проект, Хайрам приличаше на преследвано животно. Движенията му бяха странни, почти като тикове. Бе прекарал прекалено много време сам. „Самият той е обект на експеримент“ — кисело си помисли Кейт. Човешко същество, лишено от компания, подложено на постоянно наблюдение от невидимите гневни очи на останалите жители на планетата. Погубваше го машината, която той навярно все още не разбираше. Едва ли друг човек в историята бе имал повече право да страда от параноя.

Ала никога нямаше да му прости онова, което беше направил с нея и Боби. И съзнаваше, че няма абсолютно никаква представа какви са намеренията му за тях.

Отведоха ги в част от лабораторията, която Кейт никога не бе виждала. Нещо като бункер, огромен куб, полувкопан в пода. Вътрешността му беше ярко осветена. Отстрани имаше врата, която се отваряше с тежко колело като в подводница.

Без да изпуска ръката на Кейт, Боби предпазливо пристъпи напред.

— Какво е това, Хайрам? Защо ни доведе тук?

— Хубаво място, а? — ухили се баща му и самоуверено плесна стената с длан. — Взехме част от техниката от старата база на САВКО^[1] в Колорадо. Целият бункер е монтиран на гигантски пружини, които поглъщат ударната вълна.

— Против ядрено нападение ли е?

— Не. Стените не могат да устоят на експлозия. Поне външна. Бункерът е създаден да ограничи експлозията вътре.

Боби се намръщи.

— За какво говориш?

— За бъдещето. Бъдещето на „Нашият свят“. Нашето бъдеще, сине.

— Дейвид и Мери знаят, че съм тук. И специален агент Мейвънс. Скоро ще дойдат и тогава аз ще си тръгна. С нея.

Хайрам замислено го погледна, после погледна Кейт.

— Прав си, разбира се. Не мога да ви задържа тук. Макар че може би ще е забавно да опитам. Дай ми само пет минути. Позволи ми да ти покажа, Боби. — Той се насили да се усмихне.

— Само това ли искаш? — с видимо усилие попита Боби. — Да... ме убедиш в нещо? Това ли било?

Хайрам даде знак на пазачите да отворят вратата на бункера.

Стените бяха от дебела стомана. Вътре имаше място само за Хайрам, Кейт, Боби и Уилсън.

Кейт напрегнато се огледа. Това очевидно беше експериментална лаборатория: черни дъски, софтскрийни, сгъваеми столове и бюра. В средата имаше нещо като топлообменник, малка турбина и някакви бели кутии. На едно от бюрото бе оставена недопита чаша кафе.

Хайрам застана в центъра на бункера.

— Изгубихме монопола над времепространствената камера побързо, отколкото исках. Но направихме доста пари. И продължаваме да печелим — все още сме далеч пред всичките ни конкуренти. Но след някоя и друга година времепространствената камера ще достига до всяка точка на вселената. И дори хлапетата имат персонални камери. Пазарът на генератори се пренасища.

— Ти обаче имаш нова идея — каза Кейт. — Нали?

Хайрам я изгледа яростно.

— Това не те засяга. — Той се приближи до машината и я погали. — Вече сме адски добри в разширяването на време

пространствените дупки. Досега ги използвахме за обмен на информация. Но твоето умно братче Дейвид ще ти каже, че е нужно ограничено количество енергия, за да запишеш дори само един бит. Така че, щом пращаме информация, трябва да пращаме и енергия. В момента тя е съвсем малко, няма да стигне даже за една електрическа крушка.

Боби сковано кимна. Раната очевидно го болеше.

— Но ти ще промениш това положение.

Хайрам посочи машината.

— Това е времепространствен генератор. Действа на принципа на сгъстения вакуум, обаче е далеч пред онези, които заливат пазара. Искам още повече да разширя и стабилизирам времепространствените дупки — много повече. Достатъчно, за да действат като тръбопроводи за огромни количества енергия. И енергията, която ще получаваме, ще минава през топлообменника и турбината, за да извлича използваемото електричество. Елементарна техника от деветнайсети век — но, ми стига. Това е само експериментален вариант, който обаче доказва валидността на принципа и решава проблемите — главно стабилността на времепространствените дупки...

— А откъде ще получаваш енергията? — прекъсна го Боби.

Хайрам се ухили и посочи към краката си.

— Отдолу. От земното ядро, сине. Плътна топка от никел и желязо, голяма колкото Луната и гореща колкото слънчевата повърхност. Цялата тази енергия е затворена там, откакто се е образувала Земята, тя е генераторът, който захранва вулканите, земетресенията, движението на кората... Разбираш ли? Енергията, която изгаряме ние, е като пламъче на свещ в сравнение с ядрото. В момента, в който инженерите решат проблема със стабилността на времепространствените дупки, с енергийния бизнес ще е свършено. Термоядрени реактори, глупости! И това няма да е край. Може би някой ден ще използваме енергията на самите звезди. Не ти ли ясно, Боби? Даже времепространствената камера не е нищо в сравнение със сегашните възможности. Ние ще променим света. Ще станем богати... Това е мечтата ми, сине. И искам да я изпълним заедно. Ти и аз. Да построим ново бъдеще, да построим „Нашият свят“.

— Татко... — Боби махна със здравата си ръка. — Възхищавам ти се. Възхищавам се на мечтите ти. Няма да ти преча. Но не искам да

участвам. Парите и властта ти не са истински. Истински съм аз. Ние с Кейт. Аз нося твоите гени, Хайрам. Но не съм като теб. И никога няма да бъда, колкото и да се опитваш...

И в този момент Кейт осъзна зрънцето истина, което лежеше в сърцето на най-сложната история.

„Аз не съм като теб“ — бе казал Боби.

Ала тъкмо това беше проблемът.

Мери бе зяпнала. Дейвид се усмихна, протегна ръка и натисна брадичката ѝ нагоре.

— Не мога да повярвам — каза тя.

— Това е мъглявина. Казва се Триделната мъглявина.

— Вижда ли се от Земята?

— О, да. Но ние сме толкова далеч, че светлината, която се е отразила от мъглявината по времето на Александър Велики, едва сега достига до земната повърхност. — Той посочи с ръка. — Виждаш ли ония тъмни петна? — Те бяха малки, като капки мастило в цветна вода. — Казват се глобули на Бок^[2]. Даже най-малките могат да обгърнат цялата Слънчева система. Според нас там се раждат звездите: облаци от прах и газ, които се сгъстяват и се образуват нови слънца. Това е продължителен процес, разбира се. Но последната фаза, когато звездата взривява прашната си обвивка и започва да свети, може да настъпи напълно неочаквано. — Дейвид я погледна. — Помисли. Ако живееше тук, например на оная ледена топка под нас, щеше да видиш раждането на десетки, навярно даже стотици звезди.

— Чудя се каква ли религия щяхме да измислим тогава — каза Мери.

— Сигурно с повече образи на раждане, отколкото на смърт.

— Защо ме доведе тук?

— Всеки би трябвало да види това, преди да умре.

— И ние вече го видяхме — малко сдържано рече тя. — Благодаря ти.

Дейвид ядосано поклати глава.

— Не „вие“. Не Съврзаните. Ти, Мери. Надявам се, че ще ми простиш.

— Какво искаш да кажеш, Дейвид?

Той се поколеба. После посочи с ръка.

— Някъде там зад мъглявината е центърът на галактиката. Огромна черна дупка с маса милион пъти по-голяма от тази на Слънцето. И продължава да расте. От всички посоки в нея се вливат облаци от прах, газ и взривени звезди.

— Виждала съм снимки — каза Мери.

— Да. Заради невероятното гравитационно изкривяване е малко трудно да се приближиш до самата дупка, но въпреки това там са се събрали цял куп безплътни наблюдатели, носещи се из времето и пространството. — Дейвид се усмихна. — Когато свикнеш с виртуалната реалност във време-пространството, ще откриеш, че няма нужда да носиш много багаж.

— Искам да кажа, Мери — продължи Дейвид, — че ние пращаме човешки умове като облак от пращинки на разстояние от двеста хиляди светлинни години и на стотици хилядолетия назад във времето: отвъд стотици милиарди звездни системи, чак до рожденото място на човечеството. Възможностите за проучване наистина са безкрайни. Някои от теориите ни се потвърдиха, други категорично бяха отхвърлени. Това е същността на науката. Но ми се струва, че научихме нещо много по-важно.

— И това е...

— Че разумът — самият живот — е безценен — бавно отвърна Дейвид. — Ние сме едва в самото начало на проучванията си, но вече знаем, че на разстояние от хиляди светлинни години няма нито една значима биосфера, колкото и назад във времето да се връщаме. О, навярно в някое топло тинесто езеро има микроорганизми. Или пък в цепнатините на някоя вулканична скала. Но няма друга Земя. Виж, Мери, времепространствената камера коренно промени възприятията ми. Видях доброто и злото в сърцето на съседа си, лъжите в собственото ми минало, баналния ужас в историята на народа ми. Но вече надживяхме всичко това, надживяхме суетата на кратките човешки векове, шумния остров, по който пълзим. Видяхме пустотата на вселената, безсмисления кипеж на миналото. Вече не се самообвиняваме за семейната си история и започваме да проумяваме по-голямата истина: че сме заобиколени от бездна, от безкрайна тишина, от сляпо действащи безмозъчни сили. Времепространствената камера всъщност ни дава друга перспектива. И тя ни ужасява.

— Защо ми казваш всичко това?

Той я погледна.

— Защото искам всички вие да осъзнаете отговорността, която носите. Знаеш ли, някога имало един йезуит, казвал се Теяр дьо Шарден^[3]. Той вярвал, че също както животът покрива Земята и образува биосферата, така човечеството, мислещият живот, накрая ще обгърне живота, за да образува по-висш пласт, познавателен пласт, наречен „ноосфера“. Според него организацията на ноосферата щяла да се развие и да се слее в едно свръхразумно същество, което нарекъл „Точката Омега“.

— Да — рече Мери и затвори очи. — „Краят на света: пълното самовглъбяване на ноосферата, която едновременно е достигнала до абсолютните граници на своята сложност и централност...“

— Чела си Шарден?

— Ние.

— Всичко е заради Пелин — прегракнало каза Дейвид. — Това е проблемът ми. Новите нихилистични философии не ме утешават. Просто не мога да понеса мисълта, че в този момент на трансцендентна мъдрост животът и разумът ще бъдат унищожени.

Тя докосна лицето му с малките си ръце.

— Разбирам. Повярвай ми. Работим по този въпрос.

И вглеждайки се в нейните едновременно млади и стари очи, Дейвид ѝ повярва.

Светлината се променяше и постепенно ставаше по-тъмна.

Синьо-бяла двойна звезда преминаваше зад по-плътния диск на родителя си. Лъчите ѝ струяха през сложните газови пластове в периферията на гиганта и когато двойната звезда достигна мъглявия му хоризонт, Дейвид видя сенки, хвърляни от по-плътни участъци в по-рядката атмосфера, абсолютно прави ивици, дълги милиони километри. Звездата залязваше, с благоговение осъзна той — пример за небесна геометрия и перспектива.

И това му напомни за океанските залежи, на които се беше наслаждавал като дете, докато играеше с майка си по дългите атлантически плажове на Франция. Снопове светлина, пронизващи плътните океански облаци, го караха да се чуди дали всъщност не вижда сиянието на самия Бог.

Дали Свързаните представляваха начало на нов вид хора — на нов вид разум? Може би той осъществяваше първия контакт със същество, чиито интелект и мъдрост надхвърляха неговия?

Ала новият разум трябваше да еволюира, новите способности трябваше да усвоят по-широката перспектива. „Страхуват се от вас и ви презират — помисли си Дейвид, — и все още сте слаби. И аз се страхувам от вас и ви презирам. Но по същия начин са се страхували и са презирали Христа. А бъдещето е принадлежало на Него. Както навярно принадлежи на вас.

И вие може би сте единствената ми надежда.

Но каквото и да е бъдещето, не мога да не тъгувам за дръзкото момиче, което някога живееше зад тези мъдри сини очи.

И ме смуцава това, че ти нито веднъж не спомена за майка си, която прекарва остатъка от живота си в блуждаене из пространството и времето. Нима ние, вашите предшественици, означаваме толкова малко за вас?“

Мери се притисна до него и го прегърна. Въпреки тежките му мисли, простата ѝ човешка топлина го изпълни с утеха.

— Да си вървим — каза тя. — Мисля, че брат ти има нужда от теб.

Кейт знаеше, че трябва да му каже.

— Боби...

— Млъкни, Манзони — изръмжа Хайрам. Той беше бесен, размахваше ръце във въздуха и гневно крачеше. — Ами аз? Аз те създадох, копеленце нещастно! Създадох те, за да продължа да живея, да знам, че не съм...

— Че не си изгубил всичко — прекъсна го Кейт.

— Манзони!

Уилсън направи крачка напред и застана между Хайрам и Боби.

Кейт не ѝ обърна внимание.

— Искал си да създадеш династия. Искал си потомците ти да управляват скапаната планета. С Дейвид не си успял, затова си направил втори опит, този път без неудобството да го споделяш с майка. Да, ти си създал Боби и си се опитал да го контролираш. Но той не желае да играе твоята игра.

Стиснал юмруци, Хайрам се обърна към нея.

— Желанията му не ме интересуват. Никой не може да ми попречи.

— Не? — смаяно рече Кейт. — Не, нали? Боже мой, Хайрам.

— Кейт — настойчиво каза Боби, — мисля, че трябва да ми обясниш за какво говориш.

— О, не твърдя, че планът му е бил такъв от самото начало. Но винаги го е държал в резерва, в случай че ти не му... съдействаш. Разбира се, трябвало е да чака, докато разработи технологията. Но сега всичко е готово. Нали, Хайрам?... — Още едно парче от мозайката застана на мястото си. — Ти финансираш Свързаните. Нали? Тайно, естествено. Но зад технологията за свързване на мозъци стоиш ти.

Кейт се вгледа в измъчените от болка очи на Боби и видя, че той най-после е разбрал.

— Боби, ти си негов клонинг. Тялото и нервната ти структура са максимално близки до тези на Хайрам. Той иска „Нашият свят“ да продължи да живее след смъртта му. Не желае корпорацията да се разпадне или, не дай Боже, да попадне в ръцете на някой извън семейството. Ти си единствената му надежда. Но ако не му съдействаш...

Боби се обърна към Хайрам.

— Ако не те наследя, ти ще ме убиеш. Ще вземеш тялото ми за собствения си долен ум.

— Нищо подобно — възрази баща му. — Не разбираш ли? Ние ще останем заедно, Боби. Аз ще победея смъртта, за Бога! И когато остарееш, отново можем да го направим. И после пак.

Боби се освободи от ръката на Кейт и закрачи към него.

Уилсън му препречи пътя, скри Хайрам зад гърба си и вдигна пистолета си.

Кейт понечи да пристъпи напред, да се намеси, но краката ѝ сякаш бяха залепнали за пода.

Уилсън се колебаеше. Цевта на оръжието ѝ трепереше.

Тя мълниеносно се завъртя, удари Хайрам по ухото и го просна на пода. После хвана Боби за ръката. Той се опита да се съпротивлява, но Уилсън силно стисна раненото му рамо и Боби извика от болка и се свлече на колене.

Кейт окончателно се обърка. Ами сега? Можеше ли да стане по-сложно? Коя беше тази Уилсън? Какво искаше?

Телохраниелката бързо издърпа Боби до Хайрам и започна да натиска бутоните на контролния пулт в средата на бункера. Разнесе се бръмчене на перки, пращане на озон.

Хайрам се помъчи да се изправи, но Уилсън го събори обратно с ритник в гърдите.

— Какво правиш, по дяволите? — изхриптя той.

— Отварям времепространствена дупка — съсредоточено измърмори жената. — Мост до центъра на Земята.

— Не е възможно — каза Кейт. — Времепространствени дупки все още са нестабилни.

— Знам — изсумтя Уилсън. — Тъкмо това е въпросът. Не разбираш ли?

— Боже мой! — възкликна Хайрам. — Подготвяла си го през цялото време!

— Убийството ти. Точно така. Чаках подходяща възможност. И моментът най-после настъпи.

— Защо, за Бога?

— Заради Барбара Уилсън. Моята дъщеря.

— Коя?...

— Ти я унищожи. Ти и твоята времепространствена камера. Без теб...

Хайрам се изсмя, грозно и нервно.

— Не ми казвай. Няма значение. Всички ме мразят за нещо. Винаги съм знаел, че ще ме убият. Но аз ти вярвах, Уилсън.

— Ако не беше ти, щях да съм щастлива. — Гласът ѝ звучеше абсолютно спокойно.

— За какво говориш?... Е, така или иначе, какво ми пука? Виж, убий мен — отчаяно каза Хайрам. — Пусни Боби. И момичето. Те нямат значение.

— Имат. — Уилсън сякаш още малко и щеше да се разплаче. — Не разбираш ли? Точно той има значение. — Бръмченето се усилваше, по стенните монитори течаха цифри. — Само още няколко секунди. Няма да чакаш дълго. И после всичко ще свърши. — Телохраниелката се обърна към Боби. — Не се бой.

— Какво ще правиш? — с усилие попита той.

— Няма да усетиш нищо.

— Теб какво те интересува?

— Интересува ме. — Тя го погали по бузата. — Наблюдавах те толкова време. Знаех, че си клонинг. Това няма значение. Видях те да правиш първите си стъпки. Обичам те.

— Скапана времепространствена воайорка! — изръмжа Хайрам. — Такава ли си била? Колко... нищожно. Преследвали са ме свещеници и сводници, политици и престъпници, националисти, луди и побъркани. Всички мразят създателя на времепространствената камера. Аз успях да ги надхитря. А сега — ти. — Той започна да се съпротивлява. — Не. Не по този начин. Не по този начин...

С едно-единствено плавно движение Хайрам се вкопчи в крака на Уилсън и впи зъби в пиццала ѝ.

Жената извика от болка и го удари. Той не я изпускаше. Кръвта ѝ се стичаше от устата му. Уилсън се стовари отгоре му и замахна с ръка. Хайрам надигна глава и извика на Кейт:

— Изведи го оттук! Изведи го... — Но телохранителката заби юмрука си в окървавеното му гърло, разнесе се изхрущяване на хрущяли и кост и гласът му се превърна в къркорене.

Кейт хвана Боби за здравата ръка и насила го повлече навън. Главата му се блъсна в горния праг на вратата и той извика, но Кейт не му обърна внимание.

Тя затръшна вратата и завъртя колелото.

Пазачите на Хайрам колебливо се приближиха към тях.

— Помогнете му и го измъкнете оттук! — извика им Кейт.

Но в този момент стената се изду навън и проблесна светлина, ярка като слънцето. Оглушала и ослепяла, Кейт сякаш започна да пада. В безкраен мрак.

---

[1] Северноамериканска въздушно-космическа отбрана. — Б.пр.

↑

[2] Барт Бок (1906–1983) — холандски астроном. — Б.пр. ↑

[3] Пиер Теяр дьо Шарден (1881–1955) — френски йезуит, палеонтолог и философ. — Б.пр. ↑

28.

ЕПОХИТЕ НА СИЗИФ

Боби и Дейвид се рееха над южна Африка като безплатни зрителни полета.

Беше 2082 година. От смъртта на Хайрам Патерсън бяха изминали четири десетилетия. Кейт, съпругата на Боби, бе мъртва.

Една година след като трябваше да приеме тази жестока истина, тя постоянно присъстваше в мислите му. Ала Боби все още беше жив и трябваше да продължи да живее.

Днес равнините на този най-древен континент бяха покрити с правоъгълни ниви. Тук-там имаше групи сгради, малки пластмасови колиби, по полето работеха робокултиватори, които приличаха на големи бръмбари с лъщящи коруби от слънчеви батерии. Хората носеха свободни бели дрехи, широкополи шапки и лицата им бяха намазани с крем против изгаряне.

В една от фермите играеха деца. Изглеждаха чисти, добре облечени и охранени, тичаха шумно — ярки петънца по огромния равен пейзаж.

Когато се вгледа по-внимателно, Боби забеляза, че движенията им са сложни и координирани, сякаш всяко от тях знаеше какво мислят другите. Навярно наистина бе така. Защото вече се раждаха деца с времепространствени дупки в главите, членове на постоянно растящата група от мозъци на Свързаните още преди да напуснат майчината утроба.

Това го накара да потръпне. Знаеше, че тялото му реагира на зловещата мисъл, изоставено в лабораторията — четиридесет години след смъртта на Хайрам собственост на тръст, представляващ консорциум от музеи и университети.

Бедният Хайрам. Единствената му мечта бяха парите. Компанията му вече не съществуваше, богатството му беше конфискувано. И все пак, макар и случайно, той бе променил света...

Дейвид, невидимо присъствие до него, мълчеше. Боби отвори верига на съпреживяване, за да погледне през неговото зрително поле.

... Нивите се изпариха, заменени от суха пустиня, в която се бореха за живот няколко нискорасли дървета.

Под палещите слънчеви лъчи бавно вървяха дрипави мършави жени, които носеха на главите си големи пластмасови кофи с мътна вода. Една от тях водеше за ръка дете, голо, цялото само щръкнали кокали, явно жертва на недохранване или дори СПИН.

— Защо гледаш в миналото, Дейвид? — внимателно попита Боби. — Сега положението е по-добро.

— Но това е светът, който създадохме ние — горчиво отвърна брат му. Гласът му звучеше така, сякаш е само на няколко метра в топла удобна стая. — Нищо чудно, че хлапетата ни смятат за диваци. Онази Африка беше измъчвана от СПИН, глад, суша, малария, стафилококови инфекции и безкрайни безсмислени войни... Но в онази Африка имаше слонове.

— Все още има слонове — отбеляза Боби. И наистина бе така: няколко животни в зоопарковете, които учените размножаваха по изкуствен път в опит да предотвратят окончателното им изчезване. Дори бяха замразили зиготи — в резервоари с течен азот, заровени в кратер на южния полюс на Луната — на слонове и други застрашени видове.

Така че все още имаше слонове. Но не и в Африка. Същата участ бе сполетяла лъва, мечката, даже най-близките роднини на човека, шимпанзетата, горилите и орангутаните. Извън частните домове, зоологическите градини и лабораториите на планетата вече нямаше големи бозайници, освен хората.

Ала стореното — сторено.

Боби с усилие на волята си подхвана зрителното поле на Дейвид и се издигна право нагоре.

Земята бързо се смаляваше. На запад над Атлантика се плъзгаха сиво-бели облаци. Когато Африка потъна в сянката на нощта, Боби видя екваториални мълнии, които разкъсваха мрака на разстояние от стотици километри.

Във въздуха на юг от стария континент се носеха огромни кораби с лъщящи като на водни кончета криле, които прочистваха атмосферата и възстановяваха озоновия слой. А край западното крайбрежие се очертаваше безкраен риф, образуван от новия вид генетично създаден корал, за да подслони многобройните видове,

които някога бяха обитавали естествените рифове, отдавна унищожени от замърсяване, риболов и бури.

Хората по целия свят работеха, възстановяваха, строяха.

Изглежда, човешката раса беше поумняла тъкмо навреме, за да се спаси. Ала младостта ѝ бе преминала тежко.

Населението беше продължило да се увеличава, въпреки че климатичните промени бяха унищожили по-голямата част от световните запаси на вода и храна. Огромните зърнени райони в САЩ и Азия се бяха превърнали в пустини, плодородните равнини бяха залети от морето. Скоро обаче сушата, болестите и гладът започнаха да взимат своите жертви. Както обикновено, най-висока цена заплатиха най-уязвимите — старците и децата.

Днес новите поколения от зрели Свързани вече променяха бъдещето. Мнозина се опасяваха, че демокрацията ще изгуби значението си и че ще изчезнат дори религиите, защото Свързаните не без основание вярваха, че могат да се преборят със смъртта.

Навярно това изобщо нямаше да е човешко бъдеще.

Беше чудесно и в същото време ужасяващо. Ала Боби, Дейвид и останалите от тяхното поколение, последните Несвързани, се чувстваха все по-изолирани на планетата, която ги бе родила.

Той знаеше, че това светло бъдеще не е за него. И след като болестта му беше отнела Кейт, настоящето не го вълнуваше. Оставаше му единствено миналото.

И двамата с Дейвид бяха решили да го пребродят, двама стари глупаци, от които и без това не се интересуваше никой.

Боби усети докосване — почти недоловимо, и все пак зовящо. Сякаш стискаха дланта му.

— Дейвид?

— Готов ли си?

Той върна за миг част от съзнанието си в своето далечно тяло, дълбоко си пое дъх и сви юмруци.

— Да вървим.

Зрителното му поле се спусна към южното крайбрежие на Африка. Докато падаше, по търпеливото лице на континента се редуваха дни и нощи, вековете се ронеха като есенни листа.

Спряха на сто хиляди години в миналото, увиснали като светулки пред лице с тежки вежди, плосък нос и ясни женски очи.

Не съвсем човешко лице.

Зад нея се виждаше малка семейна група: яки възрастни, деца като малки горили, които работеха край огъня, запален на този древен бряг. Нататък се издигаше ниска скала. Небето беше ясно и тъмносиньо — навярно бе зимен ден.

Братята продължиха назад.

Подробностите, семейната група, синьото небе мигновено изчезнаха. Лицето на неандерталската майка се замъгли, стана безизразно. Поколенията се редуваха прекалено бързо, за да може да ги следва човешко око. Пейзажът се превърна в сивкави очертания. Сезоните се меняха, всяка секунда означаваше векове.

Лицето на предшественичката се променяше. Половин милион години назад в миналото челото ѝ стана ниско, веждите още повече изпъкнаха, брадичката се смали, зъбите и челюстите се уголемиха. Вече приличаше на маймуна, помисли си Боби, но очите останаха любопитни, разумни.

Кожата бавно ѝ се преобразяваше — тъмна, после светла и накрая отново тъмна.

— *Homo erectus* — каза Дейвид. — Майстори на оръдия. Мигрирали са по цялата планета. Продължаваме да падаме. Със сто хиляди години на всеки няколко секунди, мили Боже! Но няма почти никакви промени!...

Внезапно настъпи следващият преход. Челото още повече се смали и лицето се издължи — макар че мозъкът на тази тяхна далечна прабаба, много по-малък, отколкото на съвременния човек, все пак беше по-голям, отколкото на шимпанзе.

— *Homo habilis*. Или може би австралопитек. Еволюционните пътища са преплетени. Вече сме на два милиона години в миналото.

Антропологическите обозначения нямаха никакво значение. Боби се чувстваше странно да гледа товаменящо се през поколенията лице, лицето на маймуноподобно същество, на което иначе навярно нямаше да обърне внимание в зоопарка... и да знае, че това е негова предшественичка, майка на неговите баби. Навярно точно така се бяха чувствали хората от викторианската епоха, когато Дарвин се бе върнал от Галапагос.

Накрая изчезнаха и последните човешки следи. Черепът още повече се смали, очите бяха мътни, учудени.

Замъглен от потока на годините, фонът ставаше по-зелен. Може би толкова назад в миналото Африка бе покрита с гори. И предшественичката продължаваше да се смаява, лицето ѝ, фокусирано от зрителното поле на времепространствената камера, бавно се променяше, очите се разширяваха, гледаха по-плахо. Сега тя напомняше на Боби по-скоро на лемур.

Ала в тези втречени напред очи, гледащи от плоското лице, продължаваше да блести жив спомен или обещание.

Дейвид импулсивно забави скоростта на спускането им и двамата за миг спряха на около четиридесет милиона години в миналото.

Мишето лице на предшественичката се взираше в Боби с широко отворени, нервни очи. Зад нея шумоляха листа, поклащаха се клони. В недалечната равнина пасеше стадо животни, които приличаха на риноцери, но с огромни, странно оформени глави с по шест рога. Стадото се придвижваше бавно, създанията размахваха опашки, преживяха ниските храсти и се пресягаха към надвисналите клони на дърветата. Значи тревопасни. Един млад екземпляр беше преследван от група коне — ала тези „коне“ имаха големи зъби и напрегнати, бдителни движения; очевидно бяха хищници.

— Първият сериозен разцвет на бозайниците — отбеляза Дейвид. — Цялата планета била покрита с гори, тревистите райони почти изчезнали. Както и съвременната фауна: няма напълно еволюирали коне, носорози, свине, говеда, котки, кучета...

Предшественичката час по час нервно въртеше насам-натам глава, дори докато дъвчеше плодове и листа. Боби се зачуди какви хищници могат да се появят от това странно небе и да се спуснат към някой непредпазлив примат.

С безмълвното съгласие на брат си, Дейвид освободи движението и те отново полетяха назад. Фонът се превърна в синьо-зелена мъгла, лицето на предшественичката сякаш стана течно и продължи да се смаява. Очите още повече се разширяваха и обикновено бяха черни. Може би бе преминала към нощен цикъл.

Боби виждаше растителност, гъста и зелена, повечето позната. И все пак земята изглеждаше странно пуста: нямаше гигантски

тревопасни, нямаше дебнещи хищници. Светът приличаше на изоставен град, сред чиито руини ровят само малки създания, плъхове и мишки.

Но горите започнаха да оредяват, да се топят като пролетен сняг. Скоро земята оголя и само тук-там се виждаха пънове на някога могъщи дървета.

Внезапно равнината се покри с лед. Боби усещаше, че животът се отдръпва от този свят като бавна вълна.

И тогава се появиха облаци, и потопиха всичко в мрак. В тъмнината заваля дъжд. От мочурищата се издигаха огромни купчини кокали, от които висяха парчета плът.

— Киселинен дъжд — промълви Дейвид.

Проблесна светлина, ослепителна, непреодолима.

Това не бяха слънчеви лъчи, не, а пожар, който сякаш бушуваше навсякъде, безкраен и страшен.

Но постепенно угасна.

Под оловното небе огньовете постепенно се свиха на изолирани островчета. Под всеки пламък се появяваше зелено клонче. Накрая пожарът се раздели на малки сияещи топчици, които се издигнаха в небето и се сляха в облак от падащи звезди под черен купол.

Гъстите черни облаци се отдръпнаха назад като завеса. Разрази се силен вятър, който възкреси дърветата и засели по клоните им ята от летящи създания. На хоризонта се разтваряше ярко ветрило, розово и бяло, което накрая се превърна в мощен лъч, насочен право нагоре към небето.

Стълб от стопена скала.

Стълбът се срина в оранжев поток. Над хоризонта като втора зора се надигна сияеща маса, дълга опашка, описваща огнена дъга над половината небе. Забулена от дневната светлина или ярко блестяща нощем, кометата бавно се отдалечи, отнасяйки унищожителния си товар обратно в дълбините на Слънчевата система.

Братята отново спряха в свят на внезапно възстановен покой.

Предшественичката бе уплашено създание с огромни очи, навярно непредпазливо останало над земята и сега попаднало в капан.

Зад нея Боби зърна нещо като бряг на вътрешно море. Буйни джунгли покриваха блатистите низини по крайбрежието, от далечните сини планини се виеше широка река. В бавните ѝ кални води бавно

плуваха остри гърбове на нещо като крокодили. Тази земя гъмжеше от живот — не съвсем познат, но далечно напомнящ на горите от собствената им младост.

Ала небето не беше синьо, а лилаво, дори облаците имаха странна форма. Навярно толкова назад в миналото дори самият въздух бе различен.

На мочурливия бряг имаше стадо рогати животни, които приличаха на носорози. Но движенията им бяха особени, почти птичи. Друго стадо на пръв поглед напомняше на щрауси — те вървяха изправени, с подскачащи глави, нервни и плахи движения.

Сред клоните Боби зърна огромна сянка, която бавно напредваше, сякаш следеше недалечното стадо гигантски тревопасни. Навярно хищник — може би дори раптор, сепнато си помисли той.

Над стадата от динозаври се издигаха облаци от насекоми.

— Ние сме в привилегировано положение — каза Дейвид. — Можем сравнително добре да наблюдаваме дивия живот. Епохата на динозаврите беше истинско разочарование за туристите във времето. Също като Африка, тя се оказа огромна, прашна и почти пуста. В края на краищата, този период продължава стотици милиони години.

Наистина е разочарование да откриеш, че тиранозавърът всъщност се е хранил с мърша — отбеляза Боби.

— Тук има толкова много красота, Дейвид, и няма разум, който да я оцени. Дали през цялото време е чакала нас?

— А, да, неоценената красота. „Дали красивите черупки от еоцена и изящните амонити от вторичния период са създадени, за да радват човека хилядолетия по-късно?“ Дарвин, „Произход на видовете“.

Значи и той не е знаел?

— Не, предполагам. Това е древно място, Боби. Погледни: древна общност, която е еволюирала в продължение на стотици милиони години. И все пак...

— И все пак всичко това ще изчезне, когато падне Пелин.

— Земята е огромно гробище, Боби. И когато потъваме в миналото, костите отново се изправят насреща ни...

— Не е точно така. Остават ни птиците.

— Птиците, да. Красив край на тази еволюционна линия, не смяташ ли? Да се надяваме, че и ние ще свършим така. Хайде да

продължаваме.

Двамата отново се понесоха и напуснаха мезозойското лято на динозаврите.

Пред погледа на Боби летяха древни джунгли. На този зелен фон изпъкваха плахите очи на милиони поколения предшественици, които се размножаваха, надяваха се и умираха.

Зеленият пейзаж внезапно изчезна, заменен от прашна равнина и пусто небе.

Оголялата земя беше пустиня, истинска огнена пещ под високото жестоко слънце. Пясъците бяха еднообразно червеникави. Толкова назад в миналото даже хълмовете бяха по-ниски, по-заоблени.

Предшественичката тук бе напомнящо на влечуго малко създание, което ръфаше останките на нещо като плъх. Наблизо растяха ниски папрати и хвощове, край които лъкатушеше река.

В далечината пробяга нещо като игуана с остри зъби. Навярно майката на всички динозаври, каза си Боби. В мочурището отвъд реката ровеха животни, които приличаха на глигани.

— Листрозаври — изсумтя Дейвид. — Най-големите късметлии, които някога са живели на земята. Това е единственото голямо животно, оцеляло след падането на кометата...

— Имаш предвид кометата, която е изтребила динозаврите, така ли? — смути се Боби.

— Не — мрачно отвърна брат му. — Имам предвид друга комета, която скоро трябва да видим. Паднала е преди двеста и петдесет милиона години. Най-страшната...

Ето защо беше изчезнала джунглата на динозаврите. Земята отново опустяваше. Боби се изпълни с необясним страх.

Братята продължиха назад.

Накрая и последните нискорасли дървета потънаха в почвата. Отчаяно борещите се за живот бурени и храсти се сбръчкаха и умряха. Остана само суха земя, тук-там осеяна с овъглени пънове, паднали клони и купчини кости. Все по-оголващите се от отстъпващата вълна на живота скали станаха тъмночервени.

— Прилича на Марс.

— И причината е същата — мрачно отвърна Дейвид.

— На Марс няма никакъв живот и седиментите му бавно са ерозирали. Затова и Земята е същата — колкото повече се приближаваме към тази най-страшна гибел.

И през цялото това време веригата от мънички, вкопчили се в живота предшественици обитаваше блатата край вътрешните морета, които почти — но не съвсем — бяха изсъхнали, за да се превърнат в долини с мъртъв марсиански прах.

Земята през тази епоха била съвсем различна, поясни Дейвид. Тектоничната активност сляла всички континенти в един гигантски материк, най-голямата земна маса в историята на планетата. Тропическите райони били пустинни, докато умереният пояс бил заледен. Климатът във вътрешността на континента проявявал безумни колебания от убийствена жега до ужасен студ.

И този крехък свят бил сполетян от още по-страшна катастрофа: отделяне на огромно количество въглероден двуокис, който задушил животните и предизвикал парников ефект.

— Особено пострадала фауната, която била върната почти до равнището на езерния живот. Но сега сме почти в самия край, Боби: въглеродният двуокис се връща във вътрешността на Земята. И скоро този чудовищен континент ще се разцепи. Но не забравяй: животът е оцелял. Всъщност нашите предшественици са оцелели. Иначе нямаше да сме тук.

Докато гледаше редуващите се пред очите му влечуги и гризачи, Боби си помисли, че поне това е утешително.

Върнаха се преди катастрофата и продължиха в още по-дълбокото минало.

Възстановяващата се Земя изглеждаше съвсем различна. Нямаше и следа от планини и предшествениците им обитаваха бреговете на огромни плитки морета. Постепенно, след милиони години, отровните газове се върнаха обратно в земята и на планетата отново се появи зеленина.

Предшественичката им се беше превърнала в ниско, клатецо се създаване, покрито с къса сиво-кафява козина. С поколенията долната ѝ челюст се издължаваше, черепът ѝ се сплескваше назад, зъбите ѝ се смалваха и накрая устата ѝ заприлича на човка. Козината ѝ опада и муцуната ѝ още повече се издължи. За неопитното око на Боби тя напомняше на гущер.

Всъщност приближаваха онази епоха, осъзна той, през която семействата на сухоземните животни — костенурките, бозайниците, гущерите, крокодилите и птиците — се сливаха в групата, от която бяха произлезли, влечугите.

После — триста и петдесет милиона години назад в миналото — предшественичката отново се преобрази. Муцуната ѝ стана по-тъпа, крайниците — по-къси, тялото ѝ — по-аеродинамично. Може би вече бе земноводна. Накрая късите крайници се превърнаха в обикновени перки, които се сляха с тялото ѝ.

— Животът се оттегля от земята — каза Дейвид. — Последното безгръбначно, сигурно скорпион, пропълзва обратно в морето. Растенията на сушата скоро ще изгубят листата си и вече няма да са изправени.

Следвайки отстъпващата си прабаба, Боби внезапно потъна в плитко море.

Във водата цареше оживен живот. Под тях имаше коралов риф, който се губеше в млечносинята далечина. Обсипваха го нещо като гигантски дългостебли цветя, сред които търсеха храна смайващо разнообразие от мекотели. Боби разпозна наутилуси, които приличаха на гигантски амонити.

Предшественичката им бе малка риба с форма на нож, която плуваше заедно с ятото си. Техните сложни, нервни движения не се различаваха от тези на съвременните видове.

В далечината се мерна силует на акула, типичен дори и в това дълбоко минало. Ятото уплашено се отдръпна от пътя ѝ и Боби изпита съчувствие към предшествениците си.

Скоростта им се увеличи: четиристотин милиона години, четиристотин и петдесет.

Пред погледите им се нижеха еволюционни експерименти, гладките гърбове на предшествениците се покриваха с костена броня, която понякога се запазваше само няколко поколения, сякаш тези примитивни риби изгубваха идеята си за успешно развитие. Боби виждаше, че животът означава натрупване на информация и сложност, информация, съхранявана в самата структура на живите същества — информация, мъчително събирана с цената на болка и смърт в продължение на милиони поколения. А сега, в това обърнато наопаки развитие, почти нехайно се отхвърляше.

... И после в миг грозната праисторическа риба изчезна. Дейвид отново намали скоростта.

В това древно море нямаше риба. Предшественичката вече бе безбелозначително, напомнящо на червей създаване, скрито в пясъка на морското дъно.

— Отсега нататък става все по-просто — каза Дейвид. — Има само малко водорасли — и после, на един милиард години назад в миналото, само едноклетъчен живот чак до самото начало.

— Още колко остава?

— Боби, ние едва започваме — внимателно отвърна брат му. — Трябва да изминем три пъти повече, отколкото досега.

Спускането продължи.

Предшественичката им стана примитивен червей, чиято форма постоянно се променяше — и сетне изведнъж се превърна в едва забележима точица протоплазма, заобиколена от алги.

И когато потънаха още малко по-назад, останаха само алгите.

Внезапно потънаха в мрак.

— Мамка му — изруга Боби. — Какво стана?

— Не знам.

Дейвид ги остави да се спуснат още по-назад. Един милион години. Два милиона. Световният мрак продължаваше.

Накрая той прекъсна връзката с предшественичката им от този период — микроб или зелено водорасло — и издигна зрителното поле на хиляда километра над водната повърхност.

Океанът беше бял: покрит с лед от полюса до екватора. Над ледения овал на планетата се издигаше лунният полумесец, онова осяно с белези лице, неизменно още от времето на Боби, лице, вече невъобразимо древно дори в тази отдалечена епоха. Ала отразената светлина на Луната бе почти също толкова ярка, колкото тази на слънцето.

На Земята стана ослепително светло, навярно по-светло, отколкото на Венера — ако там имаше очи да виждат.

— Погледни! — ахна Дейвид. Някъде близо до екватора имаше кръгла ледена структура. — Метеоритен кратер. Стар. Ледът го е покрил много отдавна.

Продължиха спускането си. След петдесет милиона години ледът се стопи. Ала искрящо бялата обвивка отново покри планетата и окончателно отстъпи едва след още три такива размразявания.

Появи се свят, който приличаше на Земята, но не съвсем. Имаше сини океани и континенти. Но материците бяха голи и абсолютно чужди. И бавно се приближаваха един към друг.

— Ето го отговора — сериозно каза Дейвид. — Причина за заледряването е свръхконтинентът, който периодично се разцепва и слива. Когато се разцепи, дължината на бреговата ивица се увеличава. Това стимулира живота, който в момента се ограничава до микроби и алги и обитава вътрешните морета и крайбрежните плитчини. От своя страна, той поема излишния въглероден двуокис от атмосферата. Слънцето е малко по-слабо от нашето време...

— И оттук — заледряването.

— Да. В продължение на двеста милиона години. В отделни моменти фотосинтезата просто не е била възможна. Удивително е, че животът изобщо е оцелял.

Братята отново се спуснаха в океана и ДНК-проследяващата програма за пореден път се фокусира върху зелените алги. Някъде сред тях се намираще невидимата клетка, предшественик на всички хора.

След един милиард години отново настана мрак.

— Пак ли заледряване? — попита Боби.

— Струва ми се, че разбирам — рече Дейвид. — Еволюционен импулс, за който не можехме да съдим по фосилите. Опит на живота да надскочи едноклетъчното равнище. Но обречен на неуспех от заледряването. Двеста милиона години развитие отиват на вятъра... По дяволите.

Когато след още сто милиона години ледът отстъпи, сред алгите отново се появиха по-сложни, многоклетъчни форми на живот: поредният фалстарт, пометен от жестокото заледряване, и братята пак бяха принудени да гледат как животът се връща на най-примитивното си равнище.

Докато пътуваха през дългите еднообразни еони, мъртвешката ръка на глобалното заледряване още пет пъти се спусна над планетата, убивайки океаните, погубвайки всички по-сложни създания. Този безумен цикъл започваше винаги, когато животът с мъка си проправеше път в плитчините около континентите.

— Това е трагедията на Сизиф — каза Дейвид. — Според мита той трябвало да бута камъка до върха на планината, само за да го види как се изтъркоква обратно. По същия начин се бори животът. Навярно нихилистичните философи са прави, навярно не можем да очакваме повече от вселената освен безмилостно смазване на живота и духа, защото равновесието в космоса е смърт...

— Някога Циолковски наричал Земята „люлка на човечеството“ — мрачно отвърна Боби. — А тя всъщност е люлка на живота. Но...

— Но тази люлка смазва собствените си рожби — довърши Дейвид. — Сега поне това не е възможно. Поне не така. Животът е развил сложни цикли, които контролират притока на маса и енергия. Винаги сме се възхищавали на живата Земя. Но животът е трябвало да се научи да се защитава от безмозъчната геологична жестокост на планетата.

Накрая стигнаха до епохата преди страшните залеждания. Тази млада Земя нямаше нищо общо със света, в който по-късно щеше да се превърне. Нямаше хълмове и брегове, скали и гори. Почти изцяло я покриваше плитък океан. Морското дъно представляваше тънка кора, напукана от течна лава. Планетата често се обгръщаше с облаци от газове, докато на повърхността изригваха вулкани и ги всмукваха обратно в земните недра.

Когато пробиваше плътната облачна обвивка, слънцето приличаше на яростно пламтящо кълбо. Луната беше огромна, голяма колкото чиния, макар че вече носеше много от познатите си белези.

Ала и Луната, и слънцето сякаш препускаха по небето. Тази млада Земя бързо се въртеше около оста си и често хвърляше в нощ повърхността си и крехкия си жив товар. Над моретата се издигаха гигантски вълни.

Предшествениците на това враждебно място бяха неамбициозни: поколение след поколение незабележими клетки, живеещи на големи групи близо до морската повърхност. Отначало представляваха гъбеста маса, която се свиваше пласт по пласт, докато накрая оставаше само зелено петно, носещо се в океана, за да се слее с някоя по-стара група клетки.

В небето проблясваха огромни метеорити, които се връщаха в дълбокия космос. Често — ужасяващо често — по земното кълбо пробягваха стени от вода, високи цели километри, устремили се към

пламтящ метеоритен кратер, от който изскачаше голямо светещо тяло, астероид или комета, за миг огряваше небето и потъваше в космическия мрак.

И яростта и честотата на тези обърнати наопаки удари като че ли се увеличаваха.

Изведнъж зеленият живот на килимчетата от алги започна да мигрира по повърхността на бурните млади океани и повлече със себе си веригата от предшественици, а с тях и зрителното поле на Боби. Колониите постепенно се сливаха, сякаш се връщаха към някакво общо ядро.

Накрая братята се озоваха в езерце на дъното на широк и дълбок метеоритен кратер. Боби видя назъбени планини, заобикалящи платовиден централен връх. Езерцето бе синкавозелено и някъде във водите му веригите на предшествениците продължаваха сляпото си пътуване към началото на живота.

Внезапно зелените петна се свиха, превърнаха се в отделни точици и водната повърхност се покри с гъста кафеникава маса.

— О! — ахна Дейвид. — Изгубихме хлорофила. Способността да преобразуваме слънчевата светлина в енергия. Разбираш ли какво се е случило? Тези организми са били изолирани от останалите в този кратер. Храната им е свършила и са били принудени да мутират или да умрат.

— И са мутирали — отвърна Боби. — Иначе...

— Иначе нас нямаше да ни има.

Последва мощен проблясък — навярно падането на метеорита, за който бе споменал Дейвид.

Когато всичко свърши, Боби за пореден път потъна в морето сред плътна кафява маса, полепнала край вулканичен отвор в кората на дъното.

— Значи най-после стигнахме дотук — каза Дейвид. — Нашите най-древни предшественици са се хранили със скали: термофили, даже хипертермофили. С други думи, топлолюбиви. Поглъщали са минералите във водата: желязо, сяра, водород... Примитивни и неефикасни, но издръжливи. Не са имали нужда от светлина, кислород и органична материя.

Настана мрак. Полетяха през тунели и пукнатини в пълна тъмнина, от време на време нарушавана от мътночервени проблясъци.

— Дейвид?

— Да?

— Какво става с нас?

— Минаваме под морското дъно. Мигрираме през порите на базалтовата скала. Животът на планетата се връща назад, Боби, за да се слее в една-единствена точка.

— Къде?

— В самата скала. На километри дълбочина. Животът на Земята е тръгнал от това убежище.

— И от какво е трябвало да се крие?

— Боя се, че скоро ще разберем.

Дейвид ги издигна в отровния въздух над тази безжизнена Земя.

Имаше светлина, ала мътна и оранжева, като здрач в забулен от смог град. Слънцето трябваше да е над хоризонта, но Боби не можеше да го види. Атмосферата беше осезаемо плътна и смазваща. Под тях кипеше черен океан, по напуканото му дъно се стичаха огнени потоци.

„Гробището вече наистина е празно“ — помисли си Боби. Освен онова малко убежище, в което се криеха най-далечните му предшественици, тези млади скали бяха лишени от всичките си натрупани пласт след пласт мъртви.

Появи се пелена от черни облаци, сякаш метната връз небето от някой разгневен бог. Заваля дъжд, струи вода, които скачаха от развълнуваната океанска повърхност към надвисналите облаци.

Измина един век. Дъждът продължаваше с необуздана сила. Скоро морското равнище рязко спадна. Облаците още повече се сгъстиха и моретата се отдръпнаха в изолирани езера на най-ниските места по напуканата земна повърхност.

И така цели две хиляди години. Дъждът не спря, докато океаните не се превърнаха в облаци и цялата Земя се покри със суша.

Скоро тлеещите пукнатини се разшириха, потоците лава яростно се вливаха в тях. Образува се огнен океан: океан от стопена скала, дълбок стотици метри. Започна нов дъжд от сияещи капки, които се връщаха във водните облаци и атмосферата се превърна в адски пласт от лава и пара.

— Невероятно! — извика Дейвид. — Образува се атмосфера от изпарени скали, дебела четирийсет-петдесет километра, с налягане стотици пъти по-голямо от това на нашия въздух. Топлинната енергия

е изумителна... Облачната обвивка трябва да излъчва светлина. Земята сияе — звезда от скална пара.

Но скалният дъжд извличаше топлина от покритата с белези земя и бързо, само след няколко месеца, сушата изстина и се втвърди. Под сияещото небе отново се образува течна вода, от охлаждащите се облаци се появиха нови океани. И тъй като повърхността им бе в контакт със скалната пара, океаните кипяха. А между тях се издигнаха планини, осеяни с езерца лава.

Край Боби прелетя огнена стена, която влачеше след себе си кипящи облаци и пара. Той извика...

Дейвид забави спускането им във времето.

Земята отново се възстанови.

Синьо-черните океани бяха спокойни. По зеленикавото небе нямаше облаци. Смуцаващо огромното мъжко лице на Луната бе добре познато на Боби... освен липсващото дясно око... Имаше още едно слънце, блестящо кълбо с безкрайна опашка...

— Зелено небе — промълви Дейвид. — Странно. Може би... метан? Но как...

— Какво е това, по дяволите? — попита Боби.

— А, кометата ли? Истинско чудовище. Голяма е колкото съвременните астероиди Веста или Палада. Диаметърът ѝ е около петстотин километра, а масата ѝ — сто хиляди пъти по-голяма, отколкото на метеорита, довел до изчезването на динозаврите.

— Колкото Пелин.

— Да. Спомни си, че самата Земя се е образувала от метеоритни удари, сгъстила се е от планетоидите, орбитиращи около младото слънце. Най-силният удар навярно е бил сблъсъкът с друг млад свят, който едва не е разцепил Земното кълбо.

— В резултат на който се е появила Луната.

— След това повърхността била сравнително стабилна — но въпреки това Земята била подложена на десетки или стотици удари в продължение на неколкостотин милиона години. Последвал период на относително спокойствие... и после — това. От удара кипнали океаните, планините се стопили...

— Но ние сме оцелели — мрачно каза Боби.

— Да. В горещото си подземно убежище.

Отново потънаха в Земята при своите най-далечни предшественици, невидимите термофилни микроби.

Внезапно проблесна светлина.

Заиздигаха се по нещо като шахта, като кладенец, към кръг от зелено небе, небето на тази чужда Земя. Той се разшири и накрая братята излетяха навън.

Озоваха се във вътрешността на кутия от някакъв напомнящ на стъкло материал. Предшественичката им трябваше да е тук с тях, примитивна клетка сред милиони други. Кутията бе поставена върху някаква стойка и Боби можеше да види...

— Мили Боже! — промълви Дейвид.

Град.

Архипелаг от вулканични островчета сред синьо море. Но островите бяха свързани с широки мостове. На сушата се различаваха геометрични форми — приличаха на ниви, — но това не беше човешки пейзаж. Нивите бяха шестоъгълни. Имаше дори сгради, ниски, като самолетни хангари. Между тях се забелязваше движение.

И към стъклената кутия се приближаваше нещо.

Приличаше на трилобит. Ниско разчленено тяло, което лъщеше под зеленото небе. Двойки крака... шест или осем?

Създанието повдигна глава към Боби. Той се опита да открие очите му. Сякаш можеше да се пресегне и да докосне това хитиново лице...

... и светът потъна в мрак.

Те бяха двама старци, останали прекалено дълго във виртуалната реалност, и Търсачката ги бе изхвърлила. Докато лежеше замаян, Боби си помисли, че навярно са имали щастие.

Той се изправи, протегна се, разтърка очи.

След четирите милиарда години в миналото лабораторията му се струваше нереална. Намери робокафеварка, поръча две чаши, отпи от горещото кафе. После се върна при брат си и му подаде другата чаша.

— Сизифите — с прегракнал глас промълви Дейвид.

— Какво?

— Така трябва да ги наречем. Те са еволюирали на младата Земя по време на стабилния период между първата и втората фаза на метеоритните удари. Били са различни от нас... Онова метаново небе... Какво може да означава това? Биохимията им сигурно се е основавала на серни съставки или амоняк... — Той стисна ръката на Боби. — И разбира се, не са имали нищо общо със създанията, които са избрали да скрият в убежището. Убежището на нашите предшественици. Не повече, отколкото имаме ние с екзотичната флора и фауна край вулканичните отвори в нашите океани. Но те — термофилите, нашите предшественици — са били единствената надежда...

— Почакай, Дейвид. За какво говориш?

Брат му го погледна озадачено.

— Още ли не разбираш? Те са били разумни. Сизифите. Но са били обречени. И са го знаели.

— Голямата комета.

— Да. Точно както ние знаем за приближаването на Пелин. И са били наясно с последствията, с кипящите океани, степените на стотици метри дълбочина скали. Ти ги видя. Техниката им беше примитивна. Били са млад вид. Не са могли да напуснат планетата, нито да отклонят метеорита. Били са обречени. И въпреки това не са се поддали на отчаяние. Скрили са убежището достатъчно дълбоко, за да не го достигне горещата вълна. Да. Разбираш ли? Те са запазили живота, запазили са нас, Боби, въпреки че ги е очаквала най-страшната катастрофа, която е преживяла Земята.

— И това е нашата участ, Боби — въздъхна Дейвид. — Също както сизифите са скрили шепя термофилни микроби, също както онези алги и водорасли са се борили да оцелеят през периодите на заледряване, също както сложният живот е оцелял по време на последните вулканични катастрофи, така трябва да направим и ние. Даже Свързаните, новоеволюиралият разум, са част от тази единствена нишка, която стига чак до зората на самия живот.

Боби се усмихна.

— Спомняш ли си какво казваше Хайрам? „Ако работим заедно, сме в състояние да постигнем всичко.“

— Да. Точно така. Хайрам не беше глупак.

Боби нежно докосна брат си по рамото.

— Мисля...
И светът отново потъна в мрак.

ЕПИЛОГ

— Боби. Моля те, събуди се. Боби. Чуваш ли ме?...

Гласът достигаше до него сякаш от въздуха. Женски глас. Той го чу и разбра думите още преди да усети тялото си.

Очите му бяха затворени.

Лежеше по гръб на меко легло. Постепенно почувства крайниците си, бавния си пулс, издигането, и спускането на гърдите си. Всичко му се струваше нормално.

И все пак знаеше, че не е: имаше нещо нередно, нещо едва забележимо, като лилавото небе на креда.

Изпълни го необясним страх.

Боби отвори очи.

Над него се бе навело женско лице: фини скули, сини очи, руса коса, бръчки около очите. Можеше да е на четиридесет, дори на петдесет. И въпреки това я позна.

— Мери?

Това неговият глас ли беше?

Той повдигна ръка. От ръкава на странна сребриста дреха се подаваше костелива китка. Пръстите бяха дълги и тънки като на пианист.

Това неговата ръка ли беше?

Мери — ако наистина бе Мери — се наведе и хвана лицето му с ръце.

— Събуди се. Благодарение на Хайрам. Разбираш ли ме?

— Да. Да, аз...

— Какво си спомняш?

— Дейвид. Лабораторията. Ние...

— Пътувахте. Да. Добре, спомняш си. По време на своята анастаза Дейвид ни разказа какво сте видели.

„Анастаза“ — помисли си Боби. Възкресяване. Полазиха го тръпки.

Опита се да седне. Тя му помогна. Чувстваше се слаб, лек.

Намираще се в стая с голи стени. Цареше сумрак. Отворената врата водеше към облян в светлина коридор. Имаше само един прозорец, малък и кръгъл. През него се виждаше нещо синьо и черно.

Синя Земя. Черно небе.

Въздухът на Земята беше кристалночист. Над сините океани имаше някаква сребриста структура, издигаща се на стотици километри над повърхността. В орбита ли бе? Не — Земята не се въртеше. В такъв случай беше в някаква орбитална кула.

— Мъртъв ли съм? Възкресен ли съм, Мери?

Тя изсумтя и прокара пръсти през косата му.

— Дейвид ни предупреди. Въпроси, въпроси. — Говореше странно, гласът ѝ звучеше дрезгаво, сякаш отдавна не го бе използвала.

— Защо са ме съживили?... А, Пелин. Това ли е?

Мери се намръщи и като че ли за миг се заслуша в далечни гласове.

— Пелин ли? Кометата ли имаш предвид? Отдавна я отклонихме. — Каза го нехайно, сякаш бяха пропъдили от лицето си комар.

— Тогава какво?

— Мога да ти обясня как се озова тук — внимателно отвърна тя. — А после ще трябва сам да си отговориш защо...

Бяха изтекли шестдесет години.

Пак времепространствената камера, разбира се. Вече бяха в състояние да се връщат в миналото и да разчитат ДНК във всеки момент от живота на всяка личност. Освен това можеха да копират ума ѝ. После събираха двете заедно, възкресеното тяло и разума.

За да върнат човека от мъртвите.

— Ти умираше — каза Мери. — В този момент те копирахме. Макар че ти тогава не го знаеше.

— Значи съм клонинг на самия себе си?

— Да. По времето на Хайрам процедурата е била в експериментална фаза. Имало е проблеми с теломерите ти. — Генетичните структури, които контролираха стареенето на клетките. — Животът ти бързо си отиваше след...

— След последния ми спомен в лабораторията.

— Да.

Странна мисъл: още докато бе подавал онази чаша с кафе на Дейвид, животът му вече беше свършил.

Тя го хвана за ръка. Когато се изправи, Боби се почувства лек, сякаш се движеше насън. Едва сега забеляза, че Мери е гола и че има импланти в ръцете и корема си. Гърдите ѝ странно се поклащаха: прекалено бавно, като че ли гравитацията тук беше по-слаба.

— Ще научиш много нови неща — каза тя. — Вече има достатъчно място. Населението на Земята е стабилно. Живеем на Марс, на луните на външните планети и се насочваме към звездите. Правят се експерименти за прехвърляне на човешки умове в квантовата пяна.

— Място за какво?

— За анастазата. Искаме да съживим всички човешки души, чак до самото начало на вида. Всеки беглец, всяко мъртвородено дете. Ще поправим миналото, ще победим ужасната трагедия на смъртта във вселена, която може да съществува десетки милиарди години.

„Прекрасно — помисли си Боби. — Сто милиарда души, възкресени като листа на есенно дърво.“

— Но дали ще са същите хора? — бавно попита той. — Дали самият аз съм същият човек?

— Някои философи твърдят, че е възможно. Но...

— Но ти не смяташ така.

— Не. Съжалявам.

— Какво ще направите, след като възкресите всички?

Въпросът като че ли я озадачи.

— Ами... каквото поискаме, разбира се. — Мери стисна ръката му. — Хайде. Кейт те чака.

Двамата ръка за ръка поеха към светлината.

ПОСЛЕСЛОВ

Концепцията за „камера на миналото“ не е подробно разработвана в научната фантастика — може би защото не е толкова привлекателна, колкото пътуването във времето. Но на тази тема са посветени няколко забележителни творби, от „Викарият“ (1926) на Гарднър Хънтинг до „Стража на миналото: избавлението на Христофор Колумб“ (1996) на Орсън Скот Кард. Единият от нас накратко е засягал проблема в предишни свои романи („Крайт на детството“, 1953 и „Паразитът“, 1953). Навярно най-известният и най-добър пример е класическото произведение на Боб Шоу, излязло под същото заглавие като нашето (1966).

Идеята за времепространствени дупки е описана в „Черни дупки и пречупвания на времето: забележителното наследство на Айнщайн“ на Кип Торн (1994). Предположението, че времепространствените дупки могат да се генерират с помощта на „сгъстен вакуум“ е дело на Дейвид Хокбърг и Томас Кефарт (*Physics Letters B*, vol. 268, 377–383, 1991).

Умозрителната и, надяваме се, изпълнена с почит реконструкция на историческия живот на Исус Христос до голяма степен е направена на основата на прекрасната биография „Исус“ (1992) на А. Н. Уилсън. Авторите изказват благодарност на Уорън Алан Смит, нюйоркски кореспондент на „Гей енд Лезбиън Хюманист“ за информацията за Ейбрахам Линкълн.

Идеята, че младата Земя е преживяла ледникови периоди, принадлежи на Пол Хофман от Харвардския университет и неговите сътрудници (вж. *Science*, vol. 282, p. 1342, 28 August 1998). А предположението, че първичният живот е оцелял по време на метеоритния дъжд, като е намерил убежище дълбоко под земята, е разработено например в „Петото чудо“ на Пол Дейвис (1998).

Признателни сме на Анди Соуър от библиотеката „Сидни Джоунс“ в Ливърпулския университет за помощта му с предварителните проучвания и на Едуард Джеймс от университета в

Рийдинг за някои съвети по ръкописа. За всички грешки и пропуски, разбира се, сме отговорни ние.

По своя характер тази книга съдържа много предположения за исторически фигури и събития. Някои от тях се основават на сегашни исторически извори, други са чисто теоретични, а трети са просто плод на дивото въображение на авторите. Оставяме на читателя да разбере кое какво е и се надяваме, че ще ни опровергае едва откриването на самата времепространствена камера.

Издание:

Автор: Артър Кларк; Стивън Бакстър

Заглавие: Светлината на другия ден

Преводач: Крум Бъчваров

Година на превод: 2000

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2000

Тип: роман (не е указано)

Националност: американска

Редактор: Иван Тотоманов

ISBN: 954-585-151-1

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/1002>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.